

Kriteriji programa Zeleni ključ s pojasnili

1. oktober 2026–31. december 2031

Green Key

Ta dokument je uradni nacionalni prevod mednarodnih meril in pojasnilnih opomb programa Green Key za obdobje 2026–2031.

Prevod je uradno preveril registrirani prevajalec, kar zagotavlja usklajenost z mednarodno različico.

V primeru dvoma, neskladnosti ali spora pri tolmačenju ima prednost uradna angleška mednarodna različica.

KAZALO

I. PREDSTAVITEV	4
II. OBVEZNI KRITERIJI IN SMERNICE	5
III. ZAHTEVE	6
1. TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE	6
Okoljska strategija in vključenost vodstva	6
Korporativna družbena odgovornost	13
Vključenost članov osebja	40
2. OZAVEŠČENOST IN UDELEŽBA GOSTOV	46
Udeležba gostov	46
Odgovorni turizem	54
3. VODA	59
Upravljanje z vodo	59
Onesnaževanje vode	76
4. ENERGIJA IN OGLJIK	80
Upravljanje z energijo	80
Ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija, Oprema in razsvetljava	96
Toplogredni plini	111
5. ODPADKI	114
Upravljanje z odpadki	114
Zmanjševanje odpadkov	127

6. NABAVA.....	135
Administracija/Ostala nabava	135
Hrana in pijača.....	150
Pranje in čiščenje	165
7. BIVALNO OKOLJE.....	176
Notranje okolje	176
Zaščita biotske raznovrstnosti	184

I. PREDSTAVITEV

Zeleni ključ zagotavlja neodvisno shemo certificiranja, ki jo izvajajo tretje osebe, namenjena pa je turističnim in gostinskim obratom ter omogoča preverjanje skladnosti z določenimi trajnostnimi zahtevami. Program zagotavlja, da ti obrati izpolnjujejo stroge trajnostne standarde na naslednjih sedmih področjih: trajnostno upravljanje, ozaveščenost in vključenost gostov, voda, energija in ogljik, odpadki, nabava in bivalno okolje.

Zeleni ključ je primeren za spodaj navedene kategorije (s klikom na kategorijo, se odprejo podrobnejše informacije o tem, kateri obrati ustrezajo določeni kategoriji, ter pogoji za upravičenost):

- [Večji nastanitveni obrati](#)
- [Kampi in počitniški parki](#)
- [Manjši nastanitveni obrati](#)
- [Konferenčni centri](#)
- [Gostinski obrati](#)
- [Turistične atrakcije](#)

Obseg certificiranja Zeleni ključ s specifikacijami vključenih in izključenih storitev, objektov in dejavnosti je opredeljen [tukaj](#).

Slovar izrazov, ki pojasnjuje terminologijo in pojme, ki sta uporabljeni v Kriterijih programa Zeleni ključ s pojasnili , je na voljo [tukaj](#).

II. OBVEZNI KRITERIJI IN SMERNICE

Zahteve, označene z (O), so obvezni kriteriji, zahteve, označene s (S), pa so smernice. Prijavitelj mora izpolnjevati vse obvezne kriterije in naraščajoče število veljavnih smernic glede na število certificiranih let, kot je navedeno v spodnji tabeli:

Obdobje certifikacije	Leto	Odstotek izpolnjenih obveznih kriterijev	Odstotek izpolnjenih smernic
1.	1–2	100 %	0 %
2.	3–4	100 %	10 %
3.	5–6	100 %	20 %
4.	7–8	100 %	30 %
5.	9–10	100 %	40 %
6. in vsako zatem	11–12 in naprej	100 %	50 %

III. ZAHTEVE

1. TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE

Okoljska strategija in vključenost vodstva, Korporativna družbena odgovornost, Vključenost članov osebja

Okoljska strategija in vključenost vodstva

1.1 Vodstvo je vključeno v proces certificiranja in imenuje predstavnika za Zeleni ključ v obratu med člani osebja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Imenovanje predstavnika za Zeleni ključ¹ v obratu pomaga zagotoviti koordinacijo, kontinuiteto in komunikacijo v vseh prizadevanjih obrata za trajnostno poslovanje.

Pričakovanja glede izvedbe

Vodstvo obrata je vključeno v upravljanje trajnostnih pobud in med člani osebja imenuje predstavnika za Zeleni ključ v obratu. Za zagotovitev kontinuitete med odsotnostjo ali dopustom predstavnika za Zeleni ključ v obratu vodstvo imenuje tudi njegovega

¹ **Predstavnik za Zeleni ključ v obratu:** član osebja, ki ga imenuje vodstvo za koordinacijo in komunikacijo trajnostnih pobud v obratu.

namestnika. Imena in kontaktni podatki predstavnika za Zeleni ključ v obratu in njegovega namestnika so na voljo Nacionalni koordinaciji Zeleni ključ med postopkom prijave in vedno, ko pride do spremembe.

Predstavniki za Zeleni ključ v obratu je stalni član osebja v obratu.

Glavne naloge predstavnika za Zeleni ključ v obratu vključujejo:

- delovanje kot glavna kontaktna oseba za vsa trajnostna vprašanja za vodstvo, člane osebja, dobavitelje ter predstavnike organizacije Zeleni ključ, presojevalce in odločevalce;
- izobraževanje in podpora drugim članom osebja glede trajnostnih vprašanj (glej zahtevo 1.20);
- usklajevanje usposabljanja članov osebja, povezanega s trajnostjo² (glej zahtevo 1.21);
- zagotavljanje zbiranja in predložitve vseh podatkov o uspešnosti in poslovanju³, potrebnih za prijavo v program Zeleni ključ (vključno s čistilnimi sredstvi/razporedi čiščenja, odpadki ter učinkovito porabo energije in vode);
- spremljanje izvajanja strateških trajnostnih ciljev⁴ (glej zahtevo 1.2) in letnega akcijskega načrta (glej zahtevo 1.3) obrata;
- zbiranje in obdelava trajnostnih pobud, ki jih predlagajo člani osebja in gostje;
- nadzor komunikacije v zvezi s prvim postopkom certificiranja ali recertifikacijo za program Zeleni ključ; in
- zagotavljanje redne udeležbe na sestankih vodstva, z namenom predstavitve trajnostnega razvoja, če predstavnik za Zeleni ključ v obratu ni član vodstva,

² **Usposabljanje:** strukturirana učna dejavnost, ki članom osebja zagotavlja znanje ali veščine, pomembne za trajnostni razvoj ali operativne prakse, in se izvaja/je prek organiziranih predavanj. Za upravičenost mora usposabljanje trajati vsaj 30 minut. Dejavnosti usposabljanja in sestanki, ki so zahtevani s strani programa Zeleni ključ, potekajo v plačanem delovnem času. Sodelovanje v takšnih dejavnostih ne sme ustvarjati dodatne delovne obremenitve, neplačanega časa ali negativno vplivati na sposobnost članov osebja za opravljanje njihovih rednih nalog.

³ **Podatki o uspešnosti in poslovanju:** Predložitev podatkov: Kot del postopka prijave in certificiranja za program Zeleni ključ morajo obrati predložiti ustrezne podatke za zagotovitev preglednosti, podporo presoji in omogočanje spremljanja uspešnosti. Zahtevane oblike podatkov določi Green Key International in/ali Nacionalna koordinacija Zeleni ključ ter so obratom sporočene med fazo prijave. Kategorije podatkov: Med postopkom certificiranja se lahko od obratov zahteva, da predložijo naslednje kategorije podatkov: kontaktne podatke (npr. ime ustanove); geopodatke (npr. naslov, koordinate); informacije, povezane z vlogo (npr. kontaktne osebe, število zaposlenih); velikost obrata (npr. število sob, prostorov); in podatke o uspešnosti (npr. energija, voda, odpadki, emisije toplogrednih plinov). Vsaka podatkovna točka je razvrščena kot obvezen kriterij (O) ali smernica (S), kot je določeno v priročniku Kriteriji programa Zeleni ključ s pojasnili. Za upravičenost do certificiranja je treba predložiti podatke za obvezne kriterije. Smernice so neobvezne in jih lahko obrat predloži po lastni presoji. Za vsako podatkovno točko so določeni zahtevani tipi vnosa (npr. število, besedilo), pogostost poročanja (npr. letno, mesečno) in možnosti merskih enot. Obdobje poročanja: Vse prijave in podatki o uspešnosti se morajo nanašati na celotno koledarsko leto (12 mesecev) pred letom prijave (npr. prijave, predložene leta 2031, se nanašajo na obdobje od januarja do decembra 2030). Za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, je treba predložiti operativne podatke za najmanj tri (3) mesece. Novo odprti obrati lahko zaprosijo za certificiranje šele, ko so na voljo operativni podatki za vsaj tri (3) mesece po odprtju.

⁴ **Strateški trajnostni cilji:** dolgoročni, merljivi cilji, ki si jih je zastavil obrat za usmerjanje svoje trajnostne uspešnosti in nenehnega izboljševanja.

Zelo priporočljivo je, da v obratu oblikujejo Zeleni odbor⁵ s predstavniki članov osebja vseh oddelkov. Zeleni odbor nadzira izvajanje trajnostnih pobud in trajnostnih strategij v sodelovanju s predstavnikom za Zeleni ključ v obratu ter o tem obvešča člane osebja.

Končno odgovornost za certificiranje Zeleni ključ nosi višje vodstvo ali vodstvo obrata.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom se z razgovorom⁶ potrdi, da lahko predstavnik(-i) za Zeleni ključ v obratu odgovori(-jo) na vprašanja o delu, opravljenem v obratu, v zvezi s splošnimi trajnostnimi vprašanji in zahtevami programa Zeleni ključ.

1.2 V obratu oblikujejo strateške cilje trajnostnega razvoja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Oblikovanje strateških trajnostnih ciljev zagotavlja močan in ciljno usmerjen okvir za trajnostno delo obrata. Zagotavlja usklajenost, nenehno izboljševanje in vključevanje trajnostnega razvoja v osrednje poslovanje.

Pričakovanja glede izvedbe

Vodstvo in člani osebja obrata (npr. pod nadzorom predstavnika za Zeleni ključ v obratu) oblikujejo strateške trajnostne cilje, ki so ambicioznejši od same skladnosti z zakonodajo in služijo kot zaveza k nenehnemu izboljševanju, spremljanju napredka ter spremljanju in usmerjanju odločanja. Cilji se osredotočajo na dolgoročno usmeritev in ne na specifične ukrepe ali način njihovega ravnanja (glej zahtevo 1.3).

⁵ **Zeleni odbor:** medresorska skupina, ki podpira predstavnika za Zeleni ključ v obratu pri načrtovanju, izvajanju in komuniciranju ukrepov in strategije trajnostnega razvoja.

⁶ **Razgovor:** metodologija presoje, ki se uporablja med presojo za ustno potrditev ali se zahteva izvaja v praksi. Običajno je sestavljen iz enega ali nekaj ciljno usmerjenih vprašanj, ki se zastavijo ustreznim osebam (npr. članom osebja, vodstvu ali drugim vpletenim stranem), da se ugotovi, ali je skladnost z zahtevo izpolnjena. Razgovori se uporabljajo npr. za potrditev, da: člani osebja razumejo in upoštevajo zahtevane politike ali postopke; so člani osebja prejeli ustrezne informacije ali usposabljanje; v vsakodnevem poslovanju se izvajajo (ali ne izvajajo) posebne prakse. Razgovori so prilagojeni situaciji, temi in osebi, s katero se izvaja razgovor. Izvajajo se med delovnim časom in na spoštljiv način. Kjer je ustrezno, lahko presojevalci posameznike sprašujejo zasebno in naključno, da bi spodbudili iskrene odgovore. Če je odgovor nejasen, nepričakovan ali vzbuja pomisleke, lahko presojevalec postavi dodatna vprašanja ali opravi razgovor z več kot eno osebo, da preveri informacije.

Strateški trajnostni cilji določajo časovni okvir za pregled, so oblikovani do največ šest (6) let v prihodnost in se ocenjujejo v vsakem obdobju certificiranja (vsaki dve (2) leti), za zagotavljanje stalne ustreznosti in ambicioznosti. Cilji so neposredno povezani z letnim akcijskim načrtom (glej zahtevo 1.3) in se uporabljajo za oceno uspešnosti akcijskega načrta in splošne trajnostne uspešnosti obrata.

Za obrate z več kot 50 zaposlenimi so oblikovani najmanj štirje (4) strateški cilji, za obrate z manj kot 50 zaposlenimi pa najmanj dva (2) strateška cilja. Obrati lahko izberejo, na katera področja se bodo osredotočili, pod pogojem, da cilji zajemajo vsaj dve (2) različni področji, na primer energijo, vodo, odpadke, družbeno trajnost/družbeno odgovornost podjetij (npr. enakost zaposlenih, vključenost, sodelovanje skupnosti itd.), varovanje biotske raznovrstnosti, trajnostno naročanje, upravljanje tveganj in kriz itd.

Cilji temeljijo na dejanskih podatkih o uspešnosti ali ocenah iz jasno opredeljenega izhodiščnega obdobja in se neposredno odzivajo na ugotovljene težave in tveganja ali na področja za izboljšave. Primeri osnovnih podatkov vključujejo podatke o energiji, vodi, odpadkih ali ogljiku; ocene tveganja za vodo ali biotske raznovrstnosti; ali povratne informacije gostov in članov osebja o uspešnosti družbene odgovornosti podjetij (npr. iz zahtev 3.1, 4.1, 5.6, 7.12). Kjer so na voljo, se spodbuja upoštevanje regionalnih zahtev, da se zagotovi ustreznost in ambicioznost.

Obrati, ki so prvič v procesu certificiranja in morda še nimajo popolnih letnih podatkov, bi morali svoje cilje utemeljiti na najbolj natančnih in reprezentativnih razpoložljivih podatkih (npr. na podlagi najmanj treh (3) mesecev podatkov, ki jih je treba predložiti za druge zahteve).

Primeri strateških ciljev vključujejo:

- a) zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (obseg 1 in 2) za vsaj 20 % do leta 20XX v primerjavi z izhodiščnim letom 20XX, kar ustreza približno 5 % letnemu zmanjšanju v skladu s Pariškim sporazumom;
- b) obnovitev vsaj 20 % prostorov (po površini) v naravni ali polnaravni življenjski prostor do leta 20XX (za nadaljnje primere glej zahtevo 7.11) ali kateri koli drugi cilji, ki se nanašajo na biotsko raznovrstnost, npr. upoštevanje pristopa po Nature Positive Tourism⁷ za zaščito lokalne ali mednarodne biotske raznovrstnosti;
- c) zmanjšanje porabe energije za ogrevanje in hlajenje za 15 % do leta 20XX v primerjavi z izhodiščnim letom 20XX;

⁷ **Nature Positive Tourism:** pristop k turizmu, ki aktivno varuje, obnavlja in krepi biotsko raznovrstnost ter zagotavlja, da turistične dejavnosti prispevajo k merljivim izboljšavam za naravo in ne povzročajo izgube biotske raznovrstnosti.

- d) odprava vseh plastičnih izdelkov za enkratno uporabo do konca leta 20XX;
- e) zmanjšanje skupne porabe vode na nočitev gosta za 10 % do leta 20XX v primerjavi s podatki o uspešnosti iz izhodiščnega leta 20XX;
- f) doseganje uravnotežene zastopanosti spolov na vodstvenih položajih (vsaj 40 % žensk) do leta 20XX;
- g) izvajanje letnega usposabljanja za preprečevanje nadlegovanja in zaščito vseh članov osebja, s posebnim poudarkom na zaščiti otrok, žensk in ranljivih skupin;
- h) prispevek vsaj 1 % letnega dobička ali prihodkov lokalnim projektom ali partnerstvom v skupnosti; in/ali
- i) sprejetje lokalnega cilja zaposlovanja: zagotoviti, da je vsaj 60 % stalnih članov osebja prebivalcev lokalnega območja.

Strateške trajnostne cilje sooblikujeta vodstvo in člani osebja, pri čemer je zagotovljeno, da obe skupini prispevata k opredelitvi in prednostni obravnavi trajnostnih ambicij. Vodstvo je odgovorno za točnost ciljev, njihovo izvajanje in spremljanje. Če cilj ni dosežen, se poda kritična presoja razlogov za neizpolnjevanje in če je to upravičeno, lahko obrat v naslednjem obdobju nadaljuje z delom na istem cilju. Člani osebja so seznanjeni s cilji (npr. med uvajanjem) in cilji so lahko dostopni gostom, kjer je mogoče (npr. z objavami na spletni strani, v avli, v materialih v sobah). Za okrepitev lokalne ustreznosti ciljev je priporočljivo sooblikovanje z drugimi ustreznimi deležniki, kot so člani skupnosti.

Pri pripravi strateških trajnostnih ciljev lahko kot navdih služijo zahteve programa Zeleni ključ. Priporočljivo je, da obrat oblikuje tudi trajnostno vizijo in izjavo o poslanstvu. Cilji morajo podpirati to dolgoročno usmeritev in biti z njo usklajeni.

Če je obrat del verige, lahko kot navdih služijo skupni strateški cilji na ravni verige, če so ti prilagojeni specifičnim individualnim/lokalnim ciljem. Če jih obrat sprejme brez sprememb, mora utemeljiti njihovo ustreznost (npr. časovni okvir, usmerjenost, odstotni cilji). Dokumenti s cilji za celotno verigo so veljavni v primeru, če obrat dokaže, da se ukrepi izvajajo na njegovi lokaciji in so primerni za njegov strukturni, geografski in kulturni kontekst.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi svoje pisne in datirane strateške trajnostne cilje. Preveri se, ali:

- so bili interno sporočeni in so na voljo članom osebja;
- zajemajo vsaj dve (2) od zgoraj navedenih različnih področij;
- so mlajši od dveh (2) let; in
- so bili razviti s strani članov osebja in vodstva. Predstavnik za Zeleni ključ v obratu je poleg tega odgovoren za točnost in nadaljnje spremljanje teh ciljev.

1.3 V obratu oblikujejo akcijski načrt, usklajen s svojimi strateškimi cilji trajnostnega razvoja. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Za pretvorbo strateških trajnostnih ciljev obrata (glej zahtevo 1.2) v merljive in ciljno usmerjene ukrepe je potreben akcijski načrt. Ta zagotavlja praktično izvajanje strateških ciljev in je okvir za spremljanje napredka in nenehno izboljševanje. Pričakovanja glede izvedbe Obrat oblikuje akcijski načrt, ki opisuje specifične korake za izvajanje svojih strateških trajnostnih ciljev (glej zahtevo 1.2). Akcijski načrt je osrednje operativno orodje sistema trajnostnega upravljanja obrata in je prilagojen specifičnemu kontekstu obrata. Če je, npr. pomanjkanje vode regionalni problem, akcijski načrt daje večji poudarek pobudam za varčevanje z vodo. Akcijski načrt zajema celotno obdobje certificiranja (24 mesecev), pri čemer so ukrepi jasno razdeljeni po letih za spremljanje napredka in omogočanje letnih posodobitev. Za obrate z več kot 50 zaposlenimi načrt vključuje najmanj štiri (4) ukrepe na obdobje certificiranja. Za obrate z manj kot 50 zaposlenimi sta vključena najmanj dva (2) ukrepa na obdobje certificiranja. Ukrepi zajemajo vsaj dve (2) področji iz sklopov zahtev programa Zeleni ključ, npr. energijo, vodo, odpadke, družbeno trajnost/družbeno odgovornost podjetij (npr. enakost članov osebja, vključenost, sodelovanje skupnosti itd.), varstvo biotske raznovrstnosti, trajnostno naročanje, obvladovanje tveganj in kriz itd., vsak ukrep pa se nanaša na vsaj en (1) strateški trajnostni cilj. Če je načrt razvit kot del zahteve 1.2., odraža tudi vizijo, poslanstvo in tematske prioritete ciljev, kar zagotavlja skladen in ciljno usmerjen pristop. Pri pripravi letnega akcijskega načrta je priporočljivo, da se za navdih uporabijo zahteve programa Zeleni ključ, tako glede skladnosti s smernicami, ki še niso bile izpolnjene, kot tudi za nadaljnje izboljšanje delovanja pri že izpolnjenih obveznih kriterijih in smernicah. Ukrepi, ki so že izpolnjeni, niso vključeni v letni akcijski načrt in navedba neizpolnjenih smernic programa Zeleni	

ključ kot ukrepa ni zadostna. Sprejemljivo pa je vključiti podpirne ukrepe, ki prispevajo k prihodnjemu izvajanju neizpolnjenih smernic (npr. izvedba študije izvedljivosti v pripravah na izpolnjevanje določene smernice).

Vsi ukrepi so merljivi (npr. število, odstotek, količina ali opravljena naloga). Za vsak ukrep je jasno dokumentirano naslednje:

- opis ukrepa, njegov časovni načrt in predvideni rezultat;
- odgovorni oddelek ali člani osebja; in
- povezava s strateškim trajnostnim ciljem oziroma cilji, ki jih podpira.

Ukrepe skupaj razvijata vodstvo in člani osebja (npr. pod nadzorom predstavnika za Zeleni ključ v obratu), s čimer se zagotovi, da obe skupini prispevata k opredelitvi in določanju prioriteten ukrepov. Vodstvo je odgovorno za natančnost ukrepov, njihovo izvajanje in nadaljnje ukrepanje. Če ukrep ni bil izveden, obrat predloži jasno in dokumentirano utemeljitev, v kateri pojasni razloge (npr. finančne, strukturne, vsebinske, časovne omejitve) in predstavi konkreten načrt ukrepov za dokončanje istega ukrepa v naslednjem obdobju certificiranja ali ga nadomesti z bolj izvedljivo alternativo.

Če je obrat del verige, lahko kot navdih služijo skupni ukrepi na ravni verige, če so ti prilagojeni specifičnim individualnim/lokalnim ukrepom. Če jih obrat sprejme brez sprememb, mora utemeljiti njihovo ustreznost. Dokumenti z ukrepi za celotno verigo so veljavni v primeru, če obrat dokaže, da se ukrepi izvajajo na njegovi lokaciji in so primerni za njegov strukturni, geografski in kulturni kontekst.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisni letni akcijski načrt za prihajajoče obdobje certificiranja. Preveri se, ali načrt:

- vključuje najmanj štiri (4) ukrepe (za obrat z več kot 50 zaposlenimi) ali dva (2) ukrepa (za obrat z manj kot 50 zaposlenimi) na obdobje certificiranja;
- vsebuje ukrepe, povezane z enim (1) ali več strateškimi trajnostnimi cilji;
- vključuje časovnice in odgovorne oddelke ali člane osebja; in
- je interno sporočen in na voljo članom osebja.

V primerih, ko gre za obrate v recertifikaciji, ti predložijo dokazila o napredku ali dokončanju prejšnjega akcijskega načrta. To lahko vključuje poročila, fotografije, pogodbe, partnerske sporazume, zapise o usposabljanju ali drugo preverljivo dokumentacijo.

Primeri vključujejo:

a) povabilo na trajnostni dogodek za člane osebja ali zapisnik o njem (npr. prostovoljstvo, ozaveščanje);

- b) pogodbo, partnerski sporazum ali memorandum o soglasju z nevladno organizacijo ali trajnostno organizacijo;
- c) dokazilo o članstvu v trajnostni ali socialni pobudi, povezani z ukrepom trajnosti; in/ali
- d) poročila, zapisniki ali evidence dejavnosti, povezane z ukrepom.

Če ukrepi niso bili izvedeni, se za obrat v recertifikaciji predloži dokumentirana utemeljitev in načrt, ki pojasnjuje, ali bodo neizvedeni ukrepi izvedeni v naslednjem obdobju certificiranja (in kako) ali zakaj jih v obratu ne morejo izpolniti.

Korporativna družbena odgovornost

1.4 Obrat zagotavlja poštene delovne prakse, vključno s pisnimi pogodbami, enakim plačilom za enako delo in plačilom v višini ali nad plačo, ki omogoča dostojno preživetje za vse zaposlene in podizvajalce. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Zagotavljanje poštenih delovnih praks je bistvenega pomena za varovanje dobrega počutja zaposlenih, spodbujanje enakosti in spodbujanje odgovornega poslovnega ravnanja. Pri raznoliki delovni sili pregledni in zakoniti pogoji zaposlovanja pomagajo zmanjšati neenakosti in spodbujati varno in spoštljivo delovno mesto.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja poštene delovne prakse za vse zaposlene (vključno s podizvajalci, zunanji izvajalci⁸ in ponudniki storitev, ki delajo na lokaciji obrata). To vključuje pisne pogodbe, enako plačilo za enako delo in plačilo v višini ali nad plačo, ki omogoča dostojno preživetje za vse zaposlene in podizvajalce. Za skladnost s to zahtevo obrat:

- zagotavlja, da vsi zaposleni prejmejo vsaj zakonsko določeno minimalno plačo na uro ali, kjer ni zakonsko določene minimalne plače, minimalno plačo, izračunano v skladu z načeli Mednarodne organizacije dela o oceni plače, ki omogoča dostojno preživetje;

⁸ **Zunanji izvajalci:** posamezniki, ki opravljajo delo za obrat, vendar so zaposleni pri zunanjem podjetju ali pa so angažirani kot neodvisni izvajalci/svobodnjaki, namesto da bi bili neposredno zaposleni.

- zagotavlja pisne pogodbe o zaposlitvi za vse člane osebja, ki vključujejo podrobnosti o plači, delovnem času (ali, kjer je mogoče, številu delovnih dni na leto) in opisu delovnega mesta. Pogodbe so pojasnjene v jeziku ali obliki, ki jo zaposleni razume, po potrebi pa je zagotovljen prevod ali ustna podpora. Zaposleni prejmejo tudi plačilne liste s podrobnostmi o številu opravljenih ur ali obračunanih dni, prejetem plačilu in morebitnih nadurah ali nadomestnem dopustu;
- zagotavlja enako plačilo za enako delo, ne glede na spol, etnično pripadnost ali invalidnost, in zagotavlja preglednost plačilnih lestvic (razen v primeru, ko nacionalna zakonodaja določa drugače). Priporočljiva je dokumentirana plačilna struktura (npr. matrika plač, plačilna lestvica ali okvir plače), ki odraža dejavnike, kot so izkušnje in delovna doba; in
- zahteva pogodbe z vsemi interno upravljanimi podizvajalci storitev, ki potrjujejo, da so izpolnjena enaka načela plač in pravičnega dela. Če so kateri koli deli obrata upravljeni zunanje, jih obrat o tem uradno obvesti in pisno spodbuja, naj upoštevajo enake standarde.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži podporno dokumentacijo, ki dokazuje skladnost s poštenimi delovnimi praksami.

Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje⁹ podporne dokumentacije s pregledom treh (3) pogodb o zaposlitvi v primerjavi z dokumentacijo o plačilni listi in plačni strukturi¹⁰ (npr. pregled plačilne liste, matrika plač, plačilna lestvica ali okvir plače) za preverjanje, ali obstajajo pisne pogodbe za vse zaposlene; ali so ravni plač skladne z zakonsko določenimi minimalnimi plačami ali zahtevami glede plač, ki omogočajo dostojno preživetje; in ali je zagotovljeno enako plačilo za enako delo (metodologija C). Po potrebi se dokumenti lahko prikažejo v anonimni obliki.

⁹ **Vzorčenje:** ciljno usmerjena preverjanja na kraju samem, ki jih izvaja presojevalec, da potrdi, da je nekaj opaženega, deklariranega ali dokumentiranega vzpostavljeno in deluje, kot je navedeno. Ne gre za popoln pregled vseh enot ali območij, temveč za vizualno ali funkcionalno preverjanje na podlagi vzorca. Vzorčenje se izvaja z uporabo treh metodologij: Metodologija A) Fizično območje vzorčenja: Presojevalec izvaja vizualno vzorčenje na vsakem od območij, navedenih v besedilu zahteve (najmanj eno (1) območje X, območje XX in območje XXX). Če so sobe za goste eno od teh območij, presojevalec preveri vzorec sob glede na velikost obrata: 1–5 sob: do 2 sobi, 6–50 sob: 3 sobe, 51–150 sob: 4 sobe in več kot 150 sob: vsaj 5 sob (po potrebi se lahko preverijo dodatne sobe/prostori, npr. več kril, stavb ali sistemov). Metodologija B) Vzorčenje funkcionalnih operativnih testov: V vzorčenih prostorih/sobah (na podlagi metodologije vzorčenja A) presojevalec preizkusi delovanje sistemov/naprav tako, da jih preizkuša, kjer je to izvedljivo (npr. odpiranje oken/vrat, sprožitev senzorjev, uporaba naprav, tekoča voda) za potrditev njihovega pravilnega delovanja in skladnosti. Metodologija C) Vzorčenje dokazne dokumentacije: Presojevalec pregleda vzorec treh (3) podpornih dokumentov/predmetov, ki so pomembni za dokazovanje izpolnjevanja zahteve (npr. računi, dnevniki, pogodbe, potrdila, evidence nakupov, fotografije, izvlečki sistemov). Če gre za več let, lokacij, sistemov, kategorij ali dobaviteljev, se vzorec dokumentacije/predmetov izbere tako, da odraža to razpršenost.

¹⁰ **Dokumentacija o plačilnih listah in plačilni strukturi:** uradni interni zapisi, ki prikazujejo, kako so zaposleni plačani in kako se določajo ravni plač. Ta lahko vključuje povzetke plačilnih list, plačne matrike, plačilne lestvice, okvirje plač ali podobne dokumente, ki prikazujejo ravni plač, delovna mesta, delovne ure ali dneve ter veljavna merila plač (npr. minimalna plača ali plača, višja od minimalne). Dokumentacija se lahko predloži v anonimni obliki.

V primerih, ko na lokaciji obrata delajo podizvajalci ali zunanji izvajalci, presojevalec izvede vzorčenje podporne dokumentacije s pregledom vzorca treh (3) pisnih sporazumov ter potrdi, da podizvajalci in zunanji izvajalci spoštujejo enaka načela plačila in dela (metodologija C).

Če presojevalec opazi nedoslednosti ali sumi na nepravilnosti, opravi vsaj en (1) anonimni razgovor z izbranimi zaposlenimi in podizvajalci za potrditev skladnosti z zakonsko določenimi minimalnimi plačami in referenčnimi vrednostmi glede plač, ki omogočajo dostojno preživetje.

1.5 Obrat ne uporablja ali dopušča otroškega dela in zagotavlja zaščito mladoletnikov pri zaposlitvi. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Preprečevanje otroškega dela in zaščita mladoletnikov na delovnem mestu sta bistvena vidika odgovornega poslovnega ravnanja in skrbnega pregleda človekovih pravic. Zagotavljanje, da otroci niso zaposleni in da so mladi delavci zaščiteni, podpira socialno trajnost, je v skladu z mednarodnimi konvencijami o delu ter prispeva k zaščiti in dobremu počutju otrok v lokalnih skupnostih.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja, da ne zaposluje nobenega otroka, mlajšega od 14 let, in da je vsaka udeležba mladoletnikov, mlajših od 18 let, na delovnem mestu strogo regulirana, zaščitna in skladna z nacionalnimi in mednarodnimi standardi varstva otrok. Obrat nadalje zagotavlja, da ni sklenjena pogodba z nobenim dobaviteljem, ki izvaja otroško delo.

Obrat (se) zato:

- v vsakem primeru vzdrži zaposlovanja otrok, mlajših od 14 let;
- upošteva nacionalno zakonodajo in, kjer ta ne obstaja ali je šibkejša od te zahteve, ravna v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah ter konvencijama Mednarodne organizacije dela št. 138 (minimalna starost) in št. 182 (najhujše oblike otroškega dela); in
- spoštuje otrokove pravice in jih varuje pred vsemi oblikami izkoriščanja, vključno s spolnim izkoriščanjem.

Če so zaposlene osebe mlajše od 18 let (npr. prek pripravništev, vajeništva, plačanih ali neplačanih delovnih mest), obrat zagotovi, da:

- se pridobi pisno dovoljenje starša ali zakonitega skrbnika; ali da obstaja pisni sporazum z izobraževalno ustanovo, ki določa naravo nalog in delovni čas; in
- se upoštevajo vsi veljavni delovni predpisi, vključno s tistimi, ki se nanašajo na najdaljši delovni čas, najkrajši čas počitka in odmorov, proste dni in letni dopust, nadomestilo in zavarovanje (po potrebi). Če nacionalna zakonodaja tega ne določa, se upoštevajo smernice Mednarodne organizacije dela.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- podpisano izjavo, ki potrjuje, da nimajo zaposlenih otrok, mlajših od 14 let. Vizualni pregled to dodatno potrdi; in
- pisno soglasje skrbnika ali sporazume z izobraževalnimi ustanovami (če so na voljo), evidence, ki dokazujejo skladnost z veljavnimi delovnimi predpisi za vse posameznike, mlajše od 18 let, ki delajo v obratu. Dokumenti se lahko prikažejo v anonimni obliki, vendar anonimnost ni potrebna, saj se kopije ne zbirajo; pregled je zgolj vizualen.

1.6 Obrat zagotavlja dostopen pritožbeni sistem in sistem za prijavljanje nepravilnosti, ki zagotavlja zaščito pred povračilnimi ukrepi zaradi izkoriščanja, diskriminacije in nadlegovanja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Učinkoviti sistemi za pritožbe in prijavljanje nepravilnosti so bistveni za varovanje človekovih pravic, integritete delovnega mesta in etičnega vedenja. Obrat zagotavlja, da imajo vsi člani osebja (vključno s podizvajalci) in gostje dostop do varnega in zaupnega sistema za prijavo izkoriščanja, diskriminacije in nadlegovanja brez strahu pred povračilnimi ukrepi.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvaja osnovni ter jasen in dostopen sistem za prijavo pomislekov. Obrat ima vsaj:

- pisni postopek za pritožbe in prijavljanje nepravilnosti, ki pojasnjuje, kako prijaviti pomisleke, kdo jih prejme, korake za nadaljnje ukrepanje in preiskavo, pričakovane roke ter zagotovila o zaupnosti in preprečevanju povračilnih ukrepov;

- vsaj en zaupen ali anonimen kanal za prijavo, kot je dostop do neodvisne zunanje mreže za prijavo nepravilnosti (npr. platforma za prijavo nepravilnosti FEE) ali enakovrednega kanala tretje osebe;
- informacije za člane osebja o tem, kako uporabljati sistem, s čimer je zagotovljeno, da vsi zaposleni (vključno s podizvajalci) vedo, kam prijaviti pomisleke, in razumejo svoje pravice do varnega in zaupnega poročanja. Informacije so dostopne in razumljive vsem članom osebja; in
- možnosti poročanja s strani gostov, ki jim omogoča zaupno prijavo vsake oblike izkoriščanja ali neprimerne vedenja, ki jo opazijo. Te informacije so na voljo v materialih za goste (npr. informativne mape, digitalne strani dobrodošlice, oznake itd.).

Ta zahteva velja za obrate z več kot 50 zaposlenimi. Obrate z manj kot 50 zaposlenimi se spodbuja k raziskovanju druge sorazmerne možnosti poročanja (npr. poenostavljeno notranje poročanje, predstavnik članov osebja, prakse poročanja odprtih vrat).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- pisni postopek za pritožbe in prijavo nepravilnosti, vključno s koraki poročanja, imenovanimi odgovornimi osebami, ukrepi zaupnosti in določbami o preprečevanju povračilnih ukrepov;
- dokazilo o komunikaciji s člani osebja (npr. gradiva za uvajanje, interna obvestila, evidence usposabljanja), ki dokazuje, da so zaposleni seznanjeni s sistemom poročanja in da vedo, kako do njega dostopati;
- potrditev anonimnega ali zaupnega kanala za poročanje, kot je povezava do zunanje platforme za prijavo nepravilnosti ali dokumentacija o enakovrednem sistemu tretje osebe; in
- gradiva za goste, ki prikazujejo, kako so obiskovalci seznanjeni z razpoložljivimi sistemi poročanja (npr. posnetki zaslona, fotografije, natisnjene strani).

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vsaj en (1) razgovor s članom osebja, ki je prisoten na presoji in potrdi, da se člani zavedajo sistemov prijavljanja in da jih lahko uporabljajo brez strahu pred povračilnimi ukrepi.

1.7 V obratu so vzpostavljeni postopki za zagotavljanje varnega in zdravega delovnega okolja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre

	Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Varno in spodbudno delovno okolje je bistvenega pomena za zdravje, zadovoljstvo in uspešnost zaposlenih ter predstavlja temelje za odgovorno in trajnostno poslovanje. Z zagotavljanjem močnih varnostnih praks in zdravja pri delu ter spodbujanjem dobrega počutja članov osebja, obrat pomaga preprečevati poškodbe in stres na delovnem mestu ter spodbuja pozitivno organizacijsko kulturo, ki koristi tako zaposlenim kakor tudi kakovosti storitev. Pričakovanja glede izvedbe Obrat zagotavlja varnost in zdravje pri delu vseh članov osebja z: - zagotavljanjem pisnih politik varnosti in zdravja ter postopkov za nujne primere, ki so dostopni in jasno sporočeni vsem članom osebja; in - zagotavljanjem, da se ukrepi varnosti in zdravja odražajo v vsakodnevnem delovanju in ne le v pisni dokumentaciji. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predloži: - pisne politike varnosti in zdravja ter načrte za nujne primere, ki so dostopni vsem članom osebja; in - dokaze, da se ti postopki sporočajo in izvajajo v vsakodnevnem delovanju (npr. navodila v prostoru za člane osebja).	
1.8 Obrat aktivno sodeluje z določenim številom ustreznih zunanjih deležnikov pri pobudah za okoljski ali socialni razvoj skupnosti. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Za spodbujanje smiselnega sodelovanja med obratom in skupnostjo, si ta zahteva prizadeva za merljivo, dolgoročno sodelovanje z zunanjimi deležniki v podporo okoljski vzgoji, lokalni kulturni dediščini in trajnostnemu razvoju destinacije. Pričakovanja glede izvedbe	

Obrat aktivno sodeluje z ustreznimi zunanjimi deležniki pri vprašanih trajnostnega razvoja: okoljska, družbena, kulturna, izobraževalna in gospodarska vprašanja ter vprašanja kakovosti, človekovih pravic, zdravja, upravljanja tveganj in kriz. Kjer je ustrezno, se spodbuja sodelovanje z deležniki, ki sodelujejo pri varovanju in izboljšanju lokalnih zgodovinskih, arheoloških, kulturnih in duhovno pomembnih najdišč in tradicij. Zelo priporočljivo je, da se partnerje za sodelovanje izbere na podlagi lokalnega konteksta ali vprašanj, tveganj ali področij za izboljšave, opredeljenih v zahtevi 1.2.

Za obrate z več kot 50 zaposlenimi sta vzpostavljeni vsaj dve (2) aktivni sodelovanji z ustreznimi deležniki. Obrati z manj kot 50 zaposlenimi imajo vzpostavljeno vsaj eno (1) aktivno partnerstvo z ustreznim deležnikom. Vsaj eno (1) sodelovanje se osredotoča na območje okoli obrata (regionalno/lokalno); kjer sta potrebni dve (2) partnerstvi, se lahko drugo sodelovanje osredotoči na podporo projektom na drugih geografskih območjih. Sodelovanja se lahko osredotočajo na okoljsko izobraževanje ali ozaveščanje, družbeno-kulturno sodelovanje ali trajnostni regionalni razvoj.

Med ustrezne deležnike spadajo (vendar niso omejeni na) nevladne organizacije, lokalne skupnosti, lokalne oblasti, prebivalci, lokalne šole, upravni organi zavarovanih območij, ustanove za varstvo dediščine ali organizacije civilne družbe, osredotočene na trajnost, itd.

Za odobritev zahteve je treba zagotoviti aktivno dvosmerno sodelovanje med obratom in ustreznimi deležniki, ki prinaša koristi obema stranema. Aktivno sodelovanje je obojestransko koristen odnos, ki vključuje vsaj eno (1) obliko interakcije v obdobju certificiranja, kot so: soorganizacija dogodka ali javne pobude; skupni razvoj in izvajanje izobraževalnih ali skupnostnih projektov; prostovoljno delo zaposlenih med delovnim časom; skupna prizadevanja za zbiranje sredstev ali podpora v naravi, ki presega enkratne donacije. Pasivna podpora, kot so same donacije brez interakcije, izključni nakup izdelkov ali enostranska komunikacija, se ne šteje za aktivno sodelovanje.

Če je obrat del verige, se lahko sodelovanje uskladi s strateškim sodelovanjem širše verige, če je prilagojeno posameznemu obratu, ki se prijavlja v certificiranje.

Primeri aktivnega sodelovanja vključujejo:

- a) varstvo naravnih in kulturno občutljivih območij;
- b) projekte, ki obravnavajo vplive podnebnih sprememb;
- c) ustvarjanje zunanje infrastrukture (npr. vzpostavitev okolju prijaznih privezov za čolne, naravoslovne poti,...), ki jo lahko uporablja tudi javnost;

- d) dejavnosti s šolami ali skupnostmi, ki sodelujejo z okoljskimi ali izobraževalnimi pobudami;
- e) dejavnosti z ljudmi z dodatnimi potrebami (ranljive in/ali manj preskrbljene skupine);
- f) dejavnosti, ki spodbujajo socialno pravičnost in enake pravice;
- g) zagotavljanje osnovnih prehranskih, vodnih in energetskih storitev ter zdravstvenih in sanitarnih storitev v skupnostih;
- h) podporo muzejem pri promociji lokalne dediščine; in/ali
- i) sodelovanje z lokalnimi skupnostmi/organizacijami za upravljanje destinacij/organi, ki načrtujejo in upravljajo trajnostni turizem v destinaciji, lokalni infrastrukturi in projektih socialnega razvoja skupnosti (npr. sanitarni ukrepi).

Sodelovanje, ki temelji izključno na nakupu lokalnih proizvodov ali podpori samostojnih dejavnosti ohranjanja biotske raznovrstnosti, ne izpolnjuje te zahteve (slednje je zajeto v zahtevi 7.11).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat z več kot 50 zaposlenimi predloži dokazila o najmanj dveh (2) aktivnih sodelovanjih. Obrati z manj kot 50 zaposlenimi predložijo dokazila o enem (1) aktivnem sodelovanju (npr. zapisniki sestankov, poročila o dejavnostih, soustvarjeni materiali). Predloženi dokazi dokazujejo aktivno sodelovanje z ustreznimi deležniki, opredeljeni kot obojestransko koristen odnos, ki vključuje vsaj eno (1) dokumentirano interakcijo v obdobju certificiranja.

V primerih, ko gre za obrat, ki je prvič v procesu certificiranja, ta predloži pogodbe/sporazume o sodelovanju in načrtovane ukrepe.

1.9 Obrat pri svojem delovanju in predstavitvah izkazuje spoštovanje do avtohtonih ljudstev. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
 Kampe in počitniške parke
 Manjše nastanitvene obrate
 Konferenčne centre
 Gostinske obrate
 Turistične atrakcije

Ustreznost

Turistična in gostinska dejavnost lahko nenamerno škoduje avtohtonim ljudstvom z motenjem kulturnih tradicij, omejevanjem dostopa do zemljišč ali virov ali neupoštevanjem pravic in sistemov znanja avtohtonih ljudstev. Kjer so prisotna avtohtona ljudstva, sta spoštljivo sodelovanje in informirano odločanje bistvenega pomena za preprečevanje škode, izogibanje kulturnemu prisvajanju ter podporo varstvu kulturne dediščine, tradicionalnega znanja in blaginje skupnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja, da njegovo delovanje, razvoj in izkušnje gostov spoštujejo avtohtona ljudstva, hkrati pa varujejo njihove pravice in dostop do bistvenih virov in kulturno pomembnih območij. To vključuje zavezanost kulturni integriteti, pravični delitvi koristi ter varovanju socialne in okoljske blaginje.

Za skladnost s to zahtevo obrat oceni, ali so avtohtona ljudstva prisotna v polmeru 100 km od obrata. Pri ocenjevanju prisotnosti avtohtonih ljudstev se lahko obrat sklicuje na javno dostopne ali lokalno priznane informacije, vključno z:

- priznanimi avtohtonimi ljudstvi ali ozemlji na območju;
- avtohtonimi kulturnimi, zgodovinskimi, arheološkimi ali duhovnimi najdišči, potmi, tradicijami ali praksami; in
- oznakami svetovne dediščine UNESCO ali nesnovne kulturne dediščine, povezane z avtohtonimi ljudstvi.

Če ocena potrdi, da v tem dosegu ni avtohtonih ljudstev ali avtohtonih kulturnih dobrin, se ta zahteva šteje in označi za »ni na voljo«.

Ko so avtohtona ljudstva opredeljena, obrat zagotovi, da dejavnosti, namenjene gostom, upravljanje lokacije in razvojne odločitve spoštujejo pravice, kulturo in dostop do virov avtohtonih ljudstev. To pomeni, da obrat zagotovi, da:

- se vse predstavitve avtohtonih ljudstev (npr. gradiva za goste, predstave, obrti, pripovedovanje zgodb, dekoracija) razvijejo v posvetovanju z ustreznimi avtohtonimi ljudstvi. To vključuje pisno soglasje in pravično nadomestilo, kjer je to primerno;
- če je primerno, se avtentičnost in bistvo avtohtonih obredov, plesov ali slovesnosti, ki se delijo s turisti, ohranijo in predstavijo v skladu s praksami, ki jih je odobrila skupnost, vključno s tistimi, ki so priznane kot nesnovna kulturna dediščina UNESCO;
- če je primerno, vsaka prenova skupnih območij ali pobude, povezane z biotsko raznovrstnostjo (npr. ustvarjanje zelenih površin, sajenje avtohtonih vrst, obnova habitatov, turistične izkušnje, ki temeljijo na naravi), vključuje tradicionalno ali avtohtono ekološko znanje in vključuje posvetovanje za prepoznavanje in ublažitev tveganj kulturne ali socialne degradacije (npr. razseljevanje, izguba tradicij);
- dostop do bistvenih storitev in virov (npr. hrana, voda, zdravstveno varstvo, komunalna ureditev, izobraževanje, preživetje, naravni viri ali kulturno pomembna območja) ni omejen ali ogrožen zaradi delovanja obrata;
- če je primerno, se za uporabo ali pridobitev zemljišč in vodnih virov pridobi prostovoljno, predhodno in informirano pisno soglasje, ki se dosledno upošteva v skladu z lokalnimi predpisi o prostorskem načrtovanju, dediščini in varstvu okolja; in

- bistvene storitve na lokaciji obrata (npr. zdravstvene ustanove) se delijo v uporabo z okoliškimi skupnostmi, kadar takšne storitve sicer niso na voljo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi pregled ocene, v kateri so opredeljena avtohtona ljudstva, kulturne dobrine in območja dediščine, ali utemeljeno razlago, če ocena pokaže, da teh ni.

V posebnih okoliščinah in odvisno od rezultata kartiranja obrat predstavi:

- primere gradiv, namenjenih gostom (npr. brošure za goste, elementi pripovedovanja zgodb, dekoracija), ki natančno odražajo odobreno vsebino o avtohtonih ljudstvih in jo pripisujejo imetnikom ali ustvarjalcem kulturnega znanja;
- če je primerno, prikaz ohranjanja bistva tradicionalnih obredov, plesov ali slovesnosti, npr. dokazila o posvetovanju z avtohtonimi ljudstvi, kot so zapisniki sestankov, pisni sporazumi ali pisma o soglasju;
- če je primerno, zemljevide lokacij, dokumentacijo o skladnosti s coniranjem in sporazumi z avtohtonimi ljudstvi, ki potrjujejo, da delovanje obratov ne preprečuje dostopa avtohtonih ljudstev do bistvenih virov in kulturno pomembnih območij. Če presojevalec opazi nedoslednosti ali sumi na nepravilnosti, se opravi vsaj en (1) anonimni razgovor s člani avtohtonih ljudstev in se preveri, ali obstajajo dokazi o aktivnih sporih, pravnih pritožbah ali dokumentiranih konfliktih v zvezi z dostopom;
- če je primerno, je pri prenovi skupnih območij ali pobud, povezanih z biotsko raznovrstnostjo, na voljo dokumentacija o vseh pobudah, povezanih z biotsko raznovrstnostjo ali skupnostmi (npr. načrti načrtovanja, opisi projektov), ki kažejo na integracijo tradicionalnega ekološkega znanja in vključujočih procesov načrtovanja; in/ali
- kjer je mogoče, potrditev, da so javne storitve (npr. zdravstvene ustanove, trgovine) dostopne avtohtonim ljudstvom.

1.10 Obrat ima vzpostavljene postopke, ki se osredotočajo bodisi na pravično zaposlovanje bodisi na pravičen razvoj ne glede na etnično pripadnost, spolno identiteto, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, vero ali socialno-ekonomsko ozadje. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Konferenčne centre Turistične atrakcije
SMERNICA ZA:	Manjše nastanitvene obrate Gostinske obrate
Ustreznost	

Enakovreden dostop do zaposlovanja in razvojnih priložnosti podpira zdravo kulturo na delovnem mestu in zmanjšuje tveganja za izključenost ali pristranskost/predsodke. Pravične poti za rast dodatno pomagajo okrepiti dobro počutje zaposlenih in odpornost organizacije.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izbere eno osrednje področje, bodisi pravično zaposlovanje bodisi pravičen razvoj, in vključi postopke v svoje splošne politike zaposlovanja, s čimer zagotavlja pravičnost ne glede na etnično pripadnost, spolno identiteto, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, vero ali socialno-ekonomsko ozadje, vključno z vodstvenimi položaji. Obrat poleg tega izvaja vsaj en (1) dokumentiran ukrep, povezan z izbranim osrednjim področjem. Izvedeni ukrepi so dokumentirani, ustrezni za kontekst obrata (npr. lokacija, sestava delovne sile) in ocenjeni ali pregledani vsaka štiri (4) leta.

Za osrednje področje pravičnega zaposlovanja obrat uporablja poštene in nediskriminatorne postopke zaposlovanja, ki zmanjšujejo pristranskost pri oglaševanju delovnih mest, ožjem izboru in razgovorih. Za osrednje področje pravičnega razvoja obrat zagotavlja pošten dostop do usposabljanja, izpopolnjevanja znanj in spretnosti ter možnosti napredovanja, pri čemer odločitve o napredovanjih in ugodnostih temeljijo izključno na znanjih in spretnostih, uspešnosti in izkušnjah. Ta zahteva velja za vse ravni zaposlitve, vključno z napredovanjem na vodstvene in upravljske položaje. Izbrano osrednje področje podpira pisna politika enakih možnosti, ki določa ničelno toleranco do diskriminacije in opisuje mehanizme za zagotavljanje vključenosti v ustrezne procese. Politika je lahko samostojen enostranski dokument ali del drugega internega dokumenta (npr. kodeksa poslovnega ravnanja), se deli z ustreznimi člani osebja (npr. z vodstvom, kadrovske službe), vodstvo jo formalno odobri in pregleda vsaj enkrat na štiri (4) leta.

Primeri sprejemljivih ukrepov:

- a) prakse »slepega zaposlovanja«, kot je anonimno preverjanje življenjepisov v prvem krogu, odstranjevanje identifikacijskih podatkov, kot so ime, spol, etnična pripadnost ali naslov, za zmanjšanje pristranskosti pri ožjem izboru. (velja za pravično zaposlovanje);
- b) določanje vključujočih ciljev zaposlovanja (kjer je to zakonsko dovoljeno) ali razvojnih ciljev ali na sisteme spremljanja neobčutljivih podatkov (npr. razmerje med spoloma v vodstvu, lokalni proti nelokalnim člani osebja itd.). (velja za pravično zaposlovanje);
- c) spodbujanje in podpora dokončanju osnovne izobrazbe za vse člane osebja (velja le za člane osebja brez končane formalne izobrazbe). (velja za pravičen razvoj);

d) interni mentorski ali programi kariernega razvoja, namenjeni premalo zastopanim skupinam, z merljivimi rezultati, kot so napredovanja ali karierni razvoj. (velja za pravičen razvoj); in/ali

e) obvezno letno usposabljanje na temo raznolikosti, enakosti in vključenosti za predstavnika za Zeleni ključ v obratu ali za ustrezno kadrovske osebje, ki vključuje teme, kot so načela nediskriminacije in vključujočega zaposlovanja, zmanjševanje pristranskosti (npr. nezavedne pristranskosti), vključujoče vodenje in kultura na delovnem mestu. (velja za obe področji)

Zbiranje številčnih podatkov o spolu, zaposlenosti lokalnega prebivalstva, zastopanosti oseb z dodatnimi potrebami ali etničnih skupin, je priporočljivo le, ko je to zakonsko dovoljeno, etično ustrezno in prostovoljno razkrito. Podatki morajo ostati združeni in anonimni.

Ta zahteva je obvezen kriterij za obrate z več kot 50 zaposlenimi. Za obrate z manj kot 50 zaposlenimi je ta zahteva smernica.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo, ki prikazuje, kako zagotavlja pravičnost pri zaposlovanju ali strokovnem razvoju.

Dokumentacija vključuje:

- pisno politiko (samostojni dokument ali v okviru družbene odgovornosti podjetij/kodeksa poslovnega ravnanja, če je na voljo); in
- dokazilo o vsaj enem (1) izvedenem ukrepu. Glede na to, kateri od navedenih ukrepov je bil izbran, lahko ta dokazila vključujejo:
 - a) dokazilo o zaključku usposabljanja na temo raznolikosti, enakosti in vključenosti ter sprejetih ukrepov;
 - b) dokazilo o napredovanju in podpori dokončanju osnovne izobrazbe med člani osebja;
 - c) evidence o zaposlovanju ali evidence kadrovske službe, ki prikazujejo orodja poštenega postopka, npr. anonimne predloge za preverjanje, partnerstva z lokalnimi skupinami (če je izbran kot en (1) ukrep);
 - d) evidence o usposabljanju in kariernem razvoju (npr. koledarji usposabljanj, evidence o udeležbi ali poročila o mentorskih programih), ki dokazujejo, da imajo vsi zaposleni enak dostop do usposabljanja, napredovanja in povratnih informacij (če je izbran kot en (1) ukrep); ali
 - e) število napredovanj ali zamenjave delovnega mesta članov osebja zaradi izvedenega programa kariernega razvoja.

1.11 Obrat zagotavlja dostop za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti s poudarkom na najmanj eni (1) opredeljeni kategoriji dostopnosti in izvajanjem zahtevanih minimalnih ukrepov za to kategorijo. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Konferenčne centre Turistične atrakcije
SMERNICA ZA:	<i>Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Gostinske obrate</i>
Ustreznost Zagotavljanje vključujočega dostopa za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti pomaga odpraviti fizične, senzorične in kognitivne ovire, kar vsem gostom omogoča polno in neodvisno sodelovanje v storitvah in izkušnjah v obratu. To podpira družbeno trajnost in je v skladu z mednarodnimi načeli človekovih pravic. Pričakovanja glede izvedbe Obrat zagotavlja dostop za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti. Ob zavedanju, da obrati morda ne bodo mogli pokriti vseh vrst invalidnosti, se obrat pri izboljšavah dostopnosti osredotoča na vsaj eno (1) specifično kategorijo potreb: telesno mobilnost, okvare vida, kognitivne motnje/okvare sluha. Za doseg skladnosti so pri osredotočanju <u>na fizično dostopnost</u> vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti: - vsaj en (1) dostopen vhod s klančino ali ravnim dostopom (ki izpolnjuje standarde naklona in širine); - vsaj eno (1) dostopno stranišče v javnih/skupnih prostorih; - vsaj ena (1) dostopna soba za goste, vključno s kopalnico (če gre za namestitev); - dostopni sedeži v restavraciji ali skupni jedilnici; in - ena (1) dostopna sejna/konferenčna soba, če je na voljo. Nadalje je priporočljivo, da so na daljših sprehajalnih območjih za goste z omejeno mobilnostjo zagotovljena počivališča (npr. klopi). Naklon in širina vhodov, signalizacija in razpoložljivost ograj se preverjajo v skladu z nacionalnimi smernicami za dostopnost ali, kjer so na voljo, s priporočili ZN/SZO za dostopnost. Za doseg skladnosti so pri osredotočanju <u>na vizualno dostopnost</u> vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti: - visokokontrastna signalizacija in/ali otipljive talne oznake in/ali ustrezna osvetlitev in zmanjšanje bleščanja na ključnih območjih (npr. vhod, recepcija, stranišča, hodniki) v skladu s potrebami slabovidnih; - vsaj eno (1) dostopno stranišče v javnih/skupnih prostorih;	

- vsaj ena (1) dostopna soba za goste, vključno s kopalnico (če gre za namestitvev);
- dostopni sedeži v restavraciji; dostopnost recepcije ali strežniških pultov ter bodisi slušni namigi bodisi ustno vodenje bodisi jedilniki/informativni vodniki v brajici/velikem tisku; in
- ena (1) dostopna sejna/konferenčna soba, če je na voljo.

Za kognitivne motnje ali okvare sluha so za doseganje skladnosti vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti:

- načrt dostopnosti, ki opisuje, kako se obravnavajo kognitivne ali senzorične potrebe (okvare sluha); in
- vsaj dva (2) izvedena oprijemljiva ukrepa, osredotočena na kognitivne motnje in/ali okvare sluha:
 - o primeri ukrepov, osredotočenih na kognitivno dostopnost, vključujejo poenostavljena in na piktogramih temelječa navodila na ključnih področjih (recepcija, restavracije, varnostne informacije); tiha prijava ali storitev brez čakalnih vrst za goste, ki jo potrebujejo; usposabljanje članov osebja za osredotočenost na senzibilizacijo potreb ljudi s kognitivnimi okvarami; razpoložljivost senzorično prijaznih zemljevidov ali preprostih orientacijskih vodnikov; predvidljive rutine za dejavnosti, ki so gostom jasno sporočene.
 - o primeri ukrepov za okvare sluha vključujejo razpoložljivost prenosnih slušnih indukcijskih zank na recepciji ali v sejnih sobah; videoposnetke s podnapisi in vizualne alarme na ključnih območjih (če je to izvedljivo); usposabljanje članov osebja za osredotočenost na senzibilizacijo potreb ljudi z okvaro sluha (npr. usposabljanje za mednarodni znakovni jezik).

Da bi bili ukrepi odobreni, morajo biti izboljšave bistvene, funkcionalne in jasno dokumentirane v načrtu dostopnosti. Obrat na svoji spletni strani obvešča tudi o minimalnih elementih dostopnosti.

Čeprav hišni ljubljenci v obratih običajno niso dovoljeni, so živali za pomoč (npr. psi vodniki) vedno dovoljene. Ta vidik spoštujejo vsi člani osebja. Raven dostopnosti je jasno in natančno navedena na spletni strani obrata. Opisi določajo dostopne dele obrata (npr. razporeditev sob, oprijemala, dostop brez stopnic, kontrastna signalizacija, vizualni alarmi itd.) in ali obrat izpolnjuje posebne standarde (npr. lokalne gradbene predpise ali certifikate dostopnosti).

Priporočljivo je, da se pri načrtovanju elementov dostopnosti obrat posvetuje z nacionalnimi ali lokalnimi organizacijami za osebe z dodatnimi potrebami ali od njih pridobi odobritev. Med upoštevanjem so vsi člani osebja usposobljeni in seznanjeni z določbami o

dostopnosti, predpisi in pravicami gostov z dodatnimi potrebami v obratu. Vodstvo in drugi člani osebja, ki so v stiku z gosti¹¹, prejme dodatno nadaljnje usposabljanje glede razpoložljive opreme v obratu.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze o:

- ozaveščenosti in usposabljanju članov osebja o postopkih dostopnosti; in
- razpoložljivosti informacij o dostopnosti na spletni strani obrata.

V primerih, ko obrat zagotavlja dostop osebam s kognitivnimi motnjami ali okvarami sluha, predloži načrt dostopnosti, kjer je navedeno, kako se te potrebe obravnavajo.

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost in stanje dostopne infrastrukture (vsaj na zgoraj navedenih območjih). V ta namen presojevalec izvede vzorčenje v vsaj enem (1) javnem stranišču, enem (1) skupnem prostoru/vhodu, eni (1) restavraciji in eni (1) sejni sobi ter v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.

1.12 Rastline in živali ter zgodovinske in arheološke artefakte je mogoče prodajati, z njimi trgovati ali jih razstavljati le v skladu z mednarodnim pravom. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Trgovina z ogroženimi vrstami in nedovoljenimi artefakti ter njihovo razstavljanje prispevata k izgubi biotske raznovrstnosti, nezakoniti trgovini s prostoživečimi živalmi in kulturnemu izkoriščanju. S prepovedjo takšnih praks obrati pomagajo zaščititi ogrožene vrste, varovati kulturno dediščino ter dokazujejo odgovorno korporativno in okoljsko skrbništvo.

Pričakovanja glede izvedbe

¹¹ **Osebj, ki je v stiku z gosti:** zaposleni, katerih glavne naloge vključujejo neposredno interakcijo z gosti, vključno s pozdravom, pomočjo, strežbo ali podporo med njihovim bivanjem ali obiskom.

V obratu ne nabirajo, prodajajo, trgujejo ali razstavljajo rastlinskih ali živalskih vrst ali njihovih delov in proizvodov, ki so na rdečem seznamu ogroženih vrst IUCN navedeni kot ogroženi (tj. ranljivi, ogroženi ali kritično ogroženi).

To vključuje tako regulirano kot neregulirano trgovino kot tudi nedovoljeno nabiranje prostoživeče flore in favne. Prepoved velja za izdelke, ki so naprodaj ali razstavljeni v vseh prostorih obrata (spominki, okrasni predmeti, tradicionalna zdravila ali živi osebki).

Komercialne dejavnosti, ki vključujejo ogrožene vrste, niso dovoljene, tudi če je prodaja vrst ali proizvodov zakonita v skladu z nacionalno zakonodajo, razen če so izrecno dovoljene v skladu z mednarodnimi smernicami za ohranjanje narave in se uporabljajo izključno za izobraževalne ali ozaveševalne namene.

Zaradi zaščite kulturne dediščine se zgodovinski in arheološki artefakti ne prodajajo, se z njimi ne trguje ali se jih ne razstavlja, razen če so zakonito pridobljeni in predstavljeni v izobraževalne ali kulturne namene. V takih primerih se spodbuja sodelovanje z ustreznimi institucijami (npr. muzeji, organizacijami za ohranjanje narave ali skupinami domorodnih ljudstev) za zagotovitev spoštljive in smiselne razlage.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat v primerih, ko so razstavljeni predmeti kulturne dediščine, zgodovinski in arheološki artefakti, predloži dokumentacijo, ki dokazuje zakonitost izvora in pojasnjuje, kako razstava prispeva k izobraževanju ali ozaveščanju o ohranjanju narave.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje na vsaj enem (1) javnem mestu, kot so trgovine s spominki, recepcija in dekorativne površine, po metodologiji A, kot je opisana v slovarju izrazov.

1.13 Obrat ne ponuja, promovira ali omogoča zabave, izletov ali dejavnosti, ki vključujejo izkoriščanje ali trpljenje živali. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Koriščenje živali za zabavo v turizmu lahko vključuje prakse, ki ogrožajo dobrobit živali in spodbujajo izkoriščanje¹². S prepovedjo takšnih dejavnosti obrati zagotavljajo etično ravnanje z živalmi, se usklajujejo z globalnimi standardi za njihovo dobrobit in spodbujajo spoštovanje narave med gosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ne ponuja, ne promovira ali omogoča zabave, izletov ali dejavnosti, ki vključujejo izkoriščanje ali trpljenje živali. To velja tako za dejavnosti na lokaciji obrata kot za dobavitelje ali zunanje dejavnosti, ki so priporočene, prodane/sklenjene s pogodbo ali organizirane prek obrata.

Koriščenje divjih živali¹³ za zabavo, dotikanje ali tesno interakcijo je strogo prepovedana. To vključuje, vendar ni omejeno na:

- razstave ali predstave z živalmi;
- uprizorjene fotografske priložnosti;
- neposreden stik z divjimi živalmi v ujetništvu ali njihovo hranjenje;
- živalske boje, dirke ali jahanja, ki ogrožajo dobrobit živali (npr. jahanje slonov, dirke severnih jelenov, rodei); in
- dogodke ali atrakcije izven lokacije obrata, za katere je znano, da škodujejo živalim (npr. bikoborbe, cirkusi z divjimi živalmi, lovski safariji).

Obrat ocenjuje svoje dobavitelje in dejavnosti, ki jih promovirajo ali s katerimi tretjimi osebami sklepajo pogodbe, s čimer zagotavlja, da dobavitelji ne vključujejo teh praks pri svojem poslovanju.

Domače živali¹⁴, ki se koristijo v turistične namene lahko sodelujejo v dejavnostih, ki temeljijo na dobrobiti živali, so izobraževalne ali kulturno zakoreninjene (npr. interaktivne kmetije, safariji s maskami, jahanje), ne glede na to, ali so v ponudbi na lokaciji obrata ali izven lokacije obrata. Živali na lokaciji obrata, ki se koristijo v turistične namene, so vedno nastanjene v pogojih, ki so skladni s predpisi in standardi o dobrobiti živali, vključno s tistimi, opisanimi v zahtevi 1.14.

¹² **Izkoriščanje živali:** koriščenje živali na načine, ki povzročajo ali tvegajo povzročitev bolečine, poškodb, stiske ali nenaravnega vedenja, ali pa se živali obravnavajo kot zabavni rekviziti za človeško korist ali dobiček, ne da bi bile pri tem zagotovljene jasne vrednosti za dobrobit živali, izobraževalne ali ohranitvene vrednosti.

¹³ **Divje živali:** vrste, ki v državi ali regiji niso zakonsko priznane kot domače živali ali živina, razen v primeru, če se jih redi v okviru reguliranih tradicionalnih, kmetijskih ali kulturnih sistemov.

¹⁴ **Domače živali:** vrste, ki so v skladu z nacionalno zakonodajo pravno uvrščene med domače živali ali živino (vključno s kulturno rejenimi – vrste živine, ki imajo osrednjo vlogo v vsakdanjem življenju, obredih, gospodarstvu in družbeni strukturi človeških družb, zlasti med živinorejci ali tradicionalno rejenimi vrstami.)

Dokazila iz presoje

Med presojo, v primerih, kjer se ponujajo, promovirajo ali omogočajo dejavnosti, povezane z živalmi, obrat predloži:

- pisno izjavo, standardni operativni postopek (SOP)¹⁵ ali politiko, ki potrjuje, da ne ponujajo, promovirajo ali omogočajo nobene zabave, izlete ali dejavnosti, ki vključujejo izkoriščanje živali; in/ali
- če je na voljo, načrt zabave za goste v obratu.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi prisotnost živali na lokaciji obrata, ocenjeno glede na zgoraj opisane izobraževalne standarde.

1.14 Če obrat ima oziroma zadržuje živali na lokaciji obrata, so upoštevane smernice za njihovo dobrobit. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Zagotavljanje visokih standardov dobrobiti živali v turizmu preprečuje trpljenje, varuje biotsko raznovrstnost in spodbuja etične izkušnje gostov. Z upoštevanjem priznanih smernic za dobrobit živali in nacionalne zakonodaje, obrati varujejo fizično in čustveno dobro počutje živali na svoji lokaciji, hkrati pa predstavljajo odgovorne in trajnostne prakse.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat upošteva smernice za dobrobit živali, ko ima oziroma vzdržuje živali, ki se koristijo v turistične namene na lokaciji obrata. To vključuje popolno skladnost z nacionalno zakonodajo o dobrobiti živali in najmanj upoštevanje modela petih (5) področij dobrobiti živali, kot je opredeljeno v globalnih smernicah za dobrobit živali v turizmu ABTA.

Pet področij se osredotoča na fizično in čustveno dobro počutje živali. To vključuje:

- pozitivne pogoje, ki so zagotovljeni:

¹⁵ **Standardni operativni postopek (SOP):** pisna in podrobna navodila, ki opisujejo korake, ki jih je treba upoštevati za dosledno, varno in kakovostno izvajanje rednih ali ponavljajočih se nalog. V turističnih in gostinskih obratih SOP prenašajo namene politik v vsakodnevne prakse in zagotavljajo, da člani osebja vedo, kako zanesljivo izvajati standarde v vseh izmenah, oddelkih in med člani osebja.

- dobra prehrana: živali imajo stalen dostop do čiste vode in dovolj hrane, ki ustreza njihovim prehranskim potrebam in naravnim prehranjevalnim navadam;
- udobne življenjske razmere: živali živijo v okolju, ki ustreza njihovi vrsti, in zagotavlja prostor, zavetje, ustrezne temperature in možnosti izboljšave (npr. naravni materiali, senca, možnost kopanja in osvežitve);
- zdrava telesa: živali so deležne ustrezne oskrbe, da ostanejo fizično zdrave, morebitne poškodbe ali bolezni pa so hitro oskrbljene;
- svoboda naravnega vedenja: živali se lahko prosto gibljejo in izražajo normalno vedenje (kot so druženje, kopanje, letenje, plezanje ali igranje), odvisno od vrste; in
- pozitivne izkušnje in čustveno dobro počutje: živali se počutijo varno, udobno, stimulirano in zadovoljno.
- negativne pogoje, ki se jim je treba izogniti:
 - lakota ali žeja: živali niso prikrajšane za hrano ali vodo;
 - slabe življenjske razmere: umazano, prenatrpano ali preveč ostro okolje ni sprejemljivo;
 - bolezen ali poškodbe: bolne ali poškodovane živali imajo na voljo zdravstveno oskrbo;
 - omejeno vedenje: privezovanje na verigo, zapiranje v kletko ali preprečevanje gibanja ali normalnega vedenja živali ni dovoljeno; in
 - trpljenje ali stres: izogibanje praksam, ki povzročajo bolečino, strah, dolgčas, frustracije ali čustveno stisko.

Veterinarski pregled je opravljen vsaj enkrat letno za potrditev zdravja in dobrega počutja živali.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- pisno potrditev, da je prebral, razumel in upošteva prakse dobrobiti živali, ki temeljijo na najnovejših smernicah ABTA in v skladu z nacionalnimi zakoni o dobrobiti živali (npr. s predložitvijo zaveze obrata glede dobrobiti živali ali pisnega standardnega operativnega postopka (SOP) za vzdrževanje in oskrbo živali, vključno s kontrolnim seznamom, ki temelji na petih področjih); in
- evidence letnih veterinarskih ocen, ki potrjujejo zdravje in dobro počutje živali.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi, da živali, prisotne na lokaciji, ne kažejo očitnih negativnih stanj, opisanih v petih področjih.

1.15 Obrat razvija in izvaja kodeks poslovnega ravnanja. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate

	<i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
<i>Ustreznost</i> <i>Kodeks poslovnega ravnanja je temeljni element celotne družbene odgovornosti obrata in pripomore zagotavljati etično, zakonito in odgovorno delovanje v celotni organizaciji, graditi zaupanje z deležniki in podpirati dolgoročno družbeno trajnost.</i> <i>Pričakovanja glede izvedbe</i> <i>Obrat razvija in izvaja kodeks poslovnega ravnanja. To je datiran interni dokument, ki zajema vse naslednje ključne razsežnosti:</i> <i>- politike in korporativno kulturo: kako organizacija spodbuja etično poslovno ravnanje in korporativno kulturo, ki temelji na integriteti;</i> <i>- preprečevanje korupcije in podkupovanja: politike, usklajene z mednarodnimi okvirji (npr. Konvencija ZN proti korupciji), in opredelitev ogroženih funkcij;</i> <i>- poslovno etiko: spoštovanje vrednot pravičnosti, preglednosti in integritete;</i> <i>- korporativno upravljanje: strukture, ki opredeljujejo odločanje, odgovornost in nadzor;</i> <i>- človekove pravice in socialna varovala: zavezanost Splošni deklaraciji človekovih pravic in Konvenciji ZN o otrokovih pravicah, vključno z zaščito pred zlorabo, izkoriščanjem in nadlegovanjem (s poudarkom na ranljivih skupinah); in</i> <i>- dobrobit živali: kjer je mogoče, politike, ki obravnavajo dobrobit živali na lokaciji obrata.</i> <i>Kodeks poslovnega ravnanja:</i> <i>- je uradno odobren s strani generalnega vodstva in datiran;</i> <i>- se pregleda vsaj enkrat na štiri (4) leta; in</i> <i>- se deli z vsemi člani osebja (npr. prek uvajanja, priročnika, usposabljanja) in je na zahtevo javno dostopen.</i> <i>Uporabiti je mogoče kodeks poslovnega ravnanja za celotno verigo, če je ta dokazljivo uporaben v obratu, ki je v postopku certificiranja, (ustrezna blagovna znamka, država, vrsta nepremičnine); osebje v obratu se ga zaveda in ima dostop do njega; in obrat lahko pokaže, kako se kodeks poslovnega ravnanja izvaja v praksi na ravni obrata. Samo dokumenti za celotno verigo niso zadostni; obrat v postopku certificiranja med presojo še vedno dokazuje ozaveščenost in izvajanje.</i>	

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži datiran in s strani vodstva odobren dokument kodeksa poslovnega ravnanja, ki zajema vse zahtevane razsežnosti.

Ko je mogoče, presojevalec preveri tudi:

- dokazila o ozaveščenosti in usposabljanju članov osebja (npr. uvajalna gradiva); in
- razgovore z vodstvom in člani osebja, v primeru, da ima presojevalec kakršen koli dvom o izvajanju ali razumevanju.

1.16 Obrat aktivno spodbuja telesno in duševno dobro počutje zaposlenih z izvajanjem vsaj ene (1) oprijemljive pobude na leto ali z vzdrževanjem stalnih, brezplačnih ali subvencioniranih objektov/prostorov, ki podpirajo dobro počutje članov osebja. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Dobro počutje zaposlenih prispeva k zdravi kulturi na delovnem mestu, izboljšani uspešnosti in dolgoročnemu zadovoljstvu članov osebja. Podpiranje telesnega in duševnega zdravja zaposlenih pomaga zmanjšati stres, preprečiti izgorelost in spodbujati pozitivno in odprto delovno okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvaja vsaj eno (1) pobudo na leto ali vzdržuje trenutne objekte ali storitve, ki spodbujajo telesno ali duševno dobro počutje članov osebja.

Primeri sprejemljivih pobud za dobro počutje vključujejo:

- a) dogodke za krepitev timskega duha, dejavnosti za zahvalo ali dneve dobrega počutja;
- b) brezplačen ali subvencioniran dostop do vadbenih objektov, športnih dejavnosti ali opreme za dobro počutje med delovnim časom ali po njem;
- c) usposabljanja, delavnice ali sestanke o duševnem zdravju, obvladovanju stresa, odpornosti, čustvenem dobrem počutju ali ravnotežju med poklicnim in zasebnim življenjem;

- d) kampanje ozaveščanja ali delavnice, ki obravnavajo uporabo substanc, prehrano, zdravje pri delu ali tveganja, povezana z zdravjem;
- e) preventivne zdravstvene pobude, kot so redni zdravstveni pregledi (kjer je to izvedljivo), cepljenje proti gripi ali ergonomske ocene;
- f) prostore, ki podpirajo potrebe članov osebja po dobrem počutju, kot so sobe za dojenje, tihe sobe ali prostori za molitev;
- g) izzive ali tekmovanja, ki spodbujajo zdrave navade (npr. izziv štetja korakov, mesec kolesarjenja v službo); in/ali
- h) družinam prijazne pobude, kot so omogočanje zaposlenim, da svoje otroke pripeljejo na delo v varne in ustrezne pogoje, ali zagotavljanje dostopa do določenih prostorov za varstvo otrok, otroških klubov ali partnerstev z bližnjimi ponudniki varstva otrok.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- a) dokumentacijo, ki prikazuje izvedeno(-e) pobudo(-e) za dobro počutje, kot so komunikacije kadrovske službe, opisi programov, fotografije objektov, povzetki dogodkov, evidence o udeležbi ali sporazumi z zunanjimi partnerji; ali
- b) dokazila o obstoječih objektih/prostorih med vizualnim pregledom, kjer je mogoče (npr. prostori za dojenje, prostori za vadbo, tihe sobe, prostori za varstvo otrok).

Med vizualnim pregledom lahko presojevalec opravi razgovore s člani osebja za potrditev njihove seznanjenosti s pobudo(-ami) za dobro počutje.

1.17 Obrat nudi pripravištva in zaposlitve s krajšim delovnim časom ali fleksibilne zaposlitvene možnosti za dolgotrajno brezposelne osebe ali osebe z omejeno zaposljivostjo. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ponujanje zaposlitvenih možnosti posameznikom iz ranljivih socialno-ekonomskih okolij, osebam z dodatnimi potrebami ali tistim, ki se soočajo z ovirami pri tradicionalni zaposlitvi, prispeva k socialni enakosti in blaginji skupnosti. Pomaga zmanjševati neenakosti, podpira pridobivanje znanj in spretnosti ter vključevanje delovne sile ter spodbuja bolj vključujočo in podporno kulturo na delovnem mestu.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat je v zadnjem obdobju certificiranja dveh (2) let ali v zadnjih 12 mesecih za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, izvedel vsaj eno (1) od naslednjih pobud:

- a) pripravništvo ali vajeništvo, ki traja vsaj tri (3) mesece, za dolgotrajno brezposelne osebe;*
- b) aktivno spodbujanje zaposlovanja, zadrževanja na delovnem mestu in razvoja oseb z dodatnimi potrebami;*
- c) pogodbe o zaposlitvi s krajšim delovnim časom ali fleksibilne pogodbe o zaposlitvi za osebe z omejeno zaposljivostjo, ker nekateri posamezniki morda ne morejo delati s polnim delovnim časom (npr. zaradi oviranosti, starosti ali zdravstvenih težav), fleksibilne ureditve podpirajo njihovo vključevanje v delovno silo;*
- d) možnosti zaposlitve ali usposabljanja za posameznike z omejenim jezikovnim znanjem ali iz ranljivih socialno-ekonomskih okolij (npr. migranti, žrtve nasilja, samohranilci ali ekonomsko prikrajšani posamezniki); in/ali*
- e) aktivno sodelovanje s programi ali partnerstvi, ki olajšajo prehod iz šole ali socialne podpore v zaposlitev za prikrajšane skupine.*

Na splošno obrat podpira vključenost na delovnem mestu in enako obravnavo s prilagajanjem delovnega mesta, delovnega časa ali pogojev sposobnostim in potrebam posameznikov (npr. fleksibilen delovni čas ali prilagojene odgovornosti).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze, ki ustrezajo izvedeni(-im) pobudi(-am). Sprejeti dokazi, odvisno od izbrane(-ih) pobud(e):

- a) evidence o zaposlitvi ali pripravništvu (npr. pogodbe, dnevniki prisotnosti, potrdila o zaključku ali poročila kadrovske službe, če je to zakonsko dovoljeno), ki dokazujejo trajanje dela za vsaj tri (3) mesece v preteklem obdobju certificiranja (ali do 12 mesecev za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja). Predloženi so lahko tudi dokumenti, ki dokazujejo sodelovanje z agencijami za zaposlovanje ali socialnimi službami;*
- b) evidence o ukrepih za razumno prilagoditev (npr. prilagojene delovne postaje ali fleksibilne naloge), gradiva za usposabljanje članov osebja, ki podpirajo vključevanje oseb z dodatnimi potrebami, ali dokumentacijo o sodelovanju z organizacijami za zaposlovanje oseb z dodatnimi potrebami, centri za zaposlovanje ali nevladnimi organizacijami;*
- c) pogodbe o zaposlitvi, ki navajajo krajši delovni čas, fleksibilen ali prilagojen delovni čas; povzetki kadrovske službe, ki prikazujejo število članov osebja, ki imajo koristi od takšnih ureditev; notranje politike, ki opisujejo možnosti fleksibilnega izvajanja dela; ali evidence o sodelovanju v shemah iz socialne pomoči v delo ali shemah socialnega zaposlovanja, kjer je mogoče;*

- d) *dokazila o pogodbah o zaposlitvi ali usposabljanju (po potrebi anonimno), dokumentacija o programih jezikovne podpore ali usposabljanja, evidence o pripravništvih, usposabljanje na začetni ravni ali možnostih mentorstva, pa tudi sporazumi ali dokazila o sodelovanju z nevladnimi organizacijami, organizacijami za podporo migrantom ali ponudniki socialnih storitev, ki dokazujejo sodelovanje v takšnih pobudah; in/ali*
- e) *sporazumi o sodelovanju, partnerske pogodbe, evidence o sodelovanju ali opisi projektov z ustreznimi institucijami.*

Med vizualnim pregledom lahko presojevalec opravi razgovore z vodstvom za potrditev izvajanja ene (1) od navedenih pobud in podpornih ukrepov, ki so bili zagotovljeni tem zaposlenim.

1.18 Obrat zagotavlja dostop za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti s poudarkom na najmanj dveh (2) opredeljenih kategorijah dostopnosti in izvajanjem zahtevanih minimalnih ukrepov za te kategorije. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Zagotavljanje vključujočega dostopa za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti pomaga odpraviti fizične, senzorične in kognitivne ovire, kar vsem gostom omogoča polno in neodvisno sodelovanje v storitvah in izkušnjah v obratu. To podpira družbeno trajnost in je v skladu z mednarodnimi načeli človekovih pravic.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja dostop za osebe z dodatnimi potrebami glede dostopnosti. Ob zavedanju, da obrati morda ne bodo mogli pokriti vseh vrst invalidnosti, se obrat pri izboljšavah dostopnosti osredotoča na najmanj dve (2) specifični kategoriji potreb: telesno mobilnost, okvare vida, kognitivne motnje/okvare sluha.

Za dosego skladnosti so pri osredotočanju na fizično dostopnost vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti:

- vsaj en (1) dostopen vhod s klančino ali ravnim dostopom (ki izpolnjuje standarde naklona in širine);*
- vsaj eno (1) dostopno stranišče v javnih/skupnih prostorih;*
- vsaj ena (1) dostopna soba za goste, vključno s kopalnico (če je zagotovljena namestitvev);*

- dostopni sedeži v restavraciji ali skupni jedilnici; in
- ena (1) dostopna sejna/konferenčna soba, če je na voljo.

Nadalje je priporočljivo, da so na daljših sprehajalnih območjih za goste z omejeno mobilnostjo zagotovljena počivališča (npr. klopi). Naklon in širina vhodov, signalizacija in razpoložljivost ograj se preverjajo v skladu z nacionalnimi smernicami za dostopnost ali, kjer so na voljo, s priporočili ZN/SZO za dostopnost.

Za dosego skladnosti so pri osredotočanju na vizualno dostopnost vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti:

- visokokontrastna signalizacija in/ali otipljive talne oznake in/ali ustrezna osvetlitev in zmanjšanje bleščanja na ključnih območjih (npr. vhod, recepcija, stranišča, hodniki) v skladu s potrebami slabovidnih;
- vsaj eno (1) dostopno stranišče v javnih/skupnih prostorih;
- vsaj ena (1) dostopna soba za goste, vključno s kopalnico (če gre za namestitve);
- dostopni sedeži v restavraciji; dostopnost recepcije ali strežniških pultov ter bodisi slušni namigi bodisi ustno vodenje bodisi jedilniki/informativni vodniki v brajici/velikem tisku; in
- ena (1) dostopna sejna/konferenčna soba, če je na voljo.

Za kognitivne motnje ali okvare sluha so za dosego skladnosti vzpostavljeni naslednji minimalni elementi dostopnosti:

- načrt dostopnosti, ki opisuje, kako se obravnavajo kognitivne ali senzorične potrebe (okvare sluha); in
- vsaj dva (2) izvedena oprijemljiva ukrepa, osredotočena na kognitivne motnje in/ali okvare sluha:
 - o primeri ukrepov, osredotočenih na kognitivno dostopnost, vključujejo poenostavljena in na piktogramih temelječa navodila na ključnih področjih (recepcija, restavracije, varnostne informacije); tiha prijava ali storitev brez čakalnih vrst za goste, ki jo potrebujejo; usposabljanje članov osebja za osredotočenost na senzibilizacijo potreb ljudi s kognitivnimi okvarami; razpoložljivost senzorično prijaznih zemljevidov ali preprostih orientacijskih vodnikov; predvidljive rutine za dejavnosti, ki so gostom jasno sporočene.
 - o primeri ukrepov za okvare sluha vključujejo razpoložljivost prenosnih slušnih indukcijskih zank na recepciji ali v sejnih sobah; videoposnetke s podnapisi in vizualne alarme na ključnih območjih (če je to izvedljivo); usposabljanje članov osebja za osredotočenost na senzibilizacijo potreb ljudi z okvaro sluha (npr. usposabljanje za mednarodni znakovni jezik).

Da bi bili ukrepi odobreni, morajo biti izboljšave bistvene, funkcionalne in jasno dokumentirane v načrtu dostopnosti. Obrat na svoji spletni strani obvešča tudi o minimalnih elementih dostopnosti.

Čeprav hišni ljubljenci v obratih običajno niso dovoljeni, so živali za pomoč (npr. psi vodniki) vedno dovoljene. Ta vidik spoštujejo vsi člani osebja. Raven dostopnosti je jasno in natančno navedena na spletni strani obrata. Opisi določajo dostopne dele obrata (npr. razporeditev sob, oprijemala, dostop brez stopnic, kontrastna signalizacija, vizualni alarmi itd.) in ali obrat izpolnjuje posebne standarde (npr. lokalne gradbene predpise ali certifikate dostopnosti).

Priporočljivo je, da se pri načrtovanju elementov dostopnosti obrat posvetuje z nacionalnimi ali lokalnimi organizacijami za osebe z dodatnimi potrebami ali od njih pridobi odobritev. Med uvajanjem so vsi člani osebja usposobljeni in seznanjeni z določbami o dostopnosti, predpisi in pravicami gostov z dodatnimi potrebami v obratu. Vodstvo in drugi člani osebja, ki so v stiku z gosti, prejmejo dodatno nadaljnje usposabljanje glede razpoložljive opreme v obratu.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze o:

- ozaveščenosti in usposabljanju članov osebja o postopkih dostopnosti; in
- razpoložljivosti informacij o dostopnosti na spletni strani obrata.

V primerih, ko obrat zagotavlja dostop osebam s kognitivnimi motnjami ali okvarami sluha, predloži načrt dostopnosti, kjer je navedeno, kako se te potrebe obravnavajo.

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost in stanje dostopne infrastrukture (vsaj na zgoraj navedenih območjih). V ta namen presojevalec izvede vzorčenje v vsaj enem (1) javnem stranišču, enem (1) skupnem prostoru/vhodu, eni (1) restavraciji in eni (1) sejni sobi ter v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.

1.19 Obrat ponuja lokalnim mikro ali malim podjetnikom možnost prodaje trajnostnih izdelkov, ki temeljijo na naravi, zgodovini in kulturi območja. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za krepitev lokalnega gospodarstva, ohranjanje kulturne dediščine in zmanjšanje vplivov na okolje, povezanih z dolgimi dobavnimi verigami obrati podpirajo lokalne mikro ali male podjetnike. Z zagotavljanjem platforme za trajnostno izdelane, lokalno pomembne, značilne izdelke obrati spodbujajo lokalni družbeno-kulturni in gospodarski razvoj ter ozaveščajo o svoji družbeni odgovornosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ponuja lokalnim mikro ali malim podjetnikom možnost prodaje trajnostnih izdelkov, ki temeljijo na naravi, zgodovini in kulturi lokalnega območja. To je lahko v obliki majhne trgovine ali stojnice v prostorih obrata ali pa lahko obrat kupi in nato sam ponuja/prodaja lokalne izdelke svojim gostom.

Ta zahteva se osredotoča na izdelke in storitve, ki niso del rednih storitev v ponudbi obrata (npr. niso standardna restavracijska storitev), temveč zagotavljajo dodano vrednost s predstavitvijo lokalne kulture, obrti ali dediščine. Izdelki, proizvedeni v razdalji 100 km od obrata, se štejejo za lokalno proizvedene.

Opredelitev lokalnih mikro ali malih podjetnikov sledi nacionalnim standardom. Če ti ne obstajajo, velja eden od naslednjih pogojev:

- a) mikro podjetje: manj kot 10 zaposlenih; ali*
- b) malo podjetje: manj kot 50 zaposlenih.*

Trajnostni izdelki in storitve so opredeljeni kot tisti, ki so:

- proizvedeni na način, ki spoštuje okoljska, socialna in kulturna načela trajnosti;*
- temeljijo na naravi, zgodovini in kulturi lokalnega območja;*
- proizvedeni brez uporabe mednarodno ogroženih ali zaščitene vrste; in*
- brez uporabe netrajnih in netrajnostnih materialov, kot so plastika za enkratno uporabo ali drugih materialov za enkratno uporabo.*

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži sporazume z lokalnimi mikro ali malimi podjetniki, katerih izdelke prodaja sam obrat ali prodaja poteka prek obrata.

Vizualni pregled potrdi, da lokalni mikro ali mali podjetniki lahko prodajajo svoje izdelke oz. da so njihovi izdelki v ponudbi za goste v obratu.

Vključenost članov osebja

1.20 Vodstvo vsaj dvakrat letno seznani člane osebja s trajnostnimi pobudami v obratu. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Redna komunikacija in sodelovanje s člani osebja sta bistvenega pomena, saj jim omogočata razumevanje njihove vloge pri trajnostnem razvoju, samozavestno odzivanje na poizvedbe gostov ter smiselno prispevanje k okoljskim in družbenim pobudam.

Pričakovanja glede izvedbe

Vodstvo, predstavnik za Zeleni ključ v obratu in/ali Zeleni odbor zagotavljajo dosleden pretok informacij in aktivno vključujejo člane osebja v prizadevanja za trajnostni razvoj. Člani osebja prejemajo posodobljene informacije o tekočih in novih pobudah za trajnostni razvoj, ki jim pomagajo razumeti njihovo vlogo in vpliv njihovih dejanj. Informiranje se izvaja osebno (npr. na sestankih članov osebja), pisno ali prek e-učilnice.

Obravnavane teme običajno vključujejo področja okoljskega upravljanja, kot so voda, energija, odpadki, prakse čiščenja, hrana in pijača ter načela krožnega gospodarstva (zmanjšanje, ponovna uporaba, recikliranje), pa tudi druga vprašanja trajnostnega razvoja, kot sta lokalna biotska raznovrstnost in vključevanje skupnosti. Prav tako so članom osebja posredovane informacije o programu Zeleni ključ.

Vodstvo seznanja člane osebja vsaj dvakrat letno. Upoštevano je vključevanje sezonskih članov osebja za zagotovitev široke udeležbe. Ta zahteva velja tako za interne kot zunanje člane osebja, ki opravljajo delo na lokaciji obrata.

Obrati, ki poslujejo sezonsko in/ali obrati s pet (5) ali manj člani osebja, sestanek izpeljejo vsaj enkrat letno.

V obratih, ki so prvič v postopku certificiranja, je bil pred presojo izpeljan vsaj en (1) sestanek.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisne dokaze (npr. dokumente ali predstavitev ali posnetke zaslona/izvoze z digitalnih platform), ki opisujejo:

- katere teme so bile obravnavane;
- sodelujoči oddelek(-i) (npr. oddelek za gospodinjstvo); in
- datum izvedbe.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vsaj en (1) naključni razgovor s člani osebja ter preveri njihovo ozaveščenost o trajnostnih pobudah in potrdi, da med vodstvom in člani osebja poteka redna komunikacija.

V primerih, ko gre za obrate z manj kot petimi (5) zaposlenimi, so informacije o trajnostnih pobudah posredovane ustno. V tem primeru dokumentacija ni potrebna, seznanjenost/znanje zaposlenih pa se še vedno potrdi z razgovori.

1.21 Članom osebja je zagotovljeno letno usposabljanje o trajnostnem razvoju. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Zagotavljanje usposabljanja o okoljskih in trajnostnih temah, specifičnega za posamezna delovna mesta in ustreznega usposabljanja, zagotavlja, da člani osebja učinkovito prispevajo k izvajanju strategije trajnostnega razvoja obrata in njegovemu vsakodnevnomu delovanju.

Pričakovanja glede izvedbe

Večji nastanitveni obrati, kampi in počitniški parki zagotavljajo eno (1) splošno usposabljanje o trajnostnem razvoju na leto za stalno zaposlene člane osebja in vsaj eno (1) usposabljanje o trajnostnem razvoju na ravni oddelka ali delovnega mesta (npr. gospodinjstvo, kuhinja itd.) na leto.

Manjši nastanitveni obrati, gostinski obrati, atrakcije, konferenčni centri in sezonski obrati zagotavljajo vsaj eno (1) usposabljanje o trajnostnem razvoju na leto za člane osebja.

Predlagane teme usposabljanja vključujejo:

- a) sortiranje in zmanjševanje količine odpadkov (vključno z nevarnimi odpadki);
- b) trajnostne prakse na oddelku hrane in pijače;
- c) okolju prijazno čiščenje in uporaba kemikalij;
- d) načela krožnega gospodarstva (zmanjšanje, ponovna uporaba, recikliranje);
- e) podnebne spremembe;
- f) ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- g) vključevanje skupnosti;
- h) ozaveščenost in komunikacija gostov; in/ali
- i) človekove pravice, enakost in nediskriminacija.

Letno usposabljanje o trajnostnem razvoju dokazuje postopen razvoj, ki zagotavlja, da člani osebja vsako leto razširijo ali poglobijo svoje znanje, namesto da bi vsako leto prejeli enake vsebine usposabljanja.

Usposabljanje poteka na lokaciji obrata ali po spletu (npr. pisni moduli, e-učilnice) in se izvaja interno ali zunanje. Novi člani osebja se običajno usposabljujejo v prvih štirih (4) tednih zaposlitve. Zelo priporočljivo je, da se zunanji in sezonski člani osebja udeležujejo enakih usposabljanj.

Program Zeleni ključ zagotavlja [standardno obliko poročanja](#) za načrt usposabljanja, ki jo lahko obrati prilagodijo lokalnim operativnim potrebam.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokument, ki podrobno opisuje:

- katere teme usposabljanja so bile zajete;
- kateri oddelki so bili deležni usposabljanja (z navedbo vloge posameznih članov osebja, če usposabljanje ni zagotovljeno celotnemu oddelku);
- datum(i) izvajanja in trajanje usposabljanja (en dan, mesečno itd.); in
- oblika usposabljanja (interno/zunanje, spletno itd.).

V primerih, ko gre za obrat, ki je prvič v procesu certificiranja, ta predloži pisni osnutek načrta usposabljanja in se zaveže k njegovemu upoštevanju v prvem obdobju certificiranja (24 mesecev).

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vsaj en (1) razgovor z izbranim članom stalnega osebja, ki je prisoten na presoji in tako preveri udeležbo članov osebja na usposabljanjih in razumevanje razlik med splošnim in oddelčnim usposabljanjem oz. usposabljanjem za posamezno delovno mesto.

1.22 Člani osebja oddelka gospodinjstva poznajo in izvajajo ustrezne postopke menjave brisač in posteljnine. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate

Ustreznost

Zmanjšanje pogostosti menjave brisač in posteljnine pomaga zmanjšati porabo vode, energije in praškov. Člani osebja oddelka gospodinjstva razumejo in pravilno izvajajo postopke, ki gostom omogočajo ponovno uporabo brisač in posteljnine, s čimer se zmanjša okoljski odtis obrata.

Pričakovanja glede izvedbe

Poleg tega, da obrat gostom ponuja možnost ponovne uporabe brisač in posteljnine (glej zahtevo 6.21), so člani osebja oddelka gospodinjstva obveščeni o s tem povezanih postopkih in jih tudi izvajajo.

Obrat članom osebja oddelka gospodinjstva zagotavlja jasna in dostopna navodila ter smernice o postopkih ponovne uporabe brisač in posteljnine.

Če je storitev oddelka gospodinjstva oddana v upravljanje zunanjim izvajalcem, obrat zagotovi, da je usposabljanje o postopkih ponovne uporabe brisač in posteljnine vključeno v pogodbo, podpisano s podjetjem, odgovornim za gospodinjiski del.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vsaj en (1) razgovor s članom osebja oddelka gospodinjstva, da preveri, če so člani seznanjeni s postopki glede menjave brisač in posteljnine.

1.23 V prostorih za člane osebja je prikazano informativno in izobraževalno gradivo za spodbujanje odgovornega ravnanja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate

	Kampe in počitniške parke Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Prikaz informativnega in izobraževalnega gradiva v prostorih za člane osebja pomaga krepiti ozaveščenost in vključenost le-teh v prizadevanjih za trajnost. Člane osebja spodbuja k okoljsko in družbeno odgovornemu vedenju ter podpira k vsakodnevnom izvajanju praks trajnostnega razvoja v obratu. Pričakovanja glede izvedbe Obrat v prostorih za člane osebja prikazuje informativno in izobraževalno gradivo, ki podpira njihovo razumevanje in sodelovanje v prizadevanjih za trajnostni razvoj. Gradivo jih spodbuja k pametni uporabi virov (npr. izklapljanje luči/pip, manjša uporaba papirja itd.) in podpira učinkovito uporabo opreme in strojev (npr. pomivalni stroj, pralni stroji, sesalniki itd.). Kjer je ustrezno, gradivo obravnava tudi teme, kot sta varstvo lokalne biotske raznovrstnosti in družbena odgovornost (npr. kako prijaviti diskriminacijo). Komunikacijsko gradivo¹⁶ je informativno, vizualno privlačno in se redno posodablja. Informativno in izobraževalno gradivo je lahko v obliki oglasnih desk za člane osebja, plakatov, nalepk, letakov, glasil, digitalnih zaslonov ali aplikacij ter je lahko namenjeno posameznikom, skupinam, različnim oddelkom ali vsem članom osebja. Dokazila iz presoje Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da je informativno in izobraževalno gradivo prikazano v prostorih za člane osebja in je skladno z zgornjimi zahtevami. <i>1.24 Obrat omogoča članom osebja letno ocenjevanje okoljske in družbene uspešnosti ter ima vzpostavljen postopek za odzivanje na te povratne informacije. (S)</i>	
SMERNICA ZA:	Večje nastanitvene obrate

¹⁶ **Komunikacijsko gradivo:** vsa komunikacija obrata v zvezi z njegovimi dejavnostmi, izdelki, storitvami in trajnostnim delovanjem mora biti natančna, jasna, ustrezna in lahko razumljiva. Komunikacija mora biti vidna gostom in po potrebi vključevati jasen in viden poziv k dejanju, ki spodbuja goste k sodelovanju pri okoljskih pobudah obrata. Obrat prikazuje natančne, jasne, ustrezne in pravilne informacije ter komunikacijo o svoji trajnostni uspešnosti, ki so usklajene z dejansko uspešnostjo in odražajo le dejanja in ukrepe, ki se izvajajo v praksi.

	<i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
<i>Ustreznost</i> <i>Omogočanje članom osebja, da ocenijo okoljsko in družbeno uspešnost obrata, spodbuja aktivno sodelovanje in nenehno izboljševanje. Prav tako pomaga prepoznati prednosti, izzive in priložnosti za izboljšanje trajnostne uspešnosti na ravni lokacije obrata.</i> <i>Pričakovanja glede izvedbe</i> <i>Obrat izvaja letni, strukturiran postopek povratnih informacij, s katerim člani osebja ocenjujejo okoljsko in družbeno uspešnost obrata.</i> <i>Povratne informacije se zbirajo, analizirajo in uporabljajo za obveščanje o ukrepih ali izboljšavah. Postopek ne zbira le predloge, temveč spremlja tudi trende v zaznavanju in zadovoljstvu članov osebja v zvezi s trajnostjo in vključenostjo vodstva. Dobljene rezultate sporočijo članom osebja, odgovori na povratne informacije pa se oblikujejo in sporočijo v roku dveh (2) mesecev.</i> <i>Povratne informacije se zbirajo z rednimi anketami, sestanki za povratne informacije ali digitalnimi/fizičnimi nabiralniki za predloge s katerimi upravlja predstavnik za Zeleni ključ v obratu ali druga odgovorna oseba. Povratne informacije so lahko anonimne, za zagotovitev vključenosti pa je članom osebja na voljo več formatov.</i> <i>Program Zeleni ključ zagotavlja standardizirano anketo za člane osebja (na voljo v Orodjarni programa Zeleni ključ¹⁷), ki se lahko uporabi ali vključi v postopek povratnih informacij.</i> <i>Za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, pisni načrt opisuje, kako se bo postopek povratnih informacij s strani članov osebja izvajal in kako bodo rezultati pregledani in uporabljeni za podporo izboljšavam.</i> <i>Dokazila iz presoje</i>	

¹⁷ **Orodjarna programa Zeleni ključ:** uradna digitalna shramba z obrazci programa Zeleni ključ, komunikacijskimi gradivi in, kadar so na voljo, zaščitenimi povezavami do nacionalne različice zbirke orodij.

Med presojo obrat predloži:

- dokazila, ki kažejo, da je vzpostavljen sistem povratnih informacij članov osebja (tj. kako se zbirajo povratne informacije);
- dokazila o redni uporabi (npr. datumi, stopnje udeležbe);
- dokumentacijo, ki analizira rezultate zadnjega kroga povratnih informacij, kjer so opredeljeni ključni vpogledi in področja za izboljšave; in
- povzetek ukrepov, sprejetih kot odgovor na povratne informacije članov osebja, ki so lahko povezani z akcijskim načrtom trajnostnega razvoja obrata (glej zahtevo 1.3).

V primerih, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certificiranja, ta predloži pisni načrt z opisom, kako se bo izvajal postopek povratnih informacij članov osebja in kako bodo rezultati pregledani in uporabljeni za podporo izboljšavam.

Med vizualnim pregledom se opravi razgovor z vsaj enim (1) članom osebja, ki je prisoten na presoji za potrditev seznanjenosti osebja s postopkom povratnih informacij, zadovoljstvo z njimi in njihovo dožemanje, kako se vodstvo odziva na njihove prispevke.

2. OZAVEŠČENOST IN UDELEŽBA GOSTOV

Udeležba gostov, Odgovorni turizem

Udeležba gostov

2.1 Certifikat Zeleni ključ in informacije o programu so prikazani na dobro vidnem in pogosto obiskanem mestu v obratu. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Prikaz certifikata Zeleni ključ in standardnih informacij na zelo obiskanih mestih obrata pomaga graditi zaupanje gostov, krepi preglednost in prepoznavnost certifikata Zeleni ključ kot simbola trajnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat prikaže certifikat Zeleni ključ in standardno informativno gradivo o programu na zelo obiskanem in gostom dostopnem mestu, kot sta recepcija ali glavni vhod. Dodatne kopije certifikata so lahko nameščene v prostorih za osebje, kot sta menza ali oglasna deska za spodbujanje notranje ozaveščenosti.

Standardne informacije o programu Zeleni ključ vsebujejo enake ključne točke kot uradna predloga, ki je na voljo v [Orodjarni programa Zeleni ključ](#), hkrati pa omogoča prilagoditev oblikovanja blagovne znamke obrata. Logotip Zeleni ključ¹⁸ v skupni in uradno odobreni obliki je prikazan kot del informacij. Če so poleg standardnih informacij vključene dodatne vsebine, obrat zagotovi, da vsi komunikacijski materiali, povezani s trajnostjo (tiskani, ustni ali digitalni), natančno odražajo trenutne prakse in ne pretiravajo s trditvami.

Informacije o programu Zeleni ključ so lahko na voljo tudi na dodatnih stičnih točkah za goste, vključno z javnimi prostori (npr. avla, dvigala), sobami za goste ali sejnimi sobami, televizijskimi monitorji, digitalnimi zasloni, tiskanimi brošurami in/ali aplikacijami za goste.

Če je veljavnost certifikata Zeleni ključ v obratu začasno prekinjena, oz. je certifikat odvzet ali ni podaljšan, se certifikat in vse informacije o programu Zeleni ključ takoj odstranijo iz javnega prikaza, da se prepreči zavajajoča komunikacija.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi lokacijo, kjer so certifikat Zeleni ključ za trenutno obdobje certificiranja in standardne informacije prikazani na uglednem, jasno vidnem in gostom dostopnem mestu. Preveri se, ali je certifikat posodobljen in v dobrem stanju (npr. ni zbledel ali poškodovan).

Presojevalec potrdi, da prikazane informacije ustrezajo uradni vsebini, ki je zagotovljena prek [Orodjarne programa Zeleni ključ](#), so jasno vidne in dostopne. Če so v obratu vključili dodatne informacije, presojevalec preveri, ali so trditve objektivne in ali vključujejo le tisto, kar se trenutno izvaja na ravni lokacije obrata.

¹⁸ **Logotip Zeleni ključ:** uradna vizualna oznaka programa Zeleni ključ, ki je zagotovljena za vsak certificiran obrat. Obrati jo morajo uporabljati v skladu s smernicami blagovne znamke Green Key in drugimi politikami blagovnih znamk, kar pomeni brez sprememb v komunikacijskih gradivih, in šele po prejemu certifikata.

V primeru, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certifikacije, ta predloži pisni osnutek standardnih informacij in navede predlagano lokacijo za prihodnjo namestitev certifikata in informacij.	
2.2 Informacije o programu Zeleni ključ so na voljo na spletni strani certificiranega obrata. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Prikaz informacij o certifikatu Zeleni ključ na spletni strani obrata povečuje preglednost, gradi zaupanje gostov in spodbuja sodelovanje pri trajnostnih zavezah obrata. Prav tako krepi verodostojnost certifikata Zeleni ključ s sklicevanjem na uradne vire. Pričakovanja glede izvedbe Spletna stran obrata vsebuje kratke informacije o certifikatu Zeleni ključ. Vključene so povezave do mednarodne spletne strani Green Key (www.greenkey.global) in/ali nacionalne spletne strani Zeleni ključ (www.zelenikljuc.si). Logotip Zeleni ključ je prikazan v deljeni in uradno odobreni obliki. Informacije so lahko predstavljene v skladu s smernicami za blagovno znamko obrata in so jasno vidne, kar pomeni, da so postavljene tam, kjer jih bodo gostje verjetno videli in z njimi komunicirali (npr. stran za rezervacije, domača spletna stran obrata). Priporočljivo je, da obrat poleg informacij na svoji spletni strani zagotovi informacije o programu Zeleni ključ tudi prek svojih družbenih medijev. Obrat zagotavlja, da vsa komunikacija o programu Zeleni ključ natančno odraža trenutne prakse obrata, ne pretirava s trditvami in uporablja uradno spletno stran Green Key ali Zeleni ključ kot primarni vir za zagotovitev točnosti in ažurnosti informacij. Dokazila iz presoje Med presojo obrat na svoji spletni strani predstavi informacije o programu Zeleni ključ. Presojevalec potrdi, da je komunikacija točna, ustrezna, dobro usmerjena in, kjer je mogoče, večjezična.	

V primerih, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certificiranja, ta predloži pisni osnutek informacij na spletni strani in jih objavi v šestih (6) mesecih po prejemu certifikata.

2.3 Obrat goste obvešča o svojih trajnostnih pobudah in jih aktivno spodbuja k sodelovanju pri njihovem izvajanju. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Jasna in dostopna komunikacija o prizadevanjih za trajnost pomaga gostom razumeti, podpreti in sodelovati pri prizadevanjih obrata za odgovornejše poslovanje. Gradi zaupanje, spodbuja odgovorno vedenje in krepi celoten vpliv pobud s strani obrata.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat predstavi natančne, jasne in lahko razumljive informacije o svojih trajnostnih pobudah. Te informacije so dosledno prikazane na več stičnih točkah, dostopnih gostom, vključno z javnimi prostori (npr. avla, dvigala), sobami za goste ali sejnimi sobami, televizijskimi monitorji, kodami QR, digitalnimi zasloni, tiskanimi brošurami in/ali aplikacijami za goste. »Vidno« pomeni, da so informacije nameščene na lokaciji v obratu, kjer jih bodo gostje verjetno videli in z njimi komunicirali (npr. na prijavnih pultih, mapah dobrodošlice v sobah ali mobilnih potrditvah rezervacij).

Poleg opisa politik in trajnostnih dosežkov gradiva jasno vabijo in spodbujajo goste k sodelovanju v specifičnih ukrepih za trajnost. To lahko vključuje varčevanje z vodo in energijo, sortiranje in recikliranje odpadkov, zmanjšanje količine odpadne hrane, podporo lokalnim prizadevanjem za biotsko raznovrstnost ali prispevek socialnim ali okoljskim dobrodelnim organizacijam. Poziv k dejanju je jasen in motivacijski, saj opisuje preproste korake, ki jih lahko gostje sprejmejo, in pozitiven vpliv, ki ga lahko imajo.

Priporočljivo je, da so informacije na voljo v več kot enem (1) jeziku, glede na demografske podatke gostov in predstavljene v vizualno privlačni obliki, ki pritegne pozornost in je enostavna za razumevanje. Za dodatno spodbujanje sodelovanja lahko obrat uvede tudi sistem nagrajevanja ali točkovanja, ki nagrajuje goste, ki med bivanjem sodelujejo v odgovornih praksah obrata, pod pogojem, da so same spodbude trajnostne in ne spodbujajo prekomerne potrošnje.

Obrat zagotavlja, da vsa komunikacija, povezana s trajnostjo (tiskana, ustna ali digitalna), natančno odraža trenutne prakse, ne pretirava s trditvami in je posodobljena.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi informacije o trajnostnih zavezah, ki so na voljo gostom, vključno z gradivi, ki spodbujajo sodelovanje gostov v trajnostnih pobudah.

V primeru, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certificiranja, ta predstavi osnutek informacij za goste.

2.4 Člani osebja, ki so v stiku z gosti, so zmožni in usposobljeni obveščati o programu Zeleni ključ in trenutnih trajnostnih pobudah, ki jih izvajajo v obratu. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Člani osebja, ki so v stiku z gosti, imajo ključno vlogo pri komuniciranju trajnostnih vrednot obrata. Zagotavljanje njihove dobre seznanjenosti s programom Zeleni ključ in pobudami, specifičnimi za posamezni obrat, pomaga graditi zaupanje gostov, povečati angažiranost in ohraniti integriteto certifikata.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsi člani osebja, ki so v stiku z gosti, znajo jasno pojasniti, kaj je program Zeleni ključ, in opisati glavne trajnostne pobude, ki se izvajajo v obratu.

Člani osebja so pripravljeni sporočiti:

- osnovno razlago programa Zeleni ključ in njegov namen;
- glavne trajnostne pobude in politike, specifične za obrat (npr. politika ponovne uporabe brisač, lokalni viri, pobude za varčevanje z energijo itd.); in
- kako lahko gostje prispevajo k tem pobudam med svojim bivanjem.

Zelo priporočljivo je, da se ob prijavi posreduje kratko ustno ali pisno »pozdravno trajnostno sporočilo«. To lahko vključuje kratko izjavo, kot je: »Ta obrat ima pridobljen certifikat Zeleni ključ za svojo zavezanost trajnosti. Več o naših trajnostnih ukrepih lahko izveste s skeniranjem te QR kode ali pa nas vprašajte o dejavnostih, politikah varčevanja z vodo ali drugih pobudah.«

Zelo priporočljivo je, da obrat uporablja standardizirana in prilagodljiva komunikacijska gradiva, ki jih Zeleni ključ zagotavlja prek [Orodjarne programa Zeleni ključ](#). Ta gradiva se lahko prilagodi lokalnemu kontekstu in so zasnovana tako, da so vizualno jasna in dostopna.

Obrat zagotavlja, da je vsa komunikacija o trajnostnih ukrepih obrata točna, jasna in lahko razumljiva. Člani osebja, ki so v stiku z gosti, ne pretiravajo ali napačno predstavljajo trajnostne uspešnosti obrata.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi razgovor z vsaj enim (1) članom osebja, ki je v stiku z gosti in je prisoten na presoji in tako preveri, ali lahko člani osebja natančno in samozavestno posredujejo osnovne informacije o programu Zeleni ključ in ključnih trajnostnih ukrepih obrata. Odgovori člana osebja so točni, jasni in lahko razumljivi.

2.5 Obrat obvešča in spodbuja goste k uporabi trajnostnih prevoznih alternativ. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Spodbujanje gostov k uporabi trajnostnih načinov prevoza pomaga zmanjšati emisije ogljika, onesnaževanje zraka in porabo virov. Zagotavljanje jasnih in dostopnih informacij gostom omogoča, da so med bivanjem v obratu dobro informirani in sprejemajo okolju prijazne odločitve.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat obvešča in spodbuja goste k uporabi trajnostnih alternativnih načinov prevoza, kjer je to izvedljivo in varno, namesto uporabe zasebnih avtomobilov ali taksijev. Alternativna prevozna sredstva vključujejo:

a) lokalne javne ali zasebne prevozne sisteme (npr. avtobus, vlak, podzemna železnica, tramvaj, ladja itd.);

- b) sisteme souporabe taksijev ali minibusov;
- c) taksije, ki jih upravljajo podjetja z okoljsko politiko (npr. uporaba električnih avtomobilov);
- d) avtobuse, ki jih zagotavlja obrat; in/ali
- e) druga prevozna sredstva, vključno z električnimi skuterji, kolesi in električnimi kolesi.

Zagotovljene informacije so točne, jasno oblikovane in vizualno privlačne. Na voljo so na spletni strani obrata in/ali v pozdravnem e-poštnem sporočilu, kjer so navedeni naslov obrata in načini prevoza do obrata. Informacije so lahko vključene tudi v gradiva, dostopna gostom na recepciji, mapah v sobah ali na digitalnih zaslonih/QR kodah.

Za zagotavljanje posodobljenih informacij se njihova veljavnost preverja vsaj dvakrat letno.

Člani osebja, ki so v stiku z gosti, lahko informacije o lokalnih alternativnih načinih prevoza posredujejo tudi ustno.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi komunikacijsko gradivo, ki je v uporabi za obveščanje gostov o trajnostnih alternativnih načinih prevoza, vključno s primeri fizičnih in/ali digitalnih prikazovalnikov, skript ali predlog za prijavo. Preveri se, ali so informacije točne, jasne, vizualno privlačne, lahko razumljive in posodobljene.

2.6 Obrat svojim gostom ponuja možnost, da ocenijo trajnostno uspešnost obrata. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Povratne informacije gostov so bistvene za razumevanje in izboljšanje kakovosti in trajnosti delovanja obrata. Povečujejo preglednost, gradijo zaupanje in podpirajo nenehno izboljševanje okoljskih in socialnih praks.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvaja strukturiran postopek povratnih informacij, s katerim gostje ocenjujejo trajnostno delovanje obrata in podajajo komentarje ali predloge za izboljšave. Povratne informacije se aktivno zbirajo, analizirajo in uporabljajo za ocenjevanje in izboljšanje trajnostne uspešnosti obrata. Kot del postopka, obrat prepozna trende v zaznavanju in zadovoljstvu gostov, povezanih

s trajnostno uspešnostjo, in izvaja potrebne izboljšave. Če povratne informacije izpostavijo težave, ki zahtevajo korektivne ukrepe, jih obrat, če je mogoče, nemudoma obravnava.

Gostje so vabljeni k sodelovanju v postopku povratnih informacij med bivanjem, ob prijavi ali odjavi, osebno ali prek digitalnih sredstev (npr. e-pošta, koda QR, aplikacija).

Program Zeleni ključ zagotavlja standardizirano anketo za goste (na voljo v [Orodjarni programa Zeleni ključ](#)), ki se lahko uporabi ali vključi v postopek povratnih informacij.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- dokazila, ki kažejo, da je bil uveden sistem povratnih informacij gostov (tj. kako se zbirajo povratne informacije);*
- dokument, ki analizira rezultate zadnjega kroga povratnih informacij in opredeljuje ključne ugotovitve ter področja za izboljšave; in*
- dokumentacijo o ukrepih, izvedenih kot odgovor na povratne informacije gostov, ki so lahko povezani z akcijskim načrtom obrata (glej zahtevo 1.3).*

V primeru, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certificiranja, ta predloži pisni načrt, ki opisuje, kako se bodo zbirale, pregledovale in uporabljale povratne informacije pridobljene od gostov.

2.7 Obrat aktivno deli svoje trajnostne prakse in sodeluje v dejavnostih programa Zeleni ključ na digitalnih medijih. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Javna delitev prizadevanj za trajnost povečuje ozaveščenost gostov, krepi verodostojnost in spodbuja širše sprejemanje odgovornih praks v turistični industriji.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat aktivno komunicira svoje trajnostne prakse, napredek in sodelovanje s programom Zeleni ključ prek lastnih digitalnih medijskih kanalov. Ti lahko vključujejo kanale družbenih medijev, spletno stran obrata, glasila ali druge digitalne medije, ki jih upravljajo v obratu.

Komunikacija je načrtovana in se izvaja v ključnih trenutkih postopka certificiranja:

- ko je izdan certifikat Zeleni ključ; in
- z vsaj eno vmesno posodobitvijo.

Obrat je spodbujen k sodelovanju s programom Zeleni ključ na družbenih medijih s spremljanjem uradnih kanalov Green Key (npr. LinkedIn, Instagram), ponovnim objavljanjem ustreznih vsebin, sodelovanjem v pobudah ozaveščanja programa Zeleni ključ in širjenjem trajnostnih sporočil. V vsakem letu certificiranja obrat predloži vsaj eno (1) preverjeno dobro prakso organizaciji Green Key International ali svoji Nacionalni koordinaciji v Sloveniji za morebitno promocijo in medsebojno učenje. Poleg tega je priporočljivo, da obrat uporablja koledar trajnostnega ozaveščanja programa Zeleni ključ, ki je na voljo v [Orodjarni programa Zeleni ključ](#)) in mednarodne materiale iz kampanj za navdih in usklajevanje vsebin.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi povzetek svojih komunikacijskih dejavnosti, vključno s povezavami ali posnetki zaslona objav na družbenih omrežjih.

Odgovorni turizem

2.8 Gostom so na voljo informacije o bližnjih parkih, plažah in drugih ekološko občutljivih naravnih območjih. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Turistične atrakcije

SMERNICA ZA:

Konferenčne centre
Gostinske obrate

Ustreznost

Zagotavljanje informacij o bližnjih naravnih območjih spodbuja okoljsko ozaveščenost, podpira odgovorno vedenje v turizmu in krepi trajnostni profil obrata. S spodbujanjem rekreacije in izobraževanja v naravi obrat pomaga gostom, da se povežejo z lokalnimi ekosistemi, hkrati pa spodbuja zaščito in dolgoročno ohranjanje teh ekosistemov.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ponuja pisne informacije o bližnjih naravnih območjih, kot so parki, krajine, območja varstva narave, plaže in druga ekološko občutljiva območja. Informacije se delijo skupaj z gradivom, zahtevanim v skladu z zahtevo 2.9.

To komunikacijsko gradivo spodbuja goste k sodelovanju v dejavnostih na prostem ali v naravi, za ozaveščanje in osebno dobro počutje, kot so hoja, tek, kolesarjenje, plavanje, jadranje, vožnja s kanuji, opazovanje ptic, pikniki ali obiskovanje zunanjih igrišč.

Informacije vključujejo spodbujanje k upoštevanju mednarodnih in nacionalnih dobrih praks ter lokalnih priporočil za zmanjšanje negativnih vplivov in izboljšanje lokalnih koristi ter izkušenj gostov. Dejavnosti se spodbujajo na način, ki preprečuje škodo za biotsko raznovrstnost in, kjer je mogoče, pozitivno prispeva k njenemu varstvu.

Informacije so jasno vidne, ustrezne za izkušnjo gosta in vizualno privlačne (kar zagotavlja, da pritegnejo pozornost) ter so nameščene na mestih, dostopnih gostom, kot so recepcija ali vhod (vratarska služba, concierge), v informativnem kotičku za okolje v avli, prek televizijskih monitorjev v javnih ali konferenčnih prostorih, v mapi za goste v sobah ali konferenčnih sobah, QR kodah in/ali aplikacijah za goste. Priporočljivo je, da so informacije na voljo v več kot enem (1) jeziku, odvisno od tipične strukture gostov.

Čeprav so informacije namenjene predvsem gostom, je priporočljivo, da obrat tudi članom osebja zagotovi podobno gradivo za podporo gostom in dviganje ozaveščanja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi informacije, ki jih posreduje gostom o bližnjih naravnih območjih. To vključuje morebitne interpretativne vsebine, navodila za obiskovalce in kodekse ravnanja. Preveri se, ali je gradivo natančno, jasno prikazano, večjezično, kjer je mogoče, in vizualno privlačno.

2.9 V obratu so na voljo informacije, ki spodbujajo odgovorno vedenje turistov na destinaciji. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Turistične atrakcije

<i>SMERNICA ZA:</i>	<i>Konferenčne centre Gostinske obrate</i>
Ustreznost Spodbujanje odgovornega vedenja obiskovalcev pomaga ublažiti negativne vplive prekomernega turizma, zmanjševati motnje v lokalnih skupnostih ter spodbujati spoštovanje lokalne kulture in tradicij. Z obveščanjem gostov o ustreznem vedenju in lokalnih smernicah obrat podpira družbeno trajnostni turizem in pozitivne odnose z gostiteljsko (lokalno) skupnostjo. Pričakovanja glede izvedbe Obrat zagotavlja pisne informacije, ki spodbujajo odgovorno vedenje gostov na destinaciji. Informacije po potrebi vključujejo sklicevanje na nacionalne ali lokalne smernice za ravnanje turistov, vključno s smernicami ministrstev za turizem ali lokalnih turističnih organov. Priporočljivo je, da se pri pripravi vsebine posvetuje z uradnimi nacionalnimi, regionalnimi ali občinskimi spletnimi stranmi. Primeri obravnavanega vedenja vključujejo: a) splošna pravila, ki pomagajo preprečevati prekomerni turizem; b) smernice za spoštljivo vedenje do lokalnih skupnosti in lokalnega okolja; c) pravila ogledovanja znamenitosti; d) priporočeno vedenje pri obisku verskih in zgodovinskih ustanov/krajev; in/ali e) smernice o preprečevanju odmetavanja smeti in varovanju javnih prostorov. Informacije so jasne, točne, vizualno privlačne, posodobljene in gostom lahko dostopne na območjih, kot so recepcija, sobe za goste, digitalne platforme ali e-poštna sporočila s potrditvijo rezervacije. Prilagodljive komunikacijske predloge so na voljo v Orodjarni programa Zeleni ključ. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predstavi gradiva, ki jih deli z gosti in spodbujajo odgovorno vedenje turistov. Preverja se, da ti materiali izpolnjujejo zgornje zahteve in odražajo specifične lokalne razmere.	
<i>2.10 Obrat ponuja in aktivno spodbuja vsaj štiri (4) dejavnosti ozaveščanja gostov, ki so osredotočene na trajnostni razvoj, okolje in lokalno skupnost. (S)</i>	

SMERNICA ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Zagotavljanje in aktivno spodbujanje dejavnosti ozaveščanja gostov povečuje razumevanje trajnostnega razvoja, spodbuja odgovorno vedenje in krepi sodelovanje pri okoljskih in socialnih vprašanjih, pomembnih za destinacijo in lokalno skupnost. Pričakovanja glede izvedbe Obrat izvaja in aktivno spodbuja vsaj štiri (4) pobude ozaveščanja na obdobje certificiranja (npr. dve dejavnosti na koledarsko leto). Te vključujejo: - ena pobuda, osredotočena na okoljska vprašanja (npr. dan Zemlje, čistilne akcije, ohranjanje biotske raznovrstnosti); in - ena pobuda, osredotočena na družbene vidike (npr. dobrodelne pobude, javne komemoracije, dogodki namenjeni zbiranju sredstev). Dejavnosti ozaveščanja vključujejo sodelovanje in angažiranost gostov, kot so: a) sodelovanje na dogodkih, npr. Ura za Zemljo, Dan Zemlje, Teden varčevanja z energijo, Teden zmanjševanja odpadkov, Svetovni dan hrane, Svetovni dan veganstva, Svetovni dan vegetarijanstva, Svetovni dan okolja itd.; b) promocija dejavnosti brez avtomobilov, vodeni ogledi narave na območju obrata ali v njegovi bližini, sodelovanje na dogodkih sajenja dreves ali drugih podnebnih pobudah; c) vzpostavitev zelenih površin¹⁹, ki so prijazne do opraševalcev, dejavnosti za zaščito lokalne flore in favne; d) dejavnosti žetve in nabiranja hrane; in/ali e) organizacija čiščenja plaž, izobraževalne dejavnosti v sodelovanju s šolami, dobrodelni dogodki. Vse dejavnosti, vključno z dejavnostmi žetve in nabiranja hrane, se izvajajo kot regulirane dejavnosti, trajnostne in v skladu z lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi zakoni.	

¹⁹ **Zelene površine:** vrtovi, trate, gredice, urejene površine, strehe z rastlinjem, lonci za rastlinje in vse druge vzdrževane zunanje ali notranje rastline. Gozdne površine se v okviru programa Zeleni ključ ne štejejo za zelene površine, saj ne spadajo med pravila certificiranja.

Sodelovanje gostov je aktivno zagotovljeno in dokumentirano. Dejavnosti, namenjene samo članom osebja, te zahteve ne izpolnjujejo. Ponavljajoči se dnevi ozaveščanja (npr. Ura za Zemljo) so sprejemljivi, če je sodelovanje gostov dokumentirano.

Priporočljivo je, da obrat za navdih in usklajevanje vsebin uporablja tudi trajnostni koledar ozaveščanja organizacije Green Key (na voljo v [Orodjarni programa Zeleni ključ](#)) in gradiva mednarodnih aktivnosti (npr. dobre prakse).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo, ki prikazuje dejavnosti ozaveščanja, izvedene v zadnjem polnem koledarskem letu, in tiste, ki so načrtovane za prihodnji dve (2) koledarski leti. Sprejeti dokazi vključujejo:

- a) datiran seznam dejavnosti (vključno z lokacijo in približnim številom udeležencev);*
- b) komunikacijske materiale; in/ali*
- c) fotografije s časovnimi žigi in vsa gradiva, uporabljena za spodbujanje sodelovanja gostov.*

2.11 Obrat gostom ponuja ali omogoča dostop do najema nemotoriziranih prevoznih sredstev. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Spodbujanje ali ponujanje dostopa do koles in/ali drugih oblik nemotoriziranega prevoza (npr. kanuji, sani, krplje ali tekaške smuči) zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, podpira trajnostno mobilnost ter spodbuja zdravje in dobro počutje gostov. Zagotavljanje ali omogočanje dostopa do koles omogoča potovanje z majhnim vplivom na okolje znotraj destinacije in podpira bolj trajnostne možnosti mobilnosti za goste.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ponuja ali omogoča dostop do nemotoriziranega prevoza za goste. To vključuje:

- a) ponujanje možnosti izposoje ali najema koles ali drugih oblik nemotoriziranega prevoza (npr. kanuji, sani, krplje, tekaške smuči) neposredno v obratu; ali*
- b) napotitev gostov na zanesljivega zunanjega ponudnika storitev za najem, ko neposredna izposoja v obratu ni izvedljiva.*

Električna kolesa in električni skuterji ne izpolnjujejo te zahteve (glej zahtevo 2.5).

Informacije o razpoložljivih nemotoriziranih prevoznih sredstvih so gostom dostopne na mestih, kot so recepcija, vhod (vratarska služba ali concierge), okoljski kotiček, televizijski monitorji, prek aplikacij za goste, kod QR ali v mapi v sobah za goste/sejnih sobah.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi vsaj eno (1) od dveh (2) možnosti:

a) razpoložljivost nemotoriziranih prevoznih sredstev in promocijo te storitve v obratu; ali

b) prisotnost jasno sporočenih informacij, ki goste napotujejo na zunanje ponudnike storitev za najem.

3. VODA

Upravljanje z vodo, Onesnaževanje vode

Upravljanje z vodo

3.1 Skupna poraba vode se beleži vsaj enkrat mesečno. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za učinkovito upravljanje in zmanjšanje vplivov na okolje ter obratovalnih stroškov obrata, ti spremljajo, beležijo in razumejo svojo porabo vode. Mesečna registracija porabe vode omogoča zgodnje odkrivanje neučinkovitosti ali puščanj, podpira odločanje na podlagi podatkov in je v skladu z dobrimi praksami pri poročanju o trajnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat beleži svojo skupno porabo vode vsaj enkrat na mesec. Priporočljivo je, da jo beleži tudi pogostejše in/ali beleži intenzivnost porabe vode (na posteljo/noč/območje/obiskovalce itd.), saj to omogoča boljše sledenje trendom učinkovitosti in uspešnosti.

Odčitki so sistematični in shranjeni v sledljivi obliki. Metodologija zbiranja podatkov je dokumentirana (npr. podatki iz računov za komunalne storitve, ločeni števcji, avtomatizirani spletni ali ročni odčitki). Navedeni so vir in poraba vode (npr. občinska merjena ali ne-merjena oskrba, odvzem na lokaciji obrata itd.). To omogoča obratu razlikovanje med spremembami porabe in virom vode.

Ko voda ni dobavljena prek javnega dobavitelja, ima obrat dokumentacijo, ki potrjuje, da je njegova oskrba z vodo zakonito odobrena in skladna z lokalnimi ali nacionalnimi zahtevami. V regijah ali v obdobjih, ko lokalni ali nacionalni organi uradno razglasijo pomanjkanje vode, primanjkljaje ali omejitve uporabe vode, obrat zagotovi tudi, da je odvzem ali uporaba vode odobrena s strani pristojnega lokalnega organa in da to ne vpliva negativno na okolje ali lokalno oskrbo.

Kjer mesečni podatki niso neposredno na voljo (npr. zaradi strukturnih omejitev, omejitev komunalnih storitev, lokacij brez merilne infrastrukture ali stavb v skupni rabi), obrat zagotovi najnatančnejšo možno mesečno oceno porabe. Sprejemljive metode ocenjevanja vključujejo:

- a) dodelitev po površini, zasedenosti ali primerljivih izhodiščih;
- b) ocene na podlagi prostornine zbiralnika in pogostosti polnjenja; ali
- c) dnevnik črpanja vode ali zapise o dostavi.

V takih primerih je zelo priporočljivo, da obrat namesti ločene števce, da bi sčasoma izboljšal natančnost podatkov.

V primeru večjih sprememb²⁰ ali večje porabe vode obrat takoj razišče morebitni vzrok in izvede korektivne ukrepe.

Podatki o sledenju vode, zbrani v skladu s to zahtevo, se lahko uporabijo kot osnovni podatki za podporo trajnostnim ciljem obrata v skladu z zahtevama 1.2 in 1.3.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

²⁰ **Večje spremembe:** odstopanja za več kot 20 % od izhodiščne ali pričakovane porabe v intenzivnosti porabe (npr. na posteljo/noč).

- mesečne evidence porabe vode za zadnji dve (2) koledarski leti za vsak uporabljeni vir vode (obrat, ki so prvič v procesu certificiranja ali tisti na novo odprti, predložijo podatke iz prejšnjega koledarskega leta v celoti ali za najmanj tri (3) mesece podatkov, če pretekli podatki niso na voljo); in
- dodatno dokumentacijo, ki opisuje uporabljeno metodologijo zbiranja podatkov (npr. računi za komunalne storitve, ročni dnevniki, avtomatizirani spletni odčitki, fotografije števec, kjer je prikazana poraba, če dnevniki porabe niso na voljo). Presojevalec izvaja vzorčenje podporne dokumentacije s pregledom vzorca treh (3) ustreznih postavk (metodologija C). Kadar gre za več različnih virov vode, let, lokacij ali sistemov, presojevalec izbere vzorec, ki odraža to razpršenost.

V nasprotnem primeru obrat predloži:

- dokumentacijo, da je oskrba z vodo zakonito odobrena in skladna z lokalnimi ali nacionalnimi zahtevami, če voda ni dobavljena prek javnega dobavitelja. Poleg tega mora obrat v regijah ali v obdobjih, ko lokalni ali nacionalni organi uradno razglasijo pomanjkanje vode, primanjkljaje ali omejitve uporabe vode, priložiti dovoljenje ali izjavo pristojnega lokalnega organa, ki potrjuje, da odvzem ali uporaba vode ne vplivata negativno na okolje ali lokalno oskrbo; in/ali
- ocenjene podatke in metodologijo ocenjevanja, če mesečni podatki niso dostopni.

3.2 Delovanje vodnih iztočnih mest se aktivno spremlja, puščanja se takoj odpravijo. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Kapljanje in puščanje vode iz vodnih iztočnih mest (pipe, tuši, stranišča, notranji in zunanji bazeni itd.) v javnih prostorih, sobah za goste in prostorih za člane osebja, nepotrebno povečuje porabo vode in negativno vpliva na okoljski odtis obrata.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat aktivno spremlja vodna iztočna mesta in nemudoma odpravlja puščanja. Izvaja se pisni standardni operativni postopek (SOP), ki določa redne preglede in postopke popravila vidno puščajočih vodnih iztočnih mest.

SOP določa pogostost pregledov glede na vrsto in uporabo vodnih iztočnih mest, kot sledi:

- Vodna iztočna mesta z visoko stopnjo uporabe ali visokim tveganjem (npr. javna stranišča, sobe za goste, bazeni, zunanje pipe) se preverijo vsaj vsakič, ko se območje očisti;
- Vodna iztočna mesta s srednjo stopnjo uporabe (npr. kopalnice za člane osebja, kuhinje, ki niso v vsakdanji rabi) se preverijo vsaj enkrat na teden; in
- Vodna iztočna mesta z nizko ali redko uporabo (npr. sezonski zunanji tuši, umivalniki namenjeni vzdrževanju) se preverijo vsaj enkrat na mesec ali pred predvideno uporabo.

Ko je ugotovljeno puščanje vode iz vodnih iztočnih mest, obrat izvede korektivne ukrepe za odpravo. Odkrita puščanja in ustrezni ukrepi se zabeležijo v dnevnik nezgod ali evidenco vzdrževanja. Člani osebja, odgovorni za preglede puščanj (npr. gospodinjstvo osebje, tehnično osebje itd.), se zavedajo veljavnih postopkov.

Priporočljivo je namestiti sistem za samodejno zaznavanje puščanja vode z namenom hitrega odkrivanja puščanj in uporabiti digitalni kontrolni seznam za preverbo. Za spremljanje ustreznega delovanja zunanjih ali notranjih bazenov se lahko vključi tudi vizualne preglede, vendar je boljša rešitev namestitev ločenega števca za spremljanje porabe vode v bazenih (glej zahtevo 3.8) ali detektorjev puščanja vode.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisni SOP za preverjanje vodnih iztočnih mest v skladu z zgoraj omenjeno pogostostjo.

V primeru, ko so opažena puščanja vode, obrat predloži dnevnik nezgod in izvedene korektivne ukrepe.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) javnem prostoru (npr. avla/javna kopalnica), eni (1) pisarni za osebje/zaledni pisarni in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov. Če so opažena puščanja, obrat dokaže, da so bili izvedeni korektivni ukrepi.

3.3 Pretok vode v vsaj 80 % tušev ne presega devet (9) litrov na minuto. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate

Ustreznost

Zmanjšanje pretoka vode v tuših pomaga zmanjšati vpliv na okolje z varčevanjem z vodo. Zagotavljanje učinkovite rabe vode je še posebej pomembno v turističnih obratih, ki imajo visoko dnevno porabo.

Pričakovanja glede izvedbe

Pretok vode v vsaj 80 % tušev v sobah za goste, javnih prostorih, prostorih za člane osebja in drugih prostorih, kot so zdraviliški deli ali telovadnice/fitnes centri, ne presega devet (9) litrov na minuto. V mnogih primerih bi se lahko pretok vode v tuših še dodatno zmanjšal.

Da bi izpolnil to zahtevo, se lahko obrat odloči za namestitev tuš glave z omejenim pretokom vode ali za naprave za omejevanje vode ob dnu cevi. Zmanjšan pretok vode se pogosto doseže z mešanjem vode z zrakom v perlatorjih za tuš. Kot začasen operativni ukrep se lahko pritisk vode v vodovodnem sistemu zmanjša, dokler se ne uvede trajna rešitev, ki izpolnjuje zahtevo glede pretoka. Za deževne prhe, kjer je standardno omejevanje pretoka tehnično zahtevno, se lahko za izpolnitev te zahteve uporabijo alternativne rešitve, kot je nabava certificirane deževne tuš glave z nizkim pretokom, ventilov za regulacijo pretoka za steno ali regulacija pritiska vode pri viru.

Pri nekaterih modelih tušev z nizkim pretokom, zlasti v prostorih s pogosto rabo, kot so telovadnice ali zdraviliški deli, je morda potrebna prilagoditev za ohranjanje udobja in čistoče uporabnikov (npr. za preprečevanje nabiranja usedlin ali neprijetnih vonjav v odtokih). Obrate se spodbuja k izbiri tušev z učinkovito rabo vode, z dokazano zmogljivostjo in vzdržljivostjo. Med načrtovanjem nabave in namestitve naj upoštevajo vse potrebne prilagoditve za vzdrževanje ali uporabniško izkušnjo.

Za nadaljnje spodbujanje varčevanja z vodo je priporočljivo, da obrat namesti oznake ali uporablja vedenjske spodbude v prostorih za goste in člane osebja, da bi spodbudil odgovorno rabo vode, kot je npr. krajše prhanje.

Kjer so nameščene tako ročne kot deževne prhe, zahteva velja za obe vrsti. Pipe za kopalne kadi v povezavi s prhami niso vključene v to zahtevo.

Obrat vzdržuje dokumentiran pregled skupnega števila tušev. Pred presojo obrat izvede samopreverjanje pretoka vode v prhah, kot dokazilo skladnosti. Za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, se samopreverjanje izvede pri vsaj 80 % skupnega števila tušev, kar dokazuje, da te prhe ne presegajo devet (9) l/min. Za obrate v recertifikaciji se samopreverjanje izvede pri vsaj 50 % tušev, ki so bili vključeni v prejšnjo 80 % skupino, kar dokazuje, da še vedno ne presegajo devet (9) l/min. Vse meritve so dokumentirane v sledljivi obliki in posodobljene vsaj enkrat v zadnjih šestih (6) mesecih pred presojo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi pregled samopreverjanja, izvedenega v skladu z zgornjimi zahtevami.	
Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) tušu v javnem prostoru, enem (1) tušu v pisarni osebja/zaledni pisarni in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov, da preveri pretok vode v tuših na vsakem od navedenih območij (metodologija B).	
3.4 Pretok vode v vsaj 80 % pip za umivanje rok ne presega osem (8) litrov na minuto. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Zmanjšanje pretoka vode iz pip pomaga zmanjšati okoljski odtis z varčevanjem z vodo na območjih pogoste in manj pogoste uporabe. Učinkoviti sistemi za uporabo pip, igrajo ključno vlogo pri vsakodnevnih prihrankih vode v prostorih za goste in člane osebja. Pričakovanja glede izvedbe Pretok vode v vsaj 80 % pip za umivanje rok (vključno s senzorskimi pipami) v sobah za goste, prostorih za člane osebja in drugih javnih prostorih, kot so javna stranišča, zdraviliški deli ali telovadnice/fitnes centri, ne presega osem (8) litrov na minuto. V mnogih primerih bi se lahko pretok vode v pipah še dodatno zmanjšal. Da bi izpolnil to zahtevo, se lahko obrat odloči za vgradnjo pip z omejenim pretokom vode ali za namestitev naprav za omejevanje pretoka vode. Zmanjšan pretok vode se pogosto doseže z mešanjem vode z zrakom v perlatorjih pip. Kot začasen operativni ukrep se lahko pritisk vode v vodovodnem sistemu zmanjša, dokler se ne uvede trajna rešitev, ki izpolnjuje zahtevo glede pretoka. Pri nekaterih modelih pip z nizkim pretokom, zlasti v prostorih s pogosto rabo, kot so telovadnice ali zdraviliški deli, je morda potrebna prilagoditev za ohranjanje udobja in čistoče uporabnikov. Obrate se spodbuja k izbiri pip z učinkovito rabo vode, z dokazano učinkovitostjo in enostavnim vzdrževanjem. Pri odločanju o nabavi naj upoštevajo potrebe po čiščenju in udobje uporabnikov.	

Za nadaljnje spodbujanje varčevanja z vodo je priporočljivo, da obrat v bližini pip v kopalnicah za goste in prostorih za člane osebja namesti oznake ali vedenjske spodbude, ki uporabnike spodbujajo, da po končani uporabi zaprejo pipo.

Ta zahteva velja samo za pipe za umivanje rok in ne velja za kuhinjske pipe ali pipe za vzdrževanje.

Obrat vzdržuje dokumentiran pregled skupnega števila pip za umivanje rok (vključene so senzorske pipe). Pred presojo obrat izvede samopreverjanje pretoka vode v pipah za umivanje rok, kot dokazilo skladnosti. Za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja, se samopreverjanje izvede na vsaj 80 % skupnega števila pip za umivanje rok, kar dokazuje, da te pipe ne presegajo osem (8) l/min. Za obrate v recertifikaciji se samopreverjanje izvede na vsaj 50 % pip, ki so bile vključene v prejšnjo skupino 80 %, kar dokazuje, da še vedno ne presegajo osem (8) l/min. Vse meritve so dokumentirane v sledljivi obliki in posodobljene vsaj enkrat v zadnjih šestih (6) mesecih pred presojo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi pregled samopreverjanja, izvedenega v skladu z zgornjimi zahtevami.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) javnem prostoru (avla/stranišče), eni (1) pisarni za člane osebja/zaledni pisarni in v sobah za goste, pri čemer upošteva metodologijo A, kot je opisano v slovarju izrazov, da preveri pretok vode iz pip na vsakem od navedenih območij (metodologija B).

3.5 Pisoarji delujejo s pomočjo senzorjev ali ventilov, ki omogočajo varčevanje z vodo ali pa so brezvodni. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Nizkopretočni, senzorski ali brezvodni pisoarji v obratu lahko prispevajo k zmanjšanju okoljskega odtisa z zmanjšanjem porabe vode. Tradicionalni pisoarji lahko zaradi neučinkovitih mehanizmov izplakovanja zapravijo velike količine vode.

Pričakovanja glede izvedbe

V obratih, kjer imajo pisoarje, imajo bodisi individualne senzorje za zaznavanje, gumb na pritisk (izplakovanje največ tri (3) litre), bodisi so brezvodni.

Kjer so v uporabi brezvodni pisoarji, se sistem vzdržuje v skladu s specifikacijami proizvajalca.

Nekateri modeli pisoarjev z učinkovito porabo vode ali brezvodni pisoarji, lahko zahtevajo pogostejše vzdrževanje ali čiščenje za zagotavljanje higiene in nadzor vonjav, zlasti v javnih prostorih s pogosto rabo. Obrate se spodbuja k izbiri pisoarjev z dokazano učinkovitostjo in vzdržljivostjo. V postopek naročanja in namestitve naj vključijo ustrezno načrtovanje vzdrževanja in usposabljanje članov osebja.

Ta zahteva velja za pisoarje, ki se nahajajo v javnih prostorih obrata (npr. avle, restavracije, skupni prostori) in v prostorih za člane osebja.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da so pisoarji opremljeni z individualnimi senzorji za zaznavanje ali sistemi za izplakovanje s pritiskom na gumb z omejenim pretokom ali so brezvodni.

3.6 Novi toaletni kotlički imajo dvojni sistem izplakovanja s porabo največ 3/6 litrov na izplakovanje oz. največ 4,5 litra pri senzorskih izplakovalnikih. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Da bi čim bolj zmanjšali vpliv na okolje in porabo vode, morajo novo nameščeni toaletni kotlički izpolnjevati visoke standarde učinkovitosti rabe vode. Učinkovite naprave²¹ igrajo ključno vlogo pri ohranjanju sladkovodnih virov in podpiranju odgovornega upravljanja obratov.

²¹ **Naprave:** predmeti, ki so trajno pritrjeni ali vgrajeni v stavbo, kot je/so vgradna razsvetljava, umivalniki, straniščne školjke, vrata, okvirji itd.

Pričakovanja glede izvedbe

Toaletni kotlički, ki so bili kupljeni v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) in v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja) za sobe za goste, javne prostore in prostore za člane osebja, so bodisi:

- a) toaletni kotlički z dvojnim izplakovanjem z največ 3/6 litrov na izplakovanje; ali
- b) toaletni kotlički s senzorskim izplakovanjem, ki omogoča največ 4,5 litra na izplakovanje.

Zahtevana učinkovitost rabe vode je dosežena s trajno tehnično specifikacijo ali vgrajeno omejitvijo, ne pa z začasno nastavitvijo, ki jo lahko prilagodi uporabnik.

Sprejemljivi so tudi drugi modeli z učinkovito porabo vode, ki dosegajo enakovredno ali boljšo učinkovitost (npr. visoko učinkoviti toaletni kotlički, modeli z vakuumskim delovanjem), če tehnične specifikacije dokazujejo, da je povprečna poraba vode na cikel izplakovanja enaka ali nižja od 3/6 litra za toaletne kotličke z dvojnim izplakovanjem ali 4,5 litra za senzorske modele.

Za nadaljnjo podporo praksam varčevanja z vodo pri starejših modelih je priporočljivo namestiti fizične naprave, ki nižajo količino vode pri izplakovanju, kjer je to izvedljivo, in razmisliti o signalizaciji ali vedenjskih spodbudah za spodbujanje manjšega izplakovanja.

Nekateri modeli toaletnih kotličkov z nižjim izplakovanjem lahko zahtevajo pogostejše čiščenje za ohranjanje higienskih standardov, zlasti v javnih prostorih s pogosto rabo. Obrate se spodbuja k izbiri toaletnih kotličkov z učinkovito porabo vode z dokazano učinkovitostjo izplakovanja. Pri odločitvi o naročilu naj vključijo načrtovanje vzdrževanja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži račune za toaletne kotličke, kupljene v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali 6 mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), z navedenim datumom nakupa in količino vode pri izplakovanju vsake enote.

3.7 Novi pomivalni in pralni stroji pri delovanju varčujejo z vodo. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Pomivalni in pralni stroji so pomemben vir porabe vode v turistični in gostinski industriji. Zagotavljanje učinkovitosti vseh novo kupljenih modelov zmanjšuje vpliv na okolje in obratovalne stroške, hkrati pa podpira trajnostno nabavo.

Pričakovanja glede izvedbe

Pomivalni in pralni stroji, kupljeni v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih 6 mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), izpolnjujejo spodaj navedene zahteve glede nizke porabe vode, odvisno od vrste aparata.

Za pomivalne stroje:

- profesionalni pokrovni ali tunelski pomivalni stroji ne presegajo 3,5 litra na košaro. Če so na voljo le podatki o porabi na ravni programa, obrat dokaže, da povprečna poraba ne presega 3,5 litra na ekvivalent košare; in
- gospodinjski ali manjši pomivalni stroji kažejo nizko porabo vode na cikel, kar podpirajo priznani mednarodni ali nacionalni standardi (npr. med enim od dveh najvišjih razredov/ocen učinkovitosti, ki so na voljo na trgu, s sprejetimi enakovrednimi mednarodnimi standardi, kot so razred učinkovitosti porabe vode na energijski nalepki EU, pragovi učinkovitosti porabe vode Energy Star ali druge nacionalne/regionalne oznake učinkovitosti).

Za pralne stroje:

- profesionalni ali komercialni stroji ne presegajo sedem (7) l/kg perila. Kjer modeli, ki dosegajo ta prag, niso dostopni na trgu po sprejemljivi ceni, je izpolnjen najstrožji prag učinkovitosti, ki je lokalno na voljo; in
- gospodinjski ali manjši stroji kažejo nizko porabo vode na cikel pranja, kar podpirajo priznani mednarodni ali nacionalni standardi (npr. med enim od dveh najvišjih razredov/ocen učinkovitosti, ki so na voljo na trgu, s sprejetimi enakovrednimi mednarodnimi standardi, kot so poraba vode na cikel pranja za program Eco 40–60, pragovi učinkovitosti porabe vode Energy Star ali druge nacionalne/regionalne oznake učinkovitosti). Kjer so na voljo podatki o litrih na kilogram, obrat dokaže, da je zmogljivost enakovredna tem visoko učinkovitim modelom ali oznakam.

Obrat zagotavlja, da se vrsta in zmogljivost naprav ujemata z operativnim obsegom obrata. Na primer profesionalne kuhinje²² uporabljajo pomivalne stroje profesionalnega razreda, medtem ko manjše kuhinje, apartmajske enote ali situacije z nizko porabo

²² **Profesionalna/komercialna kuhinja:** vsaka kuhinja, kjer člani osebja na lokaciji obrata pripravljajo obroke za goste in/ali pomivajo posodo, kjer nastajajo ostanki maščob, olj ali masti.

(npr. bari z minimalnim pomivanjem posode ali samo pranje uniform v obratu) lahko upravičijo rabo gospodinjskih naprav, če dosegajo pragove učinkovitosti porabe vode.

Zagotovljena je pravilna uporaba in vzdrževanje opreme (v skladu z navodili proizvajalca) z namenom ohranjanja predvidene učinkovitosti porabe vode in njene življenjske dobe.

Ta zahteva velja za vse ustrezne prostore obrata, vključno s skupnimi kuhinjami/pralnicami in apartmajskimi enotami.

Dokazila iz presoje

Med revizijo obrat predloži:

- seznam naprav, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja); in
- pripadajoče specifikacije porabe vode (npr. tehnične specifikacije, ocene/oznake učinkovitosti ali podatke dobavitelja, ki prikazujejo porabljene litre na cikel pranja ali na kg perila).

3.8 Ločeni števcji so nameščeni v delih obrata, kjer se beleži visoka poraba vode. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Za boljše spremljanje porabe vode v različnih delih obrata in podporo smiselnim ciljem za njeno zmanjšanje je potrebno podrobnejše merjenje, zlasti v delih z veliko rabo. Ločeno merjenje zagotavlja ključne podatke, ki jih je mogoče uporabiti za ugotavljanje neučinkovitosti, iskanje puščanj in določanje prednostnih ukrepov.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat namesti vsaj dva (2) dodatna ločena števca (ali naprave s podobnim delovanjem, nameščene v smiselnem obsegu, kot so npr. pametne prhe, ki beležijo porabo) v delih obrata z veliko porabo vode²³ ali kjer ločeno merjenje podpira smiselne cilje zmanjšanja njene porabe. Če gre za velik obrat, z veliko gostinskimi in sejnimi sobami, se lahko namestijo ločeni števci za različne dele (ali za vsako sobo) obrata.

Z več nameščenimi števci se pridobi in zabeleži poraba na vsakem števcu. V idealnem primeru se poraba vode iz različnih števcov beleži pogosteje kot enkrat na mesec, saj to zagotavlja podrobnejše informacije.

Podatki iz ločenega merjenja so vključeni v celoten sistem sledenja vodi (glej zahtevo 3.1) za podporo celoviti analizi. Zagotavljanje natančnejših informacij o porabi vode z dodatnimi števci, omogoča obratu pripravo boljših ciljev za zmanjšanje njene porabe. Podatki o sledenju vode, zbrani v skladu s to zahtevo, se lahko uporabijo tudi kot osnovni podatki za podporo trajnostnim ciljem obrata v skladu z zahtevo 1.2.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost dodatnih števcov in vzpostavlja metodologijo za spremljanje porabe.

3.9 V zadnjih šestih (6) letih je bila izvedena ocena tveganja v povezavi z vodo, ki ustreza lokalnemu kontekstu in operativnemu obsegu obrata. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Trajnostno upravljanje z vodo zahteva razumevanje lokalnih tveganj v povezavi z vodo za zagotavljanje dolgoročnega dostopa, odpornosti skupnosti glede skupnih virov in varstva okolja. Celovita ocena tveganja omogoča obratu predvidevanje izzivov (kot so pomanjkanje, onesnaženje ali poplave) in sprejemanje proaktivnih ukrepov, ki temeljijo na dokazih.

Pričakovanja glede izvedbe

²³ **Območja z veliko porabo vode:** operativno območje, kjer je poraba vode neprekinjena ali se uporablja v velikih količinah (predstavlja občuten delež celotne porabe vode v obratu, običajno nad 10–15 %) ali je bistvena za osnovne storitve, npr. kuhinje, bazene in zdravstvene centre, pralnice, namakalne sisteme za krajino itd.

Obrat izvede oceno tveganja v povezavi z vodo, ki ustreza njegovemu lokalnemu kontekstu in obsegu delovanja. Ocena opredeli potencialna tveganja, povezana z vodo, na lokaciji obrata, ki lahko vključujejo, vendar niso omejena na: pomanjkanje ali obremenitev vode (zlasti pomembno v urbanih ali na sušnih območjih), suše, poplave, ranljivost infrastrukture in težave s kakovostjo vode, kot sta onesnaženje ali slanost, tveganja, povezana z ledom/snegom, ter tveganja, ki jih poslabšajo podnebne spremembe, kot so povečana pogostost ekstremnih vremenskih dogodkov ali spreminjajoči se vzorci padavin.

Ocena tveganja v povezavi z vodo vključuje analizo trenutnih in predvidenih lokalnih vodnih razmer, pri čemer se upoštevajo sezonska nihanja, regionalno upravljanje z vodo in povpraševanje okoliških skupnosti ali industrije, območja, ki jim grozijo poplave, ter morebitni viri onesnaženja. Rezultat je poročilo, ki opisuje ugotovljena tveganja, stopnjo izpostavljenosti in ranljivosti ter priporočene ukrepe za blaženje ali prilagajanje.

Če se v oceni ugotovijo tveganja, obrat razvije ali prilagodi načrt odzivanja, pri čemer upošteva priporočene ukrepe, v sodelovanju z drugimi ustreznimi deležniki (npr. lokalnimi oblastmi, vodovodnimi podjetji, skupnostmi itd.). Ugotovitve prispevajo k odločitvam o virih vode, naložbah v infrastrukturo, pripravljenosti na izredne razmere in prizadevanjih za ohranjanje narave.

Oceno izvede ustrezen organ ali zunanje podjetje (npr. certificirano svetovalno podjetje ali lokalno podjetje odgovorno za distribucijo vode) ali pa jo izvedejo interno v obratu, če imajo na voljo dokumentirano ustrezno strokovno znanje in metodologijo (npr. izvede jo predstavnik za Zeleni ključ v obratu, inženir ali oseba z enakovredno usposobljenostjo, s pomočjo orodij WWF's Water Risk Filter, WRI Aqueduct, CEO Water Mandate, standarda ISO 14046:2014 in/ali morebitnih nacionalnih/regionalnih ocen).

Kjer je mogoče, se lahko ocena sklicuje na obstoječe nacionalne ali regionalne okvirje (npr. ocene tveganja za pitno vodo, ki jih zahtevajo veljavni predpisi). V urbanih območjih, kjer tveganja za oskrbo z vodo in njeno kakovost upravljajo javne službe, lahko kot osnova za oceno služijo uradni podatki ali poročila lokalnega podjetja za distribucijo z vodo.

Ocena se pregleda in posodobi vsaj enkrat na šest (6) let ali prej, če pride do večjih sprememb v lokalnem kontekstu, razpoložljivosti vode ali delovanju obrata.

Podatki, zbrani v skladu s to zahtevo, se lahko uporabijo kot osnovni podatki za podporo trajnostnim ciljem obrata v skladu z zahtevama 1.2 in 1.3.

Dokazila iz presoje

<i>Med presojo obrat predstavi svojo najnovejšo oceno tveganja v povezavi z vodo.</i>	
<i>V primerih, kjer so bila ugotovljena tveganja, obrat predloži dokumentacijo, ki prikazuje, kako so bile ugotovitve obravnavane (npr. načrt odzivanja, narejen zaradi ugotovljenih tveganj).</i>	
3.10 Deževnica in/ali kondenzat klimatske naprave se zbirata in uporabljata za ustrezne namene. (S)	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Zbiranje in ponovna uporaba deževnice in/ali kondenzata klimatskih naprav zmanjšuje povpraševanje po pitni sladki vodi in podpira dolgoročno ohranjanje vode. Ta praksa je še posebej pomembna in močno zaželena na območjih, ki so prizadeta s pomanjkanjem vode ali imajo veliko povpraševanje po hlajenju, kjer je zmanjšanje odvisnosti od virov sladke vode ključnega pomena za dolgoročno odpornost.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Deževnica in/ali kondenzat klimatskih naprav se zbirata s pomočjo vodnih zbiralnikov, cistern ali odprtih sistemov, kot so ribniki in podobne možnosti zbiranja. Zbrana deževnica in/ali kondenzat klimatskih naprav se uporabljata za namene, kot so/je:</i> <i>a) namakanje vrtov in zelenih površin;</i> <i>b) splakovanje stranišč;</i> <i>c) čiščenje vozil, zunanjih površin ali ostalih površin;</i> <i>d) hladilni sistemi;</i> <i>e) pranje perila (kjer to dovoljujejo nacionalni ali regionalni predpisi); in/ali</i> <i>f) uporaba za ljudi po ustrezni obdelavi (kjer to dovoljujejo nacionalni ali regionalni predpisi).</i> <i>Zbiranje in uporaba deževnice in/ali kondenzata klimatskih naprav se izvaja varno, z ustreznim vzdrževanjem in v skladu s predvidenim namenom, pri čemer se zagotavlja, da ni škodljivih vplivov na goste in člane osebja, lokalno prebivalstvo in okolje.</i>	

Priporočljivo je, da obrat, kjer je mogoče, namesti števec za sledenje količine zbrane in uporabljene deževnice in/ali kondenzata klimatskih naprav ter za dokumentiranje namenov, za katere se le-ti uporabljajo.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost naprav za zbiranje deževnice in/ali kondenzata klimatskih naprav. V primeru, ko se zbrana deževnica in/ali kondenzat klimatskih naprav uporabljata za prehrano ljudi, obrat predloži dokumentacijo pristojnega organa, ki potrjuje, da voda ustreza veljavnim zdravstvenim in varnostnim standardom.

3.11 Pretok vode v vseh pipah za umivanje rok je največ pet (5) litrov na minuto. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Zmanjšanje pretoka vode iz pip pomaga zmanjšati okoljski odtis z varčevanjem z vodo na območjih pogoste in manj pogoste uporabe. Učinkoviti sistemi za uporabo pip igrajo ključno vlogo pri vsakodnevni prihranki vode v prostorih za goste in člane osebja.

Pričakovanja glede izvedbe

Pretok vode v vseh pipah za umivanje rok (vključno s senzorskimi pipami) v sobah za goste, prostorih za člane osebja in drugih javnih prostorih, kot so javna stranišča, zdraviliški deli ali telovadnice/fitnes centri, ne presega pet (5) litrov na minuto. V mnogih primerih bi se lahko pretok vode v pipah še dodatno zmanjšal.

Da bi izpolnil to zahtevo, se lahko obrat odloči za vgradnjo pip z omejenim pretokom vode ali za namestitev naprav za omejevanje pretoka vode. Zmanjšan pretok vode se pogosto doseže z mešanjem vode z zrakom v perlatorjih pip. Kot začasen operativni ukrep se lahko pritisk vode v vodovodnem sistemu zmanjša, dokler se ne uvede trajna rešitev, ki izpolnjuje zahtevo glede pretoka.

Pri nekaterih modelih pip z nizkim pretokom ali s sistemi na osnovi senzorjev, zlasti v prostorih s pogosto rabo, kot so telovadnice ali zdraviliški deli, je morda potrebna prilagoditev za ohranjanje udobja in čistoče uporabnikov. Obrate se spodbuja k izbiri pip z

učinkovito rabo vode, z dokazano učinkovitostjo in enostavnim vzdrževanjem. Pri odločanju o nabavi naj upoštevajo potrebe po čiščenju in udobje uporabnikov.

Za nadaljnje spodbujanje varčevanja z vodo je priporočljivo, da obrat v bližini pip v kopalnicah za goste in prostorih za člane osebja namesti navodila z informacijami ali vedenjske spodbude, ki uporabnike spodbujajo, da po končani uporabi zaprejo pipo.

Ta zahteva velja samo za pipe za umivanje rok in ne velja za kuhinjske pipe ali pipe za vzdrževanje.

Obrat vzdržuje dokumentiran pregled skupnega števila pip za umivanje rok (vključene so senzorske pipe). Pred presojo obrat izvede samopreverjanje pretoka vode v pipah za umivanje rok, kot dokazilo skladnosti. Za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, se samopreverjanje izvede na vsaj 80 % skupnega števila pip za umivanje rok, kar dokazuje, da te pipe ne presegajo pet (5) l/min. Za obrate v recertifikaciji se samopreverjanje izvede na vsaj 50 % pip, ki so bile vključene v prejšnjo skupino 80 %, kar dokazuje, da še vedno ne presegajo pet (5) l/min. Vse meritve so dokumentirane v sledljivi obliki in posodobljene vsaj enkrat v zadnjih šestih (6) mesecih pred presojo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi pregled samopreverjanja, izvedenega v skladu z zgornjimi zahtevami.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) javnem prostoru (avla/stranišče), eni (1) pisarni za člane osebja/zaledni pisarni in v sobah za goste, pri čemer upošteva metodologijo A, kot je opisana v slovarju izrazov, da preveri pretok vode iz pip na vsakem od navedenih območij (metodologija B).

3.12 Vse javne pipe za umivanje rok so opremljene z avtomatskimi sistemi za izklop vode. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Javna stranišča so pogost vir potrate vode, zlasti ko se pipe neustrezno in nepravilno zapirajo. Namestitev pip za umivanje rok z avtomatskim izklopom vode občutno zmanjša porabo vode, hkrati pa podpira javno higieno pri uporabi časovno omejenega ali brezdotičnega delovanja. To je še posebej pomembno v velikih obratih.

Pričakovanja glede izvedbe

Vse pipe za umivanje rok v javnih prostorih so opremljene s sistemi za avtomatski izklop vode, kot so pipe s senzorskim aktiviranjem ali gumbi, ki zagotavljajo le količino vode, potrebno za cikel umivanja rok.

Pipe so konfigurirane z ustreznimi nastavljenimi časi pretoka (npr. 5–10 sekund na aktivacijo) za zagotavljanje učinkovite porabe vode brez vpliva na uporabnost. Obrati so odgovorni za njihovo redno vzdrževanje, vključno z zamenjavo baterij in nastavitvijo senzorjev za zagotavljanje neprekinjenega delovanja in natančnosti.

Ta zahteva ne velja v sobah za goste, na kuhinjskih koritih ali na bidejih.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje na vsaj enem javnem mestu (avla/stranišče), da potrdi prisotnost in delovanje sistemov za avtomatski izklop vode na javnih pipah za umivanje rok.

3.13 V nobeni sobi in apartmaju niso na voljo kad, masažna kad ali zasebni bazen. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate*

Ustreznost

Kadi, masažne kadi in zasebni bazeni v sobah za goste običajno porabijo velike količine vode na uporabo. Za eno (1) samo kad je lahko potrebno tudi 150–250 litrov, medtem ko masažna kad ali zasebni bazeni porabijo precej več vode. Varčne prhe porabijo manj kot polovico te količine. V turističnih obratih je zamenjava kadi, masažne kadi in bazenov v sobah s prhami z nizkim pretokom med prenovo, eden najučinkovitejših ukrepov za zmanjšanje porabe vode na gosta.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat v nobeni od sob in apartmajev ne ponuja možnosti uporabe kadi, masažne kadi ali zasebnega bazena.

Za izpolnitev zahteve je sprejemljivo tudi onesposobiti obstoječo opremo (npr. z odstranitvijo zamaškov za kadi ali prekinjanjem pretoka vode).

Dokazila iz presoje

<i>Med vizualnim pregledom presojevalec preveri nezmožnost rezervacije sobe s kadjo, masažno kadjo ali zasebnim bazenom.</i>	
3.14 Večji zunanji vodni sistemi imajo vzpostavljene ukrepe za zmanjšanje porabe vode. (S)	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Turistične atrakcije</i>
Ustreznost Izguba vode zaradi izhlapevanja je pomemben in pogosto spregledan vir porabe v izpostavljenih vodnih sistemih. Zmanjšanje izhlapevanja izboljša učinkovitost njene rabe in je še posebej pomembno na območjih, ki se soočajo s sušo, visokimi temperaturami in vetrom ali pomanjkanjem vode. Učinkovit nadzor izhlapevanja dokazuje odgovorno ravnanje z vodo in lahko prispeva k prizadevanjem za prilagajanje podnebnim spremembam. Pričakovanja glede izvedbe Obrat ima vzpostavljene ukrepe za zmanjšanje izhlapevanja vode iz večjih zunanjih vodnih sistemov. Sistemi vključujejo npr. bazene, masažne kadi, shranjevanje deževnice, ribnike, fontane, slapove. <i>Za vsako obstoječo vrsto sistema se uporablja vsaj en (1) ukrep za zmanjšanje izhlapevanja, ki je/so:</i> a) dobro izoliran fizični pokrov (ročni ali avtomatizirani), ki se uporablja izven obratovalnega časa; b) alternativni sistem za zmanjšanje izhlapevanja, kot je tekoča ali pregrada iz gela; c) vetrobrani, izolacijske ali senčilne konstrukcije za izpostavljene vodne elemente; in/ali d) zapečateni ali zaprti sistemi za shranjevanje vode. <i>Izbrani ukrepi so prilagojeni lokalnemu kontekstu, vključno s podnebjem, vrsto sistema in izpostavljenostjo soncu, vetru ali vročini in so specifični za lokacijo.</i> Dokazila iz presoje Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost vsaj enega (1) ukrepa za nadzor izhlapevanja za vsak obstoječi tip sistema.	
Onesnaževanje vode	
3.15 Vsa odpadna voda je prečiščena. (O)	

OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Ustrezno čiščenje in varno odvajanje odpadne vode²⁴ sta ključnega pomena za zmanjšanje okoljskega odtisa obrata, zaščito vodnih teles in zaščito skupnosti. To zagotavlja tudi skladnost s pravnimi in etičnimi standardi na področju sanitarij in okoljskega upravljanja. Pričakovanja glede izvedbe Obrat je bodisi priključen na obstoječi javni kanalizacijski sistem bodisi odpadno vodo čisti v lastnem kanalizacijskem sistemu. Sistemi za čiščenje na lokaciji obrata vključujejo greznice, anaerobni biodigestorje, umetna mokrišča ali druge biološke sisteme za čiščenje. Ta zahteva vključuje odpadno vodo, ki nastane v sobah za goste, kuhinjah, kopalnicah, pralnicah, bazenih, sejnih sobah, termalnih kopališčih, zdraviliščih ali centrih dobrega počutja in drugih operativnih območjih. Vsa odpadna voda se čisti v skladu z nacionalno in/ali (morebitno) lokalno zakonodajo. Če na tem področju ni zakonodaje, se odpadna voda čisti v skladu z najnaprednejšimi možnimi načini čiščenja, ki so tehnično in ekonomsko izvedljivi za kontekst obrata, s čimer se zagotovi odstranitev ključnih onesnaževalcev (npr. BPK, patogenov, plavajočih trdnih snovi) do ravni, ki omogoča varno ponovno uporabo ali izpust, tj. brez škodljivih vplivov na lokalno prebivalstvo in okolje. Če je obrat priključen na kanalizacijski sistem, predloži dovoljenje, pisno potrdilo pristojnega organa ali drugo dokazilo o priključitvi (npr. račune za komunalne storitve, pogodbe o storitvah, preverjanje tretje osebe). Če presojevalec sumi na nepravilnosti ali kjer to zahtevajo predpisi, obrat dokaže tudi skladnost z veljavnimi zahtevami glede odvajanja odpadnih voda.	

²⁴ **Odpadna voda:** vključuje sivo vodo (iz pralnih strojev, pomivalnih strojev in tušev), črno vodo (iz straniščnih školjk), kondenzacijsko vodo iz klimatskih naprav in vodo iz čistilnih akcij ali drugih postopkov, ki jih opravljajo na lokaciji obrata.

Če obrat uporablja sistem na lokaciji obrata, predloži ustrezne dokaze o zakonitem pooblastilu in učinkovitem delovanju, kot so veljavno dovoljenje za namestitve/obratovanje, dovoljenje ali pisno potrdilo pristojnega organa in evidence o vzdrževanju. Če takšnega dovoljenja ni izdal noben organ, obrat predloži nedavne rezultate testov kakovosti vode (npr. BPK, pH, motnost), ki dokazujejo, da sistem učinkovito čisti odpadno vodo v skladu z nacionalnimi ali mednarodnimi standardi za odvajanje ali ponovno uporabo.

Ta zahteva se nanaša na sivo in črno vodo. Meteorna voda je iz zahteve izključena, razen v primeru, če se zbira in odvaja prek enakega sistema za odvajanje odpadnih voda.

Po čiščenju se prečiščena odpadna voda, kjer je mogoče, lahko ponovno uporabi (glej zahtevo 3.17).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dovoljenje, drugo ustrezno dokumentacijo in/ali ustrezne dokaze, kot je opisano zgoraj, ki dokazujejo skladnost z zahtevami za čiščenje odpadne vode, odvajanje in/ali prenos v kanalizacijski sistem.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi skladnost z zahtevami.

3.16 V profesionalnih ali komercialnih kuhinjah je nameščen vsaj en (1) lovilec maščob. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ustrezno delujoči lovilci maščob (ali prestrezniki maščob) prispevajo k zmanjšanju okoljskega odtisa z varčevanjem z vodo in kemikalijami ter preprečujejo, da bi odpadne maščobe, olja in masti zamašili odtok.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ima vsaj en (1) lovilec maščob, ki oskrbuje vse ustrezne odtočne točke, kjer se odpadne snovi najpogosteje izpuščajo (pomivalna korita, pomivalni stroji ali talni odtoki v prostorih za pripravo hrane). Ta zahteva velja samo za obrate s profesionalno ali komercialno kuhinjo.

Lovilci maščob se praznijo in vzdržujejo v skladu s specifikacijami proizvajalca in veljavnimi nacionalnimi/lokalnimi predpisi. Čiščenje je redno za zagotavljanje delovanja in preprečevanja vonjav ali prelivanja (po zahtevah nacionalnih standardov ali glede na pogostost uporabe). Kjer je mogoče, se lahko namestijo tudi opozorilni sistemi ali senzorji.

Z zbranimi odpadki iz lovilca(-ev) maščob se ravna v skladu z zahtevo 5.4.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži evidence ali račune za čiščenje lovilca(-ev) maščob za zadnji dve (2) koledarski leti (obrat, ki so prvič v postopku certificiranja, predložijo evidence za zadnje koledarsko leto v celoti).

3.17 Obrat ponovno uporablja prečiščeno odpadno vodo iz sistemov na lokaciji obrata ali iz pooblaščenih zunanjih sistemov ter lahko nastalo prečiščeno odpadno vodo dobavlja navzven. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Ponovna uporaba prečiščene odpadne vode pomaga zmanjšati povpraševanje po sladkovodnih virih in čim bolj zmanjšati okoljski odtis obrata. Če se uporaba izvaja varno, ta praksa podpira ohranjanje vode in odpornost na podnebne spremembe, zlasti v regijah s pomanjkanjem vode.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat čisti in ponovno uporablja odpadno vodo na lokaciji obrata ali uporablja prečiščeno odpadno vodo pridobljeno s strani pooblaščenega komunalnega podjetja. Prav tako pa lahko obrati s čistilnimi napravami na lokaciji obrata, darujejo ali dobavljajo prečiščeno odpadno vodo občinskemu ali pooblaščenemu sistemu za ponovno uporabo tretje osebe.

Ponovno uporabljena odpadna voda se čisti in uporablja v skladu z nacionalnimi ali regionalnimi predpisi ter veljavnimi standardi javnega zdravja in okoljske varnosti (npr. nacionalni standardi za ponovno uporabo odpadne vode, smernice SZO ali uredba EU o ponovni uporabi vode). Uporablja se le za varne, nepitne namene, kot so namakanje zelenih površin, splakovanje stranišč ali za

hladilne sisteme, in se nikoli ne uporablja za prehrano ljudi ali za neposreden stik, vključno z namakanjem poljščin za prehrano ali vrtov z užitnimi rastlinami. Črna voda se lahko ponovno uporabi le, če ima obrat potrebno dovoljenje in upošteva povezane pogoje čiščenja in spremljanja za njeno predvideno, nepitno, uporabo.

Sistemi so zasnovani in vzdrževani tako, da preprečujejo kontaminacijo omrežij za pitno vodo, izpostavljenost aerosolom ali druge poti prenosa patogenov. Z njeno ponovno uporabo se ravna varno, brez škodljivih vplivov na lokalno prebivalstvo ali okolje. Če je mogoče, so na mestu uporabe take vode vzpostavljene jasne oznake in varnostni postopki.

Priporočljivo je, da se ponovno uporabljena količina prečiščene odpadne vode spremlja in beleži (npr. v kubičnih metrih na mesec, s pomočjo števca).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži tehnično dokumentacijo in/ali pisni postopek, ki opisuje, kako se prečiščena odpadna voda pridobiva, čisti na lokaciji obrata, ponovno uporablja in/ali dobavlja v sistem tretje osebe.

V primerih, kjer je to zakonsko zahtevano ali na voljo, mora obrat predložiti dovoljenje ali licenco pristojnega organa, ki potrjuje, da je ponovna uporaba zakonito dovoljena. Ta dokumentacija je obvezna za vsako ponovno uporabo črne vode.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi, da je sistem za prečiščeno odpadno vodo v uporabi in deluje varno.

4. ENERGIJA IN OGLJIK

Upravljanje z energijo, Ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija, Oprema in razsvetljava, Toplogredni plini

Upravljanje z energijo

4.1 Poraba energije po virih, se beleži vsaj enkrat mesečno. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate

	Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Sledenje porabi energije po virih pomaga pri upravljanju in zmanjševanju vplivov na okolje in stroškov energije, hkrati pa omogoča zgodnje odkrivanje neučinkovitosti, podpira odločitve, ki temeljijo na podatkih, in se usklajuje z dobrimi praksami pri poročanju o trajnosti. Pričakovanja glede izvajanja Obrat spremlja, beleži in razume svojo porabo energije. Poraba energije se beleži vsaj enkrat mesečno po virih energije (npr. elektrika, plin, daljinsko ogrevanje, gorivo, obnovljivi viri energije). Odčitki se izvajajo sistematično in shranjujejo v sledljivi obliki. Fotografije ali posnetki zaslona niso sprejemljiva oblika, zato lahko mednarodna/nacionalna koordinacija programa Green Key/Zeleni ključ zahteva posebno obliko za zagotavljanje podatkov, kot je navedeno v dokumentu Slovar izrazov²⁵. Metodologija zbiranja podatkov je dokumentirana (npr. podatki računov za komunalne storitve, sistemov upravljanja stavb, ločenih števecv ali ročnih odčitkov). Kjer mesečni podatki niso neposredno na voljo (npr. zaradi strukturnih omejitev, omejitev komunalnih storitev, lokacij brez merilne infrastrukture ali stavb v skupni rabi), obrat zagotovi najnatančnejšo možno mesečno oceno porabe. Sprejemljive metodologije ocenjevanja vključujejo dodelitev po površini, zasedenosti ali opredeljenih izhodiščih. V takih primerih je zelo priporočljivo, da obrat namesti ločene števce, da bi sčasoma izboljšal natančnost podatkov.	

²⁵ **Podatki o uspešnosti in poslovanju:** Predložitev podatkov: Kot del postopka prijave in certificiranja za program Zeleni ključ morajo obrati predložiti ustrezne podatke za zagotovitev preglednosti, podporo presoji in omogočanje spremljanja uspešnosti. Zahtevane oblike podatkov določi Green Key International in/ali Nacionalna koordinacija Zeleni ključ ter so obratom sporočene med fazo prijave. Kategorije podatkov: Med postopkom certificiranja se lahko od obratov zahteva, da predložijo naslednje kategorije podatkov: kontaktne podatke (npr. ime ustanove); geopodatke (npr. naslov, koordinate); informacije, povezane z vlogo (npr. kontaktne osebe, število zaposlenih); velikost obrata (npr. število sob, prostorov); in podatke o uspešnosti (npr. energija, voda, odpadki, emisije toplogrednih plinov). Vsaka podatkovna točka je razvrščena kot obvezen kriterij (O) ali smernica (S), kot je določeno v priročniku zahtev s pojasnili. Za upravičenost do certificiranja je treba predložiti podatke za obvezne kriterije. Smernice so neobvezne in jih lahko obrat predloži po lastni presoji. Za vsako podatkovno točko so določeni zahtevani tipi vnosa (npr. število, besedilo), pogostost poročanja (npr. letno, mesečno) in možnosti merskih enot. Obdobje poročanja: Vsi predloženi podatki o vlogah in uspešnosti se morajo nanašati na celotno koledarsko leto (12 mesecev) pred letom vloge (npr. vloge, predložene leta 2031, se nanašajo na obdobje od januarja do decembra 2030). Za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, je potrebno predložiti za najmanj tri (3) mesece operativnih podatkov. Novo odprti obrati lahko zaprosijo za certificiranje šele, ko so na voljo operativni podatki za vsaj tri (3) mesece po odprtju.

Podatki o sledenju energije, zbrani v skladu s to zahtevo, se lahko uporabijo kot osnovni podatki za podporo trajnostnim ciljem obrata v skladu z zahtevama 1.2 in 1.3.

V primeru večjih sprememb ali večje porabe energije obrat takoj razišče vzrok in izvede korektivne ukrepe.

Če so v različnih delih obrata nameščeni ločeni števcji energije, je priporočljivo, da obrat analizira te odčitke, da bi imel celovit pregled nad ustreznimi ukrepi in cilji, ki jih je treba določiti v skladu z zahtevama 1.2 in 1.3.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- mesečne zapise o porabi energije za zadnji dve (2) koledarski leti za vsak uporabljeni vir energije (obrat, ki so prvič v postopku certificiranja ali tisti novo odprti, predložijo podatke iz prejšnjega koledarskega leta v celoti ali za najmanj tri (3) mesece podatkov, če pretekli podatki niso na voljo); in
- dodatno dokumentacijo, ki opisuje metodologijo zbiranja podatkov (npr. izpiske računov komunalnih storitev, izpiske sistema za upravljanje stavb, ročni dnevnik). Če podatkov ni na voljo, obrat predloži fotografije števcjev, ki prikazujejo porabo.

V primeru, ko obrat nima na voljo mesečnih podatkov, predstavi ocenjene podatke in metodologijo ocenjevanja.

Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje podporne dokumentacije s pregledom vzorca treh (3) postavk (npr. iz podatkov iz računov komunalnih storitev, izpiske sistema za upravljanje stavb, iz odčitkov ločenih števcjev ali ročnih dnevnikov) iz treh (3) različnih mesecev v obdobju poročanja (metodologija C). Če je vključenih več virov energije, let, lokacij ali sistemov, se vzorec izbere tako, da odraža to razpršenost.

4.2 Obrat določi standardno temperaturo hlajenja in ogrevanja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za zmanjšanje okoljskega odtisa, uskladitev z dobrimi praksami energetske učinkovitosti in izboljšanje upravljanja z energijo je bistvenega pomena vzdrževanje ustreznih temperaturnih nastavitev za hlajenje in ogrevanje. Določitev standardnih temperaturnih razponov pomaga optimizirati udobje, hkrati pa zmanjšuje nepotrebno porabo energije in emisij toplogrednih plinov.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat določi standardno temperaturo za hlajenje in ogrevanje v sobah, s poudarkom na sobah za goste in sejnih sobah.

Za gostinske obrate, atrakcije in konferenčne centre ta zahteva velja za celotno območje dejavnosti.

Splošno pravilo: če je zunanja temperatura višja od 22 °C, se temperatura hlajenja v prostoru nastavi na najmanj 22 °C. Če je zunanja temperatura nižja od 22 °C, se temperatura ogrevanja nastavi na največ 22 °C. Kjer je mogoče, lahko lokalni energetski predpisi ali smernice za podnebne pasove zahtevajo prilagojene pragove. Nastavitve temperature ostanejo znotraj sprejetih območij udobja (npr. ISO 7730, ASHRAE 55), priporočena je uporaba pristopa temperaturnega območja²⁶.

Standardna temperatura (nastavljena vrednost temperature) je samodejno nastavljena s pomočjo centralnega sistema ali ročno v vsaki sobi.

Gostje lahko temperaturo v sobah ali sejnih sobah še vedno prilagajajo ročno ali tako, da se obrnejo na recepcijo; vendar je priporočljivo, da so prilagoditve, ki jih nadzirajo gostje, omejene na največje odstopanje 3 °C (5 °F) od standardne nastavljene vrednosti.

Za izboljšanje energetske učinkovitosti in udobja gostov se priporoča uporaba dinamičnih nadzornih sistemov, kot so programirani termostati, senzorji zasedenosti ali sistemi za upravljanje z energijo v stavbah. Obratu se priporoča, da se sklicuje na nacionalne predpise ali smernice za energetsko učinkovitost stavb, kjer te obstajajo za zagotovitev skladnosti in ustreznosti glede na okoliščine.

Dokazi iz revizije

²⁶ **Temperaturno območje:** specifično nastavljeno temperaturno območje, znotraj katerega so določeni sistemi, kot so ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija, implementirani za operativno učinkovitost. Pogosto je opredeljeno z mrtvim območjem, da se prepreči pogosto preklapljanje sistemov ogrevanja in hlajenja za varčevanje z energijo.

Med presojo obrat predloži svoj pisni standardni operativni postopek (SOP) za nastavitev in upravljanje temperature (npr. prek termostатов, centralnih sistemov ali samih gostov).

V primeru, ko veljajo lokalni standardi ali podnebne prilagoditve, se to dokumentira in utemelji.

Med vizualnim pregledom:

- za večje nastanitvene obrate, kampe in počitniške parke in manjše nastanitvene obrate presojevalec izvede vzorčenje v vsaj eni (1) sejni sobi in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov za potrditev nastavljene standardne temperature in preveri, da morebitne preglasitvene kontrole ostanejo znotraj dovoljenega območja; in
- za gostinske obrate, atrakcije in kongresne centre presojevalec izvede vzorčenje v vsaj eni (1) od vsakega ustreznega javnega prostora celotnega obrata za potrditev nastavljene standardne temperature in preveri, da morebitne preglasitvene kontrole ostanejo znotraj dovoljenega območja, po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.

4.3 Obrat ima samodejni ali ročni postopek za izklop luči in električnih naprav, v obdobjih, ko so sobe za goste, najemniške nepremičnine in sejne sobe nezasedene. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre

Ustreznost

Da bi zagotovili, da se energija ne zapravlja za ogrevanje, hlajenje ali napajanje opreme, ki ni v uporabi, obrat izvaja postopke za izklop razsvetljave in električnih naprav v praznih sobah, najemniških nepremičninah in sejnih prostorih. Ta praksa izboljšuje energetske učinkovitost, zmanjšuje obratovalne stroške in zmanjšuje emisije ogljika, povezane s porabo električne energije, kar prispeva k širšim trajnostnim in podnebnim ciljem.

Pričakovanja glede izvedbe

Ko so sobe za goste, najemniške nepremičnine in sejne sobe nezasedene, ima obrat na voljo samodejni ali ročni postopek za izklop nepotrebno prižganih električnih naprav in razsvetljave.

Kjer imajo ročni postopek, ima obrat pisni standardni operativni postopek (SOP), ki opisuje postopek za upravljanje porabe energije v nezasedenih sobah. Postopki vključujejo:

- ukrepe za kratkotrajno nezasedeno sobo (npr. do dve (2) noči/dni), ki opisujejo ukrepe za varčevanje z energijo v začasno nezasedenih sobah za goste in sejnih sobah. To vključuje npr.: izklop vseh luči, klimatskih naprav (električnih naprav) in televizorjev (vključno z onemogočanjem stanja pripravljenosti, kjer je to izvedljivo); in
- ukrepe za zmanjšanje porabe energije v obdobjih nizke zasedenosti (npr. zasedenost pod 75 %), ki opredeljujejo dodatne ukrepe za varčevanje z energijo v takih obdobjih. To po možnosti vključuje ukrepe, kot je združevanje gostov na določenih območjih obrata in zapiranje celotnih delov ali nadstropij za zmanjšanje porabe energije, in velja tako za sobe za goste kot za sejne sobe.

Standardni operativni postopek (SOP) je praktičen, usmerjen k članom osebja in se pregleduje glede na operativne potrebe in posodobitve tehničnega sistema.

Kjer so v uporabi samodejni sistemi, sprejemljive rešitve vključujejo:

- a) senzorje zasedenosti;
- b) detektorje gibanja/telesne toplote;
- c) sisteme za upravljanje sob za goste (GRMS) ali sisteme za upravljanje z energijo v stavbah; in/ali
- d) mobilne kontrole dostopa, integrirane z internetom stvari (IoT) in platformami za pametno avtomatizacijo.

Čeprav so tradicionalni sistemi z uporabo ključa na kartici (kartični sistem) še vedno prisotni v obratih in so sprejemljivi za namene te zahteve, se zaradi vrhunske zmogljivosti, prilagodljivosti in pozitivne izkušnje gostov, močno priporočajo sodobne in učinkovitejše rešitve.

Kjer je mogoče, je izbrani sistem skladen z nacionalnimi/lokalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti ali pametnih stavb (npr. direktiva EU o energetske učinkovitosti, lokalni predpisi za pametne stavbe ali obrate).

Dokazila iz presoje

Med presojo, kjer so v uporabi ročni sistemi, obrat predloži kopijo SOP za upravljanje porabe energije v sobah za goste in sejnih sobah, ki so nezasedene kratek čas (do dveh (2) noči/dni) in med nizko zasedenostjo (npr. <75 %), vključno z vsemi postopki za delno zaprtje ali izboljšavo sistema.

V tem primeru vizualni pregled potrdi prakse varčevanja z energijo v nezasedenih prostorih.

Med vizualnim pregledom, kjer se uporabljajo samodejni sistemi, presojevalec izvede vzorčenje v vsaj eni (1) najemniški nepremičnini, eni (1) sejni sobi in sobah za goste po metodologiji A, kot je opisana v slovarju izrazov za potrditev prisotnosti samodejnega sistema za izklop luči in električnih naprav.	
4.4 Obrat proizvaja ali kupuje 50 % energije, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje, iz obnovljivih virov. (S)	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate</i> <i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Za zmanjšanje okoljskega odtisa in emisij toplogrednih plinov obrata bi morala energija, ki se uporablja za ogrevanje, hlajenje, proizvodnjo tople vode in kuhanje, vedno večkrat izhajati iz obnovljivih virov. Prehod iz sistemov, ki temeljijo na fosilnih gorivih, na obnovljive vire energije, podpira podnebne cilje, povečuje energetska neodvisnost in spodbuja dolgoročno operativno trajnost.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Vsaj 50 % energije, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje v obratu, izhaja iz obnovljivih virov neprekinjeno najmanj tri (3) mesece. Ta zahteva velja tudi za energijo, ki se uporablja za toplo vodo in kuhanje.</i> <i>Obnovljiva elektrika, ki se uporablja za gretje in hlajenje, se lahko proizvaja na lokaciji obrata ali pa se pridobiva od zunanjega, po možnosti, bližnjega dobavitelja.</i> <i>Sprejemljive alternative sistemom na osnovi fosilnih goriv in jedrske energije vključujejo:</i> <i>a) sisteme sončne toplotne energije (npr. sončni kolektorji za toplo vodo ali ogrevanje prostorov);</i> <i>b) geotermalne sisteme in aerotermalne toplotne črpalke (npr. zemlja ali zrak);</i> <i>c) bioplin in biorazgradljiv del biomasnih goriv (npr. lesni sekanci, kmetijski odpadki);</i> <i>d) vetrno energijo;</i> <i>e) hidroenergijo, če je primerno in se upravlja trajnostno (hidroenergija, proizvedena v skladu z veljavnimi okoljskimi predpisi ter zasnovana in upravljana tako, da čim bolj zmanjša vplive na vodne ekosisteme in biotsko raznovrstnost);</i> <i>f) električno ogrevanje in hlajenje na fotovoltaike (kadar elektrika prihaja iz certificiranih obnovljivih virov);</i> <i>g) toplotne črpalke zrak-voda in zemlja-voda, ki jih napaja obnovljiva elektrika;</i>	

- h) certificirano obnovljivo električno, vključno z električno iz sončne energije, vetra, hidroenergije ali drugih preverjenih obnovljivih virov, ki se uporablja za napajanje sistemov za nadzor klime;*
- i) omrežja daljinskega ogrevanja ali hlajenja, kjer je primarni vir energije geotermalna energija in/ali certificirana trajnostno pridobljena biomasa in/ali predelava industrijske odpadne toplote, ki se uporablja v okviru obnovljive energije;*
- j) certificirana trajnostna biogoriva (npr. biodizel), ki so skladna z Direktivo EU o obnovljivih virih energije (RED II/ RED III) ali globalno priznanimi shemami certificiranja (npr. RSB, ISCC);*
- k) učinkovite sisteme na biomaso, kot so sodobne peči ali kotli na lesne pelete, ki izpolnjujejo standard EN 303-5 (razred 5) ali enakovredne standarde za energetske učinkovitost in nizke emisije; in/ali*
- l) certificirana biomasna goriva (npr. lesni peleti, sekanci ali briketi), preverjena v okviru shem, kot so FSC, PEFC ali njim enakovredne.*

Šota ne šteje za obnovljiv vir energije in ne prispeva k zahtevanemu 50-odstotnemu deležu. Ko so vzpostavljeni hibridni sistemi, se delež obnovljivih virov izračuna kot odstotek celotne letne potrebe po energiji za ogrevanje in hlajenje z uporabo zanesljivih podatkov (npr. računi komunalnih storitev, pametni števeci ali ocene tretjih oseb).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži najnovejšo dokumentacijo, ki dokazuje, da 50 % energije, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje, proizvede ali kupi iz obnovljivih virov in da se za iste namene uporablja največ 50 % fosilnih goriv:

- sistemske specifikacije, račune ali potrdila o namestitvi za vso opremo za ogrevanje, hlajenje, toplo vodo in kuhanje, ki se uporablja v obratu;*
- dokumente o razkritju virov energije, kot so pogodbe z dobaviteljem energije, račune za dobavo goriva ali potrdila o obnovljivem izvoru za biogoriva ali električno energijo (pri nakupu energije od dobavitelja);*
- certifikat trajnosti ali dokumentacijo o tehničnih standardih za sisteme, ki delujejo na biomaso ali biogoriva (če so taki sistemi v uporabi);*
- dokumentacijo, ki prikazuje tehnične specifikacije sistemov obnovljive energije, podatke o proizvodnji energije (npr. iz števecov ali sistemskih nadzornih plošč); in*
- izračune, ki dokazujejo, da se vsaj 50 % potreb po ogrevanju/hlajenju zadovolji z obnovljivo energijo na lokaciji obrata (kadar se energija proizvaja na lokaciji obrata).*

Kjer se energija proizvaja na lokaciji obrata, vizualni pregled potrdi prisotnost in delovanje sistemov.

4.5 Obrat proizvaja ali kupuje 100 % energije, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje, iz obnovljivih virov. (S)

SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije</i>
<i>Ustreznost</i> <i>Za zmanjšanje okoljskega odtisa in emisij toplogrednih plinov obrata bi morala energija, ki se uporablja za ogrevanje, hlajenje, proizvodnjo tople vode in kuhanje, vedno bolj izhajati iz obnovljivih virov. Prehod iz sistemov, ki temeljijo na fosilnih gorivih, na obnovljive vire energije podpira podnebne cilje, povečuje energetska neodvisnost in spodbuja dolgoročno operativno trajnost.</i> <i>Pričakovanja glede izvedbe</i> <i>Vsa energija, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje v obratu, izhaja iz obnovljivih virov. Ta zahteva velja tudi za energijo, ki se uporablja za toplo vodo in kuhanje.</i> <i>Obnovljiva električna, ki se uporablja za gretje in hlajenje, se lahko proizvaja na lokaciji obrata ali pa se pridobiva od zunanjega, po možnosti, bližnjega dobavitelja.</i> <i>Alternative sistemom na osnovi fosilnih goriv in jedrske energije vključujejo:</i> <i>a) sisteme sončne toplotne energije (npr. sončni kolektorji za toplo vodo ali ogrevanje prostorov);</i> <i>b) geotermalne sisteme in aerotermalne toplotne črpalke (npr. zemlja ali zrak);</i> <i>c) bioplin in biorazgradljiv del biomasnih goriv (npr. lesni sekanci, kmetijski odpadki);</i> <i>d) vetrno energijo;</i> <i>e) hidroenergijo, če je primerno in se trajnostno upravlja (hidroenergija, proizvedena v skladu z veljavnimi okoljskimi predpisi ter zasnovana in upravljana tako, da čim bolj zmanjša vplive na vodne ekosisteme in biotsko raznovrstnost;</i> <i>f) električno ogrevanje in hlajenje na fotovoltaike (kadar električna prihaja iz certificiranih obnovljivih virov);</i> <i>g) toplotne črpalke zrak-voda in zemlja-voda, ki jih napaja obnovljiva električna;</i> <i>h) certificirano obnovljivo električno, vključno z električno iz sončne energije, vetra, hidroenergije ali drugih preverjenih obnovljivih virov, ki se uporablja za napajanje sistemov za nadzor klime;</i> <i>i) omrežja daljinskega ogrevanja ali hlajenja, kjer je primarni vir energije geotermalna energija in/ali certificirana trajnostno pridobljena biomasa in/ali predelava industrijske odpadne toplote, ki se uporablja v okviru obnovljive energije;</i>	

- j) certificirana trajnostna biogoriva (npr. biodizel), ki so skladna z Direktivo EU o obnovljivih virih energije (RED II/RED III) ali globalno priznanimi shemami certificiranja (npr. RSB, ISCC);
- k) učinkovite sisteme na biomaso, kot so sodobne peči ali kotli na lesne pelete, ki izpolnjujejo standard EN 303-5 (razred 5) ali enakovredne standarde za energetske učinkovitost in nizke emisije; in/ali
- l) certificirana biomasna goriva (npr. lesni peleti, sekanci ali briketi), preverjena v okviru shem, kot so FSC, PEFC ali njim enakovredne.

Šota ne šteje za obnovljiv vir energije in ne prispeva k zahtevanemu 100-odstotnemu deležu. Ko so vzpostavljeni hibridni sistemi, se delež obnovljivih virov izračuna kot odstotek celotne letne potrebe po energiji za ogrevanje in hlajenje z uporabo zanesljivih podatkov (npr. računi komunalnih storitev, pametni števcji ali ocene tretjih oseb).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži najnovejšo dokumentacijo, ki dokazuje, da 100 % energije, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje, proizvaja ali kupi iz obnovljivih virov in da za iste namene ne uporablja več fosilnih goriv:

- sistemske specifikacije, račune ali potrdila o namestitvi za vso opremo za ogrevanje, hlajenje, toplo vodo in kuhanje, ki se uporablja v obratu;
- dokumente o razkritju virov energije, kot so pogodbe z dobaviteljem energije, račune za dobavo goriva ali potrdila o obnovljivem izvoru za biogoriva ali električno energijo (pri nakupu energije od dobavitelja);
- certifikat trajnosti ali dokumentacijo o tehničnih standardih za sisteme, ki delujejo na biomaso ali biogoriva (če so taki sistemi v uporabi);
- dokumentacijo, ki prikazuje tehnične specifikacije sistemov obnovljive energije, podatke o proizvodnji energije (npr. iz števcjev ali sistemskih nadzornih plošč); in
- izračune, ki dokazujejo, da se vse potrebe po ogrevanju/hlajenju zadovoljijo z obnovljivo energijo na lokaciji obrata (kadar se energija proizvaja na lokaciji obrata).

Kjer se energija proizvaja na lokaciji obrata, vizualni pregled potrdi prisotnost in delovanje sistemov.

4.6 Obrat proizvaja ali kupuje vsaj 50 % električne energije iz obnovljivih virov in/ali virov, ki imajo okoljski znak. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre

Ustreznost

Ta zahteva spodbuja prehod na čistejše energetske sisteme in dokazuje zavezanost obrata k blaženju podnebnih sprememb, saj uporaba obnovljive električne energije in električne energije z okoljskim znakom občutno zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, povezane z rabo energije.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat uporablja električno energijo iz obnovljivih virov (sončne celice, vetrna energija, biomasa, bioplin iz organskih odpadkov, hidroelektrarna ali geotermalna toplota itd.) za vsaj 50 % svoje celotne porabe električne energije.

Obnovljiva električna, ki se uporablja za gretje in hlajenje, je lahko proizvedena na lokaciji obrata ali pa se pridobiva od zunanjega, po možnosti, bližnjega dobavitelja.

Sprejemljive alternative sistemom na osnovi fosilnih goriv in jedrske energije vključujejo:

- a) sončne fotovoltaične sisteme;*
- b) vetrno energijo;*
- c) hidroenergijo, kjer je to primerno in trajnostno upravljano (hidroenergija, proizvedena v skladu z veljavnimi okoljskimi predpisi ter zasnovana in upravljana tako, da čim bolj zmanjša vplive na vodne ekosisteme in biotsko raznovrstnost);*
- d) geotermalno energijo;*
- e) električno energijo, proizvedeno iz bioplina ali iz biorazgradljivega dela biomase;*
- f) električno energijo, proizvedeno iz certificirane trajnostno pridobljene biomase; in/ali*
- g) električno energijo, dobavljeno prek certificiranih pogodb o obnovljivi električni energiji, vključno s sončno, vetrno, hidroenergijo ali drugimi preverjenimi obnovljivimi viri.*

Zelo priporočljivo je, da obrat zagotovi, da vsa njegova poraba električne energije izvira iz obnovljivih virov, vendar je za skladnost s to zahtevo dovolj, da je vsaj 50 % porabe električne energije v obratu iz obnovljivih virov.

Kjer je mogoče, je obrat spodbujen tudi k nakupu električne energije, preverjene s strani tretjih oseb, s priznanimi zahtevami glede trajnosti (npr. upoštevanje biotske raznovrstnosti, prispevek k obnovljivi infrastrukturi ali družbeni vpliv), kot je električna energija z mednarodnim ali nacionalnim okoljskim znakom. Ti viri imajo bistveno nižje emisije toplogrednih plinov v primerjavi s

fosilnimi gorivi in so skladni z opredelitvami iz Direktive EU o obnovljivih virih energije (RED II/RED III) in globalno priznanimi shemami certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- pogodbe, potrdila ali zunanja pisna dokazila, ki prikazujejo ponudnika(-e) električne energije in odstotek obnovljive ali s strani tretje osebe preverjene (npr. z okoljskim znakom) električne energije;
- najnovejši račun za električno energijo; in
- potrdila o izvoru ali enakovrednih sistemih sledenja v drugih regijah (npr. REC, I-REC), ki dokumentirajo delež obnovljivih virov energije.

4.7 Obrat proizvaja ali kupuje izključno (100 %) električne energije iz obnovljivih in/ali virov, ki imajo okoljski znak. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ta zahteva spodbuja prehod na čistejšše energetske sisteme in dokazuje zavezanost obrata k blaženju podnebnih sprememb, saj uporaba obnovljive električne energije in električne energije z okoljskim znakom, lahko zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, povezane z rabo energije.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat uporablja električno energijo iz obnovljivih virov (sončne celice, vetrna energija, biomasa, bioplin iz organskih odpadkov, hidroelektrarna ali geotermalna toplota itd.) za 100 % celotne porabe električne energije.

Obnovljiva elektrika je lahko proizvedena na lokaciji obrata ali pa se pridobiva od zunanjega, po možnosti, bližnjega dobavitelja.

Sprejemljive alternative sistemom na osnovi fosilnih goriv in jedrske energije vključujejo:

- a) sončne fotovoltaične sisteme;
- b) vetrno energijo;

- c) hidroenergijo, kjer je to primerno in trajnostno upravljano (hidroenergija, proizvedena v skladu z veljavnimi okoljskimi predpisi ter zasnovana in upravljana tako, da čim bolj zmanjša vplive na vodne ekosisteme in biotsko raznovrstnost);
- d) geotermalno energijo;
- e) električno energijo, proizvedeno iz bioplina ali iz biorazgradljivega dela biomase;
- f) električno energijo, proizvedeno iz certificirane trajnostno pridobljene biomase; in/ali
- g) električno energijo, dobavljeno prek certificiranih pogodb o obnovljivi električni energiji, vključno s sončno, vetrno, hidroenergijo ali drugimi preverjenimi obnovljivimi viri.

Kjer je mogoče, je obrat spodbujen tudi k nakupu električne energije, preverjene s strani tretjih oseb, s priznanimi zahtevami glede trajnosti (npr. upoštevanje biotske raznovrstnosti, prispevek k obnovljivi infrastrukturi ali družbeni vpliv), kot je električna energija z mednarodnim ali nacionalnim okoljskim znakom. Ti viri imajo bistveno nižje emisije toplogrednih plinov v primerjavi s fosilnimi gorivi in so skladni z opredelitvami iz Direktive EU o obnovljivih virih energije (RED II/RED III) in globalno priznanimi shemami certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- pogodbe, potrdila ali zunanja pisna dokazila, ki prikazujejo ponudnika(-e) električne energije in odstotek obnovljive ali s strani tretje osebe preverjene (npr. okoljsko označene) električne energije;
- najnovejši račun za električno energijo; in
- potrdila o izvoru ali enakovrednih sistemih sledenja v drugih regijah (npr. REC, I-REC), ki dokumentirajo delež obnovljivih virov energije.

4.8 75 % oken v obratu je energetsko učinkovitejših od zahtev nacionalnih/lokalnih predpisov. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Okna lahko pomembno prispevajo k povečani porabi energije v obratu zaradi toplotnih izgub pozimi in toplotnih dobitkov poleti, kar povečuje potrebo po ogrevanju ali hlajenju. Slabo izolirana ali enojno zastekljena okna so še posebej neučinkovita, kar vodi do večje porabe energije za ohranjanje udobja v zaprtih prostorih.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ima okna, zasnovana ali nadgrajena tako, da zmanjšajo toplotne izgube ali toplotne dobitke, glede na lokalne podnebne razmere. Obrati, ki se nahajajo na območjih s hladnim podnebjem, zagotavljajo visoko stopnjo toplotne izolacije oken (npr. trojna zasteklitev), obrati na območjih z vročim podnebjem pa imajo okna, ki so energetske učinkovite tudi na druge načine (npr. uporaba odsevnih materialov na oknih, žaluzije ali druge vrste senčil, ki odbijajo sončne žarke, itd.). Na območjih z zelo vročim ali hladnim podnebjem lahko obrat omeji možnosti odpiranja oken.

Za skladnost s to zahtevo mora imeti vsaj 75 % oken na lokaciji ustrezno toplotno izolacijo ali energetske učinkovite rešitve, ki presegajo nacionalne/lokalne predpisane standarde. Kjer popolna zamenjava oken ni izvedljiva, je na neustrezna okna priporočljivo namestiti toplotnoizolacijske pripomočke, kot so zavesa ali izolacijske folije.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži povzetek dokumenta, ki vsebuje:

- *opis toplotne izolacije ali energetske učinkovite lastnosti vseh oken (npr. vrsta zasteklitve, odsevna folija, senčenje ali izolacijski pripomočki za starejša okna); in*
- *izjavo (po možnosti zunanjega strokovnjaka, npr. arhitekta/inženirja/svetovalca), ki potrjuje, da najmanj 75 % oken presega zahteve nacionalnih/lokalnih predpisov ali da so izpeljani ustrezni izravnalni ukrepi.*

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj eni (1) avli, eni (1) restavraciji, enem (1) konferenčnem prostoru, enem (1) hodniku, enem (1) prostoru za člane osebja in v sobah za goste, pri čemer sledi metodologiji A, kot je opisana v slovarju izrazov za potrditev katera vrsta oken je nameščena (metodologija B).

4.9 Energetski pregled s strani tretje osebe se izvede vsaj enkrat na šest (6) let. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate*

	<i>Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Izvajanje rednih energetske pregledov s strani tretje osebe, zagotavlja celovito razumevanje, kje in kako se energija porablja v obratu in na ta način omogoča bolj informirano odločanje o ukrepih za varčevanje z energijo.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Obrat izvaja energetski pregled s strani tretje osebe vsaj enkrat na šest (6) let. Cilj energetskega pregleda je zmanjšati skupno količino porabljene energije v obratu in povečati odstotek uporabljenih obnovljivih virov energije.</i> <i>Energetski pregled izvaja zunanji usposobljen strokovnjak, kot je neodvisni energetski svetovalec ali strokovni svetovalec lokalnih ali nacionalnih organov. Energetska izkaznica ali deklaracija sama po sebi ne izpolnjuje te zahteve.</i> <i>Energetski pregled opredeljuje območja z občutno porabo energije v obratu. Poročilo o pregledu vključuje tudi nasvete in akcijski načrt s predlogi za zmanjšanje porabe energije, ocenjenimi učinki, finančnimi stroški in pričakovano dobo povračila takšnih posegov. Prav tako je zelo priporočljivo, da se v pregled vključi termografski pregled za odkrivanje temperaturne razlike na površinah stavb in se opredelijo specifična območja, kjer se izgublja energija (npr. skozi slabo izolirane stene, okna, vrata, strehe ali okoli sistemov ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije).</i> Dokazila iz presoje <i>Med presojo obrat predloži poročilo o energetske pregledu, opravljenem v zadnjih šestih (6) letih.</i> <i>V primeru, ko se obrat nahaja v večji stavbi in ima omejen vpliv na skupno infrastrukturo, se lahko presoja omeji na porabo energije in sisteme znotraj operativnega območja obrata.</i>	
4.10 Obrat je izpeljal vsaj en (1) trajnostni ukrep v povezavi z izolacijo. (S)	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije</i>
Ustreznost	

Izboljšanje toplotne izolacije zmanjšuje toplotne izgube in neželene toplotne dobitke, kar občutno izboljša energetska učinkovitost in toplotno udobje stavbe. Učinkovita izolacija zmanjšuje porabo energije za ogrevanje in hlajenje, znižuje obratovalne stroške in prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvede vsaj en (1) izolacijski ukrep za izboljšanje toplotne učinkovitosti stavbe. To lahko vključuje:

- a) izolacijo cevi za toplo vodo ali dovodne/odvodne cevi sistema prezračevanja;*
- b) toplotno izolacijo na vsaj enem (1) območju, kot so podstrešja, stene, tla ali stropi; in/ali*
- c) namestitev toplotno odsevnih plosč za radiatorji.*

Pred izbiro ali namestitvijo izolacije, obrat izvede strokovno oceno ali sledi dokumentiranim strokovnim smernicam (npr. kot del zunanjega energetskega pregleda), za zagotovitev izvedbe najučinkovitejših ukrepov, odvisno od lokacije in/ali značilnosti obrata.

Uporabljajo se samo trajnostni izolacijski materiali, kot so lesna volna, pluta, konoplja, celulozna vata ali drugi materiali z nizkimi emisijami, obnovljivi ali reciklirani materiali s preverjenimi okoljskimi profili.

Dokazila o reviziji

Med presojo obrat predloži dokazila o opravljenih delih glede izolacije in uporabljenih materialih. Sprejemljiva dokumentacija vključuje račune, poročila o namestitvi, specifikacije izdelkov ali fotografije. Predložijo se tudi dokazila o strokovni oceni ali posvetovanju.

4.11 Na strateško pomembnih območjih so nameščeni ločeni števeci za spremljanje energije. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Zagotavljanje natančnejših informacij o različnih ravneh porabe energije v obratu prek dodatnih/ločenih števecov, omogoča pripravo boljših ciljnih strategij za zmanjšanje porabe energije.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat namesti dodatne in/ali ločene števec za elektriko, plin ali druge lokalno pomembne vire energije (npr. daljinsko ogrevanje), zlasti na območjih z visoko stopnjo porabe energije (npr. kuhinje, ogrevani bazeni, telovadnice in zdraviliški centri, zunanje upravljanje dejavnosti na lokaciji obrata itd.).

Ob upoštevanju dejstva, da nekateri viri energije, kot je plin, morda niso ustrezni ali njihova uporaba ni pogosta v vseh državah, se obrati osredotočajo na ustrezne lokalne vire energije glede na kontekst obrata.

Kjer so nameščeni dodatni oziroma ločeni števci, je treba zbirati in beležiti podatke o porabi z vsakega števca. Če je mogoče, se odčitki z različnih števcov zbirajo pogosteje kot enkrat na mesec za pridobivanje podrobnejših informacij o porabi.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost dodatnih/ločenih števcov in vzpostavljen metodologijo za spremljanje porabe.

Ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija, Oprema in razsvetljava

4.12 Vzpostavljeni so nadzorni sistemi za prezračevanje in toplotno ugodje. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ogrevalni, hladilni in prezračevalni sistemi so med največjimi porabniki energije v turističnih/gostinskih obratih. Učinkovit nadzor teh sistemov zmanjšuje porabo energije in emisije toplogrednih plinov. Pametno coniranje in odzivni nadzorni ukrepi zagotavljajo udobje brez nepotrebne porabe energije.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ima vzpostavljen sistem za nadzor prezračevanja in toplotnega ugodja, za izboljšanje energetske učinkovitosti.

Obrat lahko uporablja centraliziran ali decentraliziran, delno ali v celoti samodejen sistem (sistemi za upravljanje stavb) za prilagajanje ali izklop ogrevalnega, hladilnega in prezračevalnega sistema, za varčevanje z energijo. Nadzorni ukrepi lahko vključujejo npr. prezračevanje z nadzorom zasedenosti ali nadzor prezračevanja CO₂, skrajšane obratovalne ure ali nadzor temperature ogrevanja in hlajenja. Kjer je v uporabi delno digitaliziran sistem, so postopki za upravljanje sistema dokazljivi.

Kjer je v uporabi ročni nadzorni sistem, obrat uporablja pisne postopke, ki opisujejo prilagoditev sistema prezračevanja, ogrevanja in hlajenja (npr. prilagajanje termostатов v sobah za goste ali nastavitve časovnikov prezračevanja v konferenčnih sobah) za ustrezne člane osebja. V uporabi so lahko tudi podporni ukrepi, kot je zapiranje zaves ali senčil za zmanjšanje pridobivanja ali izgube toplote.

Kjer je mogoče, obrat razdeli prostore na ločena območja (npr. sobe za goste, konferenčne sobe, center dobrega počutja), tako da je mogoče delovanje teh sistemov prilagajati neodvisno za vsako območje.

Nadzorni sistem upošteva sezonske spremembe in vzorce uporabe ali neuporabe v različnih delih obrata (npr. sobe za goste, konferenčne sobe, restavracijski prostori, drugi javni prostori itd.) v skladu s temperaturnimi območji, določenimi v zahtevi 4.2.

Dokazila iz presoje

Med presojo, kjer so v uporabi ročni sistemi, obrat predloži pisne postopke za nadzor prezračevanja, ogrevanja in hlajenja, ki jih deli z ustreznim osebjem.

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost samodejnega ali ročnega sistema za upravljanje stavb.

4.13 Sisteme za prezračevanje, ogrevanje in hlajenje, se preverja vsaj enkrat letno in so ustrezno vzdrževani. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Dobro vzdrževani prezračevalni, ogrevalni in hladilni sistemi zmanjšujejo porabo energije, preprečujejo nepotrebne emisije ter zagotavljajo kakovost zraka v zaprtih prostorih in toplotno udobje. Redni pregledi podaljšujejo življenjsko dobo opreme in zelo zgodaj pomagajo odkriti neučinkovitosti ali puščanje hladilnega sredstva.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat vsaj enkrat letno preveri in vzdržuje prezračevalne, ogrevalne in hladilne sisteme. Preglede po možnosti izvaja zunanji certificirani strokovnjak; vendar so notranji pregledi sprejemljivi, če ima obrat usposobljene člane osebja in je to v skladu z nacionalnimi predpisi.

Pregledi prezračevalnih sistemov vključujejo vsaj:

- zamenjavo filtrov;
- čiščenje kanalov, difuzorjev in vidnih zračnikov;
- pregled in čiščenje toplotnih izmenjevalnikov, dovodnih/odvodnih sistemov; in
- preverjanje tesnjenja filtrov in pravilne porazdelitve pretoka zraka, kjer je mogoče.

Pregledi ogrevalnih in hladilnih sistemov (npr. kotlov, toplotnih črpalk, daljinskih sistemov hladilnikov, klimatskih naprav) vključujejo vsaj:

- pregled ključnih komponent (npr. pritisk, ventili, nivoji tekočin, vibracije); in
- čiščenje ali zamenjavo filtrov in čiščenje toplotnih izmenjevalnikov.

Ročni pregledi se izvajajo tudi tam, kjer so nameščeni samodejni alarmi ali nadzorni sistemi. Vse ugotovljene težave (npr. puščanje, pokvarjeni termostati, zamašeni kanali) se odpravijo v obdobju dveh (2) mesecev.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- protokol vzdrževanja ali pisni standardni operativni postopek (SOP), ki opisuje sisteme, pogostost pregledov, odgovorne člane osebja in časovni okvir popravil; in
- poročila ali kontrolne sezname za zadnjih 12 mesecev (opravljene interno ali s strani zunanjega podjetja).

4.14 Vsaj 80 % vseh sijalk v obratu je LED sijalk ali pa imajo enako ali boljšo zmogljivost glede energetske in svetlobne učinkovitosti ter življenjske dobe. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate

	Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Uporaba energetske učinkovitih tehnologij razsvetljave občutno zmanjša porabo električne energije, emisije toplogrednih plinov in dolgoročne obratovalne stroške. Prehod na LED ali enakovredno visokozmogljivo razsvetljavo, podpira trajnostno upravljanje z energijo in izboljšuje splošno učinkovitost stavbe. Pričakovanja glede izvedbe Obrat zagotavlja, da je vsaj 80 % vseh sijalk, ki so v uporabi v sobah za goste, javnih prostorih (vključno z avlami, restavracijami, konferenčnimi prostori in hodniki) in prostorih za osebje, bodisi LED sijalk bodisi ostalih alternativnih tehnologij razsvetljave, ki so enake ali boljše od LED sijalk glede energijske in svetlobne učinkovitosti (svetlobna moč na vat) in ocenjene življenjske dobe. Priporočljivo je, da obrat pri nakupu novih sijalk izbere tiste z najvišjo energetsko učinkovitostjo, ki je na voljo na trgu. Tehnologije, kot so sijalke z žarilno nitko, halogenske ali kompaktne fluorescenčne sijalke, ne izpolnjujejo te zahteve in se postopoma opuščajo. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predloži dokumentacijo (npr. seznam) z ocenjenim številom nameščenih sijalk, pri čemer je navedena vrsta sijalk (npr. LED, CFL), ali račune, ki dokazujejo skladnost s pragom 80 %. Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje v vsaj eni (1) avli, eni (1) restavraciji, enem (1) konferenčnem prostoru, enem (1) hodniku, enem (1) prostoru za osebje in v sobah za goste, pri čemer upošteva metodologijo A, kot je opisana v slovarju izrazov in tako potrdi obstoj nameščenih vrst sijalk (metodologija B).	
4.15 Zunanja razsvetljava je zmanjšana na minimum in/ali so nameščeni senzorji za samodejni izklop. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate

	Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Za zmanjšanje okoljskega odtisa in obratovalnih stroškov obrat upravlja zunanjo razsvetljavo tako, da kar najbolj zmanjša nepotrebno porabo energije. Odgovorna zasnova razsvetljave pomaga zmanjšati svetlobno onesnaženje in njegov negativni vpliv na lokalno biotsko raznovrstnost, hkrati pa ohranja funkcionalnost in varnost. Pričakovanja glede izvedbe Obrat ima vzpostavljen sistem za zmanjšanje porabe energije zunanje razsvetljave. Obrat to porabo zmanjšuje bodisi z ugašanjem luči v določenih delih noči bodisi z namestitvijo senzorjev, ki vklopijo razsvetljavo le, ko zaznajo gibanje. Sistemi razsvetljave so prilagojeni specifičnim funkcionalnim in varnostnim zahtevam različnih zunanjih prostorov, hkrati pa kar najbolj zmanjšujejo nepotrebno porabo. Obrat se spodbuja, da svoje strategije razsvetljave uskladi z nacionalnimi in mednarodnimi standardi energetske učinkovitosti stavb (npr. politike energetske učinkovitosti stavb IEA), ki dokazujejo, da lahko digitalni nadzorni sistemi, kot so časovniki in pametna razsvetljava, zmanjšajo porabo energije do 40 %. Posebna pozornost je namenjena zasnovi razsvetljave, ki upošteva biotsko raznovrstnost, zlasti na ekološko občutljivih območjih, kjer se svetlobno onesnaženje zmanjšuje z: a) zaščitenimi svetilkami za usmerjanje svetlobe navzdol; b) uporabo nizkointenzivne razsvetljave s toplo barvno temperaturo (<3000 K); c) zmanjšanje osvetlitve v bližini naravnih habitatov ali gnezdišč; d) senzorska ulična razsvetljava; in/ali e) druge ustrezne metodologije. Dokazila iz presoje Med vizualnim pregledom presojevalec preveri sprejete rešitve glede razsvetljave, vključno z vrstami nadzornih sistemov in njihovo namestitvijo po zunanjih površinah. Preveri se, ali so poročani ukrepi za zmanjšanje zunanje razsvetljave prilagojeni potrebam obrata.	

4.16 Novo kupljene elektronske naprave v obratu so ocenjene kot energijsko učinkovite v skladu s priznanim nacionalnim ali regionalnim sistemom energijskih nalepk. (O/S)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate
SMERNICA ZA:	<i>Konferenčne centre</i> <i>Turistične atrakcije</i> <i>Gostinske obrate</i>
Ustreznost Elektronske naprave, kot so televizorji, grelniki vode, klimatske naprave in ventilatorji, se pogosto uporabljajo in lahko občutno prispevajo k porabi energije. Izbira energijsko učinkovitih modelov naprav, zmanjšuje okoljski odtis in obratovalne stroške nastanitvenih obratov. Pričakovanja glede izvedbe Če je obrat kupil elektronske naprave v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), so te naprave ocenjene kot energijsko učinkovite v skladu s priznanim nacionalnim ali regionalnim sistemom energijskih nalepk (npr. energijska nalepka EU, Energy Star, južnokorejski EHS itd.). Če za določeno vrsto naprave ni nalepke ali energijske ocene, obrat izbere eno od energijsko najučinkovitejših možnosti, ki so na voljo na lokalnem trgu, na podlagi primerjave vsaj treh (3) primerljivih modelov. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predloži: - seznam ali račune elektronskih naprav, kupljenih v 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), vključno z datumom nakupa, znamko/modelom, lokacijo (npr. številka sobe ali stavbe); in - tehnične specifikacije ali energijske nalepke, ki prikazujejo dnevno porabo energije v kWh/dan ali razvrstitev v priznani nacionalni shemi energijskih nalepk. V primerih, ko energijska nalepka ni na voljo, obrat predloži kratko tržno primerjavo najmanj treh (3) primerljivih izdelkov, ki kaže, da ima izbrani model nižjo ali enako porabo energije kot drugi primerljivi izdelki, ki so bili na voljo v času nakupa.	

4.17 Novo kupljeni mini bari ne presegajo porabe energije 0,6 kWh/dan, ali pa so ocenjeni kot energijsko učinkoviti v skladu s priznanim nacionalnim ali regionalnim sistemom energijskih nalepk. (O)	
OBVEZEN KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate
Ustreznost Namen te zahteve je zmanjšati okoljski odtis in obratovalne stroške z zmanjšanjem nepotrebne porabe energije v napravah v sobah za goste. Mini bari in kompaktni hladilniki neprekinjeno porabljajo energijo, omejitev njihove uporabe ali izbira visoko učinkovitih modelov pa občutno zmanjša skupno povpraševanje po električni energiji in emisije. Pričakovanja glede izvedbe V obratu se, če je mogoče, izogibajo uporabi mini barov ali kompaktnih hladilnikov v sobah za goste. Če je obrat v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja) namestil mini bare ali kompaktne hladilnike v sobah za goste, imajo lahko največjo dnevno porabo energije 0,6 kWh/dan ali manj. To dokazujejo na podlagi tehničnih specifikacij, zagotovljenih s strani proizvajalca ali dobavitelja, ali pa so ocenjeni kot energijsko učinkoviti v skladu s priznanim nacionalnim ali regionalnim sistemom energijskih nalepk (npr. energijska nalepka EU, Energy Star, južnokorejski EHS itd.). Zelo priporočljivo je, da nove naprave uporabljajo naravna hladilna sredstva (npr. R600a, R290) ali hladilna sredstva z globalnim potencialom segrevanja (GWP) pod 100. V državah, kjer takšni sistemi označevanja niso v uporabi ali kjer izdelki nimajo oznake, mora obrat predložiti tehnično dokumentacijo, ki prikazuje porabo energije izdelka v kWh/dan, in dokumentirati, da izbrana enota predstavlja eno od energijsko najučinkovitejših možnosti na lokalnem trgu, na podlagi primerjave najmanj treh (3) primerljivih modelov. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predloži: - seznam mini barov, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), vključno z datumom nakupa, blagovno znamko/modelom, lokacijo (npr. številka sobe ali stavbe); in - tehnične specifikacije ali energijske nalepke, ki prikazujejo dnevno porabo energije v kWh/dan ali razvrstitev v priznani nacionalni shemi energijskih nalepk.	

V primerih, ko energijska nalepka ni na voljo, obrat predloži kratko tržno primerjavo najmanj treh (3) primerljivih izdelkov, ki kaže, da ima izbrani model nižjo ali enako porabo energije kot drugi primerljivi izdelki, ki so bili na voljo v času nakupa.

Če presojevalec med vizualnim pregledom opazi neskladnosti ali sumi na nepravilnosti med pregledom dokumentov, izvede vzorčenje v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov in preveri kateri model naprave je v sobi.

4.18 Hladilna in termična oprema je redno vzdrževana v skladu z nacionalno zakonodajo in priporočili proizvajalca. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Hladilniki, hladilnice/zamrzovalne enote, pečice in grelne omare delujejo neprekinjeno in predstavljajo občutne energijske obremenitve v turistični industriji. Redno vzdrževanje (vključno s pregledi tesnil in rednim odtajanjem) zagotavlja optimalno delovanje, podpira varnost živil in zmanjšuje vpliv na okolje. Ustrezni postopki, usklajeni z nacionalno zakonodajo in priporočili proizvajalca, so bistveni za zagotavljanje varnosti, skladnosti in trajnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat redno vzdržuje vse hladilnike, hladilnice, zamrzovalnike, grelne omare in pečice vsaj enkrat letno (po možnosti tudi pogostejše). Kot del rednega vzdrževanja obrat zagotavlja, da: ima oprema nepoškodovana tesnila vrat, ki se pravilno zapirajo in ne kažejo znakov poškodb ali deformacij, da v zamrzovalnikih ni odvečnega ledu in da se tesnila vrat popravijo ali zamenjajo takoj, če je ugotovljeno, da so v okvari.

Postopki vzdrževanja so skladni z nacionalnimi predpisi glede varnosti živil, energetske učinkovitosti in varnosti na delovnem mestu ter upoštevajo priporočila proizvajalca za vzdrževanje in servisiranje za vsako vrsto naprave.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokazila o izvajanju pregledov, kot so dnevniki vzdrževanja ali kontrolni sezname, ki prikazujejo preglede tesnil in odtajanja, opravljene v preteklem koledarskem letu, ter račune ali servisna poročila za vsa opravljena popravila ali zamenjave.

Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje v vsaj eni (1) kuhinji po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov in preveri, ali so tesnila vrat nepoškodovana na vzorcu vsaj dveh (2) naprav (ena (1) hladilna in ena (1) grelna enota, če je mogoče) in/ali da v vsaj eni (1) zamrzovalni napravi ni odvečnega ledu, ali pa preveri sistem samodejnega odtajanja (metodologija B).

4.19 Novo kupljena oprema za hlajenje, prezračevanje, ogrevanje in ohlajanje, uporablja hladilna sredstva, ki ne vsebujejo hidroklorofluorogljikovodikov (HCFC) ali klorofluorogljikovodikov (CFC). (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Postopno opuščanje hladilnih sredstev, ki tanjšajo ozonski plašč in povzročajo veliko globalno segrevanje, kot sta HCFC in CFC, zmanjšuje emisije toplogrednih plinov in podpira skladnost z mednarodnimi okoljskimi protokoli. Izbira opreme, ki uporablja varna hladilna sredstva z majhnim vplivom na okolje, lahko pomaga zmanjšati okoljska tveganja povezana s hladilnimi sistemi.

Pričakovanja glede izvedbe

Nobena od hladilnih, prezračevalnih, ogrevalnih in ohlajevalnih naprav (npr. hladilniki, toplotne črpalke, deljeni sistemi klimatskih naprav – toplo-mrzlo, komercialni hladilniki/zamrzovalniki), ki jih je obrat kupil v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), ne vsebuje spojin HCFC (hidroklorofluorogljikovodik), vključno s prehodnimi hladilnimi sredstvi, kot sta R-22 in R-123, saj so to toplogredni plini in prispevajo k tanjšanju ozonskega plašča.

Če v obratu nabavijo rabljeno opremo, ta ne sme vsebovati hladilnih sredstev, ki vsebujejo klorofluorogljikovodikov (CFC).

Vse naprave so skladne z nacionalno in lokalno zakonodajo, ki temelji na postopnem opuščanju hladilnih sredstev in okoljsko varnostjo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo (npr. tehnične liste, evidence o nakupih, systemske specifikacije), ki potrjuje, da vse naprave za hlajenje, prezračevanje, ogrevanje in ohlajanje, kupljene v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), izpolnjujejo zgoraj navedene zahteve.

4.20 Obrat izvaja letni pregled tesnjenja za sisteme, ki vsebujejo hladilna sredstva; v celoti se beleži tudi uporaba hladilnega sredstva za polnjenje iz zadnjega koledarskega leta. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Hladilna sredstva vsebujejo močne toplogredne pline, ki prispevajo k globalnemu segrevanju, če se sproščajo v ozračje. Sledenje polnjenja pomaga pri odkrivanju puščanj, podpira skladnost z zakonodajo in omogoča natančne izračune vpliva na podnebje. To je ključni korak pri zmanjševanju emisij in prehodu na alternative z manjšim vplivom.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat vsako leto izvede preverjanje puščanja vseh sistemov, ki vsebujejo hladilna sredstva, in v celoti dokumentira vse primere polnjenja hladilnega sredstva v zadnjem koledarskem letu. Za vsako polnjenje hladilnega sredstva obrat zabeleži vsaj:

- vrsto uporabljenega hladilnega sredstva (npr. R404A, R134a, R600a, R290); in
- količino ponovno napolnjenega hladilnega sredstva, izraženo v kilogramih (kg) ali CO₂e.

To dokumentacijo podpiše certificirani tehnik ali pooblaščen intern osebje v skladu z nacionalnimi predpisi, ki urejajo ravnanje s fluoriranimi toplogrednimi plini in posege v hladilne tokokroge. Vsako polnjenje hladilnega sredstva se zabeleži tudi kot dogodek puščanja in se odraža v ogljičnem obračunu obrata ali podnebnem izračunu (glej zahtevo 4.27).

Če v preteklem koledarskem letu ni bilo polnjenja hladilnega sredstva, obrat predloži pisno izjavo certificiranega tehnika ali pooblaščenega internega strokovnjaka, da ni bilo zaznanega puščanja in da polnjenje ni bilo potrebno. Sistemi s polnjenjem

hladilnega sredstva pod petimi (5) tonami ekvivalenta CO₂ in hermetično zaprti sistemi s polnjenjem pod deset (10) tCO₂e so izvzeti iz zahtev glede preverjanja puščanja. V vsakem primeru je zelo priporočljivo preventivno vzdrževanje.

Kjer je mogoče, je zelo priporočljivo, da obrat prednostno izbere opremo, ki uporablja naravna hladilna sredstva, kot so R600a (izobutan), R290 (propan) ali druga z globalnim potencialom segrevanja (GWP) pod vrednostjo 100.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži sezname ali poročila o hladilnih sredstvih, ki prikazujejo vrsto in količino morebitnih hladilnih sredstev, ki so bila ponovno uporabljena za polnjenje v preteklem koledarskem letu.

V primeru, ko ni bilo opravljenih nobenih ponovnih polnjenj, obrat predloži uradni dokaz, ki potrjuje inšpekcijski pregled in skladnost z zahtevo.

4.21 V obratu je nameščen sistem za rekuperacijo toplote ali hlajenja. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Sistemi za rekuperacijo toplote ali hlajenja omogočajo obratom zajemanje in ponovno uporabo odvečne toplote ali zadrževanje hladu, ki ga ustvarjajo naprave, ki porabljajo energijo, kar vodi do občutnih prihrankov energije in manjšega vpliva na okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat namesti sistem za rekuperacijo toplote ali hlajenja. Sistem za rekuperacijo, običajno toplotni izmenjevalec, zajema odvečno toploto ali hlad iz večjih sistemov, ki porabljajo energijo, kot so prezračevanje, hladilna oprema ali bazeni. Tako pridobljena energija se ponovno uporabi za vsaj enega (1) od naslednjih namenov:

- a) predgrevanje dovodnega prezračevalnega zraka v hladnejših podnebjih;*
- b) predhlajenje dovodnega prezračevalnega zraka v toplejših podnebjih;*
- c) ogrevanje sanitarne tople vode; in/ali*
- d) ogrevanje prostorov v delih obrata, kot so notranje parkirne hiše.*

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži tehnične specifikacije ali kartico delovanja sistema s podatki, ki prikazuje prisotnost sistema za rekuperacijo toplote ali hlajenja.

4.22 Prezračevanje, ogrevanje in/ali hlajenje je krmiljeno glede na dejansko potrebo oziroma obremenitev. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Sistemi, ki so krmiljeni glede na dejansko potrebo oz. obremenitev, zagotavljajo prezračevanje, ogrevanje in hlajenje le takrat in tam, kjer je to potrebno, s čimer se občutno zmanjša vpliv na okolje in obratovalne stroške. To je še posebej pomembno v nastanitveni dejavnosti, kjer zasedenost sob in vzorci uporabe zelo pogosto nihajo.

Pričakovanja glede izvedbe

Senzorji samodejno prilagajajo prezračevalne, ogrevalne in/ali hladilne sisteme glede na trenutno potrebo z namenom optimiziranja porabe energije.

Pri prezračevanju, ki je krmiljeno glede na dejansko potrebo oz. obremenitev, bi lahko nadzor temeljil na:

- a) povečanju pretoka zraka, ko raven ogljikovega dioksida (CO₂) preseže 1200 ppm;
- b) prilagajanju prezračevanja glede na relativno vlažnost nad 70 %; in/ali
- c) prisotnosti oseb v prostorih (npr. senzorji gibanja).

Pri ogrevanju ali hlajenju, ki je krmiljeno glede na dejansko potrebo oz. obremenitev, nadzor temelji na vzdrževanju temperatur znotraj +/- 3 °C od standardne nastavljene vrednosti za ustrezno podnebno območje in letni čas.

Samo časovno omejen nadzorni sistem (npr. fiksni urniki vklopa/izklopa) ni sprejemljiv, saj le-ta deluje na podlagi napovednih, fiksnih predpostavk, medtem ko se sistemi prezračevanja na zahtevo odzivajo na dejansko zasedenost in kakovost zraka v realnem času, kar vodi do natančnejšega nadzora, večjih prihrankov energije in boljšega udobja.

Dokazila iz presoje <i>Med presojo obrat predloži sezname s podatki ali enakovredne podatke (npr. pregledne posnetke zaslona sistema iz podatkov sistema za upravljanje stavbe, ki prikazujejo delovanje sistema med različnimi pogoji obremenitve (visoka in nizka zasedenost) v zadnjih dvanajstih (12) mesecih).</i>	
<i>4.23 Sistemi za ogrevanje, hlajenje in prezračevanje se v vseh prostorih samodejno izključijo, ko se okna in/ali vrata odprejo. (S)</i>	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate</i>
Ustreznost <i>Precejšnja količina energije iz sistemov za ogrevanje, hlajenje in prezračevanje se izgubi, če so ti v uporabi, ko so okna in vrata odprta, ker mora sistem nato porabiti dodatno energijo za prilagoditev temperature na nastavljeno raven.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Sistemi za ogrevanje, hlajenje in prezračevanje v sobah za goste in sejnih sobah (ter v glavni jedilnici za kategorijo gostinskih obratov) so opremljeni s funkcijo samodejnega izklopa, ko se odprejo okna in/ali vrata.</i> <i>Zahteva ne velja za sobe z okni in/ali vrati, ki so trajno zaprta in jih ni mogoče odpreti.</i> Dokazila iz presoje <i>Med presojo obrat predloži dokumentacijo (npr. tehnične specifikacije, preglede senzorskih sistemov, seznam skladnosti območja), ki dokazuje, da imajo vse sobe za goste in sejne sobe oz. jedilnice za kategorijo gostinskih obratov sisteme za ogrevanje, hlajenje in prezračevanje, ki se samodejno izključijo, ko se odprejo okna in/ali vrata.</i> <i>Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj eni (1) sejni sobi in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov, ter v glavni jedilnici gostinskega obrata, da preveri, ali se sistem v vsakem od navedenih delov obrata ustrezno izključi, ko se okna/vrata odprejo (metodologija B).</i>	
<i>4.24 Vsa svetila v javnih prostorih in prostorih za člane osebja imajo nameščene senzorje gibanja, časovnike ali pa se njihova svetilnost zmanjša, ko so prostori prazni. (S)</i>	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke</i>

	<i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Ta zahteva zmanjšuje nepotrebno porabo električne energije in zagotavlja, da razsvetljava v javnih prostorih in prostorih za člane osebja deluje le, ko so prostori zasedeni. Z omejevanjem uporabe razsvetljave na dejanske potrebe, obrat zmanjšuje povezane emisije toplogrednih plinov in podpira učinkovitejše upravljanje z energijo.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Obrat uporablja avtomatizirani nadzor razsvetljave v javnih prostorih in prostorih za člane osebja (avla, hodniki, stranišča, sobe za člane osebja, kuhinje, zaledni prostori, skladišča itd.), kjer koli je to varno in zakonito, kar omogoča izklop ali zmanjšanje uporabe luči, ko ljudje niso prisotni. Vsa svetila (ne območje) v javnih prostorih in prostorih za člane osebja v obratu so opremljena z napravami za zaznavanje gibanja, časovniki ali samodejnimi sistemi nadzora zatemnitve/zmanjševanja svetlobe.</i> <i>To je mogoče doseči s pasivnimi infrardečimi senzorji, ultrazvočnimi senzorji, senzorji z dvojno tehnologijo, pametnimi nadzornimi sistemi ali programiranimi časovniki. Alternativna rešitev je, da se razsvetljava v javnih prostorih zatemni ali da se intenzivnost osvetlitve zmanjša, ko ljudje niso prisotni v prostorih.</i> <i>Spodbuja se, da obrat postopoma razširi sisteme razsvetljave, ki delujejo na podlagi senzorjev gibanja ali namesti pametni nadzor na dodatna območja v obratu, ki presegajo obseg te zahteve.</i> Dokazila iz presoje <i>Med presojo obrat predloži dokumentacijo, v kateri so navedeni:</i> <i>- vrsta nameščenega nadzornega sistema (senzorji gibanja, časovniki, zatemnitev ali način vedno vklopljeno); in</i> <i>- uporabljena tehnologija krmiljenja (npr. pasivni infrardeči senzorji, ultrazvok, časovna ura, pametni sistem).</i> <i>Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje v vsaj enem (1) javnem prostoru in enem (1) prostoru za člane osebja po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.</i>	
<i>4.25 Mini bari ali mini hladilniki niso nameščeni v vsaj 90 % sob za goste. (S)</i>	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate</i>

Ustreznost <i>Mini bari in mini hladilniki v sobah za goste prispevajo k skupni porabi energije v obratu. Zmanjšanje ali odprava teh naprav zmanjšuje porabo električne energije in s tem povezane emisije, medtem ko lahko alternativne centralizirane možnosti (npr. storitve recepcije, restavracije ali kavarne) učinkoviteje zadovoljijo potrebe gostov.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Obrat omejuje prisotnost mini barov ali mini hladilnikov v sobah za goste in namesto tega ponuja prigrizke in pijačo iz centraliziranih prodajnih avtomatov, recepcije ali gostinskega obrata. Za doseg skladnosti vsaj 90 % vseh sob za goste nima mini bara ali mini hladilnika.</i> Dokazila iz presoje <i>Med presojo obrat predstavi pregled nad sobami za goste, vključno s številkami sob in ustreznim nadstropjem ali stavbo, ki dokazuje, da mini bari ali mini hladilniki niso na voljo v vsaj 90 % sob.</i> <i>Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov za potrditev odsotnosti mini barov.</i>	
4.26 Obrat ponuja dostop do polnilnic električnih vozil. (S)	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate</i> <i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Zagotavljanje dostopa do infrastrukture za polnjenje električnih vozil podpira trajnostno mobilnost, zmanjšuje emisije, povezane s prometom, in izpolnjuje naraščajoča pričakovanja gostov glede podnebju prijaznih možnosti potovanja.</i> Pričakovanja glede izvedbe	

Obrat ponuja dostop do polnjenja električnih vozil. Polnilne postaje se nahajajo na območju obrata ali, če ima obrat manj kot deset (10) lastnih parkirnih mest, se polnilne postaje lahko nahajajo v razdalji 200 metrov od obrata, če so še vedno na razpolago gostom. Obrati z desetimi (10) ali več parkirnimi mesti imajo na lokaciji na voljo vsaj eno (1) polnilno postajo za električna vozila.

Obrat zagotavlja, da je polnilna infrastruktura skladna z ustrežno nacionalno zakonodajo in da jo lahko uporabljajo tako gostje obrata kot člani osebja (glej zahtevo 6.9). Zahteva je izpolnjena, če so polnilniki združljivi z različnimi znamkami vozil.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost polnilnih postaj za električna vozila.

Toplogredni plini

4.27 Obrat izračunava svoje emisije toplogrednih plinov obsega 1 in 2 z uporabo sistema za merjenje ogljika, ki je skladen z mednarodno prizanim Protokolom o toplogrednih plinih. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Turistične atrakcije

SMERNICA ZA:

*Manjše nastanitvene obrate
Gostinske obrate*

Ustreznost

Ta zahteva podpira podnebne ukrepe, saj pomaga obratu pri prepoznavanju, izračunu in spremljanju emisij toplogrednih plinov. Ocenjevanje letnega ogljičnega odtisa, obratu omogoča sledenje nihanjem skozi čas in prizadevanje za zmanjšanje emisij.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat opredeli svoje vire emisij toplogrednih plinov in uporabi svojo izmerjeno letno porabo energije in druge vire emisij toplogrednih plinov za oceno svojega skupnega letnega ogljičnega odtisa za obseg 1 in 2.

Ogljični odtis se izračuna z orodjem za merjenje ogljika, ki je skladno s Protokolom o toplogrednih plinih. Obrat izračuna emisije za zadnje koledarsko leto v celoti in za celotno koledarsko leto pred tem letom. Obrati, ki so prvič v postopku certificiranja, izračunajo emisije za zadnje koledarsko leto v celoti.

Letno se poroča o vsaj naslednjih podatkih:

- uporabljena metoda izračuna;
- skupne emisije (letno, decimalna vrednost);
- emisije obsega 1 (letno, decimalna vrednost); in
- emisije obsega 2 (letno, decimalna vrednost).

Ko je mogoče, se za izračun uporabijo emisijski faktorji, specifični za proizvajalca, ki jih preverijo tretje osebe.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži celoten izračun ogljičnega odtisa za zadnje koledarsko leto v celoti in predhodno koledarsko leto, vključno z rezultati, vsemi vhodnimi podatki in uporabljeno metodo ali orodjem za izračun. To vključuje evidence porabe, račune komunalnih storitev, faktorje emisij in metodologije ocenjevanja, ki presojevalcu omogočajo preverjanje točnosti podatkov in kakovosti izračuna.

V primerih, ko gre za obrat, ki je prvič v postopku certifikacije, obrat predloži izračun za zadnje koledarsko leto v celoti.

4.28 Obrat izračunava in poroča o svojih emisijah toplogrednih plinov obsega 3 z uporabo sistema za merjenje ogljika, ki je skladen z mednarodno priznanim Protokolom o toplogrednih plinih. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Za zagotovitev popolne podnebne odgovornosti in opredelitev posrednih emisij v celotni vrednostni verigi obrat ocenjuje in poroča o svojih pomembnih emisijah toplogrednih plinov obsega 3.

Pričakovanja glede izvajanja

Obrat ocenjuje in poroča o svojih pomembnih emisijah toplogrednih plinov obsega 3 v skladu s standardom računovodstva in poročanja za korporativno vrednostno verigo (obseg 3) v okviru Protokola o toplogrednih plinih.

Ocena obsega 3:

- opredeljuje in vključuje vse ustrezne kategorije, opredeljene v protokolu o toplogrednih plinih (npr. kupljeno blago in storitve, prevoz zaposlenih na delo, ustvarjeni odpadki, uporaba prodanih izdelkov itd.);
- temelji na lastni oceni obrata o tem, katere kategorije so pomembne za njegovo poslovanje;
- vključuje opis uporabljene metodologije (npr. na podlagi porabe, na podlagi dejavnosti, na podlagi specifičnih lastnosti dobavitelja/ev); in
- uporablja tehnične smernice protokola o toplogrednih plinih za izračun emisij obsega 3 kot referenco za faktorje emisij in metode ocenjevanja.

Zelo priporočeno je, da obrat:

- določi cilje zmanjšanja za pomembne emisije obsega 3 (glej zahtevo 1.2);
- vključuje dobavitelje in partnerje v izboljšanje preglednosti in učinkovitosti emisij; in
- vključuje podatke iz obsega 3 v načrte podnebnih ukrepov in poročanja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi celoten izračun ogljičnega odtisa za zadnje koledarsko leto v celoti in, če je bil izračunan, za predhodno koledarsko leto, vključno z rezultati, vsemi vhodnimi podatki in uporabljeno metodo ali orodjem za izračun. To vključuje evidence o porabi, ustrezne račune in metodologije ocenjevanja, ki presojevalcu omogočajo preverjanje točnosti podatkov in kakovosti izračuna.

4.29 Obrat zastavi konkreten cilj za zmanjšanje ogljičnega odtisa, ga letno preverja ter opredeli ukrepe za njegovo doseganje. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Ta zahteva spodbuja obrat k proaktivnemu ukrepanju za zmanjšanje vpliva na podnebje z določitvijo jasnih, merljivih ciljev zmanjšanja ogljičnega odtisa na podlagi izračunanega odtisa. Redni pregledi in strateško načrtovanje podpirajo odgovornost in nenehno izboljšanje.

Pričakovanja glede izvajanja

Obrat uporablja svoj izračunani ogljični odtis kot osnovo za oblikovanje cilja za nadaljnje zmanjšanje emisij ogljika za določen odstotek. Obrat določi izhodiščno leto in ciljno leto s pripadajočimi vrednostmi, obsegom vključenih emisij in ciljno enoto. Cilj se posodablja in pregleduje letno ter daje prednost internemu zmanjšanju emisij obsega 1 in obsega 2, preden se upoštevajo ukrepi za obravnavanje emisij obsega 3.

Obrat opredeli tudi ukrepe, potrebne za doseg cilja, npr. zmanjšanje porabe energije, povečanje ukrepov za učinkovitost in/ali namestitev sistemov obnovljive energije na lokaciji obrata. Ukrepi ali dokumenti na ravni celotne verige se lahko sprejmejo kot dokazilo, če obrat dokaže, da se ukrepi izvajajo na ravni obrata in so primerni za njegov strukturni, geografski in kulturni kontekst.

Emisije, ki so bile odstranjene ali niso nastale, se ne štejejo kot bruto zmanjšanje toplogrednih plinov.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi letni cilj zmanjšanja emisij ogljika, sprejete metodologije in opredeljene ukrepe za njegovo doseganje. Ta cilj se lahko vključi v letni akcijski načrt (glej zahtevo 1.3).

5. ODPADKI

Upravljanje z odpadki, Zmanjševanje odpadkov

Upravljanje z odpadki

5.1 Obrat ločuje odpadke v skladu z nacionalno zakonodajo, in v vseh primerih, na najmanj tri (3) kategorije odpadkov, primernih za recikliranje; člani osebja prejmejo jasna navodila o ravnanju z odpadki. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Učinkovito ločevanje odpadkov spodbuja recikliranje, ponovno uporabo in odgovorno ravnanje z materiali, s čimer se zmanjša okoljski odtis same obdelave odpadkov. Prav tako podpira načela krožnega gospodarstva in pomaga obratom pri skladnosti z nacionalnimi in lokalnimi predpisi o odpadkih, hkrati pa spodbuja kulturo trajnosti med člani osebja in gosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ločuje odpadke v skladu z nacionalno (vključno z lokalno) zakonodajo in v vseh primerih na najmanj tri (3) kategorije odpadkov, primernih za recikliranje. Kategorije ločevanja odpadkov lahko vključujejo papir, karton, kovino, pločevinke, steklo, plastiko, vračljive steklenice, organske odpadke, vrtno odpadke, jedilno olje, les, tekstil, elektronske odpadke itd. Splošni odpadki, drugi odpadki in nevarni odpadki se ne štejejo za kategorijo (nevarni odpadki so zajeti v zahtevi 5.4). Ko nacionalna zakonodaja zahteva zbiranje več vrst odpadkov v enem (1) zabojniku in ločevanje zunaj lokacije obrata, se to šteje le kot ena (1) kategorija, ki jo je mogoče reciklirati.

Vsi odpadki so varno skladiščeni v skladu z ustrezno nacionalno in lokalno zakonodajo, red in čistoča na območju odpadkov pa sta obvezna. Sortirne postaje so lahko dostopne članom osebja in jasno označene z navodili in oznakami, ki kažejo, kako pravilno ločevati odpadke. To vključuje tako pisne razlage kot ikone ali ilustracije za lažje razumevanje. Priporočljivo je, da so razlage na voljo tudi v Braillovi pisavi. Pred presojo, obrat predloži fotografije sortirnih postaj, kjer so jasno razvidni zabojniki z nalepkami, oznakami in navodili, ki odražajo delovanje sistema v dejanski uporabi. Izpolnjene morajo biti zahteve nacionalne zakonodaje, in v vseh primerih, ločevanje na vsaj tri (3) kategorije odpadkov, primernih za recikliranje.

Poleg glavnih sortirnih postaj lahko člani osebja ločujejo odpadke v vsaj tri (3) od enakih kategorij v enem (1) dodatnem prostoru zaledne pisarne. Priporočljivo je, da so sortirne postaje nameščene v vseh delih obrata z veliko količino odpadkov. Za obrate s kuhinjami je predlagana lokacija dodatno sortirno mesto v sami kuhinji ali v njeni bližini. Če lahko gostje sortirajo odpadke v sobah, lahko tudi člani osebja oddelka gospodinjstva ločujejo odpadke iz sob (npr. z namenskimi predali ali posodami na vozičkih za čiščenje).

Kjer lokalna infrastruktura omejuje možnost ločevanja vseh tokov odpadkov, obrat analizira, katere vrste odpadkov so okoljsko in okvirno najbolj ustrezne za ločevanje (ob upoštevanju dejavnikov, kot so vpliv materiala na naravo, pomanjkanje lokalnih virov ali razdalja, potrebna za prevoz nadomestnih materialov) in to analizo uporabi za določanje prednosti pri izboru ločevanja ter za obveščanje članov osebja in gostov. Kjer je mogoče, obrat daje prednost ločevanju odpadkov za ponovno uporabo pred recikliranjem, tako da opredeli možnosti za materiale, kot so karton, steklo ali posode, ki jih tretje osebe lahko zbirajo za

neposredno ponovno uporabo, nadaljnjo prodajo ali sisteme vračila. Ta zahteva zajema predvsem ločevanje odpadkov na lokaciji obrata, medtem ko je ravnanje z odpadki in njihov prevoz po ločevanju zajeto v zahtevi 5.2.

Če se zaradi nacionalne ali lokalne zakonodaje nekatere vrste odpadkov zbirajo v enem zabojniku in jih nato ločujejo podjetja za ravnanje z odpadki, ločevanje teh kategorij na lokaciji obrata ni obvezno. Vendar pa mora osebje še vedno opraviti usposabljanje o praksah ravnanja z odpadki.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom sortirnih postaj presojevalec potrdi, da:

- se odpadki pravilno ločujejo v skladu z nacionalno (vključno z lokalno) zakonodajo in v vseh primerih na vsaj tri (3) kategorije odpadkov, primernih za recikliranje na podlagi predloženih fotografij sortirnih mest odpadkov;
 - so člani osebja sposobni ločevati odpadke v vsaj tri (3) enake kategorije v enem (1) dodatnem zalednem prostoru, poleg glavne sortirne postaje;
 - so na voljo jasna in lahko razumljiva navodila ali oznake; in
 - se odpadki pravilno ločujejo v skladu s temi navodili (to se preveri z odpiranjem zabojnikov za oceno pravilnega ločevanja).
- Če je opaženo nepravilno sortiranje, je treba izvesti nadaljnje usposabljanje članov osebja o načelih ravnanja z odpadki. V ta namen lahko kot podporna dokumentacija služijo zapisi o korektivnih ukrepih, dokumenti o usposabljanju članov osebja ali podobni dokazi.

V primerih, kjer se nekatere vrste odpadkov zbirajo v enem (1) zabojniku in jih nato ločujejo podjetja za ravnanje z odpadki, na podlagi nacionalne ali lokalne zakonodaje, mora obrat predložiti pisno potrdilo (npr. pismo pristojnega organa), ki potrjuje skladnost z ustrezno zakonodajo.

5.2 Z vsemi ločenimi kategorijami odpadkov posamezno, ravna lokalna ali nacionalna podjetja za ravnanje z odpadki, zasebna podjetja ali lastni, temu namenjeni, oddelki obrata. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Pravilno ravnanje z ločenimi odpadki (za ohranjanje čistosti materiala in preprečevanje kontaminacije) kot del zahteve 5.1, je bistveno za visokokakovostno recikliranje in podpira načela krožnega gospodarstva.

Pričakovanja glede izvedbe

Ureditev zagotavlja, da se vse kategorije odpadkov, ločenih na lokaciji obrata, po zbiranju obravnavajo individualno in ustrezno. Nadaljnje ravnanje z odpadki vključuje (kjer je mogoče) nadaljnje sortiranje/ločevanje, recikliranje in odstranjevanje ter se z njimi ravna skladno z zahtevami za to določeno kategorijo odpadkov.

Za zbiranje in nadaljnje ravnanje z ločenimi odpadki lahko obrat sklene sporazum z javnimi nacionalnimi/lokalnimi podjetji za ravnanje z odpadki in/ali enakimi zasebnimi podjetji. Obrat ima lahko tudi lastne objekte za obdelavo določenih vrst odpadkov (npr. kompostiranje organskih ali vrtnih odpadkov, glej zahtevo 5.7) ali uporablja opremo za njihovo zmanjšanje pred zbiranjem, npr. stiskalnice za karton.

Če z odpadki upravlja javno podjetje, obrat predloži račune ali pogodbe, ki dokazujejo, da to podjetje ločeno zbira in prevaža kategorije odpadkov. Če z odpadki ravna zasebno podjetje, se računi predložijo skupaj z enim od naslednjih dokumentov:

- a) pogodbo, ki potrjuje, da se kategorije odpadkov zbirajo in prevažajo ločeno za nadaljnjo obdelavo; ali
- b) pisnim potrdilom zasebnega podjetja za ravnanje z odpadki, da se odpadki zbirajo in se z njimi ravna v skladu z okoljskimi in zdravstvenimi standardi.

Če obrat obdeluje odpadke na svoji lokaciji, mora upoštevati vso veljavno zakonodajo. Kadar zakon ne ureja posebnih zahtev, obrat zagotovi, da:

- je bila izvedena ocena tveganja za potrditev, da ni škodljivih vplivov na okolje ali zdravje; in
- se odpadki dejansko ustrezno reciklirajo ali predelujejo.

Odgovornost za zagotavljanje ločenega zbiranja in prevoza odpadkov velja tudi za vse odpadke, ki jih pošiljajo v tujino, bodisi z mesta nastanka v obratu bodisi prek podjetja za ravnanje z odpadki.

V primerih, ko so možnosti ravnanja z odpadki omejene (zaradi lokacije obrata ali pomanjkanja lokalne infrastrukture) in če to ni prepovedano z zakonom, je priporočljivo, da obrat razišče alternativne rešitve, kot so obdelava odpadkov na lokaciji obrata, sodelovanje z zasebniki pri prevzemu ali partnerstva z drugimi organizacijami za razvoj skupnega sistema ravnanja z odpadki. Za sodelovanje z zasebniki ali drugimi organizacijami obrat sklene sporazum, ki formalizira pravice vpletenih strani in vključuje

finančna povračila/sporazume, dokumentacijo, ki pojasnjuje, kako se zbrani odpadki uporabljajo, in vse druge strukturne predpise sodelovanja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze, ki potrjujejo, da se vse kategorije odpadkov zbirajo in prevažajo ločeno ter, kjer je mogoče, ustrezno obdelajo. Glede na vrsto dogovora o ravnanju z odpadki presojevalec preveri naslednje dokaze:

- a) Za odpadke, ki jih zbira javno podjetje: predložen je račun ali pogodba iz zadnjih 24 mesecev (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecev (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), ki dokazujejo, da se ločene kategorije odpadkov zbirajo in prevažajo ločeno;
- b) Za odpadke, ki jih zbira zasebno podjetje: predloži se račun in tudi pogodba iz zadnjih 24 mesecev (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecev (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), ki potrjujejo, da se kategorije odpadkov zbirajo in prevažajo ločeno za nadaljnjo obdelavo, ali pisno potrdilo zasebnega podjetja za ravnanje z odpadki, da se odpadki zbirajo in se z njimi ravna v skladu z okoljskimi in zdravstvenimi standardi; ali
- c) Za odpadke, ki jih na obdelujejo na lokaciji obrata: predloži se ocena tveganja, ki potrjuje, da ni škodljivih vplivov na okolje ali zdravje, in dokumentacija, ki dokazuje, da se odpadki ustrezno reciklirajo ali predelujejo (npr. standardni operativni postopek (SOP), postopki kompostiranja). Med presojo se opravi tudi vizualni pregled objektov v obratu, kjer se postopki opravljajo.

Vizualni pregled zabojnikov potrdi, da sta pogostost zbiranja in število zabojnikov zadostna za zbiranje celotne količine sortiranih odpadkov (npr. če se opazijo prepolni zabojniki, je treba prilagoditi pogostost zbiranja ali število zabojnikov).

5.3 Obrat svojim gostom ponuja praktična sredstva za ločevanje odpadkov na vsaj tri (3) kategorije. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Turistične atrakcije

Ustreznost

Da bi ozaveštili goste o ločevanju in recikliranju odpadkov, vidne in dostopne možnosti za ločevanje odpadkov pomagajo spodbujati odgovorno vedenje in sodelovanje v okoljskih prizadevanjih obrata. Vključenost gostov v pravilno ločevanje odpadkov podpira celoten sistem ravnanja z odpadki, izboljšuje kakovost recikliranja in zmanjšuje količino odpadkov na odlagališčih.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat gostom ponuja jasno in praktično možnost ločevanja odpadkov. Odpadki, ki jih gostje sortirajo, se pravilno zbirajo in na koncu odlagajo v ustrezne zabojnike za odpadke na sortirnih postajah za ravnanje z odpadki. Bistveno je, da je sistem, ki je obrnjen proti gostom, usklajen s splošnimi praksami ravnanja z odpadki v obratu (glej zahtevo 5.1).

Možnost ločevanja odpadkov je zagotovljena na vsaj enem (1) strateškem glavnem javnem mestu, kot so avla, konferenčni prostor/sobe, hodniki, restavracije. Koši za ločevanje so na voljo za vsaj tri (3) možnosti odpadkov, koš za splošne odpadke pa mora biti ena od teh možnosti. Ločevanje odpadkov se lahko izvede z ločenimi koši za različne vrste odpadkov ali enim košem, ki omogoča ločevanje za različne vrste odpadkov. Zahteva se, da so koši jasno označeni z besedilom in piktogrami ali ilustracijami, ki označujejo različne koše/predelke za različne vrste odpadkov.

Prav tako je priporočljivo zagotoviti tudi možnosti za ločevanje odpadkov v sobah za goste in na drugih javnih mestih, kot so javna stranišča ali parkirišča. Druga možnost je sistem, v katerem gostje odlagajo ločene odpadke na ločena mesta (npr. papir in časopis na mizo, steklenice in pločevinke poleg koša in ostale odpadke v košu) v sobah za goste. Vendar pa mora biti v takšnih sistemih gostu jasno, kam kateri odpadki spadajo, in (če to dovoljuje zakonodaja) člani osebja pred prenosom v glavne zabojnike preveri, ali so bili odpadki pravilno ločeni. V primerih večje količine odpadkov s strani gostov (npr. v enotah z lastno prehrano, kot so počitniške hiše ali apartmaji s kuhinjami za goste) je zagotovljeno ločevanje v sobah/enotah.

Informacije za goste o možnostih ločevanja odpadkov so vključene v informacije o splošnih okoljskih zavezah obrata (v mapah ali na televiziji v sobah ali javnih prostorih, informacijah v javnih prostorih ali konferenčnih prostorih itd.) (glej zahtevo 2.3). Obrat zagotavlja, da so komunikacijski materiali točni, jasni in lahko razumljivi.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da:

- je na vsaj enem (1) javnem mestu prisoten sistem ločevanja odpadkov, dostopen gostom;
- gostje imajo na voljo koše za ločevanje na vsaj tri (3) kategorije (vključno s splošnimi odpadki);
- so koši za smeti ustrezno označeni in je informativna signalizacija jasna in razumljiva (besedilo in piktogrami);
- je v počitniških hišah ali apartmajih s kuhinjami za goste na voljo sistem ločevanja odpadkov v sobah/enotah; in
- je sistem ločevanja, ki je na voljo gostom, skladen s celotnim sistemom ravnanja z odpadki v obratu.

5.4 Z nevarnimi kemikalijami in nevarnimi odpadki se ravna varno; skladišči in prevažajo se na ustrezno zbirno mesto. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke

	Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Nevarne snovi in odpadki (tekoči ali trdni) predstavljajo veliko tveganje za zdravje ljudi in okolje, če se ne skladiščijo, se z njimi ne ravna in se ne odstranjujejo pravilno. V turističnih obratih lahko nepravilno ravnanje povzroči izpostavljenost članov osebja, puščanje, razlitja, onesnaženje tal in vode ter dolgoročno okoljsko škodo. Odgovorno ravnanje in odstranjevanje ščitita ljudi, zmanjšujeta tveganja in zagotavljata skladnost z zakonodajo. Pričakovanja glede izvedbe Obrat navaja seznam nevarnih kemikalij in odpadkov, ki jih običajno proizvaja, in zagotavlja, da: - se z vsemi nevarnimi kemikalijami in odpadki ravna z izjemno skrbnostjo in v skladu z nacionalno/lokalno zakonodajo ter varnostnimi priporočili navedenimi v varnostnih listih; - se nevarne kemikalije in odpadki skladiščijo v zaprtih, jasno označenih posodah ali zabojnikih, izdelanih iz združljivih materialov, ločenih po vrsti, da se preprečijo neželene reakcije, po potrebi so nameščeni na pladnjih za kapljanje ali sekundarnih zadrževalnikih/rezervoarjih. - glede na kemikalije in lokalne predpise se ti lahko nahajajo v zaprtih prostorih ali na prostem, če so zasnovani tako, da preprečujejo onesnaženje okolja; - se posode in skladiščna območja redno (kot je interno opredeljeno) pregledujejo glede puščanja ali obrabe, po potrebi se sprejmejo korektivni ukrepi. Ti pregledi se lahko dokumentirajo v okviru splošnega standardnega operativnega postopka (SOP) za varnost/vzdrževanje obrata. - zelo priporočljivo je, da se nevarne kemikalije in odpadki nahajajo v zaklenjenem, ustrezno prezračevanem prostoru, ločenem od drugih materialov/odpadkov, da se prepreči tveganje za zdravje in varnost članov osebja, ki vstopajo v prostor. Priporočljiva je namestitev ločevalnikov ogljikovodikov na nepokritih parkiriščih, da se prepreči kontaminacija z odtekanjem; in - nevarne kemikalije in odpadki se varno prepeljejo na odobreno zbirno mesto, v skladu z nacionalnimi/lokalnimi predpisi. Javni organi ali zasebna podjetja, pooblaščenca za prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov, so odgovorna za njihov prevoz na najbližje ustrezno zbirno mesto. Tudi obrat lahko nadzoruje prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov, če se to lahko izvede na okolju in zdravju varen način v skladu z nacionalnimi/lokalnimi predpisi za prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov.	

Pogosti primeri nevarnih kemikalij v turistični dejavnosti so: čistila, kot so detergenti, razkužila ali čistila za pečice, ki vsebujejo amonijak ali belilo; bazenske kemikalije, kot so klor in druga razkužila; pesticidi, ki se uporabljajo za zatiranje škodljivcev v obratih in okoli njih (dovoljeni so le v izjemnih primerih; glej zahtevo 7.8); loščila, voski in osvežilci zraka, ki pogosto vsebujejo hlapne organske spojine; barve in topila, vključno z razredčili in odstranjevalci; tekoči, zastrupljeni organizmi, kot so jedilno olje, bencin, dizel in maziva; ter vse druge kemikalije, označene s simbolom »Nevarno«, ki označuje njihovo nevarno naravo.

Primeri nevarnih trdnih odpadkov vključujejo rabljene baterije (npr. iz daljinskih upravljalnikov, svetilk, pripomočkov za goste); fluorescenčne sijalke; rabljeni tonerji in črnila za tiskalnike (lahko vsebujejo strupene ostanke in mikroplastiko); trdni, zastrupljeni organizmi (kot so odpadki, postrgani z žarov, odtokov ali lovilcev maščob, tudi odpadno olje in oljni filtri); elektronski odpadki, ki vsebujejo nevarne snovi (npr. zavrženi aparati, ki vsebujejo baterije); farmacevtski odpadki (npr. pretečena ali neuporabljena zdravila, shranjena na lokaciji obrata); ostanki lakov in lepil, razpršilne pločevinke, topila; impregniran les.

Zgornji sezname niso dokončni in jih je treba pregledati na podlagi nacionalnih/lokalnih predpisov in specifičnega delovanja obrata.

V nekaterih državah, kjer zaradi lokalnih omejitev potencialne vrste nevarnih odpadkov, npr. sijalke, po prevzemu niso ločene od drugih vrst odpadkov, obrat predloži dokazila o takšnih lokalnih omejitvah in dodatno dokaže, da so bila sprejeta potrebna prizadevanja za opredelitev drugih obstoječih možnosti. Poleg tega je zagotovljeno varno skladiščenje pred odstranjevanjem, obrat pa je aktivno obveščen o novostih na trgu. Obrat lahko sodeluje z drugimi obrati pri skupnem prevozu ločenih nevarnih odpadkov, če se to izvaja varno in brez ogrožanja nadaljnje obdelave takšnih odpadkov.

Priporočljivo je raziskati alternativne, bolj trajnostne rešitve za nevarne izdelke (npr. baterije z znakom za okolje, tekoče kemikalije, tonerje in črnila). Obrate se nadalje spodbuja k rednemu ocenjevanju vrste in količine uporabljenih nevarnih kemikalij in nastalih odpadkov, da bi ugotovili možnosti za preprečevanje nastanka, nadomestitev z manj škodljivimi alternativami ali zmanjšanje pogostosti odstranjevanja z učinkovitejšo uporabo.

Dokazila iz presoje

Obrat predloži seznam nevarnih kemikalij in odpadkov, ki običajno nastajajo na lokaciji obrata. Poleg tega je predloženo eno (1) od naslednjih dokazil, ki prikazujejo, kako se nevarne kemikalije in odpadki prevažajo na ustrezno zbirno mesto:

- a) Če nevarne kemikalije in odpadke prevažajo javna ali zasebna podjetja za ravnanje s takimi odpadki: pogodbe ali potrdila o sodelovanju s pooblaščenimi zbiralci;
- b) V državah, kjer ravnanje z nevarnimi kemikalijami in odpadki ni urejeno z nacionalno okoljsko zakonodajo: standardni operativni postopek (SOP), ki dokazuje, da je prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov do najbližjega odobrenega zbirnega mesta opravljen varno. Obrat poleg tega navede metodo obdelave in ukrepe za varstvo okolja, ki so vzpostavljeni na tem zbirnem mestu za obdelavo odpadkov; ali
- c) Če je obrat odgovoren za prevoz lastnih nevarnih kemikalij in odpadkov (npr. na javno zbirno mesto): dokument, ki prikazuje naslov in vrsto mesta oddaje (npr. skupno zbirno mesto, center za recikliranje itd.) ali dovoljenje za samostojni prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov kot dokaz popolne skladnosti z nacionalnimi in lokalnimi predpisi, ki urejajo prevoz nevarnih kemikalij in odpadkov.

Vizualni pregled potrdi ustreznost in trajnost ločenih zabojnikov za različne vrste nevarnih trdnih/tekočih kemikalij in odpadkov ter da ti zabojniki ne puščajo. Če se med presojo opazi puščanje ali nastane pomislek, lahko presojevalec zahteva vpogled v ustrezne postopke in zapise o rednih pregledih za morebitno puščanje.

5.5 Koš za smeti je na voljo ob vsaki straniščni školjki. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Izplakovanje higienskih pripomočkov v straniščno školjko lahko povzroči zamašitev kanalizacijskega sistema, poškoduje infrastrukturo za čiščenje odpadnih voda in onesnažuje naravna vodna telesa. Ti izdelki lahko vsebujejo plastiko ali druge sintetične materiale, ki niso biorazgradljivi in so škodljivi za okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Za zagotovitev varnega in zasebnega odstranjevanja sanitarnih in zdravstvenih pripomočkov je koš za odpadke na voljo v dosegu roke (ne več kot en (1) meter) od vsake straniščne školjke. To velja za straniščne školjke, ki se nahajajo v kopalnici ali ločenem stranišču v sobah za goste, straniščih za člane osebja in javnih straniščih.

Zelo priporočljivo je, da se v bližini straniščne školjke namesti znak ali da so v sobi ali na straniščih na voljo jasne informacije, ki uporabnikom svetujejo, naj ne izplakujejo higienskih odpadkov ali drugih pripomočkov, ki jih ni mogoče izplakovati. Namesto tega je treba takšne odpadke odložiti v bližnji koš.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v najmanj enem (1) javnem stranišču, enem (1) stranišču za člane osebja in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov za potrditev prisotnost koša za smeti v dosegu roke (ne več kot en (1) meter) od vsake straniščne školjke (metodologija B).

5.6 Obrat vodi evidenco o skupni količini odpadkov, preostalih/mešanih odpadkov in odpadne hrane. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

SMERNICA ZA:

Manjše nastanitvene obrate

Ustreznost

Sledenje nastajanju odpadkov po tokovih, pomaga pri upravljanju in zmanjševanju vplivov na okolje, hkrati pa omogoča zgodnje odkrivanje nepravilnosti, izboljšuje kakovost recikliranja, podpira odločitve, ki temeljijo na podatkih, in se usklajuje z dobrimi praksami pri poročanju o trajnosti. Podatki o sledenju odpadkov, zbrani v skladu s to zahtevo, lahko služijo tudi kot izhodiščni podatki za podporo ciljem in ukrepom trajnosti obrata v skladu z zahtevami 1.2 in 1.3.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ima mesečno in letno evidenco o količini skupnih odpadkov (vsi sledljivi tokovi skupaj), preostalih/mešanih odpadkov (ki niso za reciklažo) in odpadne hrane. Poleg tega je priporočljivo beležiti mesečne in letne podatke za vse druge vrste odpadkov, za katere se izvaja ločevanje in zbiranje (glej zahtevo 5.1) in/ali so zakonsko zahtevani v državi (npr. steklo, papir, karton, kovina, plastika). Poročana številka „skupnih odpadkov“ jasno kaže, kateri tokovi odpadkov so bili vključeni v izračun. Sledenje nevarnim odpadkom ni obvezno, vendar je zelo priporočljivo.

Podatki o odpadkih se beležijo z uporabo dosledne merske enote za vsak sledljivi tok odpadkov, bodisi po teži (npr. kilogrami ali tone) bodisi po prostornini (npr. litri ali kubični metri). Predložijo se vsaj mesečni in letni zapisi podatkov o odpadkih za celotni

zadnji dve (2) koledarski leti za skupno količino odpadkov, preostalih/mešanih odpadkov in živilskih odpadkov (obrat, ki so prvič v postopku certificiranja, predložijo podatke za zadnje koledarsko leto v celoti ali najmanj za tri (3) mesece podatkov, če pretekli podatki niso na voljo).

V primerih, ko podjetja, ki ravnaajo z odpadki, zagotavljajo mesečne ali četrletne podatke, je treba uporabiti te podatke. Ko mesečni podatki niso neposredno na voljo (npr. zaradi strukturnih omejitev, omejitev s strani podjetij, ki ravnaajo z odpadki, skupnih stavb, zbirnih mest, ki si jih delijo s sosedi), obrat zagotovi najnatančnejšo možno oceno na podlagi razpoložljivih podatkov. Sprejemljive metodologije vključujejo:

- a) četrletne podatke podjetij, ki ravnaajo z odpadki, deljene s tremi (3) meseci;
- b) oceno na podlagi sledenja z uporabo »tednov sledenja« (en (1) teden na četrletje), kjer se merijo in prenesejo dejanske količine odpadkov. To vključuje zbiranje in merjenje dejanskih podatkov o odpadkih v enem (1) reprezentativnem tednu na četrletje in prenos rezultatov. To pomeni, da so vsako leto dokumentirani vsaj štiri (4) "tedni sledenja", eden (1) na četrletje, na katerih temeljijo ocene; ali
- c) sledenje po številu odvozov na tok odpadkov.

Če nobena od teh možnosti ni izvedljiva in če obrat naloži dokumentacijo podjetja, ki ravna z odpadki, ki potrjuje, da mesečni ali četrletni podatki niso na voljo, se lahko namesto tega zagotovijo letni podatki. Uporaba ocen, kot je preprosto deljenje znanega letnega zneska z dvanajst (12) za pridobitev mesečnih podatkov, ni zadostna.

V primerih, ko gostje sami odnašajo odpadke na sortirne postaje, ki si jih obrati delijo z drugimi podjetji ali hišami, npr. v nekaterih kampih ali počitniških parkih, je obrat še vedno odgovoren za sledenje operativnim odpadkom, ki nastanejo na lokaciji obrata. To vključuje npr. kuhinjske odpadke, odpadke iz prostorov za člane osebja, odpadke iz vzdrževanja in odpadke iz čiščenja.

Zelo priporočljivo je, da obrati začnejo spremljati porabo na ravni operativnih izdelkov, ki se dobavljajo v velikih količinah (kot so vrečke za smeti, prozorna folija, posode za čistila, copati za enkratno uporabo ali plastenke za vodo za enkratno uporabo). Sledenje količinam kupljenih enot na leto, skupaj s pripadajočimi podatki o teži in stroških, omogoča obratu preglednost, kateri izdelki predstavljajo največjo porabo, in določanje prednosti pri ukrepanju.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži mesečne in letne podatke o vseh odpadkih skupaj (vsi sledljivi tokovi skupaj), preostalih/mešanih odpadkih (ki niso za reciklažo) in živilskih odpadkih, pri čemer jasno prikaže, kako je bila izračunana skupna količina odpadkov.

V primerih, ko je treba zagotoviti več dokazil, obrat predloži:

- pisno potrdilo podjetja, ki ravna z odpadki, v katerem je navedeno, kateri podatki se lahko predložijo (samo letno ali samo četrtno), če mesečni ali četrtni podatki niso na voljo;
- dokumentacijo o uporabljeni metodi (četrtna/trimesečna dodelitev ali tedni sledenja), vključno z zapisi o tednih sledenja, kjer je mogoče, kadar se uporablja ocena; in/ali
- vsaj tri (3) mesece podatkov za novo odprte obrate ali obrate, ki so prvič v postopku certificiranja in imajo omejen dostop do preteklih podatkov o uspešnosti.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi prakse zbiranja in merjenja odpadkov na lokaciji obrata.

5.7 Organske odpadke kompostirajo ali uporabljajo za druge namene. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Organski odpadki predstavljajo velik delež vseh odpadkov v gostinstvu in turizmu. S pravilnim ravnanjem se lahko spremenijo v dragocen vir, ki podpira zdravje tal, zmanjšuje emisije metana z odlagališč in prispeva k rešitvam krožnega gospodarstva, kot so kompost, živalska krma ali bioplin. Ločevanje in ponovna uporaba organskih odpadkov zmanjšuje okoljski odtis obrata in povečuje operativno trajnost.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ima sistem za ločevanje in ponovno uporabo organskih odpadkov. Organski odpadki vključujejo ostanke hrane in vrtno odpadke ter druge biorazgradljive materiale, kot so kavna usedlina, zelenjavne in sadne lupine, čajni listi in kompostabilna embalaža, če je na voljo. Da bi zagotovili, da se živilski in vrtni odpadki med seboj ne mešajo in ostanejo primerni za ustrezne postopke obdelave, obrat vzdržuje jasno ločevanje med viri organskih odpadkov, preden izbere katero koli od navedenih metod predelave (npr. kompostiranje, bioplin, zunanje zbiranje).

Obrat uporablja vsaj enega (1) od naslednjih pristopov za ravnanje z organskimi odpadki:

- a) Organske odpadke kompostirajo na lokaciji obrata: spodbuja se kompostiranje na lokaciji obrata in vključuje vse živilske in vrtno odpadke, ki so primerni za kompostiranje. V tem primeru obrat imenuje odgovorno osebo za postopek kompostiranja. Ta oseba ima ustrezno usposabljanje ali pozna smernice o postopkih in varnega kompostiranja, usposabljanje pa mora biti dokumentirano. Obrat pojasni, kako se kompost uporablja, npr. pri urejanju krajine, vrtnarjenju ali lokalnem kmetovanju. Uporaba komposta kot gnojila za zelene površine ali zelenjavne vrtove na lokaciji obrata, je zelo priporočljiva;*
- b) Organske odpadke zbira zunanji ponudnik za kompostiranje, proizvodnjo bioplina ali druge oblike okolju prijazne predelave. To lahko vključuje kompostarne, anaerobne digestorije ali industrijske naprave, ki iz organske snovi proizvajajo energijo ali gnojila. Če je izbrana ta metoda, obrat predloži dokumentacijo, ki potrjuje ime ponudnika storitev; vrsto sprejetih organskih odpadkov (npr. živilski odpadki, vrtni odpadki, biorazgradljivi zabojniki) in končno uporabo ali metodo predelave (npr. kompostiranje, bioplin, kmetijska uporaba); in/ali*
- c) Ostanki hrane in drugi primerni organski odpadki se zbirajo in razpošiljajo lokalnim kmetijam za uporabo kot živalska krma. Ta praksa je dovoljena le, če nacionalna ali lokalna zakonodaja dovoljuje uporabo živilskih odpadkov za prehrano živali. V takih primerih obrat izpolnjuje vse veljavne predpise o higieni, skladiščenju in prevozu ter predloži dokumentacijo o svoji skladnosti. Če je ta praksa z zakonom omejena ali prepovedana, obrat upošteva te zakonske zahteve.*

Za kompostiranje na lokaciji obrata se upoštevajo lokalni in nacionalni zakoni/zakonodajni predpisi ter naslednje prakse:

- uravnoteženje materialov, bogatih z dušikom („zeleni“), in materialov, bogatih z ogljikom („rjavi“), da se zagotovi učinkovita razgradnja;*
- redno prezračevanje komposta (kot je interno opredeljeno) za ohranjanje ustrezne ravni kisika;*
- spremljanje vsebnosti vlage za preprečevanje anaerobnih pogojev ali izsušitev;*
- zaščita komposta pred škodljivci in močnim deževjem z ustreznimi pokrovi ali sistemi za zadrževanje; in*
- namestitev in upravljanje komposta tako, da se preprečijo neprijetni vonji in ni moteč za goste ali člane osebja.*

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži naslednje, odvisno od izbrane možnosti:

- a) Za kompostiranje na lokaciji obrata: postavitev kompostiranja (kompostni kup, zabojnik ali sistem kompostiranja) med vizualnim pregledom; ime in usposobljenost odgovorne osebe; jasna razlaga, kako se kompost uporablja;*

b) Za zunanjo predelavo: pogodba o storitvah ali sporazum z zunanjim ponudnikom; dokumentacija, ki prikazuje, katere vrste odpadkov se zbira in kako se z njimi ravna (npr. za proizvodnjo bioplina ali komposta); ali
c) Za distribucijo živalske krme: dokumentacija, ki potrjuje, da je ta praksa dovoljena v skladu z nacionalno/lokalno zakonodajo, in prikazuje zapise o postopku in morebitnem sodelovanju z lokalnimi kmetijami.

V vseh primerih presojevalec med vizualnim pregledom preveri obstoj sistema ločevanja organskih odpadkov, specifičnega za vir, in oceni, ali je praksa v skladu z izbranim pristopom.

Zmanjševanje odpadkov

5.8 Za storitve hrane in pijače v obratu niso v uporabi izdelki za enkratno uporabo. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
 Kampe in počitniške parke
 Manjše nastanitvene obrate
 Konferenčne centre
 Gostinske obrate
 Turistične atrakcije

Ustreznost

Izdelki za enkratno uporabo v gostinskih in turističnih obratih so intenzivni za porabo virov, občutno prispevajo k nastajanju odpadkov v obratih ter se le redko učinkovito reciklirajo. Odprava njihove uporabe zmanjšuje vpliv na okolje in spodbuja prehod k bolj trajnostnim in krožnim vzorcem potrošnje. Dajanje prednosti ponovni uporabi pred izdelki za enkratno uporabo, je prav tako v skladu s širšimi strategijami za zmanjševanje odpadkov in podnebnimi ukrepi.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ne uporablja izdelkov za enkratno uporabo, kar se nanaša na vse predmete za enkratno uporabo, ki se uporabljajo za storitve hrane in pijače v obratu, kot so skodelice/kozarci, krožniki, jedilni pribor, slamice, žličke za kavo itd. To med drugim vključuje vse izdelke za enkratno uporabo, ki se uporabljajo v restavracijah, barih, konferenčnih prostorih, okrepčevalnicah, sobni strežbi, ob vodnih fontanah, sobah za goste, kopalnicah, na postajah za čaj/kavo ali drugih prostorih, kjer se lahko ponujajo izdelki za enkratno uporabo.

Izdelki za enkratno uporabo se lahko uporabljajo le pri storitvi za s seboj²⁷ (npr. kava/čaj/hrana za s seboj, paketi za zajtrk, za stoječe pogostitve z več kot 100 gosti in v izjemnih primerih, ko varnostni pomisleki ali lokalni varnostni predpisi zahtevajo njihovo uporabo (npr. območja bazenov, higiensko kritična okolja). Taki izdelki za enkratno uporabo, namenjeni za živila in pijačo, naj ne bodo izdelani iz običajne plastike. Namesto tega obrat uporablja certificirane biorazgradljive ali kompostabilne nadomestke (ki so bili preverjeni s strani zunanjih ali tretjih certifikacijskih organov) ali neplastične materiale, kot so papir (po možnosti brez plastičnega premaza), karton, les, koruzni škrob ali drugi rastlinski materiali. Priporočljivo je, da so vsi uporabljeni nadomestni materiali tudi certificirani kot biorazgradljivi ali kompostabilni. Izdelki za enkratno uporabo za s seboj niso predstavljeni kot privzeta ali edina možnost; obrat aktivno zmanjšuje njihovo uporabo, npr. z izogibanjem javnemu in vidnemu razstavljanju kozarcev ali pokrovčkov za enkratno uporabo.

Če se izdelkom za s seboj ali izdelkom za enkratno uporabo v gostinstvu ni mogoče izogniti zaradi varnostnih pomislekov, je nadalje priporočljivo, da obrat uvede orodja za kvantitativno sledenje in spremljanje, vključno z:

- letnim zmanjšanjem količine izdelkov za enkratno uporabo za gostinske storitve;
- postopno opustitvijo vseh izdelkov za enkratno uporabo, tudi kompostabilnih, kot dolgoročni cilj; in
- spremljanjem izjem (npr. dokumentiranje, koliko izdelkov za enkratno uporabo je še vedno v uporabi na bazenih ali podobno).

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da se v vseh prostorih za goste (npr. sobe za goste, restavracije, bari, konferenčni prostori itd.) ne uporabljajo nobeni izdelki za enkratno uporabo za gostinske storitve. Presojevalec izvede vzorčenje v vsaj enem (1) skladiščnem prostoru po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov, za dodatno preverjanje skladnosti.

V primerih, ko gre za storitev za s seboj, stoječe pogostitve z več kot 100 gosti ali ko se zaradi varnostnih zahtev ni mogoče izogniti izdelkom za enkratno uporabo, presojevalec preveri, ali:

- se ne uporabljajo plastični izdelki za enkratno uporabo in

²⁷ **Za s seboj:** Hrana ali pijača, ki jo pripravijo v obratu in jo gostom ponudijo v prenosnih posodah za uživanje izven obrata ali na določenih delih obrata, namenjenih prehranjevanju. Živila za s seboj so namenjena temu, da jih gostje odnesejo s seboj, npr. po lokaciji obrata (npr. na vrtovih, tratah, zabaviških parkih) ali izven lokacije obrata, in se jih ne postreže s standardnim jedilnim priborom za prehranjevanje v restavraciji.

- so vsi dobavljeni izdelki za enkratno uporabo izdelani iz certificiranih biorazgradljivih ali kompostabilnih nadomestkov ali neplastičnih materialov, kot so papir (po možnosti brez plastičnega premaza), karton, les, koruzni škrob ali drugi biorazgradljivi materiali rastlinskega izvora.

Po potrebi lahko presojevalec zahteva v pregled certifikate izdelkov ali varnostni list za potrditev sestave ali biorazgradljivosti materiala in zahtevane pogoje.

5.9 Največ pet (5) vrst hrane in pijače na posamezno gostinsko ponudbo, je pakiranih v posameznih porcijah. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Posamično pakirani izdelki hrane in pijače občutno prispevajo k odpadni embalaži. Omejitev njihove uporabe podpira preprečevanje nastajanja odpadkov, zmanjšuje okoljski odtis gostinskih storitev in spodbuja prehod na nadomestke za večkratno uporabo in za učinkovitejšo izrabo virov.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat omejuje uporabo posamično pakiranih izdelkov hrane in pijače na svojih glavnih področjih gostinske storitve. V posamično pakiranih embalažah se lahko ponuja največ pet (5) vrst izdelkov hrane in pijače na posamezno gostinsko ponudbo.

Ta zahteva velja za vsa območja v obratu: restavracije, kavarne, bare, menze za člane osebja in sobno strežbo (vključno s kavnimi kotički²⁸ v sobah za goste). Ta zahteva ne velja za storitve za s seboj, kioske ali minibare²⁹, čeprav se obrat spodbuja, da tudi na teh območjih čim bolj zmanjša uporabo izdelkov za enkratno uporabo. Izdelki iz skupine prehranskih izdelkov vključujejo mleko/smetano, sladkor, maslo, med, marmelado, jogurt, sire, sol/poper, čaj, omake, kot so kečap, majoneza itd. Naslednji izdelki, ki spadajo v isto funkcionalno kategorijo, se lahko štejejo kot ena (1) vrsta: kava (vse vrste); marmelada (vse vrste); čaj (vse vrste); sol/poper (vse vrste); sladkorji (vse vrste). Naslednji izdelki so izvzeti iz te zahteve: komercialno ustekleničene pijače,

²⁸ **Kavni kotički:** brezplačna ponudba (običajno v sobah za goste), ki ponuja pripomočke, kot so čaj, kava, sladkor in skodelice za samostojno pripravo.

²⁹ **Minibar:** prodajna enota, založena z individualno pakiranimi pijačami in prigrizki za nakup, podobna kiosku ali prodajnemu avtomatu.

ki se prodajajo v originalno zaprti embalaži, kot so gazirane pijače, pivo ali steklenice vina, izdelki, ki so v ponudbi zaradi alergij, intoleranc na hrano ali medicinsko zahtevanih prehranskih omejitev, npr. izdelki brez glutena ali laktoze, obroki, naročeni pri zunanem gostinskem podjetju, in prigrizki, pripravljeni za uživanje, kot so sladoledi, otroške sladice itd. Poleg tega so sprejemljivi izdelki za enkratno uporabo za sobno postrežbo, če v obratu ni 24/7 kuhinjske storitve in/ali ko je kuhinja zaprta. V to zahtevo so vključeni vsi izdelki, ki so v ponudbi za goste brez nadaljnje predelave v drug izdelek ali jed. Ko prispejo pripravljeni izdelki v obrat, ne smejo biti pakirani v porcijah za enkratno uporabo in se nato prenesti v posode za večkratno uporabo v ponudbi za goste.

Zelo priporočljivo je zamenjati vse posamično pakirane porcije. Namesto tega lahko obrat ponudi posamezne porcije v posodah za večkratno uporabo, npr. v majhnih kozarcih. Uporaba plastike za enkratno uporabo je odsvetovana, razen če je to izrecno zahtevano zaradi zdravstvenih in varnostnih razlogov. V takih primerih obrat predloži dokazila o regulativni zahtevi, ki zahteva njihovo uporabo. Za vse vrste izdelkov, ki so posamično pakirani, je zelo priporočljivo zagotoviti recikliranje embalaže.

Priporočljivo je tudi, da (si) obrat:

- prizadeva za postopno opustitev vseh prehranskih izdelkov (hrane in pijač), ki so v embalaži za enkratno uporabo; in
- izvaja kvantitativno sledenje za spremljanje letnega zmanjšanja količine izdelkov za enkratno uporabo in napredka pri postopni opustitvi izdelkov za enkratno uporabo.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da v obratu ni več kot pet (5) vrst posamično pakiranih porcij hrane in pijač na posamezno ponudbo gostinskih storitev.

5.10 Kozmetični izdelki (milo, šampon, balzam in gel za prhanje) so na voljo v dozirnikih. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Posamično pakirana mila, šamponi, balzami in geli za prhanje ustvarjajo veliko količino plastičnih in drugih odpadkov, kar povečuje okoljski odtis pripomočkov, ki so na voljo za goste. Polnilni dozirniki občutno zmanjšujejo količino embalaže za enkratno uporabo in spodbujajo odgovorno rabo virov, hkrati pa ohranjajo higienske standarde.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ponuja mila, šampone, balzame in gele za prhanje v polnilnih dozirnikih namesto v posamično pakiranih dozah potovalne velikosti. To velja za kopalnice v sobah za goste, stranišča v javnih prostorih in stranišča/tuše v prostorih za člane osebja. V sobah za goste ni dovoljeno ponujati dodatnih toaletnih potrebščin iste vrste izdelka v potovalni velikosti kot so v dozirnikih.

Polnilni dozirnik je lahko del vgrajene opreme ali je to premična posoda, namenjena večkratnemu polnjenju, bodisi s strani obrata bodisi s strani proizvajalca izdelka. Kjer je mogoče, je priporočljivo sodelovati z dobavitelji izdelkov pri zbiranju, čiščenju, ponovni uporabi in polnjenju teh dozirnikov.

Večje posode za enkratno ali delno večkratno uporabo (npr. v primerih, ko zakonsko niso dovoljeni dozirniki za ponovno polnjenje), ki se zavržejo po porabi izdelka (vključno s posodami, ki združujejo dozirnik in embalažo v eni enoti, ki se zavrže), se štejejo za sprejemljive dozirnike le, če velja naslednje:

- obrat lahko reciklira materiale;
- pisni standardni operativni postopek (SOP) oddelka za gospodinjstvo določa, da se embalaža lahko zavrže šele, ko je popolnoma prazna; in
- če dobavitelji izdelkov ponujajo storitev zbiranja, ponovne uporabe in polnjenja dozirnikov, obrat predloži dokumentacijo, ki dokazuje, da proizvajalec dozirnike ponovno uporablja/ponovno polni (npr. računi, pogodbe, dokumentacija za sledenje).

Trda mila so dovoljena le, če so pakirana v karton ali papir in ima obrat dokumentirano aktivno sodelovanje ali načrt za recikliranje ostankov mila (velja samo v državah, kjer je ponovna uporaba mila dovoljena).

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi prisotnost dozirnikov in preveri naslednje:

- uporabljajo se bodisi dozirniki za ponovno polnjenje bodisi ne-trajne posode z vsebino v rinfuzi večjih velikosti. Če se uporabljajo slednje, obrat predloži dokazilo, da se take posode reciklirajo, pisni SOP za oddelek gospodinjstva pa vključuje informacijo, da se embalažo lahko zavrže šele, ko je popolnoma prazna;
- dokazilo o skladnosti z nacionalnimi predpisi, kjer je mogoče; in

- v ponudbi niso na voljo enaki dodatni toaletni izdelki za enkratno uporabo kot v dozirniku: presojevalec izvaja vzorčenja v vsaj enem (1) skladiščnem prostoru in v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.	
5.11 Kozmetični seti in drugi izdelki za enkratno uporabo so na voljo v največ 50 % sob. (S do 31.12.2028)	
OBVEZNI KRITERIJ ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate</i>
<i>Ustreznost</i> <i>Zagotavljanje kozmetičnih setov in drugih toaletnih potrebščin za enkratno uporabo samo na zahtevo, občutno zmanjša nepotrebno porabo in odpadno embalažo. Ta pristop je skladen s praksami trajnostne turistične dejavnosti in podpira izobraževanje gostov o ozavešeni rabi virov.</i> <i>Pričakovanja glede izvedbe</i> <i>Do 31.12.2028 je skladnost s to zahtevo priporočljiva (smernica). Od 1.1.2029 bo skladnost obvezna (obvezen kriterij).</i> <i>Obrat ne zagotavlja kozmetičnih setov in drugih toaletnih potrebščin za enkratno uporabo v vsaj 50 % sob, vendar je popolna skladnost močno priporočljiva v celotnem obratu. Ti izdelki so na voljo le na zahtevo na recepciji ali drugi centralni točki za storitve. Pisni standardni operativni postopek (SOP) jasno navaja, katere sobe so opremljene s kozmetičnimi seti in drugimi toaletnimi potrebščinami za enkratno uporabo in katere ne.</i> <i>Seznam izdelkov, ki so vključeni v to zahtevo, vključuje, vendar ni omejen samo na: kape za tuširanje, glavnike, britvice, zobne ščetke, zobno pasto, vatirane palčke, blazinice za odstranjevanje ličil, pilice za nohte, zobne nitke, vlažilne kreme, čistilo za čevlje, copate, komplete za šivanje, komplete za britje, komplete za zobe, ženske komplete in podobne toaletne potrebščine za enkratno uporabo. Za potrditev zahteve ni sprejemljiva nobena kombinacija delne skladnosti (npr. en predmet na zahtevo, medtem ko drugi ostanejo na voljo v sobi).</i> <i>Priporočljivo je, da:</i> - <i>materiali, uporabljeni za te izdelke, kjer koli je mogoče, ne vsebujejo plastike. Prednost imajo nadomestki iz reciklirane plastike, lesa, papirja ali certificiranih materialov z okoljsko oznako ali biorazgradljivih materialov;</i> - <i>obrat spremlja zahteve gostov za te izdelke, da spremlja povpraševanje in prepozna priložnosti za nadaljnje zmanjšanje odpadkov;</i>	

- obrat obvešča goste o zavestni rabi virov v povezavi s kozmetičnimi seti in drugimi izdelki za enkratno uporabo; in
- kjer je mogoče, so v ponudbi izdelki za večkratno uporabo (npr. pralni copati, ki se ponovno uporabljajo).

Spodbuja se, da se sčasoma popolnoma odpravi ponudba takih izdelkov. Obrati, ki ne ponujajo nobenega od omenjenih kozmetičnih setov ali drugih izdelkov za enkratno uporabo, samodejno izpolnjujejo to zahtevo (presojevalec preveri skladnost med vizualnim pregledom).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisni standardni operativni postopek (SOP), ki jasno navaja, katere sobe so opremljene s kozmetičnimi seti in drugimi pripomočki za enkratno uporabo in katere ne.

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da v 50 % sob ni na voljo teh izdelkov in da so na voljo le na zahtevo. Presojevalec izvede vzorčenje v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov in preveri, ali o navodila zapisana v SOP pravilna.

V primerih, ko kategorizacija obrata zahteva, da so kozmetični seti in drugi pripomočki za enkratno uporabo na voljo v vseh sobah za goste, obrat predloži ustrezna dokazila: izvleček iz kontrolnega seznama za kategorizacijo v kombinaciji z dokazilom o odobritvi kategorizacije.

5.12 Pri storitvi hrane in pijače za s seboj, obrat ponuja možnost, da gostje/obiskovalci prinesejo s seboj svojo embalažo ali uporabijo vračljivo embalažo. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Storitev hrane in pijače za s seboj je glavni vir odpadne embalaže za enkratno uporabo, od katere se večina po odhodu iz lokacije obrata ne reciklira ali se nepravilno zavrže. Ponudba posod za večkratno uporabo ali vračljive embalaže občutno zmanjša količino odpadkov, spodbuja krožne prakse (krožno gospodarstvo) in goste spodbuja k bolj trajnostnemu vedenju.

Pričakovanja glede izvedbe

Razen, če ni zakonsko prepovedano, obrat ponuja eno (1) od naslednjih možnosti uporabe posod za večkratno uporabo ali vračljive embalaže za hrano in pijačo za s seboj znotraj ali izven lokacije obrata:

- a) omogočanje gostom, da prinesejo in uporabljajo svoje posode za večkratno uporabo; ali
- b) zagotavljanje sistema posod za večkratno uporabo, ki deluje na podlagi vračljive kavcije (npr. stekleni kozarci, škatle iz nerjavečega jekla ali drugi trajni materiali).

Obrat javno komunicira o tej možnosti prek ustreznih kanalov, kot so plakati, jedilniki in digitalne platforme. Čeprav je ta zahteva najpomembnejša za večje nastanitvene obrate z vsemi vključenimi storitvami, kampe in počitniške parke s kioski ali gostinskimi conami, kjer so obroki za s seboj pogosti in je količina odpadne embalaže lahko velika, se na splošno uporablja za vse obrate, ki ponujajo hrano in pijačo za s seboj v ali izven lokacije obrata.

Za spodbujanje sodelovanja gostov je priporočljivo, da obrat vzpostavi sisteme kavcij, partnerstva s podjetji, ki ponujajo embalažo za večkratno uporabo ali ponudi simbolične popuste za goste, ki prinesejo svoje posode.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi vzpostavljen sistem uporabe posod za večkratno uporabo ali vračljive posode. Presojevalec pregleda komunikacijske materiale (npr. označbe, omembe v jedilnikih, opombe na spletni strani) in lahko preveri razpoložljivost vračljivih posod na lokaciji obrata.

5.13 V obratu ne uporabljajo posteljnine in brisač za enkratno uporabo in jih ne dobavljajo v plastični embalaži. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate

Ustreznost

Plastični izdelki in materiali za enkratno uporabo pomembno prispevajo k nastajanju odpadkov na svetovni ravni, izčrpanju virov in onesnaževanju vseh naravnih okolij. Z odpravo plastične embalaže za enkratno uporabo in perila za enkratno uporabo obrati aktivno podpirajo prehod na krožno in trajnostno gospodarstvo.

Pričakovanja glede izvajanja

Razen v primeru, če posebni lokalni zdravstveni predpisi onemogočajo izpolnjevanje te zahteve, obrat ne uporablja ali nima v ponudbi posteljnine ali kopalniškega perila za enkratno uporabo. To vključuje rjuhe, prevleke za vzglavnike in spodnje prevleke, zaščite za vzmetnice, prevleke za odeje, brisače (razen brisač za roke) in kopalniške preproge.

Če storitve perila upravlja zunanje podjetje (npr. izposoja perila), se perilo ne dostavlja zavito v plastiko za enkratno uporabo. Namesto tega se uporabljajo nadomestki za večkratno uporabo, kot so pokriti transportni vozički ali tekstilne vrečke za večkratno uporabo.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom skladiščnih prostorov presojevalec potrdi, da obrat ne uporablja perila za enkratno uporabo. Presojevalec preveri tudi postopek dostave, če storitve perila upravlja zunanje podjetje, za potrditev, da perilo, ni zavito v plastiko za enkratno uporabo.

Če presojevalec opazi nedoslednosti ali sumi na nepravilnosti, izvede vzorčenje v sobah za goste po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov za zagotovitev skladnosti z zahtevo.

V primerih, ko med presojo ni mogoče vizualno preveriti dobave posteljnine in kopalniškega perila, obrat predloži potrdilo dobaviteljev (npr. fotografije) ali pogodbe o storitvah, ki dokazujejo, da dobave perila ne vsebujejo plastike. Če obrat trdi, da lokalni zdravstveni predpisi onemogočajo izpolnjevanje te zahteve, mora predložiti dokaze, ki to trditev podpirajo, presojevalec pa preveri skladnost s preučitvijo uporabnosti navedenih zdravstvenih predpisov.

6. NABAVA

Administracija/Ostala nabava, Hrana in pijača, Pranje in čiščenje

Administracija/Ostala nabava

6.1 Obrat izvaja in sledi politiki trajnostnega naročanja, ki usmerja izbiro blaga, storitev in dobaviteljev na podlagi okoljske, socialne in kulturne trajnosti. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke

	Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Trajnostno naročanje ima ključno vlogo pri zmanjševanju okoljske in socialne škode, povezane s turističnimi dejavnostmi, in vplivanju na širšo dobavno verigo k odgovornim praksam. Z uskladitvijo nakupnih odločitev z načeli trajnosti, lahko obrati pomagajo zmanjšati porabo virov, onesnaževanje in količino odpadne embalaže; podpirajo poštene delovne pogoje; spodbujajo dobrobit živali; in varujejo kulturno dediščino. Pričakovanja glede izvajanja Obrat razvija in izvaja politiko trajnostnega naročanja, ki zagotavlja jasne smernice o tem, kako se okoljski, socialni, kulturni in ekonomski vidiki trajnosti vključujejo v vse nakupne odločitve. Politika se uporablja za naročanje: - kapitalnega blaga; - prehranskih izdelkov (hrana in pijača); - trajnih dobrin, vključno s pohištvom, preprogami, namizno posodo itd. (npr. nakup rabljenega pohištva³⁰ in opreme/naprav); - gradbenih materialov in gradbenih storitev; - vseh zunanjih ponudnikov storitev in dobaviteljev, ki sodelujejo pri delovanju, prenovi ali gradnji obrata; - drugih izdelkov, pomembnih za storitve obrata, kot so čistila; in - storitev, kot je pranje perila. Politika trajnostnega naročanja vključuje: - posebne zaveze za zmanjšanje nastajanja odpadkov, npr. izbira izdelkov in dobaviteljev, ki zmanjšujejo nepotrebno embalažo in plastiko za enkratno uporabo; - sklicevanje na standarde dobrega počutja živali, kjer je mogoče (npr. nakup hrane, pridobivanje materialov); - jasna pričakovanja glede skladnosti z nacionalno in mednarodno delovno zakonodajo, zlasti med gradnjo ali prenovo;	

³⁰ **Pohištvo:** trpežni predmeti, kot so stoli, mize, postelje, omare in podobno trajno pohištvo.

- jasna pričakovanja do dobaviteljev, npr. ko gre za prakse spoštovanja človekovih pravic; in
- smernice, ki zahtevajo ustrezne prostore za počitek in delo za delavce ter spodbujajo zaposlovanje lokalne delovne sile, kjer je mogoče.

Poleg tega se pričakovanja do dobaviteljev, napisana v politiki trajnostnega naročanja, vsaj enkrat na dve (2) leti razdelijo vsem dobaviteljem (npr. prek obrazca za komunikacijo z dobavitelji, pogodbenih klavzul ali pisnih zahtev). Politika je formalno dokumentirana, posredovana vsem ustreznim članom osebja in vodstvu, pregledana vsaj enkrat na štiri (4) leta in po potrebi revidirana, da odraža razvijajoče se cilje trajnosti ali spremembe v kontekstu naročanja. Če je obrat del verige, se lahko uporabi politika naročanja za celotno skupino, pod pogojem, da je prilagojena lokalnemu kontekstu in uporabna za posamezni obrat.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- datirano politiko trajnostnega naročanja, uradno odobreno s strani vodstva. Dodatek ali dopolnilo k politiki se sprejme kot enakovreden dokaz; in

dokumentacijo, ki dokazuje, da so vsi dobavitelji prejeli politiko trajnostnega naročanja (npr. podpisani obrazci za dobavitelje, e-poštna sporočila ali pogodbene klavzule) vsaj enkrat na dve (2) leti. Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje dokumentacije, ki je bila posredovana dobaviteljem, tako da pregleda vzorec treh dokumentov (metodologija C).

6.2 Obrat obvešča vse zunanje pravne osebe, ki delujejo na lokaciji obrata, o svojih trajnostnih pobudah in programu Zeleni ključ ter jih spodbuja, da svoje dejavnosti upravljajo v enakem duhu. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Da bi zagotovili dosleden trajnostni pristop v celotnem obratu, so vse trgovine in podjetja, ki jih upravljajo tretje osebe in se nahajajo na lokaciji obrata, vključena v prizadevanja programa Zeleni ključ. Ta podjetja pomembno vplivajo na izkušnjo gostov in okoljski odtis obrata.

Pričakovanja glede izvedbe

Vse trgovine in podjetja, ki jih upravljajo tretje osebe in se nahajajo na lokaciji obrata, so redno obveščena o okoljskih in socialnih trajnostnih pobudah obrata, vključno z informacijami o programu Zeleni ključ. Med taka podjetja spadajo, npr. frizerski saloni, kavarne, pubi, restavracije, telovadnice, zdraviliški centri, potovalne in turistične agencije, trgovine s spominki, trgovine z oblačili, kioski, podjetja za izposojlo koles itd.

Obrat zagotavlja, da se informacije o trajnostnih pobudah in programu Zeleni ključ, tem podjetjem, sporočijo vsaj enkrat na dve (2) leti. Informacije so lahko posredovane pisno, na skupnih sestankih itd.

Vse trgovine in podjetja, ki jih upravljajo tretje osebe in se nahajajo na lokaciji obrata, se spodbuja k sledenju istim načelom trajnosti kot jih ima program Zeleni ključ, z jasnimi primeri: zmanjšanje odpadkov (npr. zmanjšanje plastike za enkratno uporabo); energetska učinkovitost (npr. uporaba LED-razsvetljave, energetska varčna oprema); varčevanje z vodo (npr. varčne napeljave); trajnostno naročanje (npr. izogibanje škodljivim materialom, ponujanje izdelkov, ki imajo pridobljen okoljski znak) itd. Kjer je mogoče, se zaposleni v teh podjetjih, usposablja na enak način kot člani osebja v obratu.

Za storitve ali panoge, ki jih upravlja in so v lasti enake pravne osebe kot je obrat, ki je prvič v postopku certificiranja; ali ki jih upravlja na podlagi pogodbe, pri čemer vodstvo obrata, ki vlaga zahtevo, ohrani nadzor nad storitvijo; najemna pogodba ali pogodba vključuje klavzulo, ki od podjetja zahteva, da upošteva ustrezne zahteve programa Zeleni ključ. Klavzula določa, da se od podjetja pričakuje, da si bo prizadevalo za doseganje trajnostnih ciljev, usklajenih s programom Zeleni ključ, in se lahko doda obstoječemu sporazumu, če ta že obstaja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- informacije o trgovinah in podjetjih, ki jih upravljajo tretje osebe, na lokaciji obrata; in
- dokumentacijo (npr. zapisnike sestankov ali komunikacijo po e-pošti, sporazume itd.), ki dokazuje, da so ta podjetja, redno (najmanj vsaki dve (2) leti) obveščena o okoljskih in trajnostnih pobudah obrata ter spodbujena k upravljanju svojih dejavnosti v istem duhu skladno z zahtevami programa Zeleni ključ.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje dokumentacije, ki je bila deljena s trgovinami in podjetji, ki jih upravljajo tretje osebe, tako da pregleda vzorec treh dokumentov (metodologija C).

V primerih, ko za storitve ali panoge, ki jih upravlja in so v lasti enake pravne osebe kot je obrat, ali ki se upravljajo na podlagi pogodbe (pri čemer vodstvo obrata, ki je prvič v procesu certificiranja, ohrani nadzor nad storitvijo), obrat predloži najemne pogodbe, ki vsebujejo zavezo k upoštevanju zahtev programa Zeleni ključ. Dodatek/dopolnilo k pogodbi je sprejet kot enakovreden dokaz.	
6.3 Vsaj 75 % novo kupljenega tiskarskega papirja, ovojnic in tiskanih materialov na osnovi papirja, ki jih proizvaja ali naroča obrat, ima pridobljen okoljski znak. (O)	
OBVEZNI KRITERIJ ZA:	Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Papir, ki ima pridobljen okoljski znak in recikliran papir zmanjšujeta krčenje gozdov, porabo vode, kemično onesnaževanje in emisije toplogrednih plinov, povezane s proizvodnjo papirja, hkrati pa spodbujata odgovorno gozdarstvo in trajnostno potrošnjo. Pričakovanja glede izvedbe Obrat daje prednost nakupu in uporabi papirja za tiskanje, ovojnice in tiskane materiale na osnovi papirja z mednarodno in nacionalno priznanim okoljskim znakom. Vsaj 75 % takega papirja (npr. jedilniki, etuii za ključke na kartični sistem, letaki in embalaža z blagovno znamko ali personalizirano opremo), kupljenega ali naročenega v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja), ima okoljski znak. Zahteva vključuje pisarniški papir (npr. kopirni papir, papir z glavo dopisa, natisnjene račune za goste, administrativne dokumente in obrazce, ki se uporabljajo na recepciji ali v zalednih prostorih). Skladnost z zahtevo se dokaže na podlagi količin (tj. števila enot, kot so artikli, škatle, paketi itd.) tiskarskega papirja, ovojnic in tiskanih materialov na osnovi papirja, proizvedenih ali naročenih v zadnjih 24 ali šestih (6) mesecih (odvisno od leta certificiranja), pri čemer se kot osnova za izračun uporabijo evidence o nakupih. Dokazila iz presoje Med presojo obrat predloži dokumentacijo (seznam ali račune), ki prikazuje:	

- skupno število enot tiskarskega papirja, ovojnic in tiskanih materialov na osnovi papirja, proizvedenih ali naročenih v zadnjih 24 ali 6 mesecih (odvisno od leta certificiranja); in
- material, ki ima mednarodno ali nacionalno priznan okoljski znak (in kateri), za dokazovanje skladnosti s pragom 75 %.

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) navedenih izdelkov: papirja za tiskanje, ovojnic ali tiskanih papirnatih izdelkov in potrdi, da so na izbranih materialih prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

6.4 Obrat izvaja vsaj dve (2) pobudi za zmanjšanje uporabe papirja na recepciji, v pisarnah in/ali v sobah za goste/sejnih sobah. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Turistične atrakcije

Ustreznost

Zmanjšanje porabe papirja zmanjšuje porabo energije, pridobivanje surovin in nastajanje odpadkov, povezanih s proizvodnjo in odstranjevanjem papirja. Z zmanjšanjem nepotrebne rabe papirja, obrati znižujejo stroške, zmanjšujejo svoj okoljski odtis in spodbujajo bolj trajnostne operativne prakse.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat pripravi akcijski načrt, ki opredeljuje priložnosti za zmanjšanje porabe in opisuje pobude, ki jih je treba izvesti. V akcijskem načrtu obrat sprejme vsaj dve (2) pobudi za zmanjšanje porabe papirja na recepciji, v pisarnah, sobah za goste in/ali sejnih sobah:

- primeri ukrepov v sobah za goste in sejnih sobah:
 - o omejitev razpoložljivosti papirja (npr. manjši format, kot je A5, manj listov ali papir na voljo le na zahtevo);
 - o zagotavljanje papirja le na osrednji mizi v sejnih sobah; in/ali
 - o zagotavljanje pisal in papirja le na zahtevo.
- primeri ukrepov na recepciji:
 - o izdajanje računov in potrdil le na zahtevo; in/ali
 - o izogibanje uporabi ovojnic za tiskane materiale.
- primeri ukrepov v pisarnah in zalednih prostorih:
 - o spodbujanje obojestranskega tiskanja;

- o nastavitve tiskalnikov na privzete okolju prijaznejše nastavitve;
- o ponovna uporaba papirja za zapiske; in/ali
- o omejevanje nepotrebnega tiskanja z omogočanjem digitalne skupne rabe dokumentov.

Priporočljivo je, da obrat najprej izvede popis, kje in kako se papir uporablja (npr. na recepciji, v sobah za goste, za administracijo zalednih prostorov ali v sejnih prostorih), da se ugotovijo najučinkovitejše možnosti za zmanjšanje. Ta popis lahko temelji na istem seznamu ali obliki, ki se uporablja za zahtevo 6.3.

Obrat se spodbuja tudi k določitvi prostovoljnega cilja zmanjšanja. Npr. zmanjšanje kupljenih količin za 10–15 % v 24-mesečnem obdobju v primerjavi s prejšnjim obdobjem certificiranja (za obrate v recertifikaciji).

Člani osebja v vseh ustreznih oddelkih so seznanjeni z načrtom in ukrepi za zmanjšanje porabe papirja in je vključeno v njihovo izvajanje.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi akcijski načrt, ki opisuje izbrane pobude za zmanjšanje uporabe papirja.

V primerih, ko gre za obrate v recertifikaciji, se z vizualnim pregledom potrdi, da sta bila sprejeta vsaj dva (2) ukrepa za zmanjšanje uporabe papirja na recepciji, v pisarnah in/ali v sobah za goste/sejnih sobah.

6.5 Vsaj ena (1) kategorija na novo kupljenih ali najetih tekstilij, ima pridobljen družbeni ali okoljski certifikat. (O/S)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate

SMERNICA ZA:

*Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate*

Ustreznost

Tekstil je med skupinami izdelkov, ki so v gostinstvu in turizmu največji porabniki virov, z velikim vplivom gojenja vlaken, uporabe kemikalij, porabe vode in energije ter delovnih praks v dobavnih verigah. Z nabavo tekstila s priznanimi okoljskimi ali družbenimi certifikati, obrati zmanjšujejo svoj okoljski odtis, spodbujajo pravično delo ter zagotavljajo bolj odgovorno proizvodnjo in uporabo.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja, da ima vsaj ena (1) kategorija izdelkov iz tekstila (npr. brisače, rjuhe, prevleke za vzglavnike, prevleke za odeje, prti, tekstilni prtički, gospodinjske uniforme, kuhinjske/strežne uniforme, uniforme vratarjev, zavese, drugi tekstilni izdelki), ki so bili kupljeni ali najeti v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), mednarodno ali nacionalno priznan certifikat, ki obravnava bodisi okoljske bodisi družbene vidike trajnosti.

Certifikati morajo veljati za same tekstilne izdelke (ne le za tovarno ali proizvodno mesto) in zajemajo enega (1) ali več vidikov:

- a) surovine (npr. organske, reciklirane, iz vira pravične trgovine);
- b) proizvodni proces (npr. zmanjšana poraba energije ali kemikalij); in/ali
- c) delovni pogoji (npr. etični delovni standardi).

Kot del odgovornega upravljanja s tekstilom obrat upošteva celoten življenjski cikel tekstila: nabavo (npr. visoka kakovost in dolgo obstojnost), fazo uporabe (npr. obstojnost pri pranju, luščenje) in možnosti ob koncu življenjske dobe (npr. enostavno recikliranje, ko za to obstajajo možnosti lokalno). Obrat se izogiba tudi tekstilu, ki je obdelan s škodljivimi kemičnimi zaključki (npr. zaviralci gorenja), razen če so ti zakonsko zahtevani. Kjer je takšna obdelava potrebna, imajo prednost vlakna, ki so sama po sebi ognjevarna, ali obdelana s certificiranimi sredstvi, ki imajo nizek vpliv na okolje.

To zahtevo izpolnjuje tudi rabljeni, obnovljeni ali ponovno uporabljeni tekstil, če je varen, primeren za svoj namen in ne povečuje dolgoročnih vplivov na okolje.

Če ima obrat pred uvedbo te zahteve sklenjeno veljavno pogodbo o najemu ali storitvah povezanih s tekstilom, se zahteva šteje za smernico do izteka pogodbe, najkasneje pa do 31.12.2027. Ob podaljšanju ali sklenitvi pogodbe, v vsakem primeru pa od 1.1.2028, morajo kupljeni ali najeti tekstilni izdelki izpolnjevati te zahteve.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži evidence o nakupu ali najemu iz zadnjih 24 ali šestih (6) mesecev (odvisno od leta certificiranja), ki dokazujejo, da ima vsaj ena (1) kategorija tekstilnih izdelkov pridobljen certifikat.

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) tekstilnih izdelkov iz zadevne tekstilne kategorije in potrdi, da imajo izbrani izdelki ustrezne certifikate (metodologija C).

V primerih, če ima obrat veljavno pogodbo o najemu ali storitvah povezanih s tekstilom pred uvedbo te zahteve, obrat predloži pogodbo, s podatki o datumu začetka veljavnosti in obdobju veljavnosti.

6.6 Vsaj 50 % dobaviteljev ima pridobljen okoljski certifikat. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Ker obrat tesno sodeluje z dobavitelji blaga in storitev, ima priložnost in odgovornost spodbujati višje okoljske in družbene standarde v celotni dobavni verigi. Ta zahteva spodbuja obrate, da sodelujejo predvsem z dobavitelji, ki so formalno certificirani na področjih, povezanih s trajnostjo.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsaj 50 % dobaviteljev obrata ima priznan ekološki certifikat tretje osebe na ravni dobavitelja ali podjetja (ne le za posamezne izdelke). To velja za vse dobavitelje, s katerimi obrat sodeluje v obdobju certificiranja.

Certifikati dobaviteljev so povezani s preverljivimi standardi trajnosti. Sprejete kategorije certificiranja vključujejo, vendar niso omejene na: sisteme okoljskega ravnanja, poštene delovne prakse in človekove pravice; standarde dobrobiti živali: certifikate trajnostnega poslovanja itd. Certifikati, specifični za posamezne izdelke (npr. certificiran ekološki proizvod), ne izpolnjujejo te zahteve, razen če ima tudi dobavitelj pridobljen certifikat.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo (npr. seznam), ki prikazuje:

- vse dobavitelje, s katerimi je obrat sodeloval v obdobju certificiranja; in*
- dobavitelje, ki imajo veljavne okoljske certifikate, kot dokazilo, da certificirani dobavitelji predstavljajo vsaj 50 % celotnega števila dobaviteljev. Temu je priloženo dokazilo, npr. kopija certifikatov, ki potrjujejo, da imajo navedeni dobavitelji, v trenutku certificiranja obrata, priznan okoljski certifikat.*

<i>Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje dokumentacije s pregledom vzorca treh (3) veljavnih kopij certifikatov navedenih dobaviteljev (metodologija C).</i>	
<i>6.7 Če storitev pranja perila izvaja zunanji izvajalec, se ta nahaja v razdalji 100 km od obrata ali pa ima pridobljen okoljski certifikat. (S)</i>	
<i>SMERNICA ZA:</i>	<i>Večje nastanitvene obrate</i> <i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Za podporo lokalnemu gospodarstvu ter zmanjšanje ogljičnega odtisa, povezanega s prevozom perila, in vpliva storitev pranja perila na okolje zaradi uporabe kemikalij, porabe vode in energije ter izpusta odpadne vode obrat storitve pranja perila odda zunanjim izvajalcem. Upravljanje odda le podjetjem, ki so od obrata oddaljena največ 100 km ali imajo veljaven okoljski certifikat, ki ga je izdala tretja oseba.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Obrat odda v upravljanje storitve pranja perila zunanjemu izvajalcu, ki se nahaja v razdalji 100 km od obrata ali ima pridobljen okoljski certifikat.</i> <i>Kadar je ponudnik izbran na podlagi preverjene okoljske uspešnosti in ne na podlagi razdalje, mora imeti ponudnik pridobljen veljaven okoljski certifikat tretje osebe, ki dokazuje skladnost s priznanimi standardi okoljskega ravnanja v njegovem celotnem delovanju. Njegov certifikat je veljaven in je bil izdan s strani neodvisnega, akreditiranega organa.</i> <i>V redkih primerih, ko zaradi lokacije obrata ni mogoče najti nobenega ponudnika v razdalji 100 km, obrat izbere naslednjega najbližjega ponudnika. V takih primerih predloži dokazila, ki kažejo, da je to najbližji ustrezeni ponudnik, in utemeljitev za to izbiro (npr. gorat teren, otoške lokacije, omejitve državnih cest, nedostopnost storitve). Za obrate, ki se nahajajo v državah s površino več kot 1 milijon km², je splošna največja sprejemljiva razdalja 500 km.</i>	

Čeprav so storitve pranja perila oddane v upravljanje zunanjim izvajalcem, ostaja obrat odgovoren pri upoštevanju okoljske učinkovitosti pri izbiri ponudnikov pranja perila, vključno z nenehnim spremljanjem in ponovnim ocenjevanjem praks ponudnika skozi čas. Če v obratu sami skrbijo za vse storitve pranja perila, ta zahteva »ni na voljo«.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo, ki prikazuje ime, naslov ter pogodbo ali račune z zunanjim ponudnikom storitev pranja perila. Poleg tega, predloži eno od naslednjih vrst dokazil:

- a) dokazilo, da se ponudnik nahaja v razdalji 100 km od obrata;*
- b) utemeljitev, ki pojasnjuje, zakaj je bil izbran ponudnik, ki je oddaljen več kot 100 km, vključno z dokazili, da ni bližje možnosti in da je izbrani ponudnik naslednja najbližja možnost (npr. zemljevid, korespondenca z lokalnimi ponudniki ali prometne omejitve); ali*
- c) kopijo okoljskega certifikata ponudnika pralnice.*

6.8 Vsaj 75 % vozil in prevoznih sredstev, ki jih ima obrat v lasti ali najemu, so električna vozila ali tovorna kolesa. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Motorizirani promet pomembno prispeva k emisijam toplogrednih plinov, onesnaževanju zraka in porabi energije. S prehodom na električna vozila ali tovorna kolesa, obrati zmanjšujejo svoj ogljični odtis, zmanjšujejo hrup in onesnaženost zraka ter dokazujejo vodilno vlogo na področju trajnostne mobilnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsaj 75 % vozil in prevoznih sredstev, ki jih ima obrat v lasti, najemu ali zakupu, so električna vozila ali tovorna kolesa (vključno z električnimi in nemotoriziranimi tovornimi kolesi).

Zahteva velja za vsa vozila, ki so v lasti, najemu, zakupu ali kako drugače pod operativnim nadzorom obrata, kot so avtomobili, skuterji, golf vozički in druga vozila, ki se uporabljajo za gibanje na lokaciji obrata, prevoz gostov ali članov osebja ter dostavo hrane in pijače. To ne velja za pogodbene taksi službe, zunanje prevoznike ali ponudnike javnega prevoza, razen če to storitev

organizira izključno obrat na podlagi ponavljajoče se pogodbe. Vendar pa je v teh primerih obrat spodbujen, da, kadar koli je to izvedljivo, daje prednost ponudnikom, ki upravljajo vozni park z nizkimi ali ničelnimi emisijami.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisni pregled vseh vozil in prevoznih sredstev, ki so v uporabi (v lasti, najetih ali zakupljenih), z navedbo vrste vozila, vira energije in primera uporabe.

Med vizualnim pregledom presojevalec izvede vzorčenje treh (3) navedenih vozil in/ali prevoznih sredstev. Vzorec vključuje, kjer je mogoče, različne vrste vozil, vire energije in primere uporabe (metodologija C).

6.9 Obrat aktivno spodbuja in podpira trajnostne in zdravju prijazne možnosti prevoza članov osebja na delo. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Načini prevoza članov osebja na delo lahko občutno prispevajo k lokalnemu onesnaževanju zraka in emisijam toplogrednih plinov. S spodbujanjem nizkoemisijskih in aktivnih načinov prevoza obrati zmanjšujejo svoj okoljski odtis, hkrati pa podpirajo zdravje, varnost in splošno dobro počutje članov osebja.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat aktivno spodbuja vse člane osebja k vožnji v službo/iz službe z nizkoemisijskimi in zdravju primernejšimi načini prevoza.

Prav tako aktivno sodeluje pri vključevanju članov osebja s promocijo teh možnosti prek kampanj ozaveščanja, nadgradenj infrastrukture in/ali programov spodbud. Primeri podpornih ukrepov vključujejo, vendar niso omejeni na:

- a) pisno komunikacijo (vključno z digitalnimi kanali, kot so e-pošta ali platforme za člane osebja), poslano vsaj enkrat na šest (6) mesecev;
- b) prilagodljive in vizualno privlačne plakate, infografike ali digitalne materiale (po možnosti z uporabo standardnih predlog, ki so na voljo v [Orodjarni programa Zeleni ključ](#));
- c) fizične materiale, nameščene na vidnih mestih za člane osebja (npr. vhodi, prostori za odmor, garderobe);
- d) zagotavljanje infrastrukture (npr. varno in pokrito parkirišče za kolesa, polnilne postaje za električna vozila); in/ali

e) finančne ali logistične spodbude (npr. subvencionirane vozovnice za javni prevoz, brezplačno parkiranje/polnjenje električnih vozil, prevozi ali organizirana podpora za skupno vožnjo).

Vsa komunikacija poudarja dvojne koristi trajnostnega prevoza na delo: zmanjšan vpliv na okolje in izboljšano osebno in skupno zdravje.

Možnosti trajnostnega prevoza zaposlenih vključujejo aktivni prevoz (npr. hoja, kolo), javni prevoz (avtobus, vlak, tramvaj, podzemna železnica, čoln), električna in hibridna vozila, programe skupne vožnje in prevoza, sisteme prevoza z avtobusi, ki jih organizira obrat.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze o komunikaciji s člani osebja, ki spodbuja trajnostno vožnjo v službo/iz službe (npr. e-pošta, plakati, intranetna sporočila), z dokazilom o opravljeni komunikaciji vsaj enkrat na šest (6) mesecev.

V primerih, ko je izbrana možnost d) in/ali e), obrat predloži dokumentacijo o vseh izvedenih programih spodbud, podpornih ukrepih ali zagotovljeni infrastrukturi (npr. zapiski za člane osebja, evidence o nakupih ali namestitvah, politike spodbud).

Fotografski ali fizični dokazi uporabljenih vizualnih gradiv dokazujejo, da so navodila informativna, privlačna in jasno dostopna vsem članom osebja.

6.10 Obrat sprejema pobude za zmanjšanje vpliva IT-sistemov na okolje. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Digitalni sistemi (vključno z IT-opremo, spletnimi storitvami in podatkovno infrastrukturo) imajo v svojem celotnem življenjskem ciklu pomemben vpliv na okolje. Ti vključujejo porabo energije, pridobivanje surovin in emisije, povezane s podatki (pogosto imenovane digitalno onesnaževanje). Z odgovornim upravljanjem IT-ja lahko obrati zmanjšajo tako svoj fizični kot digitalni okoljski odtis.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat sprejema ukrepe za odgovorno upravljanje svojih digitalnih praks in IT-opreme s ciljem zmanjšanja porabe energije, podaljšanja življenjske dobe opreme ter zmanjšanja nepotrebnega prenosa in shranjevanja podatkov.

Obrat izvaja minimalno število ukrepov, odvisno od števila zaposlenih v obratu:

- *Obrati z manj kot 50 zaposlenimi izvajajo vsaj en (1) ukrep; in*
- *Obrati z 50 ali več zaposlenimi izvajajo vsaj tri (3) ukrepe.*

Primeri ukrepov:

- a) *optimizacija digitalne komunikacije z zmanjšanjem pogostosti ali velikosti množičnih e-poštnih sporočil in glasil, odjavo z neuporabljenih platform ali digitalnih storitev in deaktivacijo nepotrebnih funkcij samodejnega predvajanja ali samodejne sinhronizacije z oblakom;*
- b) *izbor digitalne infrastrukture z manjšim vplivom na okolje z izbiro ponudnikov podatkovnih storitev ali spletnega gostovanja, ki dokazujejo nižje emisije ogljika ali uporabljajo podatkovne centre, ki jih napajajo obnovljivi viri energije. Prednost je treba dati ponudnikom z objavljenimi cilji okoljske uspešnosti ali poročanjem o trajnosti;*
- c) *nabava IT-opreme z majhnim vplivom na okolje, kot so:*
 - *energetsko učinkoviti modeli (npr. Energy Star, EPEAT);*
 - *prenovljena ali rabljena oprema v dobrem operativnem stanju; in/ali*
 - *oprema z daljšo življenjsko dobo in garancijami za možnost popravila.*
- d) *spodbujanje odgovorne digitalne uporabe med zaposlenimi s politikami ali internim ozaveščanjem o temah, kot so:*
 - *izklop nedejavnih monitorjev in naprav;*
 - *izogibanje nepotrebnemu pretakanju podatkov ali zniževanju ločljivosti videa;*
 - *arhiviranje ali brisanje neuporabljenih digitalnih datotek in e-poštnih sporočil;*
 - *uporaba nastavitev za varčevanje z energijo (npr. temni način, eko način); in/ali*
 - *odgovorna uporaba orodij umetne inteligence.*
- e) *omejitev digitalnih emisij s strani gostov, npr. z:*
 - *ne nudenjem zabavnih storitev z visokimi emisijami (npr. platforme za pretakanje) v sobah za goste; in/ali*
 - *zagotavljanjem nastavitev za eko način ali nizkoenergijski prikaz na javnih napravah.*
- f) *organizacija dejavnosti ozaveščanja ali usposabljanja za člane osebja o odgovornih digitalnih praksah in vplivih IT-sistemov na okolje, po izbiri z vključevanjem gostov (npr. signalizacija, e-učenje, digitalni vodniki). Te seje lahko zajemajo teme, kot*

so ekološka zasnova digitalnih storitev, etična uporaba podatkov, vključenost in dostopnost (spodbujanje kulture digitalne odgovornosti znotraj obrata); in/ali

g) zmanjšanje okoljskega odtisa digitalne prisotnosti obrata z:

- o ocenjevanjem ali certificiranjem okoljske uspešnosti spletnega mesta le, če ima obrat orodja ali interne zmogljivosti za njeno izboljšanje; in/ali*
- o optimizacija spletnega mesta za energetska učinkovitost (npr. lahka zasnova, zmanjšana velikost medijev, gostovanje z uporabo obnovljivih virov energije).*

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- kratek opis ali notranjo politiko, ki opisuje izbrane ukrepe digitalne trajnosti (vsaj eno (1) za obrate z manj kot 50 zaposlenimi; vsaj tri (3) za obrate z 50 ali več zaposlenimi); in*
- evidence o naročilih, popis opreme, gradiva za usposabljanje (kjer je to na voljo) ali drugo ustrezno dokumentacijo za potrditev izvajanja te zahteve.*

Med vizualnim pregledom lahko presojevalec potrdi dejanja, kot so nastavitve zaslona, označevanje ali oprema v uporabi, z vizualnim pregledom ali v razgovoru s člani osebja.

6.11 Pohoštvo, oprema in potrebščine se obnavljajo, nadgradijo ali podarijo z namenom podaljšanja njihovega življenjskega cikla. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Podaljšanje življenjske dobe pohoštva, opreme in drugih trajnih dobrin zmanjšuje povpraševanje po novi proizvodnji, zmanjšuje nastajanje odpadkov in zmanjšuje emisije ogljika. Ko predmetov ni več mogoče uporabljati na lokaciji obrata, odgovorno darovanje dobrodelnim organizacijam ali organizacijam za ponovno uporabo, dodatno podaljša njihov življenjski cikel, kar podpira tako okoljsko kot družbeno vrednost.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat daje prednost podaljševanju življenjske dobe trajnih dobrin (pohištva, opreme, materialov in zalog) z:

- a) obnovo ali nadgradnjo, ki jo izvajajo interno ali s pomočjo zunanjih ponudnikov, pri čemer poseg podaljša življenjsko dobo predmeta in se izogne nakupu novega enakega izdelka; in/ali
- b) donacijo predmetov, ki jih ni mogoče ponovno uporabiti interno, dobrodelnim organizacijam ali organizacijam za ponovno uporabo, ki omogočajo nadaljnjo uporabo (npr. nadaljnja prodaja, prerazporeditev, ponovna izdelava).

Posebna pozornost je namenjena predmetom, ki zahtevajo posebno ravnanje ali pripravo pred donacijo (npr. brisanje podatkov za tehnološke donacije). Zelo priporočljivo je, da podarjeni predmeti izpolnjujejo osnovne pogoje za donacijo, pri čemer se zagotovi, da so čisti, varni in v dobrem operativnem stanju z namenom preprečevanja prenosa bremena odstranjevanja na organizacije prejemnice.

Donacije hrane so zajete v zahtevi 6.15.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- a) dokumentacijo o dejavnostih prenove ali nadgradnje, izvedenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja); in/ali
- b) sporazume, potrdila o donacijah ali pisno korespondenco s prejemnimi organizacijami iz zadnjih šestih (6) mesecev.

Hrana in pijača

6.12 Obrat kupuje in promovira različne kategorije hrane in pijače, ki so bodisi ekološki in/ali imajo okoljski znak in/ali so označeni kot izdelki pravične trgovine in/ali lokalno proizvedeni. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ta zahteva promovira trajnostne prehranske sisteme skozi zmanjšanje emisij CO₂, izboljšano dobrobitjo živali ter podporo lokalnim gospodarstvom in malim proizvajalcem. Dajanje prednosti certificiranim ali lokalnim izdelkom hrane in pijače, pomaga zmanjšati negativne vplive industrijskega kmetijstva in intenzivne proizvodnje hrane na okolje, ki pomembno prispevata k degradaciji zemljišč in tal, onesnaževanju s kemikalijami in pesticidi ter izgubi biotske raznovrstnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat kupuje in promovira izdelke hrane in pijače, ki so bodisi ekološki in/ali imajo okoljski znak in/ali oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni. Večji nastanitveni obrati, kampi in počitniški parki, manjši nastanitveni obrati, konferenčni centri in atrakcije kupujejo vsaj pet (5) takih izdelkov. Gostinski obrati kupujejo vsaj deset (10) takih izdelkov.

Ti izdelki se uporabljajo v precejšnjih količinah in/ali dnevno in zajemajo vsaj pet (5) ali deset (10) različnih kategorij izdelkov (odvisno od kategorije obrata). Ustrezne kategorije izdelkov vključujejo:

- a) vroče pijače (npr. kava, čaj, vroča čokolada);
- b) hladne brezalkoholne pijače (npr. sokovi, kombucha);
- c) alkoholne pijače (npr. vino, pivo, likerji);
- d) mlečne izdelke (npr. mleko, jogurt, sir, rastlinski nadomestki);
- e) pecivo (npr. kruh, pecivo);
- f) sadje/zelenjava (vključno s suhim/konzerviranim);
- g) žita in škrob (npr. testenine, riž, moka, krompir);
- h) mesne izdelke, ribe, perutnino in jajca; in/ali
- i) začimbe, namaze in sladila (npr. med, marmelada, sladkor, omake);
- j) stročnice, oreški in semena (npr. fižol, leča, čičerika, oreški, semena);
- k) olja, kisi in maščobe za kuhanje (npr. oljčno olje, repično olje, sončnično olje, kis);
- l) zelišča in začimbe (npr. sveža zelišča, posušena zelišča, začimbe).

Organski, z okoljskim znakom označeni izdelki ali izdelki iz pravične trgovine so certificirani s strani nacionalnih ali mednarodnih organov. Izdelki se, kadar koli je mogoče, pridelujejo lokalno z namenom zmanjšanja okoljskega odtisa s krajšim prevozom in za spodbujanje lokalnega gospodarstva. Lokalno pridelani izdelki se pridelujejo v razdalji 100 km od obrata. To vključuje izdelke, pridelane na lokaciji, kot tudi izdelke, ulovljene ali nabrane v divjini v enaki razdalji. Poleg tega se morajo lokalni proizvajalci v skladu s klasifikacijo podjetij glede na velikost, opredeliti kot mala ali srednje velika podjetja. V redkih primerih, ko zaradi lokacije obrata ni nobenega proizvajalca v razdalji 100 km, obrat izbere naslednjega najbližjega proizvajalca. V takih primerih obrat

predloži pisno in podpisano utemeljitev, zakaj je bil izbran ta določen proizvajalec (to je lahko npr. zaradi posebnega trajnostnega poslanstva proizvajalca). Za obrate, ki se nahajajo v državah s površino, ki presega 1 milijon km², je največja sprejemljiva razdalja 500 km. Prednost je treba dati tudi lokalnim proizvajalcem z dokazljivimi trajnostnimi praksami, standardi dobrega počutja živali ali certifikati.

Kjer je možno, je treba pri izbiri certificiranih izdelkov upoštevati ravnanje z živalmi, vzrejo, življenjske pogoje in klavne prakse. Vendar pa trajnostne prakse ali dobrobit živali same po sebi niso zadostne za izpolnjevanje te zahteve. Obrate se nadalje spodbuja k načrtovanju izbire izdelkov glede na sezonsko razpoložljivost in lokalne cikle žetve.

Zelo priporočljivo je jasno navesti, kateri izdelki so ekološki in/ali imajo okoljski znak in/ali oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni (razen, če to ni prepovedano z zakonom). To se lahko označi na jedilniku ali z označbami na samopostrežnem bifeju. Označevanje se izvede z uporabo ikon ali drugih lahko razumljivih komunikacijskih sredstev. Poleg tega je priporočljivo, da ribji/mesni izdelki vedno navajajo poreklo izdelka in da so alergeni navedeni na jedilniku in z označbami na samopostrežnem bifeju.

Prav tako je zelo priporočljivo, da obrat sčasoma in postopoma povečuje število in obseg takšnih izdelkov, s ciljem pokrivanja širšega dela celotne ponudbe hrane in pijače. Čeprav se ta zahteva nanaša predvsem na hrano in pijačo, ki je v ponudbi za goste, je priporočljivo, da se ta zahteva izvaja tudi v menzi za člane osebja. Vnaprej pripravljeni obroki, pripravljeni v ogrevalni kuhinji, so izvzeti iz te zahteve.

Če skladnosti s to zahtevo ni mogoče doseči zaradi nacionalne zakonodaje ali omejitev, ki veljajo na nacionalni ravni, je ta zahteva označena kot »ni na voljo« in se kot obvezen kriterij uporabi zahteva 6.17.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži seznam najmanj petih (5) ali desetih (10) (odvisno od kategorije obrata) izdelkov hrane in pijače, ki so certificirani ali so lokalno proizvedeni, in zajemajo vsaj pet (5) ali deset (10) različnih kategorij proizvodov. Seznam jasno navaja vse certifikate, okoljske znake ali druge dokaze, ki potrjujejo, da so navedeni proizvodi ekološki, okoljsko označeni, označeni z oznako pravične trgovine in/ali lokalno proizvedeni.

Če je mogoče, obrat predloži utemeljitev za nabavo pri določenih lokalnih proizvajalcih, kadar je območje nabave izven razdalje 100 km.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v skladiščnem prostoru ali restavraciji obrata za zagotovitev skladnosti navedenih izdelkov hrane in pijače po metodologiji A, kot je opisano v slovarju izrazov.

Če presojevalec opazi nedoslednosti ali sumi na nepravilnosti, lahko od obrata zahteva račune, naročilnice ali pogodbe z naslovom dobaviteljev za potrditev, da so navedeni proizvodi ekološki, imajo znak za okolje, imajo oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni (npr. za preverjanje dokazil o certificiranju, ki jih izdajo nacionalni ali mednarodni organi, ali za preverbo bližine dobaviteljev).

6.13 Obrat ne kupuje rib, morskih sadežev in mesa ogroženih ali zaščitene vrste. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Uživanje rib, morskih sadežev in mesa ogroženih ali zaščitene vrste neposredno prispeva k izgubi biotske raznovrstnosti in degradaciji ekosistemov. Z izogibanjem nabave teh izdelkov obrati varujejo ranljive vrste, podpirajo trajnostne prakse pridobivanja virov in se usklajujejo z mednarodnimi prizadevanji za ohranjanje narave.

Pričakovanja glede izvedbe

V okviru nabavne politike obrat ne kupuje rib, morskih sadežev in mesnih izdelkov, pridobljenih iz ogroženih vrst ali vrst, katerih trgovina je prepovedana ali omejena v skladu z mednarodnimi ali nacionalnimi predpisi o njihovem varstvu.

Za preverjanje statusa vrst je priporočljivo uporabiti rdeči seznam ogroženih vrst IUCN ali dodatke CITES (Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi vrstami). Obrat ne kupuje vrst, ki so označene kot ranljive, ogrožene ali kritično ogrožene, in vrst, katerih komercialna trgovina je prepovedana ali omejena. Za ribe in morske sadeže se lahko uporabi (lokalni) vodnik za ribe in morske sadeže (npr. Good Fish Guide, Mr. Good Fish, Seafood Watch ali enakovreden priznan vodnik), kot dodaten vir smernic o trajnosti lokalnih staležev, ribištva in praks pridobivanja virov. Na splošno pa se je treba izogibati vrstam z oceno »rdeča/izogibajte se«. Kjer je mogoče, se lahko uporabljajo tudi globalni vodniki, kot so vodniki WWF za morske sadeže.

Poleg tega lahko priznani okoljski znaki za certificirane morske kulture pomagajo prepoznati proizvode, ki ne izvirajo iz ogroženih vrst oz. jih ne vsebujejo. Proizvodi, pridobljeni iz praks, ki so same po sebi škodljive za biotsko raznovrstnost zaradi neposrednega uničevanja habitatov, visokih stopenj prilova, prispevka k upadanju vrst ali obsežne pretvorbe ekosistemov (npr. ribolov s pridnenimi vlečnimi mrežami, ribolov s cianidom), so strogo prepovedani.

Člani osebja, ki sodelujejo pri nabavi, načrtovanju jedilnikov in pripravi hrane (npr. nabavno osebje, kuharji/vodstvo kuhinje, vodje oddelka hrane in pijače), spoštuje zavezo obrata in ne nabavlja ogroženih ali zaščitene vrst. Člani osebja imajo omogočen dostop do redno osveženega referenčnega seznama/vodnika in ga znajo uporabljati za preverjanje statusa vrst pred naročilom ali sprejemom dobav.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- najnovejši posodobljeni jedilnik; in
- ustrezen seznam, ki navaja vrste rib, morskih sadežev in mesa, uporabljenih za jedi na jedilniku, z, kjer so na voljo, računi dobaviteljev/evidencami nakupov (z navedbo imena vrste in morebitnih potrdil) iz zadnjih 24 mesecev (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecev (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja).

Vizualni pregled hladilnika, zamrzovalnika in skladiščnih prostorov potrdi skladnost z zahtevo.

6.14 V ponudbi je vsaj ena (1) vegetarijanska predjed, ena (1) vegetarijanska glavna jed in ena (1) veganska predjed ali glavna jed, te možnosti so jasno označene v jedilniku/na samopostrežnem bifeju. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ponudba vegetarijanskih³¹ in veganskih³² možnosti je bistvenega pomena za zmanjšanje okoljskega odtisa povezanega z gostinskimi storitvami. Industrijska živilnopravna je glavni dejavnik podnebnih sprememb, krčenja gozdov, izgube biotske raznovrstnosti, onesnaževanja vode in degradacije zemljišč. Nasprotno pa rastlinski obroki običajno zahtevajo manjšo porabo naravnih virov, proizvajajo manj emisij toplogrednih plinov in lahko podpirajo regenerativne in trajnostne prehranske sisteme. Ta zahteva odgovarja tudi na naraščajoče povpraševanje po zdravih, etičnih in okoljsko odgovornih prehranskih odločitvah med gosti in člani osebja.

Pričakovanja glede izvedbe

Pri vseh vrstah obrokov (npr. zajtrk, kosilo, večerja) in v vseh interno upravljanih restavracijah, kioskih in okrepčevalnicah se ponuja vsaj ena (1) vegetarijanska predjed; ena (1) vegetarijanska glavna jed in ena (1) veganska predjed ali glavna jed, možnosti pa so jasno označene v jedilniku ali na samopostrežnem bifeju. Te označbe vsebujejo ikone ali druge lahko razumljive načine komunikacije. Vegetarijanske in veganske jedi so na voljo tudi na zahtevo v menzi za člane osebja.

V gostinskih obratih, ki ponujajo tedenske menije, imajo na voljo dnevne vegetarijanske/veganske možnosti, ki se tedensko spreminjajo z namenom zagotovitve raznolikosti in prehranskega ravnovesja. V gostinskih obratih s fiksnim jedilnikom (možnost večhodnih jedilnikov), imajo te možnosti prikazane v ponudbi in so jasno predstavljene. Spodbuja se uporaba alternativnih jedilnikov, kot so privzeti vegetarijanski jedilniki z neobveznimi dodatki mesa/ribe ali jedi, ki jih je mogoče naročiti v vegetarijanski ali ne-vegetarijanski različici.

Gostinske obrate spodbujamo, da v jedilnik vključijo kratko izjavo o okoljskih in zdravstvenih koristih rastlinske prehrane. Poleg tega je priporočljivo, da rastlinske jedi sledijo smernicam za uravnotežene obroke: približno 1/3 stročnic ali drugih virov beljakovin (npr. tofu, tempeh, fižol, leča, alge), 1/3 polnozrnatih žit ali kosmičev in 1/3 zelenjave ali sadja. Za zmanjšanje porabe virov se močno priporoča uporaba polnozrnatih in minimalno predelanih sestavin.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi naslednje:

³¹ **Vegetarijansko:** vegetarijanska jed ne vsebuje mesa, perutnine, rib, morskih sadežev ali izdelkov, pridobljenih iz zakola živali (npr. želatine, živalskega sirila), lahko pa vsebuje mlečne izdelke in jajca.

³² **Vegansko:** veganska jed ne vsebuje sestavin živalskega izvora, vključno z mesom, perutnino, ribami, morskimi sadeži, mlečnimi izdelki, jajci, medom ali kakršnimi koli dodatki živalskega izvora.

- na voljo je zahtevano število in vrsta vegetarijanskih in veganskih jedi, ki so jasno označene v jedilnikih/na samopostrežnih bifejih v vseh vrstah gostinskih storitev v obratu in v vseh interno upravljanjih restavracijah (npr. z ikonami, znaki itd.); in
- v jedilnikih se izmenjujejo vegetarijanske/veganske ponudbe v izogib ponavljanju.

6.15 Obrat sprejema ukrepe za zmanjšanje količine odpadne hrane. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za zmanjšanje okoljskega odtisa gostinskih storitev in zmanjšanje nepotrebnih stroškov obrat sprejema proaktivne ukrepe za zmanjšanje količine nastale odpadne hrane. Prednostna naloga je preprečevanje nastajanja odpadne hrane ("zgornji tok"), sledi odgovorno ravnanje z ostanki hrane s ponovno uporabo ali prerazporeditvijo ("spodnji tok") in šele kot zadnji korak z recikliranjem ali kompostiranjem.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvaja vsaj dva (2) ukrepa, osredotočena na zmanjšanje količine odpadne hrane. Večji nastanitveni obrati, kampi in počitniški parki, konferenčni centri, gostinski obrati in atrakcije imajo poleg tega pripravljen tudi načrt za zmanjšanje količine odpadne hrane. Ta načrt opredeljuje glavne vire nastale odpadne hrane v obratu in predstavlja konkretne ukrepe za zmanjšanje količine odpadne hrane v različnih fazah priprave in serviranja hrane. Načrt vsebuje tako preventivne ukrepe na zgornjem toku kot tudi strategije ponovne uporabe ali prerazporeditve na spodnjem toku. Priporočljivo je (vendar ni obvezno), da imajo tudi manjši nastanitveni obrati razvit tak načrt.

Načrt obravnava vrsto vprašanj, kot so:

- Ali se lahko količine in vrste hrane prilagodijo?
- Ali so lahko krožniki manjši ali pa se lahko polovične porcije ponudijo po nižji ceni?
- Ali se lahko hrana shrani in postreže na ustrežnejši način, da traja dlje?
- Ali se lahko postrežba spremeni iz samopostrežnih bifejev (ki se nenehno polnijo) v postrežene porcije?
- Kako se lahko preostala hrana ponovno uporabi ali podari?

Priporočljivo je, da načrt vključuje sistem spremljanja, ki vključuje podatke o količini, vrsti in stroških nastale odpadne hrane, kar naj bi služilo kot orodje za oceno uspešnosti določenih ukrepov.

Obrat se lahko osredotoči na vsaj dva (2) od naslednjih primerov predhodnih ali naknadnih ukrepov:

- a) strategije nadzora porcij, kot je uporaba manjših krožnikov ali ponujanje polovičnih porcij po nižji ceni;
- b) napovedovanje povpraševanja ob upoštevanju stopnje zasedenosti, predhodne prijave gostov ali skupinske rezervacije;
- c) izboljšano načrtovanje jedilnikov za optimizacijo uporabe pokvarljivih sestavin in preprečevanje prekomerne priprave;
- d) sistemi kroženja zalog, kot je FIFO (prvi noter, prvi ven), za zmanjšanje kvarjenja živil; in/ali
- e) usposabljanje članov osebja glede shranjevanja, priprave in upravljanja zalog hrane, vključno z moduli o tem, kako načrtovati jedilnike z minimalnimi odpadki in kako ponovno ustvarjalno uporabiti sestavine.

Priporočljivo je tudi, da se kuhinjske ekipe usposobijo za izvajanje praks ničelne količine zavržene hrane, vključno s pripravo jedi iz ostankov hrane, pravilnim pakiranjem in tehnikami pametnega ravnanja z zalogami.

Primeri sprejetih nadaljnjih ukrepov vključujejo:

- a) uporabo ostankov sestavin ali kuhane hrane v drugih jedeh (npr. juhe, enolončnice ali pecivo);
- b) donacija presežne hrane zunanjim organizacijam, kot so javne kuhinje ali dobrodelne organizacije (v skladu z lokalnimi zakoni o varnosti hrane);
- c) promocijo »jedi brez odpadkov«, ki so narejene iz presežnih sestavin;
- d) ponujanje popustov na zaključku storitve, npr. zajtrka, da se goste/obiskovalce spodbudi k nakupu neprodanih jedi (npr. sendvičev, narejenih iz ostankov zajtrka);
- e) dajanje ustreznih ostankov hrane na voljo članom osebja, kjer je mogoče; in/ali
- f) ponujanje možnosti gostom/obiskovalcem, da s seboj odnesejo hrano, ki je niso pojedli, ob upoštevanju zahteve 5.8, če to dovoljujejo predpisi o higieni živil.

Zelo priporočljivo je, da so gostje obveščeni in vključeni v prizadevanja za zmanjšanje količine odpadne hrane. Obrat zagotavlja jasna, proaktivna komunikacijska gradiva, npr. z oznakami na samopostrežnih bifejih, ki goste spodbujajo, naj vzamejo le toliko, kot lahko pojedjo; informacije v jedilnikih, ki poudarjajo izbiro velikosti porcij ali možnosti izbire jedi brez odpadkov; sporočila o trajnosti v sobah za goste ali zajtrkovalnicah, ki opisujejo prizadevanja obrata in vabijo goste, da postanejo del rešitve.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze o izvedenih ukrepih za zmanjšanje količine odpadne hrane, ki lahko vključujejo dnevnik usposabljanja kuharjev, fotografske dokaze o označevanju samopostrežnega bifeja ali evidence donacij.

V primerih, ko gre za večje nastanitvene obrate, kampe in počitniške parke, konferenčne centre, gostinske obrate in atrakcije, obrat predstavi načrt za zmanjšanje količine odpadne hrane.

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi izvajanje ukrepov.

6.16 Gostje imajo na voljo za pitje vodo iz pipe, povsod kjer je njena kakovost ustrezna (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Da bi zmanjšali okoljski odtis, povezan s ponudbo ustekleničene vode (vključno z emisijami zaradi prevoza, proizvodnje in odstranjevanja embalažnih materialov, kot so plastika, aluminij in steklo), obrat gostom ponuja vodo iz pipe, kjer koli to dovoljuje kakovost vode na njegovem širšem območju.

Pričakovanja glede izvedbe

Voda iz pipe je v ponudbi vsaj v restavracijah, sejnih sobah in prostorih za člane osebja, lahko pa je na voljo tudi na recepciji, v telovadnici itd. V sobah za goste obrat ponuja vodo iz pipe v steklenicah, ki se polnijo neposredno v obratu, zagotavlja kozarce v sobah ali obvešča o pitnosti vode iz pipe z znaki, z navodili, informacijami v sobah ali digitalnim komunikacijskim gradivom. Nakup in strežba katere koli vrste vode za enkratno uporabo, ustekleničene zunaj (vključno s steklenicami za večkratno uporabo), ne izpolnjuje tega merila.

Možnost ponudbe vode iz pipe je odvisna od njene kakovosti in oskrbe z vodo iz pipe v obratu. Če kakovost vode iz pipe to omogoča, se lahko ponudi takšna, kot je, ali pa se pred strežbo filtrira. Ustekleničene vode gostom ni mogoče ponuditi standardno, čeprav je morda še vedno na voljo za nakup na zahtevo.

Če kakovost vode iz pipe ne ustreza nacionalnim standardom za pitje (npr. zaradi ravni pesticidov, težkih kovin itd.), potem ta zahteva »ni na voljo«. V teh primerih obrat predloži dokumentirane dokaze, kot je nedavna analiza kakovosti vode ali poročilo pristojnega organa ali certificiranega dobavitelja vode. Če nacionalni organi določijo, da so higienski predpisi v nasprotju s to zahtevo, obrat upošteva uradne nacionalne predpise. V regijah, kjer je voda uradno pitna, vendar jo turisti zaradi različnih mikrobnih profilov slabo prenašajo, obrat zagotovi certificirano analizo vode, s katero ugotovi potrebo po dodatni filtraciji.

Če je ugotovljeno, da voda ni primerna za pitje, velja naslednje:

- obratu se priporoča namestitev ustreznih sistemov za filtriranje vode (npr. filtri z aktivnim ogljem, reverzna osmoza) za izboljšanje kakovosti vode in njeno primernost za uživanje;
- obrat poleg tega izvede oceno za opredelitev najbolj trajnostnih nadomestnih rešitev (npr. dozirniki vode z veliko prostornino za večkratno uporabo, sistemi za kavcijo, specifični za posamezne države). Utemeljitev je dokumentirana in upošteva lokalno infrastrukturo (npr. pomanjkanje shem za odlaganje/ponovno uporabo); in
- uporabi majhnih enot z ustekleničeno vodo se, kjer koli je to mogoče, izogiba. Prednost imajo velike enote za večkratno uporabo (npr. 10–20 l vrči ali fontane za vodo).

Če obrat lahko dokaže, da njegova kategorizacija zahteva dodatno brezplačno ponudbo vode v sobah za goste, je voda iz pipe še vedno v ponudbi kot prva možnost. V tem primeru obrat zagotavlja tudi polnilno postajo ali sistem, ki omogoča dostop do varne pitne vode za polnjenje steklenic in spodbuja uporabo steklenic za večkratno uporabo (npr. s prodajo ali možnostjo uporabe).

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da je voda iz pipe na voljo v vseh zahtevanih prostorih, ki so namenjeni gostom in članom osebja.

V določenih okoliščinah obrat predloži:

- zahtevane dokaze, kot je navedeno zgoraj, v primeru, ko obrat trdi, da ta zahteva ni veljavna (npr. zakonska izjema ali analiza vode); in/ali
- dokazilo, da kategorizacija obrata zahteva dodatno brezplačno ponudbo vode v sobah za goste (npr. izvleček iz kontrolnega seznama za kategorizacijo v kombinaciji z dokazilom o odobritvi kategorizacije). V tem primeru vizualni pregled potrdi, da vseeno obstaja tudi možnost polnjenja, in je to gostom sporočeno na ustrezen način.

6.17 Vsaj 10 % vseh izdelkov hrane in pijače, ki so v ponudbi v obratu, je ekoloških in/ali imajo okoljski znak in/ali so označeni kot izdelki pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni. (S)

SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Ta zahteva spodbuja trajnostne prehranske sisteme k zmanjšanju emisij CO₂, izboljšani dobrobiti živali ter podpira lokalno gospodarstvo in male proizvajalce. Dajanje prednosti certificiranim ali lokalnim izdelkom hrane in pijače pomaga zmanjšati emisije iz prometa, krepi regionalno prehransko infrastrukturo ter podpira etične in ekološko ozaveščene kmetijske prakse.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Vsaj 10 % vseh izdelkov hrane in pijače, ki se uporabljajo na glavnih območjih storitev, vključno z zajtrkom, kosilom, večerjo, barom/kavarno in sobno postrežbo (če se upravlja interno), je bodisi ekoloških in/ali z okoljskim znakom in/ali z oznako pravične trgovine in/ali je lokalno proizvedenih. Te izdelke je treba vedno, ko je to mogoče, uporabljati v občutnih količinah in/ali dnevno. Ta zahteva ne velja za ponudbo sobne postrežbe, če je ta oddana v upravljanje zunanjim izvajalcem.</i> <i>Prag 10 % se izračuna na podlagi skupne teže, prostornine in/ali denarne vrednosti izdelkov hrane in pijače, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja). Za skladnost s to zahtevo mora obrat predložiti dokumentacijo, ki dokazuje te kriterije, nakup v ustreznem obdobju, skupaj z računi ali seznamom, ki prikazuje ustrezno težo, prostornino in/ali denarno vrednost teh izdelkov, ki so bodisi ekološki, imajo okoljski znak, oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni.</i> <i>Organski, z okoljskim znakom označeni izdelki ali izdelki iz pravične trgovine so certificirani s strani nacionalnih ali mednarodnih organov. Izdelki se, kadar koli je mogoče, pridelujejo lokalno, za zmanjšanje okoljskega odtisa s krajšim prevozom in za spodbujanje lokalnega gospodarstva. Lokalno pridelani izdelki se pridelujejo v razdalji 100 km od obrata. To vključuje izdelke, pridelane na lokaciji, in tudi izdelke, ulovljene ali nabrane v divjini v enaki razdalji. Poleg tega se morajo lokalni proizvajalci v skladu s klasifikacijo podjetij glede na velikost opredeliti kot mala ali srednje velika podjetja, vključno z mikropodjetji. V redkih primerih, ko zaradi lokacije obrata v razdalji 100 km ni nobenega proizvajalca, obrat izbere naslednjega najbližjega proizvajalca. V takih primerih obrat predloži pisno in podpisano utemeljitev, zakaj je bil izbran ta določeni proizvajalec (to je lahko npr. zaradi</i>	

posebnega trajnostnega poslanstva proizvajalca). Za obrate, ki se nahajajo v državah s površino, ki presega 1 milijon km², je največja sprejemljiva razdalja 500 km.

Prednost je treba dati tudi lokalnim proizvajalcem z dokazljivimi trajnostnimi praksami, standardi dobrobiti živali ali certifikati, vendar pa osredotočenost izključno na trajnostne prakse ali dobrobit živali ni dovolj za izpolnitev te zahteve. Kjer je mogoče, je treba pri izbiri certificiranih izdelkov upoštevati ravnanje z živalmi, rejo, življenjske pogoje in prakse klanja. Obrate se nadalje spodbuja, da izbiro izdelkov načrtujejo glede na sezonsko razpoložljivost in lokalne cikle žetve.

Zelo priporočljivo je, da obrat sčasoma postopoma širi število in obseg takšnih izdelkov, in sicer s ciljem pokrivanja širšega dela celotne ponudbe izdelkov hrane in pijače. Čeprav se ta zahteva nanaša predvsem na izdelke hrane in pijače namenjene gostom, je priporočljivo, da se ta zahteva izvaja tudi v menzi za člane osebja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo (seznam ali račune), ki prikazuje:

- skupno težo, količino in/ali denarno vrednost izdelkov hrane in pijače, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja); in
- izdelke hrane in pijače, ki so ekološki, imajo okoljski znak, oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni, da se dokaže skladnost s pragom 10 %.

Kjer je možno, obrat predloži utemeljitev za nabavo pri določenih lokalnih proizvajalcih, ko je razdalja večja od 100 km.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) skladiščnem prostoru ali eni (1) restavraciji za zagotovitev skladnosti navedenih izdelkov hrane in pijače in upošteva metodologijo A, kot je opisana v slovarju izrazov.

6.18 Vsaj 25 % vseh izdelkov hrane in pijače, ki so v ponudbi v obratu, je ekoloških in/ali imajo okoljski znak in/ali so označeni z oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Ta zahteva spodbuja trajnostne prehranske sisteme k zmanjšanju emisij CO₂, izboljšani dobrobiti živali ter podpira lokalno gospodarstvo in male proizvajalce. Dajanje prednosti certificiranim ali lokalnim izdelkom hrane in pijače pomaga zmanjšati emisije iz prometa, krepí regionalno prehransko infrastrukturo ter podpira etične in ekološko ozaveščene kmetijske prakse.

Pričakovanja glede izvajanja

Vsaj 25 % vseh izdelkov hrane in pijače, ki se uporabljajo na glavnih območjih storitev, vključno z zajtrkom, kosilom, večerjo, barom/kavarno in sobno postrežbo (če se upravlja interno), je bodisi ekoloških in/ali z okoljskim znakom in/ali z oznako pravične trgovine in/ali je lokalno proizvedenih. Te izdelke je treba vedno, ko je to mogoče, uporabljati v občutnih količinah in/ali dnevno. Ta zahteva ne velja za ponudbo sobne postrežbe, če je ta oddana v upravljanje zunanjim izvajalcem.

Prag 25 % se izračuna na podlagi skupne teže, prostornine in/ali denarne vrednosti izdelkov hrane in pijače, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja). Za skladnost s to zahtevo mora obrat predložiti dokumentacijo, ki dokazuje te kriterije, nakup v ustreznem obdobju, skupaj z računi ali seznamom, ki prikazuje ustrezno težo, prostornino in/ali denarno vrednost teh izdelkov, ki so bodisi ekološki, imajo okoljski znak, oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni.

Organski, z okoljskim znakom označeni izdelki ali izdelki iz pravične trgovine so certificirani s strani nacionalnih ali mednarodnih organov. Izdelki se, kadar koli je mogoče, pridelujejo lokalno, za zmanjšanje okoljskega odtisa s krajšim prevozom in za spodbujanje lokalnega gospodarstva. Lokalno pridelani izdelki se pridelujejo v razdalji 100 km od obrata. To vključuje izdelke, pridelane na lokaciji, kot tudi izdelke, ulovljene ali nabrane v divjini v enaki razdalji. Poleg tega se morajo lokalni proizvajalci v skladu s klasifikacijo podjetij glede na velikost, opredeliti kot mala ali srednje velika podjetja. V redkih primerih, ko zaradi lokacije obrata v razdalji 100 km ni nobenega proizvajalca, obrat izbere naslednjega najbližjega proizvajalca. V takih primerih obrat predloži pisno in podpisano utemeljitev, zakaj je bil izbran ta določen proizvajalec (to je lahko npr. zaradi posebnega trajnostnega poslanstva proizvajalca). Za obrate, ki se nahajajo v državah s površino, ki presega 1 milijon km², je največja sprejemljiva razdalja 500 km.

Prednost je treba dati tudi lokalnim proizvajalcem z dokazljivimi trajnostnimi praksami, standardi dobrobiti živali ali certifikati. Vendar pa osredotočenost izključno na trajnostne prakse ali dobrobit živali ni dovolj za izpolnitev te zahteve. Kjer je mogoče, je treba pri izbiri certificiranih izdelkov upoštevati ravnanje z živalmi, rejo, življenjske pogoje in prakse klanja. Obrate se nadalje spodbuja, da izbiro izdelkov načrtujejo glede na sezonsko razpoložljivost in lokalne cikle žetve.

Zelo priporočljivo je, da obrat sčasoma postopoma širi število in obseg takšnih izdelkov, s ciljem pokrivanja širšega dela celotne ponudbe izdelkov hrane in pijače. Čeprav se ta zahteva nanaša predvsem na izdelke hrane in pijače namenjene gostom, je priporočljivo, da se ta zahteva izvaja tudi v menzi za člane osebja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo (seznam ali račune), ki prikazuje:

- *skupno težo, količino in/ali denarno vrednost izdelkov hrane in pijače, kupljenih v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali v zadnjih šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja); in*
- *izdelke hrane in pijače, ki so ekološki, imajo okoljski znak, oznako pravične trgovine in/ali so lokalno proizvedeni, da se dokaže skladnost s pragom 10 %.*

Kjer je možno, obrat predloži utemeljitev za nabavo pri določenih lokalnih proizvajalcih, ko je razdalja večja od 100 km.

Med vizualnim pregledom presojevalec opravi vzorčenje v vsaj enem (1) skladiščnem prostoru ali eni (1) restavraciji za zagotovitev skladnosti navedenih izdelkov hrane in pijače, in upošteva metodologijo A, kot je opisana v slovarju izrazov.

6.19 Vsaj 30 % vseh ponujenih predjedi in glavnih jedi v obratu je vegetarijanskih ali pa so vsaj en (1) dan na teden gostom in osebju na voljo samo vegetarijanski ali veganski obroki. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Zmanjšanje pogostosti uživanja mesa in povečanje izbire rastlinske hrane, je ključna strategija za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, zmanjšanje pritiska na kopenske in vodne vire ter podporo bolj zdravi prehrani.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat mora zagotoviti, da je/so:

a) 30 % vseh ponujenih predjedi in glavnih jedi vegetarijanskih. To velja za vse interno upravljane restavracije v obratu, za samopostrežne bifeje (30 % ponudbe na samopostrežnih bifejih mora biti vegetarijanskih) in za menze za člane osebja; ali
b) vsaj en (1) dan na teden v vseh obrokih (tj. zajtrk, kosilo in večerja) ter v vseh interno upravljanih restavracijah in menzah za člane osebja postrežene samo vegetarijanske in/ali veganske možnosti. Prav tako, je skladnost s to zahtevo obvezna, tudi če so te storitve upravljane s strani zunanjih upravljalcev.

Obrat uradno in pisno obvesti ter spodbuja vse zunanje upravljalce gostinskih storitev v prostorih obrata, da se pridružijo pobudi.

Ponudba vegetarijanske hrane ali vegetarijanski dan sta jasno prikazana v vseh jedilnikih in ju je treba na pozitiven, informativen in privlačen način sporočiti tako gostom kot članom osebja (npr. z označbami, tablami z jedilniki ali digitalnimi jedilniki). Obrat mora predložiti fotografijo jedilnika ali promocije vegetarijanskega dne, da dokaže skladnost s to zahtevo.

Dokazila iz presoje

Med presojo:

- a) vizualni pregled potrdi prisotnost vsaj 30 % vegetarijanskih predjedi in glavnih jedi v vseh interno upravljanih restavracijah, na samopostrežnih bifejih in v menzi za člane osebja; ali
- b) obrat predstavi tedenski jedilnik, ki dokazuje, da se za zajtrk, kosilo in večerjo vsaj en (1) dan na teden strežejo samo vegetarijanske/veganske jedi.

Obrat predloži tudi dokazila, da je hrana za člane osebja skladna z zahtevo (npr. jedilniki ali izjava vodstva). Za vse restavracije z zunanjim upravljanjem, je treba priložiti pisno izjavo (npr. obvestilo poslano po elektronski pošti), kjer je razvidno, da jih obrat obvešča o pobudi in jih spodbuja k sodelovanju.

Presojevalec lahko dodatno zahteva fotografije ali posnetke zaslona fizičnih ali digitalnih jedilnikov in komunikacijskih gradiv ali oznak, ki promovirajo vegetarijanski dan ali 30 % vegetarijanskih jedi (te morajo biti jasno navedene v jedilnikih/na samopostrežnih bifejih vseh restavracij z internim upravljanjem).

6.20 Obrat ponuja vsaj eno (1) vegansko predjed, eno (1) vegansko glavno jed in eno (1) vegansko sladico. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre

		Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost <i>Ker ima veganska hrana manjši okoljski odtis kot hrana na osnovi mesa in mlečnih izdelkov, obrat ponuja veganske možnosti. Ta zahteva obravnava tudi naraščajoče povpraševanje gostov po alternativah običajnim jedilnikom na osnovi mesa in mlečnih izdelkov.</i> Pričakovanja glede izvedbe <i>Obrat ponuja vsaj eno (1) vegansko predjed, eno (1) vegansko glavno jed in eno (1) vegansko sladico. To velja za vse interno upravljane restavracije in samopostrežne bifeje, priporočljivo pa je, da se enaka praksa izvaja tudi v menzah za člane osebja.</i> <i>Veganske možnosti so jasno označene na jedilniku ali z oznakami na samopostrežnem bifeju, obrat pa mora predložiti fotografijo jedilnika, ki dokazuje skladnost s to zahtevo. Označevanje se izvede z uporabo ikon ali drugih lahko razumljivih komunikacijskih sredstev.</i> <i>Spodbuja se uvajanje dodatnih veganskih jedi v ponudbi samopostrežnega zajtrka.</i> Dokazila iz presoje <i>Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da obrat ponuja vsaj eno (1) vegansko predjed, eno (1) vegansko glavno jed in eno (1) vegansko sladico. Poleg tega se preveri, ali so veganske jedi jasno označene v jedilnikih/na samopostrežnih bifejih vseh interno upravljanih restavracij.</i>		
Pranje in čiščenje		
6.21 Menjave posteljnine in brisač se ne izvaja samodejno vsak dan, informacije o postopkih menjave so jasno prikazane v sobah za goste. (O)		
OBVEZEN KRITERIJ ZA:		Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate
Ustreznost Pogosta menjava posteljnine in brisač ter čiščenje povzročata prekomerno porabo vode, energije in pralnih praškov, kar prispeva k degradaciji okolja. Z obveščanjem gostov lahko obrati zmanjšajo nepotrebno pranje perila, hkrati pa spoštujejo njihove želje.		

Pričakovanja glede izvedbe

Navodila o menjavi brisač na zahtevo so nameščena v kopalnici, v spalnici pa so nameščena navodila o menjavi posteljnine na zahtevo. Navodila obveščajo goste, da se posteljnina in brisače ne menjujejo samodejno na dnevni ravni, temveč manj pogosto (npr. vsako tretjo noč) ali pa le na zahtevo gosta. Gostje so obveščeni, da lahko zahtevajo bolj ali manj pogosto menjavo kot določa standardni postopek tako, da se obrnejo na recepcijo ali uporabijo drugo razpoložljivo komunikacijsko metodo. Informacije so lahko v sobah predstavljene tudi na druge načine, npr. na televizijskem monitorju, v mapi za goste ali s QR-kodami itd. Obrati, ki so prvič v postopku certificiranja, predložijo osnutek tega navodila.

Da bi zagotovili jasno in pravočasno obveščenost gostov, lahko obrati informacije posredujejo tudi ob rezervaciji, prijavi in/ali prek komunikacije pred prihodom gostov. Obrat lahko med prijavo goste tudi osebno vpraša o njihovih željah glede pogostosti menjave posteljnine in brisač.

Poleg tega je zelo priporočljivo, da so postelje postlane in da so brisače na voljo le za število dejanskih rezervacij oz. števila gostov (npr. enoposteljna soba naj bo pripravljena samo za eno (1) osebo).

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec preveri navodila z informacijami o menjavi posteljnine in brisač v sobah za goste.

6.22 Gostje imajo možnost odpovedi pospravljanja/čiščenja sob ali pa izberejo možnost delnega čiščenja. (O)

OBVEZEN KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate

Manjše nastanitvene obrate

Ustreznost

Za vsakodnevno čiščenje celotne sobe so potrebne velike količine vode, energije in kemičnih izdelkov. Z možnostjo odpovedi čiščenja ali izbora delnega čiščenja sobe lahko obrati občutno zmanjšajo svoj okoljski odtis.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat svojim gostom nudi možnost odpovedi čiščenja (čiščenje sobe, postiljanje postelje, menjava brisač itd.) ali izberejo delne storitve čiščenja, ki lahko vključujejo dejanja, kot je samo postiljanje postelje, brez menjave posteljnine. Možnost je lahko ponujena na različnih točkah stika z gosti, vključno med postopkom rezervacije ali prijave (osebno ali prek potrditvenega e-poštnega sporočila), z vizualno privlačnimi obešankami na vratih, kodami QR, navodili v sobi ali drugimi jasno vidnimi in informativnimi gradivi.

Vsi komunikacijski materiali so jasni, posodobljeni, vizualno privlačni in lahko razumljivi. Obrati, ki so prvič v postopku certificiranja, predložijo osnutek tega navodila.

Da bi povečali interes gostov in njihovo sodelovanje, je zelo priporočljivo, da obrat ponuja spodbude za goste, npr. v obliki bonov ali s prispevkom za trajnostne pobude.

Če nacionalni organi določajo strožje higienske predpise ali so ti v nasprotju s to zahtevo, obrat upošteva uradne nacionalne predpise.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokazila o komunikaciji z gosti o možnosti odpovedi čiščenja/delnega čiščenja sobe/enote (npr. obešanke na vratih, QR kode, oznake, sporočila in spodbude ob rezervaciji ali prijavi itd.).

V primerih, ko gre za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja, ti predložijo osnutek besedila že med postopkom prijave.

6.23 Vsaj 75 % kemičnih čistilnih sredstev za redno čiščenje, ima priznani okoljski znak. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Da bi zmanjšali okoljski odtis in čim bolj zmanjšali uporabo škodljivih snovi, obrat daje prednost uporabi čistilnih sredstev, ki so učinkovita in okolju prijazna. To vključuje zmanjšanje splošne odvisnosti od kemikalij in zagotovilo, da so vsi uporabljeni izdelki kar najbolj varni za ljudi in okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsaj 75 % kemičnih čistilnih sredstev za redno čiščenje (npr. dnevno, vsaka dva (2) dni, po odhodu gostov itd.) v vseh delih obrata, ima pridobljen mednarodno ali nacionalno priznan okoljski znak. To vključuje izdelke, ki se uporabljajo za redno čiščenje

sob za goste, konferenčnih prostorov, restavracij, javnih prostorov (razen bazenov) in prostorov za člane osebja (razen kuhinj in pralnic).

Nadalje je priporočljivo, da se, kjer je mogoče, nabavijo tudi različice izdelkov z okoljskim znakom, ki se ne uporabljajo redno (npr. tedensko ali mesečno) za zagotavljanje doslednosti pri trajnostnih praksah naročanja.

Skladnost z zahtevo se dokaže na podlagi količin (v prostornini ali teži) običajnih čistilnih sredstev, kupljenih v poročevalnem obdobju, kjer se kot osnova za izračun uporabijo evidence o nakupih. Obdobje poročanja ustreza zadnjim 24 mesecem za obrate v recertifikaciji ali zadnjim šestim (6) mesecem za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo (seznam ali račune), ki prikazuje:

- skupno količino (v prostornini ali teži) kemičnih čistilnih sredstev, uporabljenih za redno čiščenje v zadnjih 24 ali šestih (6) mesecih (odvisno od leta certificiranja); in
- izdelke z mednarodno ali nacionalno priznanim okoljskim znakom (in katerim) za dokaz skladnosti s pragom 75 %.

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) čistilnih izdelkov in na lokaciji obrata potrdi, da so na izbranih izdelkih prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

6.24 Uporaba razkužilnih sredstev je omejena na primere očitnega higienskega ali zdravstvenega tveganja. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Razkužilne³³ snovi imajo lahko resne vplive na okolje in zdravje, če se prekomerno ali nepravilno uporabljajo. Njihova uporaba mora biti omejena samo na primere nujne potrebe z namenom preprečevanja kemičnega onesnaževanja, odpornosti proti

³³ **Razkužilne snovi:** kemična sredstva ali biocidni proizvodi, posebej namenjeni uničevanju, deaktiviranju ali zaviranju škodljivih mikroorganizmov na površinah, materialih, opremi ali vodi. Te snovi presegajo redno čiščenje in so zasnovane za doseganje mikrobiološkega nadzora, ne le za fizično odstranjevanje umazanije ali

protimikrobnim sredstvom in nepotrebni poklicni izpostavljenosti. Dajanje prednosti varnejšim možnostim in uporaba razkužil le, ko je to upravičeno, podpira tako okoljsko odgovornost kot tudi skrb za zdravje ljudi.

Pričakovanja glede izvedbe

Redno čiščenje sob za goste, javnih prostorov ali splošnih površin, ki ne predstavljajo kritičnih higienskih tveganj, ne vključuje uporabo razkužilnih snovi. Ta je omejena na dokumentirane primere očitnega higienskega ali zdravstvenega tveganja, npr. ko žuželke, glive, bakterije ali virusi predstavljajo varnostno tveganje in kadar razkuževanja ni mogoče nadomestiti z drugimi metodami.

Razkužilne snovi so skladne z nacionalnimi zakoni in predpisi ter se uporabljajo le v predpisani koncentraciji in času stika, opisanem v njihovih varnostnih listih in/ali drugih tehničnih listih. Razkuževanje lahko izvajajo le usposobljeni člani osebja ali zunanji izvajalci z licenco za ta namen. Pravilno shranjevanje, ravnanje in odstranjevanje teh snovi zagotavlja obrat (glej zahtevo 5.4).

Razkuževanje rok ni vključeno v to zahtevo.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži svoj pisni standardni operativni postopek (SOP) ali integrirane postopke čiščenja/higiene, v katerih so navedene vrste razkužilnih snovi, ki so v uporabi, kje in za kakšen namen.

6.25 Vsi izdelki iz higienskega papirja so certificirani z okoljskim znakom. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

organskih snovi. Razkužilne snovi vsebujejo aktivne sestavine, kot so klorove spojine, kvaterne amonijeve spojine (QAC), vodikov peroksid, alkoholi ali perocetno kislino.

Izdelki iz higienskega papirja se pogosto uporabljajo v gostinstvu in turizmu, in prispevajo k večjemu okoljskemu odtisu zaradi porabe surovin, vode in kemične predelave. Izdelki iz higienskega papirja z okoljskim znakom zagotavljajo, da so ti izdelki pridobljeni in izdelani na bolj trajnosten način, kar podpira odgovorno nabavo in zmanjšuje celotni ekološki odtis obrata.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsi uporabljeni izdelki iz higienskega papirja (npr. papirnate brisače, robčki za obraz, toaletni papir, robčki za savno, prtički, kuhinjski papir itd.) so certificirani z mednarodno ali nacionalno priznanim okoljski znakom.

Ko izdelki iz papirja z okoljskim znakom niso na voljo na trgu in lahko obrat dokumentira pomanjkanje razpoložljivosti, se kot možnost sprejme papir, ki ni beljen s klorom.

Skladnost z zahtevo se dokaže na podlagi izdelkov iz higienskega papirja, kupljenih v poročevalnem obdobju, pri čemer se kot osnova za izračun uporabijo evidence o nakupih. Poročevalno obdobje ustreza zadnjim 24 mesecem za obrate v recertifikaciji ali zadnjim šestim (6) mesecem za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) izdelkov iz higienskega papirja in na lokaciji obrata potrdi, da so na izbranih izdelkih, kjer je možno, prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

V primeru, ko obrat uporablja papir, ki ni beljen s klorom, ker papirja z okoljskim znakom ni na voljo, predloži tudi dokumentirane dokaze o nerazpoložljivosti na trgu (npr. izjave dobaviteljev, posnetki zaslona/katalogi lokalnih distributerjev, evidence o naročilih, ki kažejo, da ni možnosti nabave papirja z okoljskim znakom itd.).

6.26 Vsa detergentska sredstva za pomivanje posode in sredstva za izpiranje imajo pridobljen priznan okoljski znak. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Detergentska sredstva za pomivanje posode in sredstva za izpiranje lahko prispevajo k onesnaženju vode in izčrpavanju virov, če se uporabljajo prekomerno ali so izbrani brez upoštevanja okoljskih dejavnikov. Pravilno odmerjanje in uporaba izdelkov z okoljskim znakom, zmanjšujeta izpust kemikalij, podpirata varnejše prakse čiščenja in zmanjšujeta skupni okoljski odtis čiščenja.

Pričakovanja glede izvedbe

Uporaba detergentskih sredstev za pomivanje posode in sredstev za izpiranje je čim manjša (z uporabo pravilnega odmerjanja) in vsi ti izdelki imajo mednarodno ali nacionalno priznan okoljski znak. To velja tako za detergentska sredstva za ročno kot za strojno pomivanje in izključuje sredstva za namakanje, sredstva za sušenje in sredstva za odstranjevanje vodnega kamna.

Skladnost z zahtevo se dokaže na podlagi količin (v prostornini ali teži) redno uporabljenih detergentskih sredstev, kupljenih v obdobju poročanja, pri čemer se kot osnova za izračun uporabljajo evidence o nakupih. Obdobje poročanja ustreza preteklim 24 mesecem za obrate v recertifikaciji ali preteklim šestim (6) mesecem za obrate, ki so prvič v procesu certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) detergentskih sredstev za pomivanje posode in/ali sredstev za izpiranje ter na lokaciji obrata potrdi, da so na izbranih izdelkih prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

6.27 Vsa pralna sredstva za pranje perila imajo pridobljen priznan okoljski znak. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Pralna sredstva za pranje perila prispevajo k onesnaževanju vode in izpustom kemikalij, če je njihova uporaba neodgovorna. Optimizacija odmerjanja in izbira izdelkov z okoljskim znakom podpira varnejše in bolj trajnostno delovanje pralnic, zmanjšuje vpliv na okolje in hkrati ohranja učinkovitost čiščenja.

Pričakovanja glede izvedbe

Uporaba pralnih sredstev za pranje perila je čim manjša (z uporabo pravilnega odmerjanja) in vsi ti izdelki imajo mednarodno ali nacionalno priznan okoljski znak. To izključuje posebne ali pomožne izdelke, kot so ojačevalci detergentov, detergenti za brisanje tal, detergenti za čiščenje preprog, mehčalci tkanin in sredstva za odstranjevanje madežev.

Ta zahteva velja samo v primeru, ko se pranje perila izvaja v obratu. Če je pranje perila oddano v upravljanje zunanjim izvajalcem, jih obrat spodbuja k uporabi praškov s priznanim okoljskim znakom.

Skladnost z zahtevo se dokaže na podlagi količin (v prostornini ali teži) redno uporabljenih čistilnih sredstev, kupljenih v poročevalnem obdobju, pri čemer se kot osnova za izračun uporabijo evidence o nakupih. Poročevalno obdobje ustreza zadnjim 24 mesecem za obrate v recertifikaciji ali zadnjim šestim (6) mesecem za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) praškov za pranje perila in na lokaciji obrata potrdi, da so na izbranih izdelkih prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

6.28 Za redno čiščenje se uporabljajo koncentrirana kemična čistila in varen sistem redčenja. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Uporaba koncentriranih kemičnih čistilnih sredstev pomaga zmanjšati količino odpadne plastične embalaže in emisije med prevozom ter izboljšati natančnost odmerjanja. Redčenje na lokaciji obrata zagotavlja, da se uporabi le potrebna količina izdelka, kar zmanjšuje prekomerno uporabo kemikalij in njihov vpliv na okolje, hkrati pa povečuje varnost članov osebja pred izpostavljenostjo in operativno učinkovitost.

Pričakovanja glede izvedbe

Kemična čistila, ki se uporabljajo za redno čiščenje (npr. dnevno, vsaka dva (2) dni, po odhodu gostov itd.), se nabavljajo v koncentrirani obliki in se naknadno razredčijo na lokaciji obrata. Čistila naj bi se, po možnosti, nabavljala v zaprtih embalažnih sistemih, ki preprečujejo neposreden stik s kemikalijami in možnosti razlitja.

Obrat ima učinkovit in varen sistem redčenja³⁴ za preprečevanje prekomerne uporabe kemikalij in zagotavljanja ustreznega umerjanja za učinkovito in uspešno čiščenje. Prednost imajo avtomatski sistemi za doziranje (redčenje). Sprejemljivi so nadzorovani ročni sistemi, kadar zagotavljajo natančno redčenje in zmanjšujejo izpostavljenost (npr. zaprti/dozirni sistemi s črpalko brez stika).

Za redno čiščenje so sprejemljive tudi tablete (trdne snovi), pod pogojem, da se uporabljajo v skladu z navodili proizvajalca za redčenje in se po možnosti raztopijo v posodah za ponovno polnjenje.

Člani osebja oddelka gospodinjstva so obveščeni o pravilni uporabi in odmerjanju čistilnih sredstev. V primerih, ko je treba kemikalije dodajati ročno, so člani osebja opravili dokumentirano usposabljanje o pravilni uporabi in varnosti teh izdelkov.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo dobavitelja ali izdelka (npr. informativna navodila o izdelku, tehnične liste ali evidence o nakupih), ki potrjujejo, da so čistila za redno rabo kupljena v koncentrirani obliki ali v obliki tablet oz. trdne koncentrirane snovi.

V primeru, ko je v uporabi ročno odmerjanje, obrat predloži evidence o usposabljanju ustreznih članov osebja za delo s kemikalijami in ravnanju z njimi.

Vizualni pregled potrdi prisotnost učinkovitega sistema redčenja, ki deluje in je umerjen v skladu z navodili proizvajalca.

6.29 Vsi kozmetični izdelki imajo nacionalno ali mednarodno priznan okoljski znak. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

³⁴ **Varen sistem redčenja:** s kemikalijami se ravna na način, ki preprečuje neposredno izpostavljenost kože ali vdihavanju, preprečuje razlitje in zagotavlja pravilna razmerja redčenja.

Kozmetični izdelki lahko prispevajo h kemičnemu onesnaženju in povečajo okoljski odtis obrata. Z izbiro izdelkov s pridobljenim okoljskim znakom, obrati zmanjšujejo uporabo škodljivih sestavin, podpirajo varnejše formulacije in spodbujajo trajnostne proizvodne prakse.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsi kozmetični izdelki (milo, gel za prhanje, šampon, losjon in balzam), ki so v uporabi v obratu, imajo pridobljen nacionalno ali mednarodno priznan okoljski znak. To velja za izdelke, ki so na voljo v kopalnicah sob za goste, prostorih za člane osebja in javnih prostorih.

Poleg okoljskega znaka je zelo priporočljivo, da kozmetični izdelki ne vsebujejo parabenov, natrijevega lavril sulfata (SLS) in ne-trajnostnega palmovega olja.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) kozmetičnih izdelkov in na lokaciji obrata potrdi, da so na izbranih izdelkih prisotni ustrezni okoljski znaki (metodologija C).

6.30 V uporabi so metode čiščenja z zmanjšano uporabo kemikalij ali brez njih. (S)

SMERNICA ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Tradicionalna kemična čistila lahko škodujejo ekosistemom, zmanjšujejo kakovost zraka v zaprtih prostorih in predstavljajo tveganje za zdravje članov osebja in gostov, če se uporabljajo prekomerno ali nepravilno. Z uporabo metod čiščenja z zmanjšano uporabo kemikalij ali brez kemikalij, obrati občutno zmanjšajo svoj okoljski odtis in izboljšajo varnost na delovnem mestu, hkrati pa ohranjajo visoke higienske standarde.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat redno (npr. dnevno ali tedensko) uporablja metode čiščenja z zmanjšano uporabo kemikalij ali brez kemikalij, ki zmanjšujejo ali odpravljajo potrebo po kemičnih sredstvih za vsaj eno (1) določeno območje, dejavnost ali storitev. Te metode

lahko vključujejo uporabo deionizirane vode, čiščenje z vodo pod pritiskom, čiščenje s paro ali druge učinkovite nadomestke, ki zmanjšujejo odvisnost od tradicionalnih izdelkov na osnovi kemikalij.

Ta zahteva velja posebej za splošno površinsko čiščenje v prostorih, kot so javni prostori, sobe za goste ali konferenčni prostori. Kuhinje, stranišča, bazeni in zdraviliški centri so zaradi posebnih higienskih predpisov izvzeti iz te zahteve.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži svoj pisni standardni operativni postopek (SOP) za redno čiščenje na ustreznem območju, dejavnosti ali storitvi, ki dokazuje uporabo metod z zmanjšano uporabo kemikalij ali brez kemikalij.

Druga možnost je, da vizualni pregled potrdi prisotnost čistilne opreme, ki omogoča čiščenje z zmanjšano uporabo kemikalij ali je brez kemikalij.

6.31 Za pranje, čiščenje ali nego prostorov so v uporabi samo izdelki brez dišav in parfumov. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Izdelki, ki vsebujejo dišave, prispevajo k onesnaženosti zraka v zaprtih prostorih, povečujejo tveganje alergijskih reakcij in v okolje vnašajo nepotrebne kemične spojine. Z uporabo izdelkov brez dišav in parfumov pri rednih postopkih čiščenja in pranja, obrati varujejo zdravje gostov in osebja, zmanjšujejo njihov kemični odtis in podpirajo varnejše notranje okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat ne uporablja nobenih izdelkov za pranje, čiščenje ali nego sob, ki vsebujejo dišave ali parfume, vključno s spreji, praški in čistili za površine.

Ta zahteva velja za vse prostore obrata (vključno s sobami za goste, pralnicami, javnimi prostori in konferenčnimi dvoranami), tako v primeru, če člani osebja obrata nadzorujejo gospodinjski del kot če je delo oddano v upravljanje zunanjemu izvajalcu.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec izbere naključni vzorec treh (3) izdelkov, ki se uporabljajo za pranje, čiščenje in nego sob, in na lokaciji obrata potrdi, da na izbranih izdelkih ni navedene nobene dišave ali parfuma (metodologija C).

V primerih, ko je pranje in čiščenje oddano v upravljanje zunanjemu izvajalcu, mora obrat predložiti izjavo tretje osebe, ki potrjuje, da uporabljeni pralni/čistilni izdelki ne vsebujejo dišav ali parfumov.

7. BIVALNO OKOLJE

Notranje okolje, Zaščita biotske raznovrstnosti

Notranje okolje

7.1 V notranjih prostorih restavracij je kajenje prepovedano, vsi drugi javni prostori pa so bodisi nekadilski bodisi imajo jasno ločene kadilske prostore. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za zaščito zdravja in udobja gostov in članov osebja ter za zmanjšanje onesnaženosti zraka v zaprtih prostorih in vplivov kajenja ali vapinga (vejpanje) na okolje so vsi notranji prostori restavracij nekadilski, javni prostori obrata pa so nekadilski ali z jasno ločenimi območji za nekadilce. Vzpostavitev jasnih politik prepovedi kajenja izboljšuje kakovost zraka v zaprtih prostorih, preprečuje izpostavljenost pasivnemu kajenju in podpira bolj zdravo okolje za vse.

Pričakovanja glede izvedbe

Notranji prostori restavracije so nekadilski. Vsi drugi javni prostori so bodisi nekadilski bodisi je del za nekadilce (v zaprtih prostorih in na prostem) jasno fizično ločen od dela za kadilce, tako da kadilci ne vplivajo na osebe, ki sedijo v delu za nekadilce.

Fizična ločitev lahko vključuje strukturne ovire (npr. stene, zaslone, ograje), fiksno in jasno razmejeno območje za kadilce na ustrezni razdalji ali druge ukrepe, ki kadilcem preprečujejo sedenje ali stanje neposredno ob osebah, ki ne kadijo. Dela za nekadilce in kadilce sta jasno označena z znaki na lahko razumljiv način. Na območju obrata so poleg tega zagotovljeni pepelniki ali jasno označeni, ognjevarni koši za odlaganje cigaret v določenih prostorih za kadilce. Priporočljivo je, da je prostor za nekadilce večji od prostora za kadilce.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da je/so:

- kajenje prepovedano v vseh notranjih restavracijah;
- v vseh drugih javnih prostorih kajenje prepovedano ali pa so, ko je na voljo oboje, fizično ločeni in so nameščeni znaki, ki označujejo kadilske in nekadilske dele javnih prostorov; in
- vsi določeni prostori za kadilce opremljeni s pepelniki ali smetnjaki za cigarete in da je njihova uporaba ustrezna; kar pomeni, da v okolici ni cigaretnih odpadkov. Če so prisotni cigaretni odpadki, mora obrat izvesti usposabljanje ali druge ukrepe za zagotovitev pravilne uporabe in vzdrževanja prostora za kadilce.

7.2 Vse sejne sobe in sobe za goste so nekadilske. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Turistične atrakcije

Ustreznost

Nekadilski notranji prostori zmanjšujejo zdravstvena tveganja, preprečujejo izpostavljenost pasivnemu kajenju in pomagajo vzdrževati čiste in udobne prostore za goste. Zagotavljanje nekadilskih sob za goste in sejnih sob podpira zadovoljstvo gostov ter zmanjšuje vonjave in ostanke do katerih lahko pride zaradi kajenja v zaprtih prostorih.

Pričakovanja glede izvedbe

Vse sobe za goste in sejne sobe so nekadilske.

V državah, kjer to zaradi zakonodajnih ali kulturnih zahtev ni izvedljivo, so sejne sobe brez izjeme nekadilske, najmanj 75 % sob za goste pa je nekadilskih. V takih primerih je zelo priporočljivo, da se kadilnice nahajajo na fizično ločenem območju, kot je drugo krilo ali nadstropje obrata za zagotovitev, da nimajo negativnega vpliva na goste v nekadilskih prostorih/sobah (npr. zaradi

širjenja dima na balkonih). Poleg tega je treba zagotoviti, da so vse sobe, namenjene kadilcem, prezračene (vsaj eno (1) uro) pred prihodom novih gostov. Območja z nekadilskimi in kadilskimi sobami so jasno označena z znaki na lahko razumljiv način, obrat pa pripravi načrt za zagotovitev, da bo 100 % sob za goste postalo nekadilskih.

Poleg tega obrat zagotavlja pepelnike ali jasno označene, ognjevarne koše za odlaganje cigaret v določenih prostorih za kajenje.

Dokazila iz presoje

Med vizualnim pregledom presojevalec potrdi, da so vse sobe za goste in sejne sobe nekadilske.

V državah, kjer to ni izvedljivo zaradi zakonodajnih ali kulturnih zahtev, obrat predloži:

- dokumentacijo (npr. pregled ali popis prostorov), ki kaže, da so vse sejne sobe in vsaj 75 % sob za goste nekadilske; in
- dokazilo o načrtu za napredek k 100 % nekadilskim sobam za goste.

V tem primeru vizualni pregled potrdi prisotnost jasne fizične ločitve med sobami za kadilce in nekadilce, podprte z vidno signalizacijo, in določena območja za kajenje, opremljena s pepelniki ali ognjevarnimi koši za cigarete, v okolici pa ni vidnih cigaretnih odpadkov.

7.3 Obrat ima določeno kadrovsko politiko glede kajenja med delovnim časom. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Za zaščito zdravja in udobja članov osebja in gostov je pomembno, da je kajenje med delovnim časom urejeno z jasno notranjo politiko. Jasne politike in določena mesta za kajenje pomagajo zagotoviti, da nekadilci niso izpostavljeni pasivnemu kajenju ter da je zagotovljeno varno in zdravo delovno okolje.

Pričakovanja glede izvedbe

Javna območja in prostori za člane osebja so nekadilski. Kjer je kajenje članov osebja dovoljeno, ima obrat ustrezno politiko glede kajenja med delovnim časom. Politika vključuje predpise o tem, kdaj in kje lahko člani osebja kadijo, in velja za vse vrste cigaret

in pip. Člani osebja lahko kadijo le v jasno fizično ločenih prostorih, tako da dim nima negativnega vpliva na goste ali člane osebja v prostorih/sobah za nekadilce. Poleg tega obrat, v določenih prostorih za kajenje, zagotavlja pepelnike ali jasno označene, ognjevarne koše za odlaganje cigaret.

Zelo priporočljivo je, da se politika kajenja postopoma krepí, npr. s postopnim omejevanjem kajenja med delovnim časom. Priporočljivo je tudi, da obrat vsako leto organizira sestance z namenom ozaveščanja za člane osebja o škodljivosti kajenja za zdravje in okolje.

V državah, kjer obstaja zakonodaja, ki ureja kajenje v javnih prostorih in prostorih za člane osebja, obrat te zahteve izpolnjuje v vseh okoliščinah.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predstavi svojo pisno politiko kajenja za člane osebja, vključno z informacijami o tem, kdaj in kje je kajenje med delovnim časom dovoljeno ter kako zagotavljajo, da ne predstavlja zdravstvenega tveganja in motenj za nekadilce in goste.

Vizualni pregled potrdi prisotnost določenih prostorov za kajenje za člane osebja, ki so fizično ločeni in nimajo vpliva na nekadilce in goste.

7.4 Kakovost zraka v zaprtih prostorih se v vsaj dveh (2) delih obrata spremlja vsaj enkrat letno. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Kakovost zraka v zaprtih prostorih neposredno vpliva na zdravje, udobje in dobro počutje članov osebja in gostov. Redno spremljanje pomaga zgodaj prepoznati onesnaževalce in težave s prezračevanjem, kar zagotavlja varno in zdravo notranje okolje, hkrati pa preprečuje dolgoročna tveganja, kot so težave z dihalí, rast plesni ali izpostavljenost kemikalijam.

Pričakovanja glede izvedbe

Kakovost zraka v zaprtih prostorih v obratu se redno spremlja (vključno s spa centri, bazeni in podzemnimi tehničnimi prostori). Zato je v vsaj dveh (2) delih obrata nameščen sistem rednega spremljanja (spremljanje vsaj enkrat letno). Izbira območij za spremljanje je pogojevano z izbiro tistih, ki so najbolj ogrožena zaradi izpostavljenosti slabi kakovosti zraka.

Spremljani parametri vključujejo vsaj tri (3) izbire iz naslednjega seznama, odvisno od lokalnega konteksta in ugotovljenih tveganj:

- a) število izmenjav zraka na uro;*
- b) temperatura in relativna vlažnost za preprečevanje rasti plesni;*
- c) ogljikov dioksid (CO₂);*
- d) hlapne organske spojine (HOS), ki so pogoste emisije iz pohištva, napeljav in opreme, čistilnih sredstev, osvežilcev zraka in sintetičnih dišav;*
- e) trdi delci (PM_{2.5} ali PM₁₀) iz prahu v zraku, dima, zunanjega onesnaženja;*
- f) radon, zlasti v podzemnih prostorih (odvisno od lokalne geologije in predpisov); in/ali*
- g) dušikovi oksidi (NO_x), predvsem v kuhinjah, parkirnih hišah ali območjih v bližini prometa.*

Upoštevajo se lokalni in nacionalni zakoni/predpisi, spremljane vrednosti pa ne presegajo mejnih vrednosti, določenih z ustreznimi nacionalnimi ali mednarodnimi standardi (npr. smernice Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) za kakovost zraka, nacionalne mejne vrednosti varnosti pri delu).

Ob preseženih mejnih vrednosti je treba sprejeti odzivne ukrepe, kjer imajo prednost energetsko učinkovitejše rešitve z majhnim vplivom na okolje (npr. prezračevanje prostorov z rednim odpiranjem oken, spreminjanje nastavitvev prezračevanja, namestitvev čistilcev zraka ali sanitarnih naprav in uporaba naprav za čiščenje zraka, kjer je na voljo itd.).

Pri zamenjavi opreme imajo prednost možnosti z nizkimi emisijami, vendar se je treba izogibati zgodnji zamenjavi pred koncem življenjske dobe. Pri potrošnih izdelkih, kot so praški in osvežilci zraka, je pri ponovnem nakupu zalog priporočljiv prehod na izdelke z nizko vsebnostjo HOS ali izdelke brez dišav.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo, ki prikazuje rezultate spremljanja kakovosti zraka v zaprtih prostorih.

V primerih, ko so mejne vrednosti presežene, obrat predstavi sprejete odzivne ukrepe.

7.5 V poslovanje obrata ali v povezavi z obnovo ali gradbenimi deli so vključeni avtentični elementi lokalne kulture. (S)

SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate</i> <i>Kampe in počitniške parke</i> <i>Manjše nastanitvene obrate</i> <i>Konferenčne centre</i> <i>Gostinske obrate</i> <i>Turistične atrakcije</i>
<i>Ustreznost</i> <i>Za varovanje kulturne dediščine in podporo družbeni trajnosti obrat v svoje delovanje ali fizične strukture vključuje pristne lokalne materiale, tradicije in znanje. To krepi identiteto skupnosti, spoštuje lokalno dediščino in zagotavlja, da razvoj krepi in ne spodkopava kulturno tkivo destinacije.</i> <i>Pričakovanja glede izvedbe</i> <i>Obrat v svoje delovanje ali v povezavi z obnovami ali gradbenimi deli vključuje lokalno ustrezne in trajnostne prakse in materiale. Poudarek je na spoštovanju in vključevanju pristnih vidikov tradicionalne ali sodobne lokalne kulture, družbene ali kulturne dediščine, lokalne obrti, umetniškega izražanja ali regionalno ustreznih oblikovalskih tradicij.</i> <i>Priznava se tako oprijemljiva/materialna (npr. materiali, gradbene metode) kot nematerialna (npr. tradicionalno znanje, kulturni izrazi) dediščina, s posebnim poudarkom na uravnoteženju okoljske trajnosti prenove ali gradbenih del, s koristmi kulturne in družbene dediščine.</i> <i>Obrat se spodbuja k vključevanju in uporabi lokalne izobrazbe, znanja in strokovnega znanja v zvezi z uporabo materialov, tehnologij in orodij za trajnostno obnovo ali gradnjo. Kjer se uporabljajo kulturni izrazi, obrat od ustreznih lokalnih organizacij ali strokovnjakov zahteva potrditev, da je uporaba ustrezna in spoštljiva. Obrat vedno upošteva nacionalno in lokalno zakonodajo in predpise v zvezi s prenovo ali gradnjo novih stavb.</i> <i>Upoštevana je tudi odpornost materialov in gradbenih del, kar zagotavlja, da prakse ne le spoštujejo dediščino, temveč tudi povečujejo trajnost materialov in dolgoročno okoljsko trajnost. Vendar se ta zahteva osredotoča na kulturne in socialne vidike trajnosti fizične prisotnosti in operativnih praks obrata, okoljska trajnost (npr. energetska učinkovitost, varčevanje z vodo) pa je obravnavana ločeno.</i> <i>Dokazila iz presoje</i>	

<i>Med presojo obrat predloži:</i> - dokazila o ustreznosti uporabljenega materiala ali praks v povezavi z lokalno kulturo, socialno ali kulturno dediščino; - sklicevanja na sodelovanje ali posvetovanje z lokalnimi strokovnjaki, obrtniki, kulturnimi organizacijami ali skupinami, kjer je mogoče; - fotografije, načrte zasnove, opise dobaviteljev ali pisne izjave, ki prikazujejo, kako je bila lokalna kulturna dediščina ali znanje vključeno v delovanje, prenovo ali gradbena dela; in kratko izjavo (npr. ustanove ali strokovnjakov, s katerimi so se posvetovali), ki potrjuje, da so bili kulturni elementi uporabljeni ustrezno in spoštljivo.	
<i>7.6 Vplivi na okolje in biotsko raznovrstnost se ocenijo in obravnavajo pred vsakim novim razvojnim projektom, širitvijo ali večjimi gradbenimi/obnovitvenimi deli. (S)</i>	
SMERNICA ZA:	<i>Večje nastanitvene obrate Kampe in počitniške parke Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije</i>
Ustreznost <i>Da bi zmanjšali vpliv rabe zemljišč na okolje in podprli biotsko raznovrstnost, zdrava tla in naravne vodne cikle, obrat zagotavlja, da se tako novi razvojni projekti kot projekti prenove načrtujejo in izvajajo ob upoštevanju lokalnih ekosistemov, ekološke kontinuitete (načela zelene, modre in rjave infrastrukture, kjer je kontinuiteta tal priznana zaradi vloge pri ohranjanju biotske raznovrstnosti) in zdravja okolja.</i>	
Pričakovanja glede izvedbe <i>Pred vsakim novim razvojnim projektom, širitvijo ali večjimi gradbenimi/obnovitvenimi deli obrat dokaže, kako so bili ocenjeni in obravnavani potencialni vplivi na okolje in biotsko raznovrstnost.</i> <i>To običajno poteka v obliki ekološke ocene (npr. presoje vplivov na okolje, študije biotske raznovrstnosti ali enakovredne ocene), ki jo zahtevajo nacionalni ali regionalni organi. V tem primeru obrat sledi temu postopku in hrani ustrezno dokumentacijo. Ko organi ne zahtevajo takšnih ocen ali ne obravnavajo izrecno biotske raznovrstnosti, obrat dokumentira, kako so bili upoštevani vplivi na biotsko raznovrstnost (npr. ohranjanje rastlinskih območij, preprečevanje škode za lokalne vrste in habitate ter ohranjanje obstoječih ekoloških koridorjev na lokaciji itd.), tla in vodni krog. To lahko vključuje posvetovanje z ustreznimi</i>	

strokovnjaki (npr. upravljavci zavarovanih območij, okoljskimi agencijami/nevladnimi organizacijami ali certificiranimi svetovalci) ali uporabo javno dostopnih zemljevidov biotske raznovrstnosti, registrov vrst ali orodij za načrtovanje.

Pri vseh projektih obrat daje prednost uporabi prepustnih ali nezatesnjenih površin (npr. gramoz, prepustna tlakovana površina, rastlinski pokrov tal). V obratu se, kjer je mogoče, izogibajo uporabi zatesnjenih površin (npr. asfalta, betona). Če je njihova uporaba upravičena zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov, se izvedejo kompenzacijski ukrepi, kot so deževni vrtovi, infiltracijske cone ali rastlinski varovalni pasovi.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo o ekološki oceni ali enakovrednem postopku, ki so ga izvedli v obratu oz. so ga izvedli zunanji strokovnjaki za nov razvojni projekt, širitev ali večja gradbena/obnovitvena dela.

V primeru, ko so prisotne zatesnjene površine, vizualni pregled potrdi, da so upravičene zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov in da so vzpostavljeni kompenzacijski ukrepi (npr. deževni vrtovi, infiltracijske cone, rastlinski varovalni pasovi).

7.7 Pri prenovah ali gradbenih delih, ki so se začela in/ali končala v zadnjih 24 mesecih, se uporabljajo trajnostni materiali. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Prenovitvena in gradbena dela v gostinstvu in turizmu lahko občutno vplivajo na okolje z izbiro gradbenih materialov, kar vpliva na porabo energije, nastanek emisij, odpadkov in slabo kakovost zraka v zaprtih prostorih. Z dajanjem prednosti trajnostnim, nizko vplivnim in trajnim materialom, obrati zmanjšujejo okoljsko škodo, varujejo zdravje ljudi in spodbujajo odgovornejšo rabo virov.

Pričakovanja glede izvedbe

Za prenove ali gradnje, izvedene v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), obrat dokaže uporabo trajnostnih gradbenih in zaključnih materialov. Obrat zagotavlja, da vsaj dve (2) vrsti materialov, uporabljenih pri delih (npr. barve/premaz/laki; les in materiali na rastlinski osnovi; talne obloge; izolacija;

lepila/tesnilne mase; drugi ustrezni materiali), izpolnjujeta spodnje zahteve glede trajnostnih izdelkov. To velja za barve, premaze, lake, les, talne obloge, izolacijo, lepila, tesnilne mase in druge izdelke, uporabljene pri delih.

Sprejeti trajnostni izdelki vključujejo:

- a) barve in premaze z nacionalno ali mednarodno priznanimi okoljskimi znaki in/ali preverjeno nizkimi emisijami HOS, brez vsebnosti težkih kovin;*
- b) lesne in rastlinske materiale s priznanimi certifikati, ki zagotavljajo trajnostne prakse sečnje in, kjer je to izvedljivo, lokalno pridobivanje; in/ali*
- c) talne obloge, izolacijo, lepila, tesnilne mase in druge gradbene/obnovitvene izdelke s priznanimi okoljskimi znaki, nizkimi kemičnimi emisijami ali vsebnostjo recikliranih materialov.*

Uporabljeni izdelki so skladni z nacionalno zakonodajo, izbira pa mora temeljiti na zmanjševanju zdravstvenih tveganj za stanovalce in delavce ter hkrati zmanjševanju okoljske škode.

Priporočljivo je, da se, ko je to varno, primerno za namen in kjer je mogoče razumno oceniti dolgoročne vplive, da prednost rabljenim ali recikliranim materialom za zmanjšanje porabe virov in količina odpadkov. Vendar pa nekateri materiali (npr. izolacija, izdelki za zaviranje gorenja) morda niso primerni za ponovno uporabo ali recikliranje zaradi varnostnih ali izvedbenih zahtev.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- seznam trajnostnih materialov, kupljenih/uporabljenih za dve (2) izbrani vrsti materialov v zadnjih 24 ali 6 mesecih (odvisno od leta certificiranja); in*
- dokumentacijo za te materiale (npr. račune, specifikacije izdelkov ali certifikate), ki prikazuje okoljske znake, certifikate ali opis drugih preverjenih lastnosti z manjšim vplivom, kot je navedeno zgoraj.*

Kjer je mogoče, vizualni pregled potrdi prisotnost trajnostnih izdelkov z okoljskim znakom ali certifikatom.

Zaščita biotske raznovrstnosti

7.8 Uporaba agrokemičnih proizvodov je čim manjša in strogo nadzorovana. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke

	Manjše nastanitvene obrate Konferenčne centre Gostinske obrate Turistične atrakcije
Ustreznost Za zmanjšanje tveganj za ekosisteme, biotsko raznovrstnost in zdravje ljudi obrat omejuje uporabo agrokemičnih proizvodov. Z dajanjem prednosti organskim ali naravnim možnostim obrat podpira ekološko ravnovesje, bolj zdrave zelene površine in odgovornejše upravljanje zemljišč. Pričakovanja glede izvedbe Redna uporaba agrokemičnih proizvodov, kot so pesticidi (vključno s herbicidi, insekticidi, fungicidi, rodenticidi, moluskocidi, nematicidi, regulatorji rasti rastlin, defolianti in desikanti), gnojila in regulatorji rasti rastlin, ni dovoljena. Obrat izvaja celostni pristop k zatiranju škodljivcev ali uporablja enakovreden sistem z naslednjo hierarhijo: - prednost imajo preventivne in metode brez uporabe kemikalij, kot so mehansko zatiranje plevela, plinski plameni, kompostiranje itd.; - če je poseg še vedno potreben zaradi primerov očitne nujnosti (npr. tveganja, povezana s higieno ali varnostjo, ali posebne potrebe glede rodovitnosti tal), se uporabljajo organske ali naravne možnosti (npr. organska gnojila, naravna sredstva za izboljšanje tal ali sredstva za odganjanje škodljivcev, odobrena v skladu z ekološkimi standardi); in - agrokemični proizvodi se lahko uporabljajo le, kadar ni na voljo nobenih organskih ali naravnih možnosti. V takih primerih se uporabljajo samo izdelki, ki so »pripravljeni za uporabo«, po možnosti s počasnim sproščanjem, in se nanašajo enkrat letno v najmanjši možni količini. Uporaba glifosata in vseh drugih izdelkov, ki jih je Svet za upravljanje gozdov (FSC) uvrstil med zelo nevarne pesticide, je strogo prepovedana. Z agrokemičnimi proizvodi lahko ravnajo le člani osebja ali zunanji izvajalci, ki so usposobljeni/licencirani za ta namen (glej zahtevo 1.21). Sprejeti je treba vse ustrezne varnostne ukrepe, kot je uporaba osebne zaščitne opreme med nanašanjem in uporaba varnostnih listov s priporočenim odmerkom. Voditi je treba letni načrt nanašanja in pisne evidence o nanašanju proizvoda (vključno z uporabljenimi količinami). Kemične snovi se pravilno skladiščijo (glej zahtevo 5.4), prazne embalaže pa se pravilno odstranijo v skladu z nacionalno/lokalno zakonodajo na tem področju. Zelo priporočljivo je, da zunanji strokovnjak opravi letno testiranje tal za ravnanje z gnojili in spremlja zdravje tal skozi čas.	

Ta zahteva ostane v veljavi tudi takrat, ko obrat odda zelene površine v upravljanje zunanjemu podjetju za vzdrževanje.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži svoj pisni pristop integriranega zatiranja škodljivcev ali enakovreden sistem, ki potrjuje, da se agrokemični proizvodi uporabljajo le zaradi očitne nujnosti, kot zadnja možnost, ko ni na voljo nobenih organskih ali naravnih alternativ.

V primeru, ko obrat ta sredstva uporablja, predloži:

- evidence o uporabi, vključno z imenom proizvoda, namenom, odmerkom in pogostostjo uporabe; in/ali
- pisno politiko izvajalca o uporabi agrokemikalij na lokaciji obrata, če vzdrževanje izvaja zunanje podjetje.

Med vizualnim pregledom in kjer je mogoče, presojevalec preveri vzorec treh (3) zapisov o uporabi v primerjavi z opaženimi praksami, da potrdi, da se agrokemikalije uporabljajo le, ko je to potrebno, in kot zadnja možnost v skladu s pristopom integriranega zatiranja škodljivcev obrata (metodologija C).

7.9 Novo kupljena oprema za vzdrževanje vrtov deluje na električni ali ročni pogon. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Običajna vrtna oprema, ki deluje s pomočjo goriva prispeva k emisijam toplogrednih plinov, hrupu in slabi kakovosti zraka, kar negativno vpliva na okolje, člane osebja, goste in okoliške skupnosti. Z izbiro ročne ali električne opreme obrati zmanjšujejo svoj ogljični odtis, izboljšujejo delovne pogoje in spodbujajo bolj trajnostno upravljanje zelenih površin.

Pričakovanja glede izvedbe

Vsa oprema za vzdrževanje vrtov (vključno s kosilnicami, obrezovalniki, puhalniki listja in podobnimi napravami), kupljena v zadnjih 24 mesecih (za obrate v recertifikaciji) ali šestih (6) mesecih (za obrate, ki so prvič v postopku certificiranja), je energetske učinkovite, tiha in ima nizke emisije ogljika. Oprema je lahko ročna ali električna.

Zelo priporočljivo je, da robotske kosilnice ne delujejo ponoči, ampak le podnevi ali v zgodnjih večernih urah, za zmanjšanje vpliva na prostoživeče živali.

Ta zahteva je obvezen kriterij (O) za obrate z do 4000 m² trate/travnatih površin; za večje površine je ta zahteva smernica (S).

Ta zahteva ostane v veljavi tudi, ko obrat odda zelene površine v upravljanje zunanjemu podjetju za vzdrževanje.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokumentacijo, ki dokazuje, da je oprema za vzdrževanje zelenih površin, ki so jo obrat ali zunanji izvajalci kupili v zadnjih 24 ali šestih (6) mesecih (odvisno od leta certificiranja), električna ali ročna.

V primerih, ko so zelene površine oddane v upravljanje zunanjemu podjetju, se predloži pisna politika izvajalca o uporabi opreme/strojev na zemljišču obrata v skladu z zgornjimi navedbami.

7.10 Obrat izvaja pobude za vzdrževanje na svojih zelenih površinah v skladu z načeli ekološkega upravljanja. (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Zelene površine izboljšujejo izkušnjo gostov in biotsko raznovrstnost, vendar lahko ob slabem upravljanju povzročijo nepotrebno porabo vode in vplive na okolje. Odgovorno vzdrževanje zagotavlja zdravo rastlinje, hkrati pa ohranja vire, ohranja vizualno kakovost in funkcijo zunanjih prostorov ter podpira lokalne ekosisteme.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat zagotavlja, da se zelene površine in okrasne krajine na lokaciji vzdržujejo v skladu z načeli ekološkega upravljanja. Vzdrževalni postopki so prilagojeni lokalnemu podnebju, okoljskemu kontekstu in sezonskim spremembam, hkrati pa podpirajo ekološko raznovrstnost in preprečujejo vpliv na lokalni živalski svet.

Ukrep (a) spodaj je vedno obvezen, obrat je spodbujen k sprejetju vsaj še enega (1) dodatnega ukrepa. Primeri dodatnih ukrepov so navedeni v točkah (b)–(e):

- a) učinkovite in ciljno usmerjene metode zalivanja (npr. kapljično namakanje, senzorji vlage, zalivanje zgodaj zjutraj/zvečer/ponoči, zlasti v vročih ali sušnih regijah). Namakalni postopki so prilagojeni lokalnemu podnebjju, okoljskemu kontekstu in sezonskosti, da se optimizira učinkovitost in prepreči nepotrebna izguba vode;
- b) skrb za zdravje tal s kompostiranjem ali mulčenjem;
- c) obrezovanje, košnja in nega rastlin, so časovno usklajeni tako, da optimizirajo odpornost rastlin in zmanjšajo potrebe po virih, npr. vzdrževanje območij z višjo travo, ki ni pokošena in kjer dostop ni potreben; uporaba višjih nastavitev kosilnice; in prilagajanje pogostosti košnje glede na rast rastlinja in rabo lokacije. Urnik takšnih dejavnosti upošteva življenjske cikle lokalnega živalstva, pri čemer se izogiba motnjam v občutljivih obdobjih, kot sta gnezditvena ali paritvena sezona;
- d) uporaba lokalno prilagojenih in na sušo odpornih rastlinskih vrst. Izbor rastlinskih vrst je fleksibilen in prilagojen specifičnim lokalnim okoliščinam, podnebnim in okoljskim razmeram. Spodbuja tudi ekološko raznovrstnost z vključitvijo avtohtonih vrst, različnih višin in plasti rastlin (vertikalna stratifikacija) ter zagotavljanjem, da so obdobja cvetenja in rasti plodov razporejena skozi vse leto, da se podpirajo opraševalci in prostoživeče živali;
- e) upravljanje gibanja pešcev in vozil za preprečevanje zbivanja tal, izgube vegetacije in erozije na občutljivih območjih (npr. uporaba označenih pešpoti in dostopnih poti, omejevanje dostopa vozil na označena območja, odvrčanje gibanja izven označenih poti ali z naravnimi ovirami). Priporočljivo je prikazati kodekse ravnanja za občutljive ekosisteme (npr. sipine, mangrove, gozdove, gnezdišča želv), ko takšna okolja obstajajo, po možnosti s sklicevanjem na uradne vire, kot je UNWTO Responsible Tourist; in/ali
- f) preprečevanje in nadzor invazivnih tujerodnih vrst z ustrezno identifikacijo, spremljanjem in sorazmernim ukrepanjem. Člani osebja, ki so odgovorni za vzdrževanje zelenih površin, so usposobljeni za prepoznavanje invazivnih tujerodnih vrst, razumevanje njihovega ekološkega vpliva in uporabo ustreznih nadzornih ukrepov. Glede na vrsto lahko aktivnosti vključujejo ukrepe za preprečevanje širjenja in zadrževanje, selektivno odstranjevanje ali ciljno spremljanje. Za potrditev identifikacije vrst se uporabljajo regionalni in nacionalni sezname invazivnih vrst, podatkovne zbirke ali uradne smernice, po potrebi pa se upoštevajo tudi zakonske obveznosti poročanja.

Zahteva velja tako za neposredno zaposlene kot tudi za zunanje izvajalce/podjetja odgovorne za vzdrževanje zelenih površin obrata.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži fotografije ali vizualne dokaze o praksah vzdrževanja in/ali instalacijah na zelenih površinah (npr. namakalni sistem, mulčenje, gredice avtohtonih rastlin). Ko izvajanja ni mogoče v celoti preveriti samo z vizualnimi ali fotografskimi dokazi, je vključen kratek opis ali potrdilo, kako se prakse izvajajo.

V posebnih primerih, če vzdrževanje izvaja zunanje podjetje, se predloži pisno politiko izvajalca o vzdrževanju zelenih površin na lokaciji obrata.

Med vizualnim pregledom in kjer je mogoče, presojevalec opravi vzorčenje na vsaj enem (1) območju, kjer se uporabljajo učinkovite in ciljno usmerjene metode zalivanja, in na enem (1) območju, kjer se izvajajo dodatni ukrepi za potrditev vzdrževalnih praks in zdravja rastlin.

7.11 Obrat ima sprejete pobude za zaščito in podporo lokalne biotske raznovrstnosti na svoji lokaciji (ali v okolici). (O)

OBVEZNI KRITERIJ ZA:

Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije

Ustreznost

Biotska raznovrstnost je bistvena za odpornost ekosistemov, lokalnih prehranjevalnih verig, uravnavanje podnebja in splošno zdravje okolja. Z aktivnim izboljšanjem biotske raznovrstnosti na svoji lokaciji in v njeni okolici obrati presegajo zgolj blaženje okoljskih vplivov in podpirajo regeneracijo, varstvo habitatov in ekološko upravljanje, kar lahko prispeva k neto dobičku v naravi.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvaja vsebinsko pomembne, konkretne, obsežnejše pobude za izboljšanje biotske raznovrstnosti, ki spodbujajo pogoje za biotsko raznovrstnost na lokaciji obrata (ali v okolici), (glej tudi zahteve 1.2 in 1.3). Ti ukrepi vedno podpirajo lokalne (avtohtone/domače/endemične/redke) vrste rastlinstva in živalstva ter so prilagojeni kontekstu in obsegu lokacije:

- obrati z zelenimi površinami zagotavljajo vsaj dva (2) ukrepa za izboljšanje biotske raznovrstnosti, pri čemer se vsaj en (1) ukrep izvaja na zelenih površinah obratov; in
- obrati, ki se nahajajo v urbanih območjih in/ali brez zelenih površin, zagotavljajo vsaj en (1) ukrep za izboljšanje biotske raznovrstnosti.

Primeri ukrepov vključujejo:

- a) vzpostavljanje naravnih procesov oz. renaturacijo vsaj 10 % zunanjih površin, prilagojenih kontekstu obrata (npr. neurejena naravna območja, razvijajoče se rastlinske površine, grmičevje, pogozditvene površine);
- b) vzpostavitev/vzdrževanje zelenih površin, prijaznih opraševalcem, ki pokrivajo vsaj 10 % celotne zunanje površine;
- c) vzpostavitev/vzdrževanje zelene strehe in/ali vertikalnih zelenih sten, ki pokrivajo vsaj 10 % površine strehe ali stene;
- d) uporaba avtohtonih ali podnebju prilagojenih, neinvazivnih vrst za zelene strehe, zelene stene, vrtove in druge zunanje površine;
- e) zagotavljanje ugodnih pogojev za lokalne vrste (npr. ptičje hišice, monospecifični žuželci hoteli, čebelnjaki, koridorji in prehodi za divje živali itd.). Nameščeni element oz. ureditev morajo biti primerni za lokalne vrste, pravilno postavljeni in redno vzdrževani za zagotavljanje ekološke primernosti;
- f) zaščita habitatov lokalnih vrst (kopenskih ali vodnih/morskih, npr. gnezdišča želv, mangrove, koralni grebeni, travniki za opraševalce (metulje), odmrli les in druge naravne značilnosti) na ali v bližini območij z zmanjšanjem svetlobe in hrupa (to vključuje zunanja wellness območja, ki se nahajajo v ali v bližini naravnih habitatov). Habitat je treba opredeliti in jasno izvajati ustrezne zaščitne ukrepe;
- g) prepoznavanje in odpravljanje morebitnih ekoloških pasti na območjih (npr. zapolnjevanje ali prekrivanje strukturnih votlin, vrzeli ali majhnih zaprtih prostorov, ki lahko privabijo prostoživeče živali na nevarna območja);
- h) vsaj enkrat letno podpiranje lokalnega/regionalnega/nacionalnega združenja, ki deluje na področju varstva biotske raznovrstnosti na tem območju ali v regiji;
- i) sodelovanje pri ponovnem oživljanju, vzdrževanju ali obnovi lokalnih parkov ali javnih zelenih površin;
- j) sodelovanje z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi oblastmi ali nevladnimi organizacijami pri pobudah za ozelenitev mest (npr. sajenje dreves, koridorji za opraševalce, strešni vrtovi); in/ali
- k) gostitev ali možnost najema prostora za seminarje, ozaveščevalne dogodke ali strokovne delavnice, povezane z biotsko raznovrstnostjo.

V nekaterih kontekstih (npr. nekatera urbana območja) so čebelnjaki ali veliki hoteli za žuželke primerni le pod posebnimi ekološkimi in regulativnimi pogoji (pri čemer se daje prednost majhnim, naravnim ali razpršenim elementom), prednost pa imajo nadomestne pobude.

Priporočljivo je, da obrat poišče podporo zunanjih strokovnih organizacij ali združenj za načrtovanje in izvajanje ukrepov za biotsko raznovrstnost ter da pobude temeljijo na oceni tveganj in priložnosti, povezanih z biotsko raznovrstnostjo in naravo (glej zahtevo 7.12).

Zahteva velja tako za neposredno zaposlene kot tudi za zunanje izvajalce/podjetja odgovorne za vzdrževanje zelenih površin obrata.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži:

- svoj standardni operativni postopek (SOP) za podporo lokalni biotski raznovrstnosti; in
- zapis o posegih v biotsko raznovrstnost in dokazila o polletnem pregledu (za obrate v recertifikaciji).

V primerih, ko z zelenimi površinami upravlja zunanje podjetje, se predloži pisna politika izvajalca o varstvu lokalne biotske raznovrstnosti na območju obrata.

Med vizualnim pregledom in kjer je mogoče, presojevalec opravi vzorčenje na vsaj eni (1) zeleni površini, kjer se na lokaciji obrata izvajajo pobude za ugodne pogoje za lokalno biotsko raznovrstnost ali kako so zaščiteni habitati lokalnih vrst, v skladu z metodologijo A, kot je opisana v slovarju izrazov.

7.12 Obrat na svoji lokaciji ocenjuje biotsko raznovrstnost ter tveganja in priložnosti, povezane z naravo. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Razumevanje biotske raznovrstnosti na lokaciji obrata in tveganj, povezanih z naravo, je predpogoj za odgovorno upravljanje zemljišč. Strukturirana ocena pomaga prepoznati ekološke vrednosti, odvisnosti od ekosistemskih storitev in priložnosti za pozitivne ukrepe, krepitev okoljske uspešnosti in odpornosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat izvede oceno tveganj in priložnosti, povezanih z biotsko raznovrstnostjo in naravo. Ta ocena določa izhodišče za biotsko raznovrstnost in poudarja področja ekološke občutljivosti ali potencialnih izboljšav. To lahko služi kot temeljni korak k vzpostavitvi ciljev trajnosti obrata (glej zahtevo 1.2) in akcijskemu načrtu (glej zahtevo 1.3) ter se lahko izvede pred drugimi zahtevami, povezanimi z biotsko raznovrstnostjo.

Ta ocena vključuje:

- *identifikacijo prisotnih vrst (npr. dreves, grmičevja, rastlin, prijaznih opraševalcem, ptic ali drugem vidnem živalstvu), glavnih habitatov, potencialnih ekoloških koridorjev (zeleni, modri, črni), mokrišč in ekološko funkcionalnih tal;*
- *identifikacijo pritiskov, ki jih povzročajo človeške dejavnosti (npr. prakse urejanja krajine, svetlobno/hrupno onesnaženje, invazivne vrste, motnje habitatov);*
- *pregled odvisnosti od ekosistemskih storitev in potencialnih tveganj (npr. opraševanje, razpoložljivost vode, regulacija poplav, suša);*
- *priložnosti za izboljšave (npr. obnova habitata, izkušnje gostov temelječe na naravi); in*
- *priprava kartiranja lokacije (priporočilo).*

Ocena je omejena na območja pod nadzorom obrata, okoliška zasebna ali javna zemljišča so izključena. Obrati z zelenimi površinami, večjimi od pet (5) hektarjev, za izvedbo ocene uporabijo zunanjega strokovnjaka ali svetovalca. Območja z manjšimi zelenimi površinami lahko oceno opravijo interno z uporabo javno dostopnih virov (kot so regionalne ali nacionalne mreže biotske raznovrstnosti, podatkovne zbirke o vrstah, javna orodja za kartiranje ali kompleti orodij nevladnih organizacij).

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži pisno oceno biotske raznovrstnosti in oceno tveganj in priložnosti, povezanih z naravo (ki jo izvede interni ali zunanji strokovnjak, odvisno od velikosti lokacije), ki zajema zahtevane elemente, z navedbo podpornih referenc ali uporabljenih orodij (npr. regionalne/nacionalne mreže biotske raznovrstnosti, podatkovne zbirke o vrstah, kompleti orodij nevladnih organizacij itd.).

Kjer je mogoče, je predstavljena vizualna dokumentacija ali kartiranje habitatov in vrst.

7.13 Obrat spremlja habitate in vrste, ki podpirajo biotsko raznovrstnost, ki so prisotne na lokaciji obrata ali v njegovi okolici. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Z rednim opazovanjem in dokumentiranjem vrst in habitatov obrati krepijo učenje o ekologiji, vključujejo člane osebja in goste v naravoslovne prakse ter prispevajo k nacionalnim in regionalnim podatkom o biotski raznovrstnosti.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat redno opazuje in dokumentira značilnosti, ki podpirajo biotsko raznovrstnost, in vrste, prisotne na lokaciji obrata ali v njegovi okolici. To ekološko spremljanje vključuje opazovanje in beleženje vrst, habitatov in ekoloških sprememb skozi čas. Na ravni obrata to vključuje ocenjevanje, kako dobro značilnosti biotske raznovrstnosti (npr. zelene strehe, avtohtone zasaditve, vrtovi opraševalcev ali zavetišča za prostoživeče živali) delujejo za podporo lokalnim prostoživečim živalim, in prepoznavanje priložnosti za izboljšave.

Spremljanje se izvaja vsaj enkrat letno in je lahko v različnih oblikah, vključno z npr.:

- a) uporabo preproste tabele za analizo biotske raznovrstnosti s strani člana osebja, odgovornega za vzdrževanje zelenih površin, da lahko enkrat letno neodvisno oceni, kako ugodno je območje za lokalne vrste (npr. raznolikost rastlinskega pokrova, prisotnost mikrohabitatov, zmanjšanje motenj);*
- b) sodelovanje v protokolih državljanske znanosti (npr. raziskave ptic ali žuželk, dogodki ob dnevu biotske raznovrstnosti);*
- c) nalaganje opazovanj ali fotografij na javne platforme;*
- d) pošiljanje podatkov v nacionalne baze podatkov ali programe o biotski raznovrstnosti (npr. nacionalne sheme spremljanja ptic ali opraševalcev);*
- e) organiziranje sprehodov v naravi za člane osebja ali goste, dnevi spremljanja vrst ali delavnic ekološkega opazovanja; in/ali*
- f) povabilo ekologa, vodnika za biotsko raznovrstnost, združenj za varstvo narave (npr. lokalnih nevladnih organizacij) ali zasebnih ekoloških svetovalcev za neformalno ali formalno oceno.*

Cilj ni prikazati specifične rezultate (npr. določeno število opazovanih vrst), temveč spodbujati navado rednega spremljanja in učenja. Skladnost torej ne temelji na opazovanih rezultatih, temveč na doslednem prizadevanju obrata za opazovanje, dokumentiranje in razmislek o prisotnosti in delovanju biotske raznovrstnosti.

Priporočljivo je uporabljati nacionalne ali regionalne kataloge za vrste, baze podatkov o biotski raznovrstnosti ali mednarodne reference (npr. sezname IUCN, ptice, vodniki za identifikacijo opraševalcev, ustrezne aplikacije itd.), za lažjo prepoznavo, katere vrste bodo na območju najverjetneje opažene.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži dokaze o izvedenih dejavnostih spremljanja biotske raznovrstnosti (npr. interne zapiske o opazovanjih, izpolnjene sezname spremljanja, sezname vrst, fotografije ali posnetke zaslona iz aplikacij/platform za državljansko znanost itd.), ki dokazujejo, da so bila opažanja opravljena in dokumentirana v skladu z izbranim pristopom spremljanja.

7.14 Obrat na svojih zelenih površinah izvaja vsaj eno (1) pobudo za spodbujanje trajnostnih prehranskih praks. (S)

SMERNICA ZA:

*Večje nastanitvene obrate
Kampe in počitniške parke
Manjše nastanitvene obrate
Konferenčne centre
Gostinske obrate
Turistične atrakcije*

Ustreznost

Prehranski sistemi močno prispevajo k podnebnim spremembam, izgubi biotske raznovrstnosti in porabi virov. Z ozaveščanjem in vključevanjem gostov, članov osebja in skupnosti v trajnostne prehranske prakse, obrati pomagajo spremeniti vedenje v smeri bolj odgovorne proizvodnje in potrošnje, kar spodbuja dolgoročne okoljske in družbene koristi.

Pričakovanja glede izvedbe

Obrat vključuje svoje sodelavce, goste in/ali skupnost glede pomena trajnostnih prehranskih praks z vsaj eno (1) pobudo ozaveščanja na zelenih površinah na lokaciji obrata. Te pobude so povezane s temami proizvodnje hrane, odpadne hrane, biotske raznovrstnosti ali lokalnega pridobivanja virov ter si prizadevajo spodbujati razumevanje in ukrepanje.

Primeri pobud vključujejo:

- a) sadni, zeliščni ali zelenjavni vrt. Vrt je trajen in vključuje zelišča in/ali rastline/drevesa, ki imajo plodove. Kjer je mogoče, obrat omogoči javnosti ali lokalnim šolam obiskovanje vrta v izobraževalne namene;*
- b) rastlinjak, dvignjene gredice ali sistem gojenja v posodah, ki se uporablja za gojenje hrane ali avtohtonih rastlin, zlasti v kombinaciji z izobraževalnimi oznakami ali, ko je vključen v vodene ogledе, delavnice ali sodelovanje gostov/članov osebja;*
- c) zunanja kuhinja, prostor za kuhanje ali območje za pripravo hrane, kjer se sestavine z vrta ali rastlinjaka uporabljajo v interaktivnih izkušnjah, kot so tečaji kuhanja, degustacije trajnostnih pridelkov ali obroki z vrta na mizo;*
- d) divji travnik ali gozd za hrano, ki prispeva k lokalni biotski raznovrstnosti in vključuje užitne ali za izobraževanje pomembne rastlinske vrste;*
- e) druge zelene površine, namenjene ozaveščanju, kot je avtohtoni ali podnebju prilagojen rastlinski vrt z razlagalnimi oznakami ali prostori, ki se uporabljajo za delavnice o trajnosti ali obiske šol; in/ali*

f) čebelnjaki, pri čemer se med ali vosek uporablja na lokaciji obrata. Njihova postavitve sledi ekološkim smernicam in ne vpliva negativno na divje/avtohtone opraševalce. Upravljajo se v sodelovanju z lokalnim strokovnjakom ali čebelarjem.

Pobuda(-e) je(so) jasno označena(-e) kot del delovanja obrata. Njihov obstoj in pridelki služijo izobraževalni funkciji in postanejo del izkušnje gostov (npr. z uporabo pridelkov za hrano ali pijačo v obratu, ponudbo izdelkov iz pridelkov v trgovini s spominki, vključevanjem gostov v žetev itd.) in/ali se uporabljajo za obroke članov osebja. Tudi če zelena površina ni vidna gostom, obrat jasno sporoča njeno prisotnost in namen, npr. s kratkimi videoposnetki na recepciji, opisom v informativnih gradivih za goste itd.

Upravljanje zelene površine sledi zahtevam glede uporabe pesticidov in gnojil (glej zahtevo 7.8) ter postopkom upravljanja (glej zahtevo 7.10). Upravljanje te površine in uporaba sadja/zelenjave/zelišč/pridelkov morata upoštevati nacionalno in lokalno zakonodajo na tem področju.

Kmetijske dejavnosti, ki ustvarjajo glavni prihodek ali glavni del prihodka obrata (kot so vinogradi, oljčniki itd.), niso del področja uporabe programa Zeleni ključ in jih zato ni mogoče certificirati.

Dokazila iz presoje

Med presojo obrat predloži evidenco o pobudi(-ah), vključno z gojenimi vrstami (če je mogoče), in dokazila o tem, kako se te pobude uporabljajo za vključevanje gostov, članov osebja in/ali skupnosti v izobraževanje o trajnostni hrani.

Vizualni pregled potrdi prisotnost, stalnost in vključenost pobud(e) v izkušnjo obrata.